

ကျွန်ုပ်တို့

လူမှုဝန်းကျင်မဂ္ဂဇင်း

အတွဲ ၉ | အမှတ် ၅၅ | ဇန်နဝါရီ + ဖေဖော်ဝါရီ

BURMESE CLASSIC

စိမ်းလန်းကမ္ဘာ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့မှ ထုတ်ဝေသည်

ကမ္ဘာမြေလှပစေဖို့

ကလေးများအတွက်ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာစာစုများ

စီစဉ်သူ - ဂလပ်နီ

စိမ်းရောင်စိုစွာပေ

ပြန်ဆိုရေး ၀၉-၇၃၉၀၀၉၆၄၊ ၀၉ ၂၅၄၀၁၀၂၄၅၊ ၀၉-၄၀၂၅၇၆၂၅၂

ထွက်ကြို

စိမ်းလန်းတရွာမှ စီစဉ်သည့် အောင်ပင်လယ်လူမှုဝန်းကျင်မဂ္ဂဇင်း

နာယက - ဆရာမကြီးဝင်းသွေးဦး၊ ဆရာကြီးဦးအုန်း (သစ်တော)၊ ဆရာဦးရဲမြင့် (သစ်တော)

အမှတ် (၁၅၉)၊ ရွှေတိဂုံဘုရားလမ်း၊ ဒဂုံမြို့နယ်၊ ရန်ကင်းမြို့၊ ဇူလိုင် ၀၁-၃၇၄၇၁၄

အမှုဆောင်အဖွဲ့	- စန်းဦး(စိတ်ကူးချိုချို)၊ သန်းသန်းတင့်၊ သန်းမြင့်အောင်
အယ်ဒီတာချုပ်	- ဒေဝီသန့်စင်
တာဝန်ခံအယ်ဒီတာ	- အောင်မျိုး
လက်ထောက်အယ်ဒီတာ	- ဝင်းနီထွေး
အုပ်ချုပ်ရေးမှူး	- ကိုနိုင်ထွေး
အောင်ပင်လယ်စာလုံးဒီဇိုင်း	- ဘဌေးကြည်
မျက်နှာဖုံးနှင့်အတွင်းအပြင်အဆင်	- အေးဖြူအောင်
ကွန်ပျူတာစာစီ	- ဝါတွတ်
ပန်းချီပညာရှင်များ	- ဘိုစော၊ ဝင်းမြင့်၊ ငုအိမ်ထက်မြတ်
မျက်နှာဖုံးနှင့်အတွင်းCTP	- Eagle color separation
စာအုပ်ချုပ်	- သစ္စာ (ပုံနှိပ်နှင့် စာအုပ်ချုပ်)
ပုံနှိပ်သူ	- ဒေါ်ဝင်းမာ (၀၀၄၁၂)၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်၊ အမှတ် (၁၁၇၉) မစိုးရိမ်လမ်း၊ တံဘူး ၁၁ ရပ်ကွက်၊ ရန်ကင်းမြို့နယ်၊ ရန်ကင်းမြို့။
ထုတ်ဝေသူ	- ဦးခင်မောင်ဦး (ကိုနိုးကွန့်) (၀၀၇၃၅) အောင်ပင်လယ်မဂ္ဂဇင်း အမှတ် - ၁၅၉(က)
မဂ္ဂဇင်းထုတ်ရပ်	- ရွှေတိဂုံဘုရားလမ်း၊ ဒဂုံမြို့နယ်၊ ရန်ကင်းမြို့။ အမှတ် - ၁၅၉(က)
စောင်ရေ	- ရွှေတိဂုံဘုရားလမ်း၊ ဒဂုံမြို့နယ်၊ ရန်ကင်းမြို့။ ဇူလိုင် ၀၁-၃၇၄၇၁၄
တန်ဖိုး	- ၁၀၀၀ - ၂၀၀၀ ကျပ်

မာတိကာ

အယ်ဒီတာ့စကား

၄။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းမှုနှင့် လူ့သားတိုင်းဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိလာပြီ

ပတ်ဝန်းကျင်သတင်း (ပြည်တွင်း)

- ၆။ သွင်းတောင်ပေါ်ရှိ မြေပြိုစာန်သည် ...
- ၇။ တရားဝင်သစ်ထုတ်ထားသော အင်အားသုံးစွဲမှု ...
- ၈။ တောင်ပေါ်တွင် သစ်တောတိုက်ခတ်မှု ခြိမ်းခြောက်မှုများ ...
- ၉။ သင်းရွာတွင် ငွေချွေးကွက် ကြီးထွားလာ ...

- ဆရာတော်သား
- ဆရာတော်သား
- ဆရာတော်သား
- ဆရာတော်သား

ပတ်ဝန်းကျင်တရား

- ၁၀။ ပန်းတန်းပွင့်ရဲ့ အနွယ်ပေါ်ကျ
- ၁၁။ ကမ္ဘာ့ရဲ့ မှန်အိမ်တိုင်း
- ၁၂။ ချိုင့်မြို့တော်ကလေး အပေါ်တော့မှာမှာလဲ
- ၁၃။ ကျွန်ုပ်တို့
- ၁၄။ အင်းရဲတိုင်း

- အိုဇွန်အာ
- ငွေကြည် (စလင်း)
- မောင်နိုင်ပန်း
- နေမိမိ
- ပန်းလှိုင်ခိုး (ကျားပျော်)

ပတ်ဝန်းကျင်တာဝန်

- ၁၆။ ညိုညိုနီနီ
- ပတ်ဝန်းကျင်အာဇာနည်
- ၁၇။ မြစ်ဖျား
- ၁၈။ အပိုင်းစားပေးသော အကျွန်ုပ်တို့ ...
- ၁၉။ ကျွန်ုပ်တို့
- ၂၀။ ရေညှိလှည့်ပေးသော မာမိ

- လင်းညိုနိုင်
- ငွေခါးမောင်လေးရည်
- မင်းချစ်ချစ်
- သက်ထားမင်
- သက်တော့မောင်
- ဦးကျော်စိုး
- အေးကို (အင်ကျင်နီယာ ဘူမိဝေ)

ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးတရား

- ၂၁။ ရှိတုန်းပြည့် အသက်ရှူရုံ လေကောင်းကောင်း

ပတ်ဝန်းကျင်ဝေငါးစာပေ

- ၂၂။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး
- ၂၃။ ပျိုအောက်တစ်

- မင်းချစ်ချစ်
- ဝင်းအောင် (သဲတွဲ)

ပတ်ဝန်းကျင်ဆောင်းပါး

- ၂၄။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး သတင်းအချက်အလက်များ ...
- ၂၅။ ဥပဒေစာ

၉။ ကမ္ဘာ့ပူဇော် ဆန်ပန်းကပ်

၁၀။ ဆုတောင်းခံရေး

၁၁။ အဆီခဲဆန်ဆောင်း

၁၂။ ဆင်ခြင်ခြင်းနှင့် ကျောက်မီးသွေး

၁၃။ နှစ်ခုစလုံးလှောင်ဆယ်သံ

၁၄။ ငရုငသားကတော့ကင်းဝေးစို့ ရေငန်တွေတို သန်စင်စို့

၁၅။ ဝိသုဒ္ဓိဥယျာဉ်များ ဓမ္မစွာလောခြင်း

၁၆။ ဘေးဒုက္ခအပေါင်းမှ လွတ်မြောက်လိုသူတိုင်း ... သို့

အတိတ်မှအရိပ်

၁၇။ အနားရက်ကို ပြန်သွားခလို

၁၈။ မတီဝန်းကျင် ကလေးကလေး

၁၉။ ဝိညာဉ်ဝှက်

၂၀။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးခြင်းနှင့် ...

မတီဝန်းကျင်ကာတွန်း

၂၁။ နှုတ် ၆၅။ ကျွန်

ကျော့အပြင်

၂၂။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်စေတဲ့ ကျောက်မီးသွေး ...

၂၃။ သစ်ရှိသွင်နှစ်တွေအတွက် ဝန်ထုပ်အပင်များ

၂၄။ ခွဲရိုးစတုန်း အမျိုးသားဥယျာဉ်

၂၅။ နေရာအိတ်တပြောင်းအလှူဒါနခံနေရသော ကျွန်းပိုင်များ

မတီဝန်းကျင်ခရီးသွား

၂၆။ အောင်ပျားခရီးအကဲ ပြစ်ပျားခရီးပြောက်

မတီဝန်းကျင်ဝတ္ထုတို

၂၇။ ဆင်လယ်ငရုအပင်စမ်းသပ်လှည်း

၂၈။ ငါ့အဖေအဖေအဖေအဖေအဖေ

မတီဝန်းကျင်စာအုပ်စင်

၂၉။ မတီဝန်းကျင်စာအုပ်စင်

မတီဝန်းကျင်ဆင်တာချွန်ကလေး

၃၀။ နိုဘယ်အလှူအဖွဲ့အစည်းအဖွဲ့အစည်းအဖွဲ့အစည်း

ဒေါက်တာခင်မောင်ညို

ခမာဒောင်းမိုး (ခဆးဝါးတက္ကသိုလ်)

ဇေယျာနိုင်

ဇော်အောင်

ဇော်အောင်

အောင်အောင်

မောင်နိုင်လတ်

ခင်မောင်စော်

မောင်ဝတ္ထု

မိတာ(လ်)စန္ဒာနစ်

ညိုယုတ်အောင်

ပျက်စီးနေသော ကမ္ဘာ့ပူဇော်
ကျွန်းပိုင်များအတွက် အားအရောင်းဆုံး
အသိရှိပြီး ဖြစ်ပေါ်မှု ယခုပင်စာရံ
အင်တာနက်မှ ကူးယူပေးပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရန်

BURMESE CLASSIC

လူသားတိုင်းတွင် တာဝန်ရှိလာပြီ

၂၀၁၅ နှစ်ထောင် ကုန်ဆုံးချိန်

၂၀၁၆ နှစ်သစ်ကို ထိခင်းပြောကြား

နှစ်ထောင်ကို သပင်လည်ပြန် မြန်ကြည့်လိုက်သောအခါ မြန်မာနိုင်ငံမှာ မြစ်ကြေးတာ၊ ချွေတွေ့ ပြုတာ၊ သစ်တောတွေပြုန်းတီးတာ၊ ကျောက်မီးသွေးစက်ရုံနှင့်အတူ စီမံကိန်းကြီးတွေဖြစ်ပေါ်လာတာ လွန်ပါရောလား။

ပြည်တွင်းမှာ စီမံကိန်းကြီးများ ဖော်ဆောင်ဖို့ရှိကြောင်း တွေ့ရှိနေရပါတယ်။ ယင်းလုပ်ရပ်များအပေါ် ပြည်တွင်းပညာရှင်များနှင့် ပြည်သူများက ကန့်ကွက်နေကြသော်လည်း သက်ဆိုင်ရာမှလက်မခံတာတွေ ကြားသိနေရပါတယ်။ နောင်ဖြစ်လာမည့်အစိုးရအနေနှင့် ယင်းကိစ္စရပ်များကို ပြည်သူ့လွှတ်တော်မှတစ်ဆင့် ပြည်သူ့ဆန္ဒများကို ဆောင်ရွက်ပေးသင့်ပါသည်။

ဥပမာအနေဖြင့် ကျောက်မီးသွေးစက်ရုံ တည်ဆောက်ခြင်းကိစ္စတွင်သာမက ရေနံ၊ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း၊ ဖားကန့်တွင်ဖြစ်ပွားခဲ့သောကိစ္စရပ်များအတွက်လည်း နောင်အစိုးရအနေနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကိစ္စရပ်များကို ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့်အတူ တာဝန်ယူဖြေရှင်းပေးသင့်ပါတယ်။

ယခုနှစ်ပိုင်းတွင် အစိုးရကလည်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကိုထိန်းသိမ်းဖို့ လိုအပ်လာပြီဖြစ်တဲ့အတွက် မျက်မှောက်ခေတ်မှာ ပည်သည့်စီမံကိန်းကြီးများကို လုပ်ကိုင်သည်ဖြစ်စေ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို အလေးထားဆောင်ရွက်ရန် ဆွေးနွေးလာကြသည်ကို တွေ့ရသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်းဖို့လိုအပ်သည်မှာ တစ်ဦးကောင်း၊ တစ်ယောက်ကောင်း၏ တာဝန်သာမဟုတ်။ လူသားမျိုးနွယ်အားလုံး ပိုင်းဝန်းဆောင်ရွက်ရန်ရမည့်တာဝန်ဖြစ်ပါသည်။

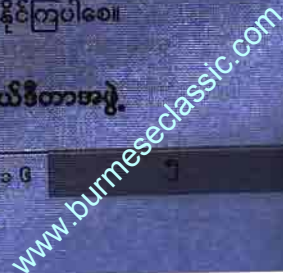
ကမ္ဘာကြီး ပူနွေးသထက် ပူနွေးလာရသည်။ သစ်တောတွေခုတ်ရောင်းကြလို့ ကုန်နေပြီ။ ပည်သည့်သစ်တောနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်းကြမှာလဲ။

ကျွန်တော်တို့ရဲ့ “အောင်ပင်လယ်မဂ္ဂဇင်း” ကို အမှတ် (၅၀)၊ နိုဝင်ဘာ + ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၅ ထုတ်ပြီး ခေတ္တခဏနားထားမည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ နို့ပေမယ့် စာဖတ်သူများအနေနှင့် ယခုလို သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် လိုအပ်နေသည့်အချိန်တွင် ထုတ်ဝေရန် တိုက်တွန်းခဲ့ကြသောကြောင့် ဆက်လက်ထုတ်ကြမည်ဆိုကာ အခု အမှတ် (၅၁) ဇန်နဝါရီ + ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၁၆ ကို ချက်ချင်း အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ကြရသည်။

အချိန်၊ ငွေကိုစိစစ်ပြီး မဂ္ဂဇင်းကို နိုင်သ၍ ထုတ်ဝေသွားမည်ဖြစ်ကြောင်း စာဖတ်သူများကို အသိပေးအပ်ပါသည်။ တစ်နိုင်တစ်ပိုင်စာအုပ်လေးအတွက် သိရှိခံစား နားလည်ဖွဲ့ကြသူများအားလုံးကို ကျေးဇူးစကားဆိုပါရစေ။

ကမ္ဘာ့နှစ်သစ်မှာ ငြိမ်းချမ်းစိမ်းလန်းသောကမ္ဘာကြီးနှင့်အတူ ကျန်းမာပျော်ရွှင်နိုင်ကြပါစေ။

အယ်ဒီတာအဖွဲ့

ချင်းတောင်ငါးပိတ်ဖြူတန့်သည်ထုတ်ပြန်သည့်ထက် သုံးဆယ့်ကြီးမား၊ လက်ရှိတွင် ငရုများစိမ့်ထွက်လျှက်ရှိ

• ရာသီဥတု

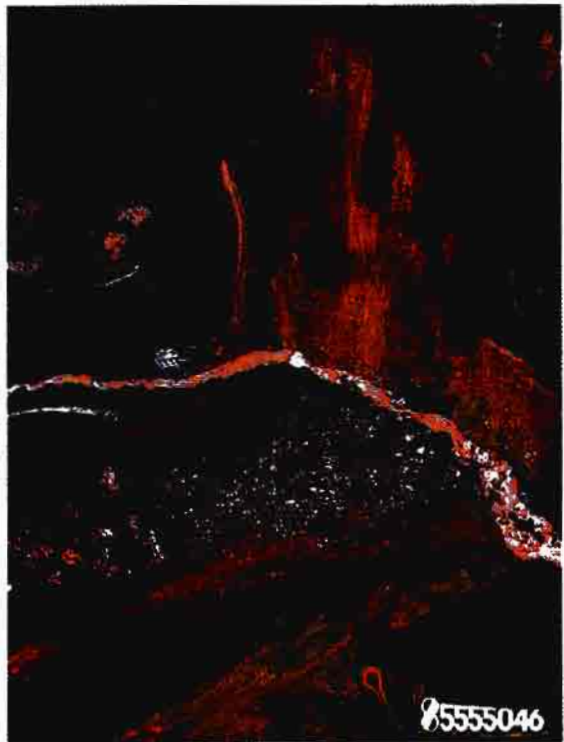
ယမန်နှစ်၊ ဇူလိုင်-ဩဂုတ်လများက မြေပြိုမှု၊ ဖြစ်ပွားခဲ့သော ချင်းတောင်တန်းပေါ်ရှိသဘာဝမြေပြို ကန် သည်ရာဇဂြိုဟ်ဆည်ထက် သုံးဆယ့်ကြီးမားနေပြီး လက်ရှိ တွင်လည်း ရေများစိမ့်ထွက်နေခြင်းကြောင့် ရာသီမရွေး ပြိုကျနိုင်ချေရှိနေကြောင်း သွားရောက်လေ့လာမှု ပြုလုပ်ခဲ့သည့် အထက်ချင်းတွင်းလူငယ်ကွန်ရက်မှ သိရသည်။

ယမန်နှစ်၊ ဒီဇင်ဘာ ၂၉ ရက်မှ စတင်လေ့လာ ခဲ့ရာ သဘာဝအလျှောက်ဖြစ်ပေါ်နေသည့် ရေကန်များ အနက် ထုထည်ကြီးမားသောရေကန်ကြီး သုံးကန်အနက် အကြီးဆုံးသောကန်သည် ရေအနက် ပေ ၂၀၀ ကျော်ကာ ရာဇဂြိုဟ်ဆည်ထက် သုံးဆယ့်ကြီးမားပြီး ကြီးမားနေပြီး ထိုရေကန်ကြီး၏ အောက်ဖက်ရှိ ရေကန်ငါးခုကို ဖိအား ရှိနေသဖြင့် လွန်စွာစိုးရိမ်ရသည့်အဆင့်တွင်ရှိနေသည်ဟု သွားရောက်လေ့လာခဲ့သူများထံမှ ဦးကျော်သက်ဝင်းက ပြောသည်။

- မိုးရာသီမရောက်ခင် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုတွေ လုပ်သင့်ပါတယ်။ မိုးရာသီမှာပြိုကျရင် ချင်းပြည်နယ် အပါအဝင် ကပေါ်နဲ့ ကလေးဒေသတွေပါစိုးရိမ်စရာ ဖြစ်မယ်- ဟုဦးကျော်သက်ဝင်းကပြောသည်။

အထက်ချင်းတွင်းလူငယ်ကွန်ရက်မှ သွားရောက် လေ့လာမှုမပြုခင် ဒီဇင်ဘာလဆန်းပိုင်းက ကလေးလွင်ပြင် ရေဘေးကူညီမှုအသင်းမှ သွားရောက်လေ့လာစဉ်က အကြီးဆုံးကန်သည် ဧက ၁၀၀နီးပါးကျယ်ဝန်းကြောင်း၊ ဆည်မြောင်းက ၁၈ ဧက သာကျယ်ဝန်းသည်ဟုပြောဆို သဖြင့် သုံးဖွဲ့တွင် အချက်အလက်သုံးမျိုးဖြင့်ကွာဟနေ သည်။

ထိုသို့သောကွာဟချက်ကို ကလေးလွင်ပြင် ရေဘေးကူညီမှုအသင်းမှ ဦးသန့်ဇင်လင်း - အရမ်းကွာဟ နေတာကိုကြည့်ရင် ရေအိုင်ကကြီးမားကျယ်ပြန့်လာတာ

သေချာတယ်။ စိုးရိမ်ရပါတယ်။ သက်ဆိုင်ရာအနေနဲ့ လုပ်သင့်တာကို မြန်မြန်လုပ်သင့်ပါပြီ- ဟုဆိုသည်။

လက်ရှိတွင် ရေကန်များမှ ရေများစိမ့်ထွက်နေခြင်း ကြောင့် ရေစိမ့်ပေါက်ကြီးမားလာကာ ပြိုကျမည်ဆိုပါက မထင်မှတ်ထားသောအချိန်ဖြစ်နေသဖြင့် အန္တရာယ်ကြီး နိုင်ကြောင်း၊ ယခုပွင့်လင်းရာသီတွင်ပြိုကျမှုမဖြစ်ပါက မိုးကာလတွင် မိုးရေဖိအားကြောင့် မလွဲမသွေပြိုကျ နိုင်ကြောင်း၊ ထိုကာလပြိုကျလျှင် အချိန်အဟုန်ပြင်းထန် မည်ဖြစ်သောကြောင့် ရေစီးကြောင်းတလျှောက်နှင့် ကလေး ဒေသသို့ပါ သက်ရောက်မှုပြင်းထန်လိမ့်မည်ဟု ထိုအဖွဲ့ များက သုံးသပ်ကြသည်။ ■

www.burmeseclassic.com

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး (ပြည်တွင်း)

တရားမဝင်သစ်ထုတ်တာသင်းရဲနှမ်းပါးမှုကြောင့်ဟုဆို

ဧရာဝတီသား

ယခုနောက်ပိုင်း ပြည်တွင်းသစ်တောပြုန်းတီးမှုတို့အခြေခံသည့် တရားမဝင်သစ်ထုတ်လုပ်မှုသည် သင်းရဲနှမ်းပါးမှုကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ သစ်တောဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးကျော်ကျော်လွင်ကပြောသည်။

ပြည်သူ့လူထု၏ တစ်နှစ်ထင်းလောင်စာလိုအပ်ချက်သည် တန်ချိန် ၁၈ သန်းရှိနေသဖြင့် အစိုးရ၏ သစ်ထုတ်လုပ်မှုထက်ပင်များနေပည်ကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်နိုင်ကြောင်း၊ တရားမဝင် သစ်ထုတ်လုပ်မှုများကို ကြည့်လျှင်လည်း ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုအခြေအနေများကြောင့် ပြည်တွင်းသစ်တောပြုန်းတီးမှုများ ရှိနေဦးမည်ဟု ဆိုသည်။

အစိုးရအနေဖြင့် ယမန်နှစ်၊ ဧပြီလကစပြီး ကျွန်းသစ်တန်ခြောက်သောင်း၊ အခြားသစ်မာ တန်ခြောက်သိန်းသာထုတ်ယူခဲ့ရာ ထိုပမာဏသည် ယခင်နှစ်များ၏ ထုတ်ယူမှုအောက်ထက်ဝက်လျော့ကျလာခြင်းဖြစ်သော်လည်း သစ်တောပြုန်းတီးမှုလျော့ကျသွားခြင်းမရှိဟု ဦးကျော်ကျော်လွင်ကပြောသည်။

တရားမဝင် သစ်ထုတ်လုပ်ခြင်းများကို ထိရောက်သည့် ဟန့်တားမှုမျိုး မပြုလုပ်နိုင်ခဲ့သည်မှာလည်း ဝန်ထမ်းအင်အားမလုံလောက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပြီး သစ်တောဦးစီးဌာနတွင် ဝန်ထမ်းအင်အား ၈၀၀၀(ရှစ်ထောင်) မျှသာရှိသဖြင့် တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာကို လွှမ်းမီနိုင်ခြင်းမရှိချေ။ ထို့ကြောင့် သစ်တောပြုန်းတီးမှုလျော့ကျရေးအတွက် ဒေသခံပြည်သူများကို အသိပညာပေးများလုပ်ဆောင်လျှက်ရှိနေကြောင်းဦးကျော်ကျော်လွင်ကပြောသည်။

တောဆင်ပိုင်းသတ်ဖြတ်ခံရမှုစိုးရိမ်ဒဏ်သင့်သည့်အထက်ပို့ငှာ၊ သတ်ဖြတ်ခံရမှုဒဏ်များဆုံးငြိမ်သည့်တိုင်းငြိမ်

ဧရာဝတီသား

လက်ရှိအစိုးရသက်တမ်းတွင် တောဆင်ရိုင်းသတ်ဖြတ်ခံရမှုသည် ယခုနှစ်အများဆုံးဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးသည် အများဆုံးအဖြစ် စံချိန်တင်နေကြောင်း ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာ ဝန်ကြီးဌာန၊ သဘာဝဝန်းကျင်နှင့် သားငှက်တိရစ္ဆာန်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန စာရင်းတွင် ဖော်ပြထားသည်။

တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာဖြင့် ၂၀၁၀ခုနှစ်မှ

ယခုနှစ်ထိ တောဆင်ရိုင်း ၁၀၇ ကောင်သတ်ဖြတ်ခံရပြီး ထိုပမာဏတွင် ယခုနှစ်သတ်ဖြတ်ခံရသည် ၃၄ကောင် ပါဝင်ကြောင်း သဘာဝဝန်းကျင်နှင့် သားငှက်တိရစ္ဆာန်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာနမှထုတ်ပြန်သော်လည်း တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အလိုက် သတ်ဖြတ်ခံရသည့် စာရင်းကို ထည့်သွင်းထားခြင်းမရှိချေ။ သို့သော်လည်း ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးသည် အများဆုံးဖြစ်ကြောင်း ထိုဌာနမှ အမည်မဖော်လိုသူ အကြီးတန်းအရာရှိတစ်ဦးကပြောသည်။

www.burmeseclassic.com

“ဌာနက စာရင်းရနေပြီဘဲ နာမည်တပ်မနေ ပါနဲ့တော့ အဓိကပြုန်းတီးဆုံးဖြတ်တဲ့ဒေသက ဧရာဝတီတိုင်း ဒေသကြီးလို့ဘဲသတ်မှတ်ပါတယ်။ တောဆင်သတ်ခံရတဲ့ ကိစ္စက တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာနဲ့ စိုးရိမ်အဆင့်ကို ရောက်နေပါပြီ” ဟု ၎င်းကပြောသည်။

တောဆင်သတ်ဖြတ်ခံရမှု တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်း အတာတွင် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးအပြင် ရန်ကုန်တိုင်း ဒေသကြီးနှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးတို့သည် ဒုတိယအဆင့်တွင် ရှိနေသည်။ တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာဖြင့် ၂၀၁၀ခုနှစ်တွင် တောဆင်ရိုင်း လေးကောင်၊ ၂၀၁၁တွင် ခြောက်ကောင်၊ ၂၀၁၂တွင် ငါးကောင်၊ ၂၀၁၃တွင် ၂၆ကောင်၊ ၂၀၁၄တွင် ၃၂ကောင်၊ ယခုနှစ် ၃၄ကောင်ဖြစ်၍ နှစ်စဉ်တိုးပွားလာ သည့်အခြေအနေဖြစ်သည်။

တောဆင်ရိုင်းများသတ်ဖြတ်ရာတွင် ယခင်က အစွယ်ကိုသာ အဓိကထားသဖြင့် စွယ်စုံဆင်များသာ ပြုန်းတီးခဲ့ပြီး ယခုနောက်ပိုင်းတွင် ဆင်၏ ခန္ဓာကိုယ်တစ်စုံ လုံး ဈေးကွက်ဝင်နေသဖြင့် ဆင်မုဆိုးများ ပေါများလာခြင်း ဖြစ်သည်ဟု သားငှက်တိရစ္ဆာန်ပြုန်းမှု လျော့ပိးရေးလုပ်ငန်း များတွင် အထောက်အကူပြုရေးအဖွဲ့တစ်ခုဖြစ်သည့်

အက်ရှင်အိတ်(မြန်မာ)၏ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေးတာဝန်ခံ ဦးစောတင်အောင်ကပြောသည်။

၎င်းက “ဆင်မုဆိုးတွေက အခုပိုပြီးအားစိုက် လာတဲ့သဘောရှိတာပေါ့။ သူတို့က Mobile လိုဖြစ်နေ တာ၊ အခုဖမ်းစီးရမိတယ်ဆိုတာကလည်း အခိုင်းအစေတွေ လောက်ပါ။ တကယ့်ပင်မကိုမိတာမဟုတ်တော့ အတော် ကလေး ဂရုစိုက်ရမဲ့အခြေအနေတော့ရှိတယ်။ ဒေသခံ တွေပါဝင်ဖို့လိုတယ်။ သက်ဆိုင်ရာက ဒေသခံတွေကို အားကိုးဖို့လိုတယ်” ဟုဆိုသည်။

ပြည်တွင်း၌ ၁၉၈၀ခုနှစ်ခန့်က ကောက်ယူခဲ့သော စာရင်းအရ တောဆင်ရိုင်းကောင်ရေ ၅၀၀၀ ခန့်အထိရှိ နေပြီး ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာ ဝန်ကြီးဌာနတွင် ညွှန်ကြားရေးမှူးတာဝန်ထမ်းဆောင်နေ သူ၏ ပြောကြားချက်အရ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးတွင် ၎င်းတာဝန်ထမ်းဆောင်စဉ်က ထိုဒေသတွင် တောဆင်ရိုင်း (အာရှဆင်) အကောင်ရေ ၄၀၀ ကျော်မှ ၅၀၀ ကျော်ထိ ရှိကြောင်း၊ နောက်ပိုင်းတွင် တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာဖြင့် စာရင်းကောက်ယူခြင်းမရှိဟုဆိုသည်။

www.burmeseclassic.com

ဆန်ချုပ်သတင်းပုံစံများ(ပြည်တွင်း)

သင်းခွေချုပ်ဈေးကွက်ကြီးထွားလာ၊ တစ်မျိုးတည်းကိုဦးတည်ပည့် ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ဖို့အစီအစဉ်ရှိ

ရောဝတ်သား

ဈေးကွက်ကြီးထွားလာသည့် သင်းခွေချုပ် မျိုးစိတ် တစ်ခုတည်းကိုသာ သီးသန့်ဦးတည်မည့် ထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းကို လုပ်ဆောင်မည့် အစီအစဉ်ရှိကြောင်း ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ သဘာဝဝန်းကျင်နှင့် သားငှက်တိရစ္ဆာန်ထိန်းသိမ်းရေးဌာနမှ အကြီးတန်းအရာရှိတစ်ဦးကပြောသည်။

တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုတွင် သင်းခွေချုပ်သည် အဓိကပါဝင်ခြင်း၊ သင်းခွေချုပ်သည် ပြည်တွင်း၌ မျိုးသုဉ်းလူအန္တရာယ်နှင့်လွန်စွာ နီးကပ်နေသောကြောင့် ထိုမျိုးစိတ်တစ်မျိုးတည်းကို သီးသန့်ထိန်းသိမ်းမည့် ခေါင်းစဉ်ရှိသင့်ကြောင်း ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ဆောင်နေသည့် အဖွဲ့အစည်းများက ပြောဆိုနေကြသဖြင့် ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရန် လျာထားချက် ရှိ-မရှိမေးမြန်းခြင်းကို သတင်းအရင်းအမြစ်မှ ထိုသို့ ဖြေကြားခြင်းဖြစ်သည်။

၎င်းက “လျာထားချက်ရှိပါတယ်။ သူနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ပညာရှင်ရှိရင်တော့ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ပြီးလုပ်မှာပါ” ဟုဆိုသည်။

သင်းခွေချုပ်မျိုးစိတ်ကို ဝယ်လက်အလိုရှိသူများပြားနေသလောက် သင်းခွေချုပ်မုဆိုးသည်လည်း များပြားလာသဖြင့် ၎င်းမျိုးစိတ်တစ်မျိုးတည်းကို သီးသန့်ထိန်းသိမ်းရန်အရေးပေါ် လိုအပ်လာပြီဟု ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းရေးအင်းမှအစီအစဉ်ညှိနှိုင်းရေးမှူး ဦးလှတင်က ပြောသည်။

၎င်းက “အစိုးရပါမှ ဒီလုပ်ငန်းတွေက လုပ်လို့ရတာ၊ အစိုးရမပါရင် အဆင်မပြေဘူး။ သင်းခွေချုပ် ဈေးကွက်က အခုဆိုရင်အတော်ကြီးလာပြီ” ဟုဆိုသည်။

သဘာဝဝန်းကျင်နှင့် သားငှက်တိရစ္ဆာန် ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန၏ စာရင်းများအရ ယခု အစိုးရ သက်တမ်းကြီးနှစ်အတွင်း သင်းခွေချုပ် တရားမဝင်ရောင်းဝယ်

ဖောက်ကားမှုမှာ အကောင်ရေ ၁၈၀ နှင့် အကြေးခွဲ ၁၄၀၇ ကီလိုဂရမ် ဖမ်းဆီးရမိခဲ့သည်။ ခုနှစ်အလိုက်ဖမ်းဆီးရမိမှုမှာ ၂၀၁၀တွင် အကောင်ရေ ၂၀၊ အကြေးခွဲ ၂၉၂ ကီလိုဂရမ်၊ ၂၀၁၁တွင် ၃၉ကောင်၊ အကြေးခွဲ ၁၅၈ ကီလိုဂရမ်၊ ၂၀၁၂တွင် ၄၆ကောင်၊ အကြေးခွဲ ၅၆၈ ကီလိုဂရမ်၊ ၂၀၁၃တွင် ၄၉ ကောင်၊ အကြေးခွဲ ၂၀၀ကီလိုဂရမ်၊ ၂၀၁၄တွင် ၁၈ကောင်၊ အကြေးခွဲ ၁၉ ကီလိုဂရမ်၊ ၂၀၁၅တွင် ၁၈ကောင်၊ အကြေးခွဲ ၁၇ ကီလိုဂရမ်ဖြစ်သည်။

ထိုစာရင်းတွင် တစ်နှစ်ပြီးတစ်နှစ် ဖမ်းဆီးရမိမှု နည်းပါးလာခြင်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး သတင်းအရင်းအမြစ်က “တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် လျော့သွားတာဟာ ကုန်သွယ်မှုမရှိတာမျိုးမဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဖမ်းမမိတာမျိုးဖြစ်နိုင်တယ်” ဟု မှတ်ချက်ပြုသည်။

သင်းခွေချုပ်သည် နို့တိုက်သတ္တဝါအုပ်စုဖြစ်ကာ အင်းဆက်ပိုးမွှားများကိုစားသုံးသည်။ ၎င်းကို အသားစား သုံးခြင်း၊ အကြေးခွဲကို တိုင်းရင်းဆေး၊ ပြည်ပနိုင်ငံများတွင် ခါးပတ်၊ ဘိနပ်၊ လက်ကိုင်အိတ်ကဲ့သို့သော လူ့အသုံးအဆောင် ပစ္စည်းများပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်ပြီး ပြည်တွင်း၌ ရှမ်းပြည်နယ်နှင့် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးတို့တွင် အဓိကကျက်စားသည်။

www.burmeseclassic.com

ပတ်စန်းကျင်ကဗျာ
အနုပညာ
ဝတ္ထု

ပန်းတစ်ပွင့် လန်းစွင့်ဖို့
 အဖူး အစို့ အညောင်
 လွယ်လွယ်နဲ့ဖောက်ခဲ့ရတာပါမဟုတ်တာ၊
 အကိုင်းအခက် အရွက်အလက်
 မျိုးစေ့ရဲ့အသက်နဲ့ အမြစ်ရဲ့လက်ကြမ်း
 မြေလွှာမြေအောက်ကိုစမ်း
 ဪ... ပင်ပန်းလွန်းစွ
 မရေမရာဓာတ်လေးပါးကိုလည်း
 မျှော်တရသေး...
 ကံစိတ်ဥတုအာဟာရဆေး
 မပေးသမျှ... အရုံးခံဘဝနဲ့
 ဘယ်လိုညီညွတ်မျှတနိုင်ပါ့မလဲ...၊
 အင်းလေ... ဘဝမှာ
 အနုသယသန္ဓေခလို့
 ပန်းကောင်းတစ်ပွင့်ဖြစ်ခဲ့ရင်လည်း
 ချစ်သူတို့ မခူးမပန်ခင်...
 မုန်းသူတို့ မခြေမနင်းခင်...
 နိယာမ မေ့အတိုင်း အကြွေမခိုင်းခင်...
 အမြင်လောက
 သဘာဝအခွင့်အတိုင်းသာ...၊
 အရိုးခံစေတနာ၊ အဖိုးတန်မြေလွှာပေါ်မှာ
 အလှသစ္စာတရားတွေနဲ့
 ပျံမေတ္တာထားကြစေဖို့
 ဘဝချစ်စရာပန်းတစ်ပွင့်အဖြစ်
 လှစ်ဟကာ မှာခဲ့ချင်ရဲ့
 ကမ္ဘာမြေရေ...
 ဝတ်မှုန်တွေကိုနှိုးပေတော့...

အဲဒီဒီဒါ

မိုးတိမ်တွေ၊
ဝေးဝေးသို့လွင့်ပါး
တောင်တန်းတွေရဲ့ရှုခင်း
ချစ်ခြင်းနဲ့အပြာရောင်

မိုးတိမ်တွေ၊ ဝေးဝေးသို့လွင့်ပါး
တောင်တန်းတွေရဲ့ရှုခင်း
ချစ်ခြင်းနဲ့အပြာရောင်

လှေကားထောင်ပြီးဆွတ်ခူးရ၊ မြင့်လိုက်တာ
ကျွန်းတစ်ကျွန်းပေါ်က အလွမ်းမြို့မှာ
အုန်းပင်တွေသောင်ထွန်း
ဆားငံရေများ၊ ပင်လယ်ရေများ
သစ်တောပြုန်းတီးမှု ဥပဒေသခါးခါးများ
ရေချိုရွာလို့ကံတာ
ဟိုးဝေးဝေးကမြို့ပြအခွံ
ခရူအခွံ၊ ရေသန့်ပူးအခွံ၊ အုန်းသီးအခွံ

မေတ္တာအခွံ
ရာသီဥတုအခွံ
ပန်းပင်တွေဆာလောင်နေတဲ့ ခယောင်းပြေတွေရဲ့အခွံ
ကျွန်တော်လွန်မဆွဲတတ်ဘူး
ဆိပ်ကမ်းမမြင်တဲ့

ကန္တာရဆန်ဆန် လူ့ရွာပင်လယ်ထဲ
ရိုးတံတွေရေတိမ်နစ်
ကြိုးပစ်ပါဦး
ကမ်းခြေရေ ဝေး။

ဌေးကြည် (ဝေဇ်)

ပါဠိပြုစုကတည်း
အပလေ့နားမှာ
ပေးပို့ပေးနား
□

(၁)

အခုတလော
ဂျာနယ်တွေမှာ တွေ့တွေ့နေရတယ်
သက်တမ်းအရှည်ဆုံး
ရောဂါဆိုလား ဘာဆိုလား
သေချာတာကတော့
မေခနဲ့မလိခ မွေးဖွားတဲ့
ဧရာဝတီရဲ့ဇာတိမှာ
သတ္တန္တရကပ်ကြီး ဆိုက်ကပ်နေလေရဲ့။

အဖြေရှာကြည့်တယ်
အိမ်ကြက်ချင်း အိုးမည်းသုတ်ခွပ်တဲ့ပွဲမှာ
မြေစာပင်တွေရဲ့အနာဂတ်တွေ အခိုးခံနေရတာ
ဘယ်သူ့ကို စွဲချက်တင်ရမှာလဲ။

ဗဟိုဒွသယံဇာတတွေ ပေါများသလောက်
အဇ္ဈတ္တသယံဇာတတွေ ရှားပါး
ပြဟွစိုရ်မိုးတွေ မရွာသွန်းသရွေ့
သံသရာရှည်နေဦးမယ့် ရောဂါ
ချိုးဖြူငှက်ကလေးရေ . . .
မင်းဘယ်မှာလဲ။

(၂)

မြောက်ပြန်လေကို ရှုရိုက်မိတိုင်း
အသက်ရှူတွေ ကျပ်ကျပ်လာတယ်
ကျွန်တော် ဒီလိုပဲခံစားရတယ်။

ဧရာဝတီမြစ်ရေကို ချိုးတိုင်း
ရင်တစ်ခြမ်းက အောင့်အောင့်လာတယ်
ကျွန်တော် ဒီလိုပဲခံစားရတယ်။

ဧရာဝတီမြစ်ရေ လှိုင်းလေပုတ်ခတ်တိုင်း
မျှော်လင့်ချက်မဲ့အသံတွေကို ကြားနေရတယ်
ကျွန်တော် ဒီလိုပဲ ခံစားရတယ်။

(၃)

စစ်လက်နက်သံတွေနဲ့
အဖွားရဲ့ညကို ခိုးနေတဲ့ညတွေ
မိုးလင်းခဲ့ပေါင်း မနည်းတော့ဘူးကွယ်။

ကျွန်တော် တွေးနေမိတယ်
သူတို့နင်းထားတဲ့ မြေကြီးက
သူတို့နေရမယ့် ကမ္ဘာလား။

ကျွန်တော် တွေးနေမိတယ်
ပြောင်းဝထိပ်က ထွက်လာမယ့်
ကျည်ဆန်တစ်တောင့်ဟာ
လမ်းပျောက်နေတဲ့ ညီငယ်တို့ရဲ့
လမ်းပြမြေပုံလား။

ကျွန်တော် တွေးနေမိတယ်
ဆင်နွှဲနေတဲ့ စစ်ပွဲတွေက
ညီငယ်လေးတို့ သင်ကြားရမယ့်
စာသင်ခန်းထဲက ပြဋ္ဌာန်းစာတွေလား။

(၄)

မျှော်လင့်ချက်နဲ့
အသက်ရှင်နေရတဲ့
ပြည်သူတွေအတွက်
မျှော်လင့်ချက်ကတောင်
မမျှော်လင့်ရဲလောက်တဲ့ အခြေအနေ
သူတို့ပြောပြနေတဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးက
ထစ်ချွန်းပြီး မရွာတဲ့မိုးလို
ရွှေ့ပြည်တော် မျှော်တိုင်းဝေးဆဲ။

ဖွေးဖွေးလှုပ်နေတဲ့ အဖြူရောင်နှင်းတွေ
အနီရောင်အဖြစ် ပြောင်းဆဲ
ခါကာဘိုရာဇီတောင်ကြီးလည်း
အရည်ပျော်တော့မယ်
ဒီသက်တမ်းရှည်ရောဂါကြီး
ဘယ်တော့ တိမ်ကောမလဲ
ချိုးဖြူငှက်ကလေးရေ
မင်း အမြန်ပြန်လာပါ။

(မရိုးမသားခုတ်ထွင်ခံရတဲ့
ရိုးရိုးသားသားသစ်ပင်)
ကဗျာသံစဉ်များမှ

မောင်စိန်ဝန်း

ရေခဲတောင်တန်းတွေ အပျိုရည်ပျော်ကျရင်း
 တောအုပ်တောင်ကတုံးတွေ သင်းသတ်ခဲလိုက်ရ
 မြစ်တွေ မနိုင်ဝန်ထမ်းခဲ့ကြ
 ခုတော့ . . . ဘာတတ်နိုင်သေးလဲ
 ရွာလုံးကျွတ် စုန်းစုန်းမြုပ် မီးခိုးတိတ်
 ရေကာတာကြီး သီလမလုံခဲ့လေတော့
 လမ်းတွေ တံတားတွေ သင်္ဘောမှောက်ခဲ့ပြီ သိရဲ့လား။
 ကြည့်စမ်းပါဦး . . .
 ရေပြင်ထဲမှာ သဲကန္တာရ ထွန်းနေတယ်
 မီးဖိုချောင်ကို ဒီအတိုင်း ပစ်ထားခဲ့ရတယ်
 အဝတ်တစ်ထည် ကိုယ်တစ်ခု ပါးစပ်ပေါက်က ရာဂဏန်းနဲ့
 လင်ပစ်မညည်းချင်းကို တစ်ပုဒ်လုံးနီးနီးကိုးကားနေရ
 မီးမွှေးဖိုမီးစလည်း ရေနှစ်နေ . . .
 အိုးပစ်အိမ်ပစ် ခိုးရာလိုက်ခဲ့သလို
 မိကွဲဖကွဲ အသိုက်ပျက်ဝပ်ကျင်းပျောက်ရ
 ကပ်ကြီးသုံးပါး ဆိုင်းမဆင့်ပုံမဆင့် ဆိုက်ရောက်လာပုံ
 ငရဲကပ္ပိလိုက်တဲ့လိပ်စာအတိုင်း . . . ။

နေပိန်

အိမ်ထောင်ရေး လှူဒါန်းကွယ်ပွဲဝင်း

အင်းရေတွေလှုံလာတော့ . . .
ကျွန်းမြေဧရိယာ ကျဉ်းသွားသလောက်
ငါးတွေ နေရထိုင်ရတာ . . . ပိုကျယ်လာတယ် . . .

ထန်းရည်မူးနေတဲ့လရောင်တွေ
ဇီးဆူး စူးနေတဲ့ လေညင်းတွေနဲ့
အင်းသူအင်းသားတွေဟာ မြှုပ်ထားတဲ့ပိုင်အိုးဖြစ်နေပေမယ့်
ဧည့်သည်မြို့သားတွေအတွက် အင်းရဲကျွန်းဟာ . . .
ဖျာပေါ်က . . . ဖဲတစ်ထုပ်ပဲ . . .

ပင်လယ်ကမ်းခြေယောင်ဆောင်နိုင်ပေမယ့်
ဆောက်ခြံတွေနဲ့ ဘဲအုပ်တွေကဖော်ကောင်လုပ်
အဟုတ်ပါပဲ အင်းရဲကျွန်းကိုရောက်တိုင်း
မြန်မာပြည်တည်းကနေ မြန်မာပြည်ကိုလွမ်းရတာ
မကုန်နိုင်ဘူး . . .။

ပန်းလှိုင်မိုး (ကဗျာ)

ပတ်ဝန်းကျင်ဟာသ

Made In Myanmar, Tooth Sticks

“မြန်မာပြည်တွင် ထုတ်လုပ်သော ပြည်တွင်းဖြစ် သွားကြားထိုးတံဆိုပါလား”
 “ဟယ် . . . ရှားရှားပါးပါး သစ်လုံးတွေ ခွဲသားတွေ ဘယ်ရောက်ကုန်လို့လဲ”
 “အကုန် ခုတ်ရောင်းပစ်လိုက်လို့ ကျန်တဲ့သစ်တွေက သွားကြားထိုးတံလောက်ပဲ
 လုပ်လို့ရတော့တာဗျ”

ဖားကန့်နဲ့ လကမ္ဘာ

“ဟာ . . . ဧကန္တတော့ တို့ လကမ္ဘာ ရောက်နေပြီထင်ပါရဲ့”
 “ဘယ်ကလာ . . . အဲဒါ . . . ဖားကန့် ကျောက်စိမ်းနယ်မြေဗျ”
 “ကျွတ်ကျွတ်ကျွတ် . . . တောင်တွေဖြူ ကျောက်တွေတူး မြေစာတွေပါမကျန်
 သယ်ကြလို့ တွင်းကြီးချိုင့်ကြီးတွေ ဖြစ်ကုန်ကြတာကိုး”

အယ်လ်နီညိုလား . . . သနားတယ်

“လာမယ့် ၂၀၁၆ နွေရာသီမှာ အပူအပြင်းဆုံး အယ်လ်နီညိုလာမယ်ဆိုပဲ”
 “အို ဒါလေးများ တို့မြန်မာပြည်သားတွေက မမှုပေါင်”
 “ဘာဖြစ်လို့”
 “တို့ရင်ထဲမှာ အယ်လ်နီညိုထက် အဆတစ်ရာ ပူလောင်နေပြီးသား”

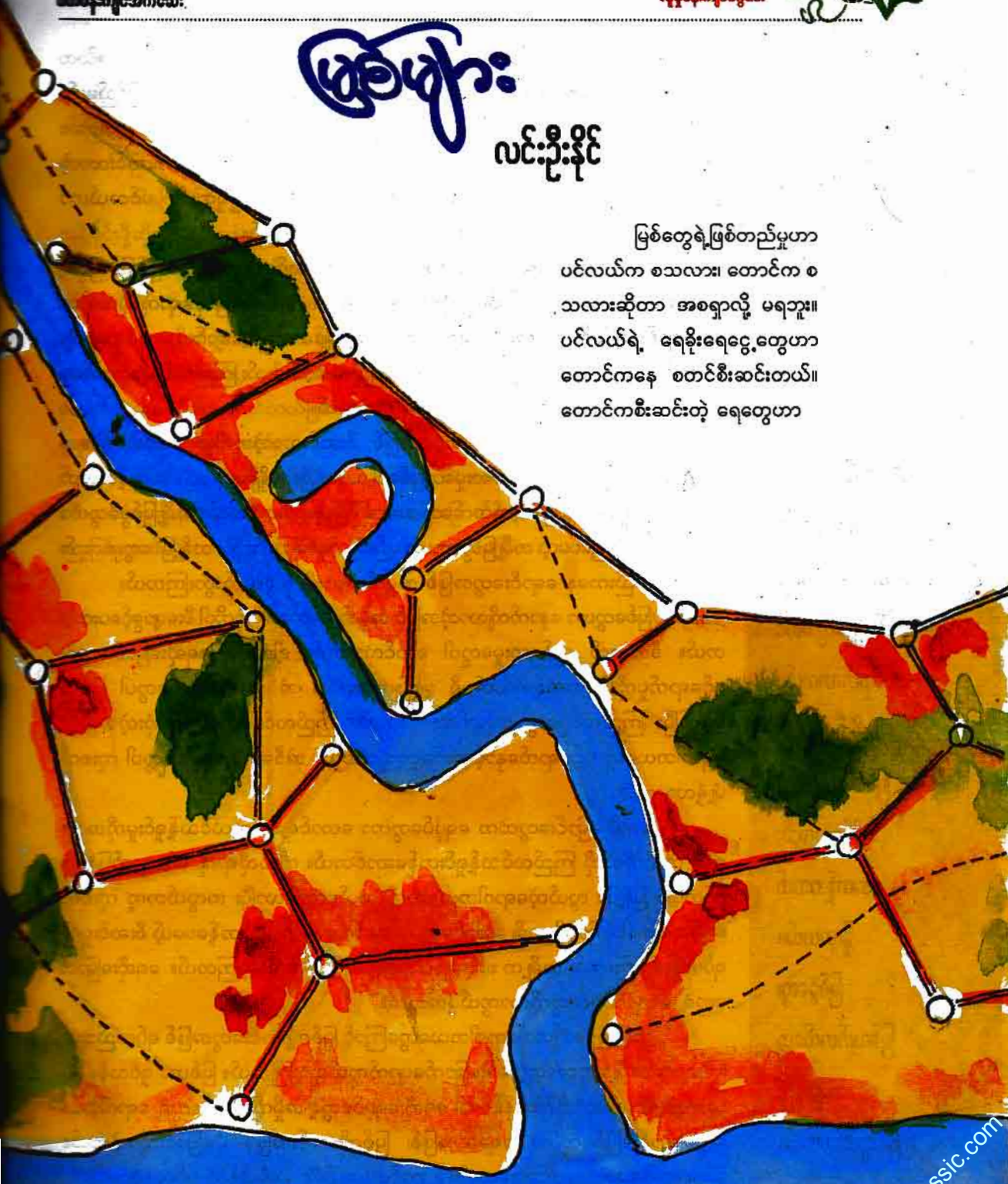
ညိုညိုနီနီ

ဆန်ကျွန်းအက်ဆေး

မြစ်ဖျား လင်းဦးနိုင်

မြစ်တွေရဲ့မြစ်တည်မှုဟာ
ပင်လယ်က စသလား၊ တောင်က စ
သလားဆိုတာ အရှာလို့ မရဘူး။
ပင်လယ်ရဲ့ ရေခိုးရေငွေ့တွေဟာ
တောင်ကနေ စတင်စီးဆင်းတယ်။
တောင်ကစီးဆင်းတဲ့ ရေတွေဟာ

စမ်းချောင်းဘဝကနေ
မြစ်ဘဝအဖြစ်
စီးဆင်းလာတဲ့အခါမှာ
နောက်ကျိမ့်တွေ စတင်
ဝင်ရောက်လာတယ်။
တိုက်စားမှုတွေ
ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။
အရှိန်တွေလည်း
ဘကန့်အသတ်
ပို့လာတယ်။
မြစ်ခွဲတွေ
မြစ်လက်တက်တွေ
အများပြား
ပြန့်ထွက်လာတယ်။

ပင်လယ်ထဲကိုဝင်ရောက်တယ်။

ဒါပေမဲ့ မြစ်စဉ်တစ်ခုလုံးကို သုံးသပ်နိုင်ဖို့ တောင်ကနေ စတယ်လို့ပဲ ယူကြည့်မယ်။

ဒီအတိုင်းပဲ၊ ဘာသာတရားရဲ့မြစ်တည်မှုဟာ ဖော်ထုတ်သူကစသလား၊ ဘာသာ
တရားကိုင်းရှိုင်းမှုကစသလားဆိုတာ အစရှာမရဘူး။ ဖော်ထုတ်သူဆီက စီးဆင်းလာတဲ့
ရေတွေဟာ အရှိန်ပြင်းတယ်၊ ကြည်လင်အေးမြတယ်၊ သန့်စင်မှုရှိတယ်။ ပင်လယ်ဟာ
အရာအားလုံးကိုလက်ခံတယ်၊ တည်ငြိမ်တယ်၊ ပြီးပြည့်စုံမှုရှိတယ်။

တောင်ကနေစီးဆင်းလာတဲ့ရေတွေဟာ ကြည်လင်သန့်ရှင်းစွာ အရှိန်ပြင်းပြင်းနဲ့
စီးဆင်းလာတယ်။ ပင်လယ်ဆီကို ဦးတည်လာတယ်။ တောင်ခြေကိုရောက်တဲ့အခါမှာ
စမ်းချောင်းအဖြစ်စီးဆင်းတယ်။ တောင်ရဲ့ ပထမမျိုးဆက်စမ်းချောင်းမှာ ကျောက်တုံး
ကျောက်ခဲတွေရဲ့ အတားအဆီးတွေနဲ့ ဒင်းကြမ်းပြည့်နေသော်လည်း ကြည်လင်မှု၊ တောက်ပမှု
ရှိတယ်။ သန့်စင်တယ်။ အရှိန်အဟုန်ကောင်းသေးတယ်။

စမ်းချောင်းဘဝကနေ မြစ်ဘဝအဖြစ် စီးဆင်းလာတဲ့အခါမှာ နောက်ကျိမ့်တွေ
စတင်ဝင်ရောက်လာတယ်။ တိုက်စားမှုတွေဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ အရှိန်တွေလည်း အကန့်အသတ်
ရှိလာတယ်။ မြစ်ခွဲတွေ၊ မြစ်လက်တက်တွေ အများကြီးဖြန့်ထွက်လာတယ်။ တချို့မြစ်ခွဲတွေဟာ
ပြန်လည်ပေါင်းစုံကြပေမယ့် တချို့မြစ်ခွဲတွေဟာ မျှားပြောင်နှစ်ကြောင်းလိုပဲ၊ တချို့မြစ်တွေမှာလည်း
မြစ်တစ်ခုတည်းကနေ ချောင်းတွေအဖြစ် အရွယ်အစားမျိုးစုံ ခွဲထွက်သွားကြတယ်။

မြစ်တွေဟာ နောက်ကျိမ့်လာတဲ့အပြင် အမှိုက်သရိုက်ပေါင်းစုံကိုပါ စီးပျော့ခွင့်ပေးထား
တယ်။ ဒီအတွက် ညစ်ထေးမှုတွေပါ စတင်လာတယ်။ ဒါ့အပြင် ရေဆိုးမြောင်းတွေရဲ့
ဝင်ရောက်မှုကိုပါ အကန့်အသတ်မရှိ ခွင့်ပြုထားတယ်။ အဲဒီအခါ ရေပုပ်တွေပါ မြစ်ထဲ
စိမ့်ဝင်ပြီး ကြည်လင်မှုတွေ ပျောက်ဆုံးကုန်တယ်။ ကြည်လင်မှုတွေပျောက်ဆုံးတဲ့အခါမှာ
ရောဂါဘယတွေ ဝင်ရောက်နှောင့်ယှက်ခွင့်ရသွားတယ်။ အဲဒီတော့ ရောဂါတွေပါ ကူးစက်
ယုံနဲ့လာတယ်။

ရေဆိုးမြောင်းတွေထဲက ရေပုပ်တွေဟာ တောင်ရဲ့ ကြည်လင်သန့်ရှင်းမှုကိုအသုံး
ချပြီး ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကြည်လင်သန့်ရှင်းဟန်ဆောင်တယ်။ ကိုယ်လိုရာကို ဝင်ရောက်ဖြန့်ဖြူး
ကြတယ်။ ပြန့်ပြူး လွယ်တဲ့ရောဂါဘယတွေကို သယ်ဆောင်လာပြီး အလွယ်တကူ ကူးစက်
စေခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့်ပဲ တချို့တောင်တွေဟာ ဖော်ထုတ်မှုကို မရပ်တန့်ပေမယ့် စီးဆင်းမှုကို
ရပ်တန့်ပစ်ခဲ့ကြတယ်။ တချို့က စမ်းချောင်းဘဝမှာတင် ဇာတ်သိမ်းခဲ့ကြတယ်။ ရေဆိုးမြောင်း
တွေရဲ့ ရောဂါဘယတွေကိုကာကွယ်ဖို့အတွက်။

တချို့မြစ်တွေဟာ ရောဂါဘယတွေကြောင့် မြစ်ကျိုးအင်းတွေအဖြစ် ရပ်တည်သွား
ကြတယ်။ တချို့တွေကတော့ ခမ်းခြောက်ပျောက်ကွယ်သွားကြတယ်။ မြစ်ဟာ ရှင်သန်မှုရှိမှ
သာလျှင် ပင်လယ်ထဲကိုစီးဝင်နိုင်မယ်။ ရေဆိုးရေပုပ်တွေနဲ့ အမှိုက်သရိုက်တွေရဲ့ ရောဂါဘယ
တွေကြောင့် မြစ်တွေဟာ ရေသေအဖြစ်၊ မြစ်ကျိုးအင်းအဖြစ် ပုံပြောင်းသွားခဲ့တယ်။
ခမ်းခြောက်ပျောက်ကွယ်သွားခဲ့တယ်။ သောင်တွေထွန်းပြီး ရေစီးရိုက်ကို ရပ်တန့်ခဲ့တယ်။

ဒါပေမဲ့ ပင်လယ်ထဲကိုစီးဝင်လာတဲ့ ဘယ်မြစ်မဆို ကြည်လင်သန့်စင်မှုကို ပြန်လည်ရရှိ

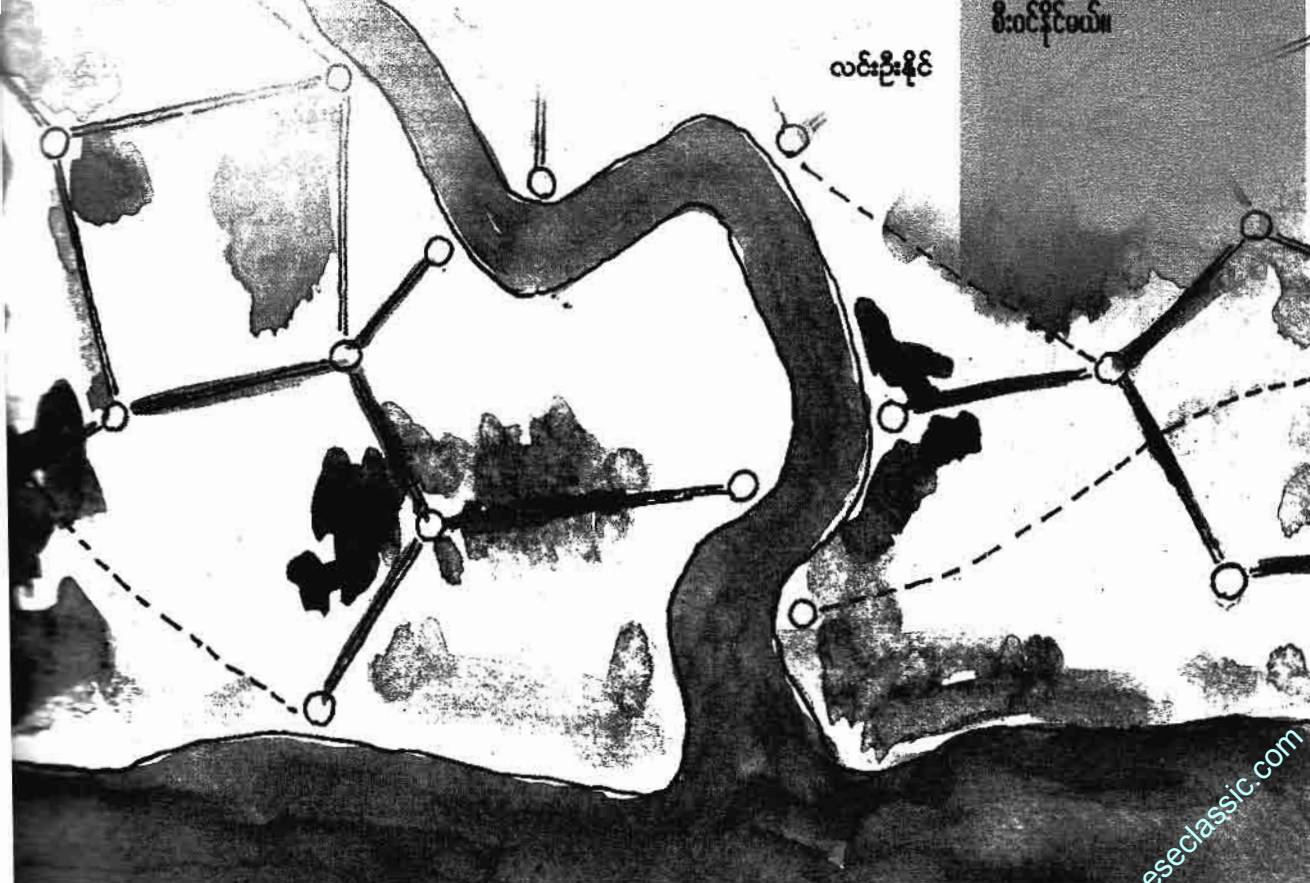
တယ်။ မြစ်တွေဟာ ပင်လယ်ထဲကို စီးဝင်လာတဲ့အခါ မြစ်ထဲမှာပါလာတဲ့ နောက်ကျိမှု၊ ရေဆိုး
ရေပုပ်တွေဟာ အနည်ထိုင်သွားတယ်။ ဟိုးအောက်ဆုံးထိအောင်နစ်မြုပ်ခံလိုက်ရတယ်။
ဒါကြောင့်မို့ ပင်လယ်ထဲကို စီးဝင်လာတဲ့မြစ်တွေဟာ ကြည်လင်သန့်ရှင်းမှုကို ပြန်လည်ရရှိတယ်။
တောက်ပြောင်လာတယ်။ ကျယ်ပြောနက်ရှိုင်းလာတယ်။ တည်ငြိမ်လာတယ်။

ဒါကြောင့်မို့ မြစ်တွေဟာ တောင်တွေဆီက စီးဆင်းလာတဲ့အတိုင်း ကြည်လင်
သန့်ရှင်းဖို့ဆိုတာ ရှင်သန်နေဖို့လိုတယ်။ မရပ်တန့်မိဖို့လိုတယ်။ ရေဆိုးရေပုပ်နဲ့ ရောဂါဘယ
တွေကို သတိထားဖို့ လိုတယ်။ ဒီနေရာမှာ ရောဂါဘယတွေကို သတိထားပြီး ဆက်လက်စီးဆင်း
ရှင်သန်နိုင်ဖို့ပဲလိုတယ်။ ရောဂါဘယတွေကို တားဆီးလို့မရဘူး။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ မြစ်ဖြစ်နေ
တဲ့အတွက် ရေဆိုးမြောင်းတွေက ဝင်ရောက်လာမှာပဲ။ ဒီအတွက် တားဆီးလို့မရဘူး။ ရောဂါ
ဘယတွေကို သတိရှိရှိနဲ့ ပင်လယ်ဆီကို သယ်ဆောင်သွားဖို့ပဲလိုတယ်။ ပင်လယ်ဆီကို
ရောက်တဲ့အခါ၊ မြစ်ဟာ ပင်လယ်ဖြစ်သွားတဲ့အခါ၊ ရောဂါဘယတွေဟာ ပျက်စီးပြီး နစ်မြုပ်
ဖျောက်ကွယ်သွားကြလိမ့်မယ်။

○ မြစ်တွေဟာ ပင်လယ်ဖြစ်သွားဖို့ပဲလိုတယ်။ ပင်လယ်မဖြစ်ဘူး၊ ပင်လယ်ဆီကို
စီးဆင်းဘူးဆိုရင် မြစ်ကျိုးအင်းတွေဖြစ်မယ်။ ခမ်းခြောက်ပျောက်ကွယ်သွားမယ်၊ မြစ်ပုပ်
တွေဖြစ်သွားမယ်။

လင်းဦးနိုင်

တချို့မြစ်တွေဟာ
ရောဂါဘယတွေကြောင့်
မြစ်ကျိုးအင်းတွေအဖြစ်
ရပ်တည်သွားကြတယ်။
တချို့တွေကတော့
ခမ်းခြောက်ပျောက်ကွယ်
သွားကြတယ်။
မြစ်ဟာ
ပင်လယ်ပိုမိုသာလျှင်
ပင်လယ်ထဲကို
စီးဝင်နိုင်မယ်။

နွယ်ပေးရောင်နွယ်ပေးနွယ်ကျင်းဖျားနဲ့ ကျွန်တော်တို့ကျေးကုန်းပေါ်က ရွှေဒါးမောင်လေးရည်

မိဒီယာမှတ်နာပြင်များပေါ်
ငေးရိပ်တော့ ပြောင်းဆန်လောက်အောင်
ပင် အနိဋ္ဌာရုံပြင်ကွင်းများ ရုပ်ပျက်ဆင်း
ပျက်။ သက်ကြီးရွယ်အို အဘိုးအဘွား များ
အား ကျောကုန်းထက် ထမ်းပိုးသယ်ဆောင်
၍ တစ်ဖုံ၊ ရင်သွေးငယ်ကလေး များအား
ဦးခေါင်းထက် ရေလုံထဲထည့်၍ တစ်နည်း
ဖြင့် ရှုခင်းရှုကွက်အမျိုးမျိုး၊ ကျွဲနွားတိရစ္ဆာန်
များအား ရေဘေးလွတ် ကင်းရာဆီ သယ်
ဆောင်မောင်းနှင်လျက်ရှိသည်ပုံရိပ်မျိုး
လည်းမရှား။

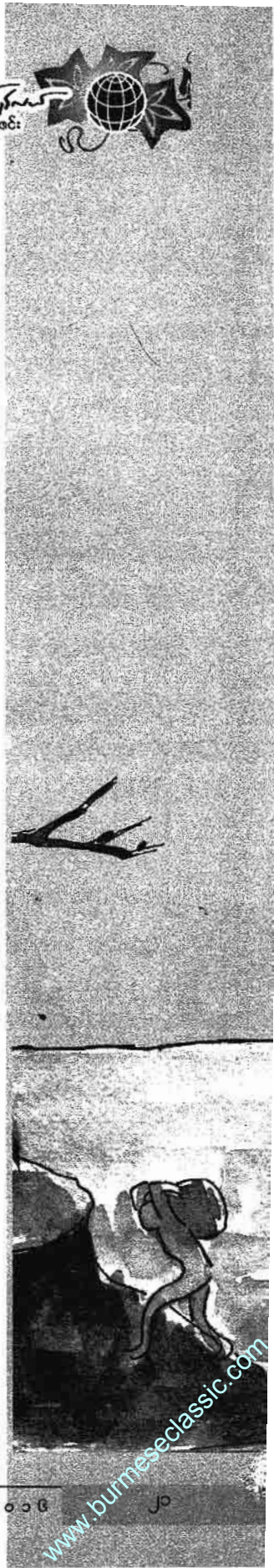

ကြည့်လေရာရာ ရေဘေးသင့်ရှုမျှော်ခင်းများနှင့် ရင်နှင့်ဖွယ်ရာတွေချည်းသာ တိုးတိုက်နေရပေသည်။ နှစ်ပရိစ္ဆေဒ ၅၀ ကျော် ၆၀ ကာလအတွင်း အဆိုးဆုံးသော ရေကြီး ရေလျှံမှုများပင်။

“ဆည်မြောင်းချောင်းကန် ပြည့်လျှံတိုးအောင် . . . မိုးလုံးမည်းမျှ မရွာစေချင်ပေ . . . ဆည်မြောင်းချောင်းကန် . . . အသင့်အမှန်ဖြိုးရန် . . . ပုလဲကုံးရွဲအလှ . . . ရွာစေ ချင်ပါပေ . . .” ရယ်လို့ တေးပြုဆရာ မောင်မောင်လတ်က ‘တိန်တမန်’ သီချင်းဖြင့် မိုးနတ်မင်းကြီးအား တိုးလျှိုးတောင်းပန်မှု ပြုထားခဲ့ပေသည်။ သည်ကနေကာလမှာတော့ မိုးနတ်မင်းကြီး၏ သနားမဲ့ညာစွာပင် မိုးလုံးမည်းမျှ သွန်းဖြိုးစေရွာခဲ့မှုကြောင့် အညာအကြေ မကွဲပြားတော့လောက်အောင်ပင် ရေကြီးရေလျှံမှု ဘေးဒုက္ခအပေါင်း နှင့်နှင့်သည်းသည်း ခံစားခဲ့ကြရပေသည်။ ကနဦးအစ ကန့်ဘလူ၊ ကျွန်းလှ၊ ကောလင်း စသည့်ဒေသများမှ မြစ်ဖျားစခဲ့သည်။ ကားလမ်းများ ရေကျော်သကဲ့သို့ ရထားလမ်းများရေတိုက်စား၊ တံတား များ ရေစီးထဲမျောလွင့်ခဲ့ရသည်။ ခရီးသွားအပေါင်းတို့ လိုရာခရီးအပြီးတိုင်မရောက်ကြရပဲ လမ်းခုလတ်ဘူတာများ၌ သောင်တင်ကြရသည်။ ထုံပိုင်းထုံပိုင်း ခရီးဆက်ကြရသည်။ ရထားခရီးသည်အဖြစ်မှ မော်တော်ယာဉ်များနှင့် ပြောင်းလဲ၍ ခရီးဆက်ကြရပြန်သည်။ စားရေးသောက်ရေးများ ကသီလင်တဖြစ်ကာ ဒေသခံတို့၏အကူအညီဖြင့် ဝမ်းခါးဖြည့်ကြ ရသည်။ အနိဋ္ဌာရုံအပေါင်းနှင့် နပမ်းလုံးရင်ဆိုင်ကြရသည်။ ဘယ်ဆီလှည့်ကြည့်ကြည့် အကျည်းတန်မှုများနှင့်သာ ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ကြရသည်။ နေအိမ်တိုက်တာများ၊ သိမ်ကျောင်း၊ ဇရပ် စသည်ဖြင့် ကွက်လပ်မရှိရအောင်ပင် ကျိုးကြေပျက်စီးခဲ့သည်။ လယ်ယာစိုက်ခင်း များလည်း ကင်းလွတ်ခွင့်မရခဲ့။ နောက်ဆက်တွဲများဖြင့် အတောမသတ်နိုင်အောင်ပင်။ ဆက်သွယ်မှုများဧရိယာ ပြင်ပရောက်ရှိနေသခိုက် ကုန်ဈေးနှုန်းဆိုသည့် လက်မဲကြီးက အလစ် အငိုက်ဝင်ကာ နှိပ်စက်ခြောက်လှန့်မှု ပြုလာပြန်သည်။ ပထမဦးစွာ မြောက်ဦးဒေသဘက် နားစွင့်မိတော့ သောက်သုံးရေပြတ်လပ်ကာ ၄လက်မ x ၆ လက်မ ရေကန်တစ်လုံးစာကို ၁၅၀၀၀ ကျပ်ပေးရသည်ဟု ဆိုပေသည်။ ယခင်က ၂၀၀၀၀ ကျပ်ပေးရသည့်ဆန်ဈေးက ၃၅၀၀၀ ကျပ်သို့ ဈေးမြောက်သွားခဲ့ပြီ။ ၂၅၀၀၀ ကျပ်တန် ပေါ်ဆန်းဆန်က ၅၅၀၀၀ ကျပ်သို့ ခုန်ပျံ့ ကျော်လွှားသွားခဲ့သည်။ ကြက်ဥတစ်လုံး ၂၅၀ကျပ်၊ ခေါက်ဆွဲခြောက်က ၅၀၀ ကျပ်ပါတဲ့။ ရေဘေးတန်ခိုးနဲ့ မိုးသို့ယုံသန်းသွားခဲ့သည့် ကုန်ဈေးနှုန်းပင်။

ပြေး . . . ပြေး . . . ပြေးဟေ့ဆိုလို့ ပြေးပြီးရင်း ပြေးခဲ့ရ
ဝရုန်းသုန်းကား ဗရုတ်သုတ်ခ ဘယ်သူက ဘယ်သူကို
ထူမ၊ မပေးနိုင် ကိုယ်ကိုယ်တိုင်က တန်ခိုးရှင်မဟုတ် ဘာမဟုတ်
ဖုတ်ဖက်ခါမရ စုတ်သတ်မရ ဘုရားတကြ၊ ငိုသူ ငိုကြ၊ ရှိုက်သူရှိုက်ကြ
ချောင်းတွေပွက်ထ၊ မြစ်တွေထ၊ပျံ့ကြ၊ လှိုင်းတွေ မြောက်ကြ၊ လှေတွေမှောက်ကြ
ဇောက်ထိုးမိုးမျှော် ‘ပန်းပွင့်’ ဆိုလို့သာတော်ရဲ့၊ အို ‘နာဂစ်’ ရဲ့
အကြင်နာမဲ့၊ စာနာခြင်းမဲ့၊ အတွယ်တာမဲ့၊ ညာတာမဲ့ . . . ဘယ်အပြီးနဲ့
လူတွေကုပ်ဖဲ့ . . . ရွာတွေမြုပ်ခဲ့ . . . ရွဲ့ရွဲ့စောင်းစောင်း ထောင်းလမောင်းထအောင်

၂၀၀၈ နွေဦးဆီက 'နာဂစ်' မိတ်ဆက်မှုပြုခဲ့သဖြင့် ကျွန်တော်တို့ဆွေမျိုးသားချင်းများ မှန်တိုင်း၏ ရက်စက်ခြင်းသရုပ်ကို မြည်းစမ်းခဲ့ကြရသည်။ စကားလုံးများဖြင့် ရေးဖွဲ့ခြင်းငှာ မစွမ်းသာအောင် စုတ်ချက်များ ဆေးရောင်များဖြင့် အရောင်တင်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်အောင်ပင် ရှုတတရသများဖြင့် နင်းခြေခြင်းခံခဲ့ကြရသည်။ ၂၀၁၀ ရက်စွဲများတွင် 'ဂီရီ' မှန်တိုင်းဖြင့်မှတ်မိလောက်အောင်၊ နှစ်ကြိမ်မြောက် ခေါင်းခေါက်ကျီစယ်ခဲ့သဖြင့် ကျွန်တော်တို့၏ ညီကိုနောင်ဘွား ရခိုင်ပြည်နယ်ဒေသခံများ 'ဂီရီ' မှန်တိုင်း၏ နင်းချေမှုအောက် ဒူးထောက်လက်မြှောက်ခဲ့ကြရပြန်သည်။ သဘာဝတရားဆိုတာကြီးက ကျွန်တော်တို့အပေါ် ရက်စက်စွာ ဆက်ဆံခဲ့သဖြင့် ဘဝပေါင်းများစွာ၊ အသက်ပေါင်းများစွာ ပေးဆပ်ခဲ့ကြရသည်။ ဝါးအစည်းပြေသကဲ့သို့ ကစဉ့်ကလျား၊ မည်သူမပြု မိမိအမှုကြောင့်ပေးလား မဝေခွဲနိုင်ခဲ့ကြ။ အကြောင်းခြင်းရာတစ်စုံတစ်ခုကြောင့် အကျိုးသက်ရောက်မှု တစ်ခုပေပဲလား။ မပြေးသော်လည်း ကန်ရာရွှိစမြဲဖြစ်ပေရာ၊ ကျွန်တော်တို့လူသားများ၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် မတော်မတရားပြုကျင့်မှုတစ်ခုခုကြောင့်သာလျှင် သဘာဝတရား၏တန်ပြန်ဒဏ်ခတ်မှုတစ်ခုသာ ဖြစ်သည်ဟု ကောက်ကြောင်းဆွဲကြည့်ခဲ့ပေသော် . . . ။

သည်ကနေ့မြင်ကွင်းများက အဆိုးမြင်ကွင်းများ နှင့် အကောင်းဘက်ကရှုမျှော်ခင်းဟူ၍ နှစ်မျိုးနှစ်စားမြင်တွေ့နေရပေသည်။ အနိဋ္ဌာရုံရှုမျှော်ခင်းများကတော့ ရေချိန်လျော့သွားပြီဆိုသော် ရနိုင်လောက်ပေပြီ။ တချို့သော ရေဘေးသင့်ပြည်သူများ မိမိတို့အိုးအိမ်များဆီ ပြန်လည်ခိုလှုံခဲ့ကြပေပြီ။ ရေဘေးသင့်သူတို့အပေါ် စောင့်ရှောက်ဖေးကူနေကြပုံများက အလှပျက်မှာ စာဘက်ကမြင်ကွင်းများပင်။ ရေနစ်သူတို့အဖို့၌ ကောက်ရိုးမျှင်တစ်စပင်ဖြစ်စေဦးတော့ ဆုပ်ဖမ်းကာ အကူအညီအဖြစ် အားကိုးကြရမည့်အခြေ၌ ကျွန်တော်တို့ ကူညီသူများဘက်က အစစအရာရာ၊ ဘက်စုံထောင့်စုံမှ အထောက်အကူပြု၊ မျှဝေခံစားပေးနေကြပုံများက လှပလွန်းသည့် ပန်းချီကားချပ်များပင်။ 'နာဂစ်' ဖြစ်စဉ် ကာလများဆီက မြစ်ဖျားစခဲသည့် ပရဟိတနှလုံးသားများက လက်ရှိ တိုးတိုက်ခံစားနေကြရသည့် ရေဘေးဒုက္ခသို့တိုင် မွန်မြတ်နှလုံးသားများဖြင့် ပါဝင်ယုံသန်းလျက်ရှိပေသည်။ ဩဂုတ်လဆန်းပိုင်း ရက်စွဲများမှ စတင်ကာ ကျောင်းသူကျောင်း သားကလေးများအပါအဝင် "ရေဘေးအတွက် တတ်အားသမျှ ပါဝင်လှူဒါန်းကြပါဦးခင်ဗျာ/ရှင်" ဆိုကာ အလှူခံလျက် ရှိကြသည့် ပုံရိပ်သံစဉ်များက လမ်းမများ၊ ကားမှတ်တိုင်များ၊ ဘတ်စ်ကားများပေါ်ထိ ယုံလွင့်ရိုက်ခတ်လျက် ရှိပေသည်။ တစ်ဦးချင်းမှသည် ဌာနဆိုင်ရာများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ၊ ကုမ္ပဏီများ၊ ဘဏ်များ၏ ထည့်ဝင်အလှူငွေများနှင့် အသုံးအဆောင်များက ကျေနပ်ကြည်နူးဖွယ်၊ အားရဖွယ် ကောင်းလှပေသည်။

ထိုအလှူပစ္စည်းများဖြင့် ရေဘေးသင့်ဒေသများဆီသို့ ပို့ဆောင်နေပုံများကိုလည်း မြင်တွေ့နေရပေရာ 'အပူထဲကအအေး' ဟု ခေါ်ဆိုနိုင်လောက်ပေသည်။ မီးရထား၊ မော်တော်ယာဉ်၊ စက်လှေ စသဖြင့် ယာဉ်အမျိုးမျိုး အသုံးပြု၊ ရေဘေးသင့်ဒေသဆီရောက်ပြန်တော့ သင့်နိုးရာရာအထုပ်အပိုးများ၊ ပစ္စည်းများ ထမ်းပိုးသယ်ဆောင်ကာ ရေထဲပိုးခဲ၊

www.burmeseclassic.com

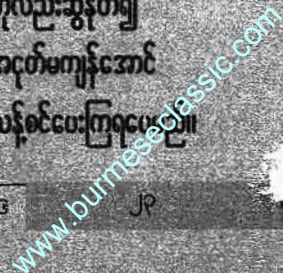
ခွေးသံတွေတရွဲရွဲ၊ မမောနိုင်မပန်းနိုင်၊ သယ်ဆောင်ပျံသန်းနေပုံများက သာဓုခေါ်ဖွယ်
ကောင်းလွန်းလှပေသည်။ သည်လိုမျိုးထဲမှာပင် အချို့သောအလှူရှင်များက လမ်းခရီးအကြား
သေကျေ ပျောက်ဆုံးမှုသတင်းများ နားဆင်ရခိုက် ထိရှကြေကွဲရပြန်ပေသည်။ အဆိုးလောကခံ
၏ ထိုးနှက်ချက်များပေလား . . . ။

သစ်ပင်ကိုတော်တော်ခတ်ကြပါ
တောပြုတ်လိမ့်နောက်နောင်။
တောခတ်လို့တောပြောင်လျှင်
မိုးခေါင်တော့မှာပဲ။
မိုးခေါင်လို့ရေမကြွယ်
သဲပင်လယ်ဖြစ်လိမ့်မလွဲ။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုသည့်စကားသံများ။ ယနေ့ကာလကဲ့သို့ တောက်တောက်
လောင်လောင်၊ ဂယက်မထသေးမီကပင် ဆရာဇော်ဂျီက သစ်တောသစ်ပင်များကို အရမ်း
ကာရော ခုတ်ထစ်မှုမပြုကြဖို့ သတိပေးခေါင်း လောင်းထိုးခဲ့ပုံဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောနှင့်
သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် မည်သို့မည်ပုံ ပတ်သက်ဆက်စပ်လျက်ရှိကြောင်း ပညာရှင်အပေါင်းတို့က
သတိပေး တပ်လှန့်လျက်ရှိပေသည်။ သစ်ပင်သစ်တောများ ပျောက်ရှုဆုံးပါးသွားပါက သဘာဝ
မိုးရေထိန်းသိမ်းမှုများကျဆင်းကာ မြစ်ချောင်းများသို့ ဒလဟောစီးဆင်းခြင်းဖြင့် သဘာဝမြေဆီ
လွှာများတိုက်စားခြင်းခံရပေမည်။ နောက်ဆစ်ဆင့်အနေဖြင့် နုံးမြေများတိုက်စားကာ
မြစ်ချောင်းများသို့ပို့ချသဖြင့် မြစ်ကြမ်းပြင်များမြင့်တက်ကာ မြစ်ကမ်းနံဘေးမှဒေသခံများ
မြစ်ရေကြီးခြင်းဒဏ် ခံကြရပေမည်။ ထို့အတူ သစ်ပင်များမှစုပ်ယူပေးသည့် ကာဗွန်ဒိုင်
အောက်ဆိုက်ဓာတ်များ မထိန်းချုပ်နိုင်တော့ဘဲ အပူဒဏ်သင့်ကြရပေမည်။ သစ်ပင်များမှ
လူသားနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးပြုမှုများဆုံးပါးကာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်
အပေါ် တန်ပြန်ဒဏ်ခတ်မှုများဖြင့် အဆိုးသံသရာတွင်း သက်ဆင်းကြရပေသည်။ သည်တော့
ကျွန်တော်တို့ သစ်တောသစ်ပင်များအပေါ် အရေးတယူ ဆက်ဆံကြဖို့ အထူးပြုပြောဆိုရန်
မလိုတော့ပါပြီ။

လောလောဆယ်၌ ကယ်ဆယ်ထောက်ပံ့ရေးအပိုင်းပေါ် အာရုံစိုက်ပံ့ဖော်နေကြရ
ပေသည်။ အခန်းဆက်အနေဖြင့်လည်း ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးကဏ္ဍဆီ မျက်နှာမူ
ကြရပေတော့မည်။ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ နေထိုင်ရေး၊ အလုပ်အကိုင်လက်ရှိဖြင့် ပြန်လည်
နေသားကျရေးနှင့် အထူးအတိုင်းအတာတစ်ခုထိ စားသောက်နေထိုင်ရေး အဆင်ပြေမှု
အတွက် ထောက်ပံ့ပေးရေးစားဖြင့် အကိုင်းအခက်တွေ များလှပေသည်။ သူတို့ရင်ဘတ်ထဲ
ခွံထင်လျက်ရှိသည့် အနာတရများ၊ အသိအမြင်ထဲ ထိုးစိုက်ကိန်းအောင်းလျက်သည့် အကြောက်
ထရားများ ကိုလည်းဆွဲနုတ်၍ အပုတ်မကျန်အောင် သန့်စင်ပေးကြရပေမည်။ “မှောင်နေရင်လေ
မီးထွန်းလိုက်၊ ဆာလောင်သူကို ကိုယ့်အထဲက တစ်ဝက်မျှဝေလိုက်” ဆိုသည့် ဇာတ်လိုက်
တော်ကြီး လှုံ့ဆော်ခဲ့ဖူးသလို ကျွန်တော်တို့ပိုင်ဆိုင်သမျှထဲက အချို့အဝက်ကို မျှဝေကူပုံကြ

လောလောဆယ်၌
ကယ်ဆယ်ထောက်ပံ့ရေး
အပိုင်းပေါ် အာရုံစိုက်
ပံ့ဖော်နေကြရပေသည်။
အခန်းဆက်အနေဖြင့်လည်း
ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေး
ကဏ္ဍဆီ မျက်နှာမူ
ကြရပေတော့မည်။ ပညာရေး၊
ကျန်းမာရေး၊ နေထိုင်ရေး၊
အလုပ်အကိုင်လက်ရှိဖြင့်
ပြန်လည် နေသားကျရေးနှင့်
အထူးအတိုင်းအတာတစ်ခုထိ
စားသောက်နေထိုင်ရေး
အဆင်ပြေမှု အတွက်
ထောက်ပံ့ပေးရေးစားဖြင့်
အကိုင်းအခက်တွေ
များလှပေသည်။
သူတို့ရင်ဘတ်ထဲ
ခွံထင်လျက်ရှိသည့်
အနာတရများ၊
အသိအမြင်ထဲ ထိုးစိုက်
ကိန်းအောင်းလျက်သည့်
အကြောက်ထရားများ
ကိုလည်းဆွဲနုတ်၍
အပုတ်မကျန်အောင်
သန့်စင်ပေးကြရပေမည်။

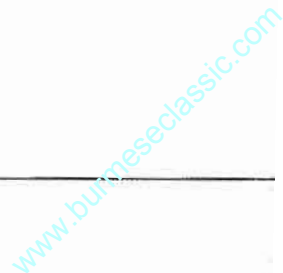
ကျွန်တော်တို့
ရင်ဆိုင်ပွေဖက်ခဲ့ကြရသည့်
ရေကြီးနစ်မြုပ်ခံရမှုအပေါ်
ပညာရှင် အပေါင်းက
သဘာဝသစ်ပင်သစ်တောများ
ပြုန်းတီးမှုကြောင့်ဟု
လက်ညှိုးညွှန်ခဲ့ကြပေသည်။
ဆက်၍လည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏
သစ်တောသစ်ပင်များ
ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန်
နောက်ဆုံး အဆင့်သို့ပင်
ရောက်ရှိနေခဲ့ပြီဟု
သိရပေသည်။ သည်တော
ကျွန်တော်တို့ရွေးချယ်စရာ
လမ်းကြောင်း မရှိတော့ပြီ။
တစ်ယောက်တစ်လက်မှသည်
စုပေါင်းလက်များဖြင့်
သစ်ပင် သစ်တောများ
စိုက်ပျိုးကြရပေမည်။

ရပေမည်။ အောက်ခြေကြမ်းပြင်ပေါ်ထိ ပြုတ်ကျသွားခဲ့သည့် ယုံကြည်မှုများ၊ စိတ်ဓာတ်များကို ပြန်လည် ကောက်ယူမြှင့်တင်ပေးကြရမည်။ တစ်ယောက်တစ်လက် တတ်နိုင်သမျှ ခွဲဝေ ထမ်းပိုးပေးကြရမည်။ ကရုဏာတရားဖြင့် သူတို့၏အနာတရများကို လျှာဖြင့်လျက်၍ သန့်စင်ကာ ကြင်နာ ယုယမှုများပေးရပေမည်။ ခြောက်သယောင်းလျက် ကုန်းပြောင်ပြောင်ဖြစ် နေသည့် ဖုန်းဆိုးမြေပေါ် အကြင်နာမိုးရေစက်များဖြင့် သွန်းလောင်းပက်ဖျန်းကြရပေမည်။ အမျိုးချစ်သောစိတ်၊ ဝံသာနုရက္ခိတစိတ်ဖြင့် ဖိတ်စင်ကျခဲ့ရသည်။ သူတို့၏မျှော်လင့်ချက် များကို ပြန်လည်မြှင့်တင်ပေးရင်း လဲပြိုသူကိုထူ၊ ပူသူကိုအေး၊ ဆွေးသူကိုဖေးမ၊ နွမ်းလျသူ ကိုအားပေးကြရပေမည်။ “ကံတရား၏ ရိုက်ပုတ်ခြင်းဒဏ်ချက်တို့ကြောင့် ငါ၏ဦးခေါင်းသည် သွေးသံတို့ဖြင့် ရဲရဲနီစေ ဦးမညွတ်” ဆိုသည့် အနိုင်မခံစိတ်ဓာတ်တို့ဖြင့် ရှေ့ခရီးအတွက် အသင့်ပြင် ထားနိုင်စေရေး အားဆေးတိုက်ကျွေးရပေမည်။ နှလုံးသားပေါ် ထင်ကျန်လျက်ရှိသည့် ဒဏ်ရာအနာတရများကို အင်အားတစ်ရပ်အဖြစ် ပြောင်းလဲပစ်နိုင်ရေးဆွေးနွေးကာ တွန်းအား ပေးကြရပေမည်။ သည်အခါ သူတို့၏ မနက်ဖြန်အိပ်မက်များလည်း အရောင်အသွေးစိုစို စုတ်ချက်လှပသည့် ပန်းချီကားတစ်ချပ်အဖြစ် ရေးခြစ်နိုင်ဖို့ သူတို့တွေ့ရင်ဘတ်ထဲ ကျွန်တော် တို့ရဲ့ နှလုံးသားအပိုတစ်စုံ ထည့်ပေးနိုင်ခဲ့ပြီမဟုတ်ပါလား။

ကျွန်တော်တို့ ရင်ဆိုင်ပွေဖက်ခဲ့ကြရသည့် ရေကြီးနစ်မြုပ်ခံရမှုအပေါ် ပညာရှင် အပေါင်းက သဘာဝသစ်ပင်သစ်တောများပြုန်းတီးမှုကြောင့်ဟု လက်ညှိုးညွှန်ခဲ့ကြပေသည်။ ဆက်၍လည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ သစ်တောသစ်ပင်များ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန် နောက်ဆုံး အဆင့်သို့ပင် ရောက်ရှိနေခဲ့ပြီဟု သိရပေသည်။ သည်တော့ ကျွန်တော်တို့ရွေးချယ်စရာ လမ်းကြောင်း မရှိတော့ပြီ။ တစ်ယောက်တစ်လက်မှသည် စုပေါင်းလက်များဖြင့် သစ်ပင် သစ်တောများ စိုက်ပျိုးကြရပေမည်။

သည်လိုနဲ့ . . . မနက်ဖြန်မှာဘယ်ပုံစံနဲ့
အသက်ရှူပျံ့သန်းမလဲ . . . ငှက်ကလေးများလို
တစ်ခုပဲရှိတယ် . . .
'မန္တလေးသားကြီးဦးငွေ' လျှောက်ခဲ့တဲ့လမ်းပေါ် ပျော်ပျော်ပါးပါး
တောထနေတဲ့ အစိမ်းရောင်အခင်းအကျင်းများနဲ့
ကျွန်တော်တို့ကျောကုန်းပေါ်က မီးတောက်မီးလျှံ တွေ
အကြေးခွံလှန်ပစ်ကြတာပေါ့ . . . တစ်ယောက် တစ်လက် . . .

ရွှေဒါးမောင်လေးရည်

စစ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေး

ရန်ကုန်မြို့၌ အသက်ရှူရန် လေကောင်းလေသန့်ရှာပုံတော်

(ဒါ့မဟုတ်) ရာနန်းပြည့်အောက်ဆီရိုင် တွေ့ရှိခြင်း

ကျွန်တော်သည် ရန်ကုန်သားစစ်စစ် ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ငယ်ငယ်တုန်းက ဆယ်ကျော်သက်ဘဝတွင် ရန်ကုန်မြို့ကြီးသည် ယခု ကဲ့သို့ မော်တော်ကားမီးခိုးတွေ များပြားခြင်း မရှိသေးပါ။ နောက်ဆုံးပေါ် ကားနံပါတ်လောက်မှာ (၆)(၅)လောက်သာဖြစ်၏။ မီးစက်တွေလည်း မပေါ်သေးပါ။ မီးပျက်လျှင် ဖယောင်းတိုင်ထွန်း၍ စာကျက်ပါသည်။

ထိုစဉ်က နာမည်ကြီး ဂျပန်ရုပ်ရှင်ကား တစ်ကား မှာ Love and Death (အချစ်နှင့် သေခြင်း)ဖြစ်ပြီး သမ္မတရုံ၌ရုံတင်ရာ နာမည်ကြီးပါ၏။ ၎င်းရုပ်ရှင်ကားတွင် ဂျပန်နိုင်ငံ တို့ကျိုမြို့ကြီး၏ ရှုခင်းတွေကို ရိုက်ပြရာ ထိုစဉ်က ဂျပန်ဆလွန်းကား မော်ဒယ်မြင့်တွေကို အားကျခဲ့ ရသည်။

ထိုစဉ်က ရန်ကုန်မြို့တွင် မာဒေါဖယ် မလီယာ တံခါးလေးပေါက်၊ မာဒေါဆီဒင်တို့လောက်ကို နောက်ဆုံး ပေါ်လုပ်၍ စီးနေရပါ၏။ ဂျပန်နိုင်ငံ၌ လမ်းမကြီးတွေ ပေါ်မှာ ကားတွေအဆက်မပြတ် တာကိုကြည့်ပြီး အားကျ ခဲ့ရ၏။ ယခုတော့ ဒါတွေကို ပြန်စဉ်းစားသောအခါ ဂျပန်နိုင်ငံတွင် ထိုခေတ် ကတည်းက လေထုညစ်ညမ်းနေ ပါပြီ။ ယခုအခါ (၂၀၁၁)မှာတော့ အတိတ်ကာလက မော်တော်ကား မီးခိုးနည်းခဲ့သော ရန်ကုန်မြို့ကြီးကို ပြန်လည် လွှမ်းဆွတ်ရပါပြီ။

၂၀၁၁ အရောက်တွင်တော့ ကျွန်တော့်တွင် အက်စမာ Asthma ခေါ် ပန်းနာရင်ကျပ်ရောဂါ စွဲကပ်လာပါ၏။ ရင်ကျပ်သမားဆိုသည်က လေကောင်း လေသန့်ကို အလွန်မြတ်နိုးသည်။ အောက်ဆီဂျင်ပြည့်ဝ များပြားသော လေကို ရှူသွင်း ချင်သည်။ သို့သော် ၂၀၁၁ ဝယ် ကျွန်တော် နေထိုင်သော ရန်ကုန်မြို့သည် လေကောင်း လေသန့် မရတော့ပါ။

သို့နှင့် ကျွန်တော်သည် နံနက်စောစောထ၍ လမ်းလျှောက်ပါသည်။ သိပ်ပြီးတော့လည်း စောစော မထရဲပါ။ သိပ်ပြီးစောလွန်းပါက သူ့ခိုးနဲ့ မှားပြီး ခွေးကိုက် ခံရမှားစိုးရပါသည်။ ဒီတော့ ကျွန်တော် နံနက် (၆)နာရီ မထိုးခင်လောက် စောစောထ၍ လမ်းလျှောက်ပါသည်။ သို့သော် ထိုအချိန်မှာလည်း မော်တော်ကားတွေက ဥဒဟို သွားလာနေပြီဖြစ်သောကြောင့် ကားမီးခိုးရှူရသည်သာ ဖြစ်ပါ၏။

ကျွန်တော့်ဇနီးသည်က ကျွန်တော်၏ ကျန်းမာရေး ကို ဂရုစိုက်ဖော်ရပြီး ကျန်းမာရေး အကြံပေးလည်း လုပ်ပါ၏။ သူမ၏ အကြံပြုချက်အရ ရန်ကုန်မြို့ထဲ ဘုရား ရင်ပြင်တော်ကိုသွားပြီး လေကောင်းလေသန့် ရှူပါသည်။ သို့သော် ဘုရား ရင်ပြင်တော်ပေါ် ရောက်တော့ အမွှေးတိုင်ရနံ့ ပန်းရနံ့ ဖယောင်းတိုင်မီးခိုးတွေရှိ၍ လေက သန့်လွန်းလှသည် ဟု မဆိုသာပါ။

သို့နှင့် ဇနီးသည်၏ အကြံပြုချက်အရ တစ်ခုသော ညနေဆည်းဆာဝယ် ကျွန်တော်တို့ လင်မယားနှစ်ယောက် သည် အင်းလျားကန်၊ ကန်ပေါင်ရိုးသို့သွား၍ လေကောင်း လေသန့်ရှူရန် အကြံထုတ်ပါ၏။

သို့နှင့် ကျွန်တော်တို့လင်မယား အင်းလျား ကန်ပေါင်သို့ သွားကြရာ ကန်ပေါင်ပေါ်ရောက်တော့ ဆယ်ကျော်သက်စုံတွဲတွေနဲ့ ပြည့်နေပါ၏။ အသက် ၅၀ ကျော် ကျွန်တော်နှင့် အသက် ၄၀ တွင်း ကျွန်တော်၏ ဇနီးသည်တို့ စုံတွဲ အင်းလျားကန်ပေါင် ရောက်သွားသော အခါ ကျွန်တော်တို့၏ ရည်ရွယ်ချက်က လေကောင်း လေသန့်ရှူရန်ပါ။ သို့သော် ပတ်ဝန်းကျင်က ငါးဆယ်ကျော် စုံတွဲ ဘာလာလုပ်တာလဲ ကွက်ကြည့်ကွက်ကြည့်လုပ် ကြရာ ကျွန်တော်တို့၏ ဆယ်ကျော်သက် မြေးစုံတွဲ လိုက်ရှာ တယ် ထင်သလားမသိပါ။ ကျွန်တော်တို့လင်မယား ခပ်ရှက်ရှက်နဲ့ ပြန်ပြေးလာကြပြန်ပါ၏။

တစ်ဖန် ကျွန်တော်၏ ဇနီးသည်အား သူမ၏ မိတ်ဆွေတစ်ဦးက ပြောသည်ဆိုပါ၏။ ဗိုလ်တထောင် ဘုရားဝင်းထံ ဝင်သွားရင် ဗိုလ်တထောင်ဆိပ်ကမ်းမှာ လေကောင်းလေသန့်ရတယ် ဆိုပါ၏။

သို့နှင့် ကျွန်တော်တို့လင်မယားသည် Taxi ငှား၍ စမ်းချောင်းမြို့နယ်မှနေ၍ ဗိုလ်တထောင်ဘုရားသို့ သွားကြ၏။

မြန်မာပြည်က Taxi က Air Con ပါတာ မဟုတ်ပါ။ တစ်ခါတော့ Taxi က မီးပွိုင့်၌ ရပ်နေ၏။ ထိုစဉ်ကုန်ကားကြီးတစ်စင်း Taxi ဘေး၌ လာရပ်၏။

“ဝရုတ် ဝရုတ် ဝရုတ်”

အဲဒါ ကုန်ကားကြီးရဲ့ စက်သံပါ။ ပြီးတော့ အိပ်ဇောမီးခိုးတွေက Taxi ကားထဲ အလုံးလိုက် ဝင်လာ ပါ၏။

“အဟွတ် အဟွတ် အဟွတ်”

အဲဒါက မီးခိုးရှူရ၍ ကျွန်တော်၏ ချောင်းဆိုး သံဖြစ်ပါတော့သည်။ ဒီတော့ ဗိုလ်တထောင်ဆိပ်ကမ်းက လေကောင်းလေသန့်ကနောက်၊ မော်တော်ကားမီးခိုးက အရင်ဖြစ်၍ ဆိပ်ကမ်းသွားပြီး လေသန့်ရှူသောအလုပ် သည်လည်း အားမကွီးလောက်ပြန်ပါ။

သို့နှင့် ကျွန်တော်တို့လင်မယားသည် ကိန္နောန် ရဲ့ပဲ သွားရမလိုလို၊ ကန်တော်ကြီးစောင်းဲ့ သွား၍

ယနေ့ ကျွန်တော်တို့ လူသားတွေသည် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းကို စနစ်တကျ လုပ်ရင်လုပ်၊ မလုပ်လို့ကတော့ တစ်နေ့နေ့မှာ ကျွန်တော်တို့ အောက်ဆီဂျင်ပိုက်တန်းလန်းနဲ့ လမ်းမလျှောက်ရဘူးလို့ ဘယ်သူမှ အာမခံနိုင်ကြောင်း ဆော်ဩလိုက်ပါကြောင်း။

လေသန့်ရှူရမလိုလိုနှင့် ရန်ကုန်မြို့၏ အရပ်ရှစ်မျက်နှာကို နှံ့စပ်ခဲ့ရပါသည်။ ရန်ကုန်သားစစ်စစ် ဖြစ်ပြီး ရန်ကုန်ဇာတိ ဖြစ်သော ကျွန်တော်သည် ဘယ်နေရာသွားပြီး လေကောင်း လေသန့် ရှူရမလဲ ဆိုတာ မစဉ်းစားတတ်တော့ပါ။

သို့သော်ငြားလည်း ဉာဏ်မီသလောက် နဖူးပေါ် လက်တင်စဉ်းစားရင်း ကျွန်တော်သည် အိပ်ပျော်သွားပါ သည် တစ်ဖန် နိုးလာသောအခါ တစ်ရေးနိုးသော် အကြံပေါ်ဆို သလို လူတစ်ယောက် ၏ မျက်နှာဓာတ်ပုံက ကျွန်တော်၏ မျက်စိထဲ၌ လာပေါ်နေ၏။ ထိုသူကား အသက်ရှူသောအခါ ပြည့်ဝသော အောက်ဆီဂျင် (Oxygen) ရနေပါ၏။ သူကား အခြားမဟုတ်ပါ။ အထင်ကရ စာရေးဆရာကြီး လူထုစိန်ဝင်းပါ။ သူက အောက်ဆီဂျင်ပိုက်တန်းလန်းနဲ့ပါ။ “ဟုတ်ပြီ” “ဟုတ်ပြီ” ဟု ကျွန်တော် ရေရွတ်မိ၏။ ကျွန်တော်သည် ဆရာကြီး လူထုစိန်ဝင်းကို အားကျမိပါ၏။ သူကတော့ ဘာကြောင့် အောက်ဆီဂျင်ရှူနေတာလဲ၊ သူ့ရောဂါကို ကျွန်တော် သေသေချာချာမသိ။ သို့သော် သေချာတာတစ်ခုရှိပါ၏။ ဘာလဲဆိုတော့ ရှူတဲ့လေကတော့ ပြည့်ဝအောက်ဆီဂျင်ပါ။

ကျွန်တော့်လို ပန်းနာရင်ကျပ်သမားတစ် ယောက် ဖို့ သူ့ကို အားကျစရာပါ။ အောက်ဆီဂျင် ရရေးအတွက် ဗိုလ်တထောင်ဆိပ်ကမ်းလည်း သွား စရာမလို၊ အင်းလျား တန်ပေါင်လည်း သွားစရာ မလိုပါ။ ရွှေတိဂုံဘုရားရင်ပြင်၊ တန်တော်ကြီးစောင်း၊ တိရစ္ဆာန်ရုံတို့ကိုလည်း သွားစရာ မလိုတော့ပါ။ ရန်ကုန်မြို့ထဲက မော်တော်ကား အိပ်ဇော ဇီးခိုးတွေကိုလည်း ကြောက်စရာ မလိုတော့ပါ။

ကျွန်တော်သည် ဆက်လက်၍ အတွေး နယ်ချဲ့ မိပါသည်။ နောက် ဆယ်နှစ်လောက်များ ကြာရင် ကျွန်တော် ထို့ ရန်ကုန်မြို့ကြီး ဒီထက်များ ပိုပြီး လေထူညစ်ညမ်း နေမှာလား။ ကမ္ဘာကြီး ပိုပြီး ပူနွေးလာပြီလား။ သစ်တော

တွေ ပိုပိုပြုန်းတီးလာမှာလား၊ ကျွန်တော် ခန့်မှန်းမိပါ၏။ သို့သော် ပညာရှင်မဟုတ်၍ တိတိကျကျတော့ ခန့်မှန်းရန် မလွယ်ပါ။

သို့သော် ယခုထက်ပို၍ မော်တော်ကား ဇီးခိုးတွေ များနေလျှင် အသက်ရှူလမ်းကြောင်း ရောဂါရှိသူတွေ သည် ရန်ကုန်မြို့ ပလက်ဖောင်းပေါ်မှာ လမ်းလျှောက်လို့ လွယ်မှာမဟုတ်တော့ပါ။

ဒါဆိုရင် ဘယ်လိုလုပ်ကြမလဲ။ ကျွန်တော် တို့ သည် ကျောပိုးအိတ်ထဲမှာ အောက်ဆီဂျင်ဆိုင် လင်ဒါ ဗူးလေးထည့်ပြီး နှာခေါင်းပိုက်တန်းလန်း နဲ့ လမ်းလျှောက် ရပါက ကျွန်တော်တို့သည် ဆရာကြီး လူထုစိန်ဝင်းကို အတုခိုးသည်ဟု ထင်စရာပါ။ တကယ်တော့ အတုခိုးထား မိတာရှိပါသည်။ ဘာလဲ ဆိုတော့ သူ့ရဲ့ စေတနာမှန်ခြင်း ကို အတုခိုးမိပါ၏။ နောင်အနာဂတ်တွင် အောက်ဆီဂျင် ပိုက်ကို အတုခိုးရတော့မှာလား မဆိုနိုင်။ ဒါဆိုရင် ဆရာကြီး လူထုစိန်ဝင်း၏ ကျေးဇူးကြီးပါသည်ဟု ဆိုချင်ပါ၏။

ကျွန်တော်ကတော့ ဂျပန်နိုင်ငံမှာ ကားတွေ များတာကို အားမကျတော့ပါ။ ငယ်ငယ်တုန်းက နယ်မှာ နေစဉ်တုန်းက မြင်းလှည်း၊ ဆိုက်ကား၊ စက်ဘီး စတာတွေကို လွမ်းမိပါသည်။

ယနေ့ ကျွန်တော်တို့ လူသားတွေသည် ပတ်ဝန်း ကျင် ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းကို စနစ်တကျ လုပ်ရင်လုပ်၊ မလုပ်လို့ကတော့ တစ်နေ့နေ့မှာ ကျွန်တော်တို့ အောက်ဆီ ဂျင်ပိုက်တန်းလန်းနဲ့ လမ်းမလျှောက်ရဘူးလို့ ဘယ်သူမှ အာမခံနိုင်ကြောင်း ဆော်ဩလိုက်ပါကြောင်း။

ဒေါက်တာထွန်းဝင်း
Hot News

အတွဲ - ၂၊ အမှတ်- ၅၅၊ ၂၀၁၁

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဝေါဟာရများ

ENVIRONMENT WORDS

ဦးကျော်စိုး

Climb : v တက်သည်။ မတ်စောက်သောထိပ်သို့ရောက်အောင် တက်သည်။ တွယ်တက်သည်။ နွယ်တက်သည်။

Climber : n နွယ်ပင်။ Climbing Plant ဟုလည်းခေါ်သည်။ နံရံများ အပင်ကြီးများစသည့် အမာခံအရာများကိုအထောက်အကူအဖြစ် အနိမ့်ပြုရှင်သန်သော၊ ပင်စည်တံပင်စည်လုံးမရှိသော အပင်အမျိုးအစား။

(eg. Lianas and vines are climbers. လေယာနာနွယ်ကြီးများနှင့် နွယ်ရှည်ပင်များအားလုံး နွယ်ပင်အမျိုးအစားများဖြစ်သည်။)

Clone : n. (၁) ပုံတူမျိုးပွား အပင် သို့မဟုတ် တိရစ္ဆာန်။ ဖိုမသဘာဝမျိုးပွားနည်းဖြင့် မဟုတ်ဘဲ သက်ရှိကလပ်စည်းတစ်ခုကို ဇီဝနည်းသုံး၍ မူရင်းအပင် သို့မဟုတ် တိရစ္ဆာန်နှင့်ချွတ်စွပ်တူအောင် မျိုးပွားထားသည့် အရာ။

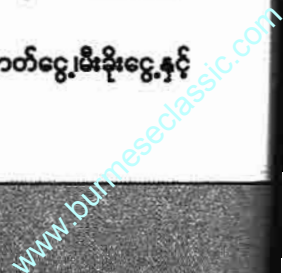
(eg. The first animal clone in the world was a sheep. ကမ္ဘာပေါ်မှာ ပထမဆုံးပုံတူမျိုးပွားတိရစ္ဆာန်ကတော့ သိုးတစ်ကောင်ဖြစ်ပါတယ်။)

(၂) **v.** သက်ရှိကလပ်စည်းတစ်ခုတည်းကို ပြန်လည်ထုတ်လုပ်သည့်နည်းဖြင့် ပုံတူသက်ရှိအသစ်တစ်ခုကိုပြုလုပ်သည်။

Cloud : n. (၁) တိမ်။ မိုးသားမိုးတိမ်။ ရေခိုးရေငွေ့များ မိုးကောင်းကင်တွင် စုဝေးရာမှဖြစ်ပေါ်လာသောအဖြူရောင် သို့မဟုတ် မီးခိုးရောင်အစုအဝေး။

(မှတ်ချက်။ မိုးတိမ်များမှ မိုးရွာနိုင်သလို မိုးမရွာဘဲလည်းနေတတ်သည်။ တိမ်များသည် ပုံသဏ္ဍာန်အမျိုးမျိုးပြောင်းလဲနေတတ်သည်။ များသောအားဖြင့် တိမ်ပုံသဏ္ဍာန် ၂ မျိုးကို တွေ့ရသည်။ ပထမတစ်မျိုးမှာ မိုးတိမ်တောင် ယကာကူကျ ဖြစ်ပြီးထူထဲသောတိမ်လွှာထု ကြီးက မိုးကောင်းကင် အမြင့်ပိုင်းအထိ ထိုးတက်နေတတ်သည်။ ထိုတိမ်မျိုးသည် မိုးသည်းထန်စွာရွာသွန်းတတ်သလို လေ မုန်တိုင်းလည်းတိုက်ခတ်တတ်သည်။ ဒုတိယတစ်မျိုးမှာ မိုးကောင်းကင် အနိမ့်ပိုင်းတွင် ပြန့်ပြူးညီညာ ကျယ်ပြန့်စွာ ဖုံးအုပ်သော တိမ်လွှာပါး Stratus တို့ဖြစ်သည်။)

(၂) လေထုတွင်းရွေ့လျားသော အခိုးအငွေ့လုံး။ ဓာတ်ငွေ့၊ မီးခိုးငွေ့နှင့် ဖုန်မှုန့်တိမ်တိုက်။

(eg. A cloud of radioactive gas blew across the country. နိုင်ငံတဝှမ်း ရေဒီယိုသတ္တိကြွ ဓာတ်ငွေ့တိမ်တိုက်ကြီးလွင့်ပါး တိုက်ခတ်လာတယ်။)

Cloud seeding : n. မိုးအတုရွာသွန်းစေခြင်း၊ ကောင်းကင်ပေါ်ရှိ မိုးတိမ်များအတွင်း Silver Nitrate သို့မဟုတ် Silver-Iodide ကဲ့သို့ ဓာတုပစ္စည်းများကို လေယာဉ်ပျံဖြင့်တက်ပြီးကြွပတ်၍ မိုးရွာအောင် ဖန်တီးခြင်း။

(မှတ်ချက်။ မိုးအတုရွာစေသည့်နည်းသည် ဆိုးရွားသောလေမုန်တိုင်းကြီးများ အားလျော့ သွားအောင် တားဆီးနိုင်သလို မိုးသီးကြောရာတွင် မိုးသီးများ သိပ်မကြီးစေအောင်လည်း ပြုလုပ်နိုင်စွမ်း ရှိသည်။ မိုးအတုဖန်တီးခြင်းကြောင့် စိုက်ပျိုးသီးနှံများကိုထိခိုက်စေမည့် ဘေးအန္တရာယ်များ လျော့ပါး သက်သာစေလေသည်။ မိုးအတုရွာရန်ကြိုးပမ်းတိုင်း မိုးသေချာပေါက်ရွာမည်ဟု မပြောနိုင်ပါ။)

CNG : abbr. ကွပ်အောင်ဖိနှိပ်ထားသော သဘာဝဓာတ်ငွေ့၊ compressed natural gas ၏ ရှေ့ဆုံးစာလုံးများကိုယူသည့် အတိုကောက်စာလုံး၊ သဘာဝ ဓာတ်ငွေ့မှထုတ်လုပ်သော မော်တော်ယာဉ်သုံး လောင်စာ။

(မှတ်ချက်။ CNG ကို မိသိန်းဓာတ်ငွေ့ဖြင့်ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ မိသိန်းဓာတ်ငွေ့ကို နေ ရာကျဉ်းကျဉ်းလေးအတွင်းထည့်သွင်းနိုင်ရန် အထူးစီမံထားခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ဖြင့် သာမန် သဘာဝ ဓာတ်ငွေ့ကိုသုံးလျှင် နေရာများများလိုသော်လည်း မိသိန်းက နေရာများများမလိုတော့ချေ။ CNG လောင်စာသုံးယာဉ်များသည် လောင်စာနည်းနည်းဖြင့် ခရီးဝေးဝေးသွားနိုင်လေသည်။)

Coal : n. ကျောက်မီးသွေး၊ မြေသားအတွင်းမှတူးဖော်ယူရသည့် မည်းနက်မာတော့ သောလောင်စာနှင့်အခြားကုန်ကြမ်းအတုံးအခဲ။

(မှတ်ချက်။ ကျောက်မီးသွေးသည် လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း သန်း ၃၀၀ ကျော်က သေဆုံးပြီး မြေအောက်ရောက်သွားကြသော တိရစ္ဆာန်များ အပင်ကြီး အပင်ငယ်များ၏ ရုပ်ကြွင်းကာဗွန်များမှ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုရုပ်ကြွင်းများကိုအပေါ်မှ ကျောက်သားများ ဖိနှိပ်ထားသဖြင့် ရေဓာတ် နှင့် မိသိန်းဓာတ်များထွက်သွားကာ ကာဗွန်သက်သက်သာကျန်တော့ခြင်းဖြစ်သည်။ ကျောက်မီးသွေးကို ပလတ်စတစ်များပြုလုပ်ရန်၊ ကတ္တရာစေးနှင့် ရေနံမဟုတ်သောလောင်စာတူ Synthetic fuels များ ပြုလုပ်ရာတွင်အသုံးပြုသည်။ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားထုတ်လုပ်သောစက်ရုံများတွင် ကျောက်မီးသွေး လောင်စာ ကို အတော်များများသုံးနေကြဆဲဖြစ်သည်။ ကျောက်မီးသွေးကိုဖိနှိပ်လျှင် ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက် ဓာတ်ငွေ့နှင့် အခြားသော ဆာဖာဒိုင်အောက်ဆိုက်၊ နိုက်ထရိုဂျင်အောက်ဆိုက်များကဲ့သို့ အဆိပ်ဓာတ်ငွေ့ များ လေထုတွင်းသို့ ထုတ်လွှတ်လေ့ရှိသည်။ အချို့ဓာတ်ငွေ့များသည်မြေပြင်နှင့်နီးကပ်စွာတည်ရှိကာ နှင်းခါးများပိတ်ဆီးခြင်းကိုဖြစ်စေသလို လေထုညစ်ညမ်းမှုများလည်းဖြစ်စေလေသည်။ အချို့ဓာတ်ငွေ့ များမှာမူ လေထုအမြင့်ပိုင်းသို့တက်သွားပြီး ကမ္ဘာကြီးပူနွေးခြင်းနှင့် အက်ဆစ်မိုးရွာသွန်းခြင်းများကို ဖြစ်ပေါ်စေလေသည်။)

ဦးကျော်စိုး

ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သတင်းထောက်ကောင်းများ

အလိုရှိသည်

မင်းချစ်နိုင်

ယနေ့ မျက်မှောက်ခေတ်ကာလမှာ တစ်ကမ္ဘာလုံး ငြင်းပယ်လို့မရအောင် ခံစားနေရတဲ့ ပြဿနာကတော့ ကမ္ဘာကြီးပူဇွေးလာမှုနဲ့ ရာသီဥတုပြောင်းလဲလာမှုပါပဲ။ အဲဒီ ပြဿနာဟာ 'လူတွေရဲ့ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတွေကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ပျက်စီးစေခဲ့လို့ ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့တာပါ။ ကမ္ဘာကြီးပူဇွေးလာမှုနဲ့ ရာသီဥတုပြောင်းလဲလာတာကြောင့်လည်း မုန်တိုင်းတိုက်တာ၊ ရေကြီးတာ၊ မြေပြို တာ၊ ငလျင်လှုပ်တာ၊ တောမီးလောင်တာ၊ ရေထု၊ မြေထု၊ လေထု ညစ်ညမ်းလာတာ၊ သဲကန္တာရတွေ ပျားပြားလာ တွေကြားမှာ ကမ္ဘာဟာ အသက်လုနေကြရပါတယ်။

ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဖြစ်ပျက်ပြီးတာတွေကို သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်တွေ မှာ ဖော်ပြသလို မဖြစ်သေးတာ၊ ဖြစ်လာနိုင်တာတွေကိုလည်း ပြည်သူတွေ ဆောင်ရန်၊ ရှောင်ရန်အတွက် ဖော်ပြ ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအတွက်လည်း သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်ရဲ့အယ်ဒီတာ၊ သတင်းထောက်တွေဟာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အပေါ် စိတ်ပါဝင်စားပြီး မှန်မှန်ကန်ကန် ထည့်သွင်းဖော်ပြသင့်ပါတယ်။

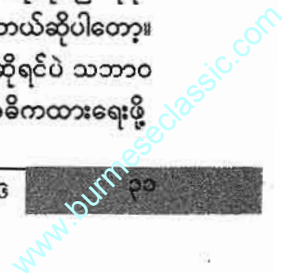
ဒါ့အပြင် နိုင်ငံတော်အစိုးရအပါအဝင် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ပညာရှင်တွေ၊ NGO အဖွဲ့အစည်းတွေက ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးကို မဖြစ်မနေ ဆောင်ရွက်ကြဖို့ တိုက်တွန်းပြောဆိုလာကြသလို မီဒီယာပိုင်းမှာလည်း ပြောဆိုရေးသားလာကြတာ တွေ့ရပါတယ်။ တရုတ်နိုင်ငံမှာ ဆိုရင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဂျာနယ်အမျိုးအစား တစ်ရာကျော်ပြီး စောင်ရေကလည်း တစ်သိန်းကျော် ထုတ်ဝေနေရတယ်လို့ မှတ်သားရဖူးပါတယ်။ ကျွန်တော် တို့ မြန်မာနိုင်ငံမှာတော့ အောင်ပင်လယ် လူမှုဝန်းကျင် မဂ္ဂဇင်းနဲ့ The Earth ဂျာနယ်လောက်ပဲ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သီးသန့်ဖော်ပြတာ တွေ့ရပါတယ်။ ကျန်တဲ့ သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းတွေကတော့ သတင်းထူးခြား မှသာ အလှအယက်ထည့်သွင်း ဖော်ပြခဲ့ကြပါတယ်။

သတင်းဂျာနယ်တွေဟာ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်တွေကို ပြောင်းလဲ ပျက်စီးလာတဲ့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အနေအထားအရ လူပြောသူပြောများပြီး ပေါ်ပျံ့လာဖြစ်လာတာကြောင့်သာ ထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့တဲ့အတွက် အားနည်းချက်နဲ့ အမှား အယွင်းတွေ အများအပြား ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါတယ်။ အယ်ဒီတာ တွေအပါအဝင် သတင်းထောက်တွေ ကိုယ်တိုင်ကလည်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကိစ္စရပ်တွေအပေါ် စိတ်ဝင်စားမှု၊ လေ့လာမှုတွေ အားနည်းခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီနေ့ သတင်းခေတ် ဇာ သတင်းအချက်အလက်တွေကို ဖော်ပြထုတ်လွှတ် နေတဲ့ မီဒီယာအမျိုးအစားတွေ များပြားလာပေမယ့်

အောက်ခြေလူတန်းစားကနေ နိုင်ငံတော်အဆင့်အထိ တစ်ပြည်လုံးသိအောင် ရေရာတိကျတဲ့ သတင်းအချက် အလက်တွေ ပေးနိုင်တာကတော့ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေနေတဲ့ သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်တွေပါပဲ။ ဒါကြောင့် သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်တွေကို ဖန်တီးတင်ဆက်နေတဲ့ အယ်ဒီတာတွေ နဲ့ သတင်းထောက်တွေဟာ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သတင်း အချက်အခက် အတိအကျမသိပေမယ့် ယေဘုယျအနေ နဲ့တော့ သိထားသင့်ပါတယ်။

ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဖြစ်ပျက်ပြီးတာတွေကို သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်တွေ မှာ ဖော်ပြသလို မဖြစ်သေးတာ၊ ဖြစ်လာနိုင်တာတွေကို လည်း ပြည်သူတွေ ဆောင်ရန်၊ ရှောင်ရန်အတွက် ဖော်ပြ ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအတွက်လည်း သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်ရဲ့ အယ်ဒီတာ၊ သတင်းထောက်တွေဟာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အပေါ် စိတ်ပါဝင်စားပြီး မှန်မှန်ကန်ကန် ထည့်သွင်းဖော်ပြ သင့်ပါတယ်။ ဒါတွေနဲ့ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော် ကြုံတွေ့ခဲ့ရ တာလေးတွေ တင်ပြချင်ပါတယ်။

ကျွန်တော်ဟာ ၂၀၀၈ ခုနှစ်တုန်းက ဧရာဝတီ တိုင်းဒေသကြီးမှာ နာဂစ်နဲ့ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ခဲ့ရပြီးနောက် ဆုံးရှုံးမှုတွေ တစ်ပွေ့တစ်ပိုက်နဲ့ ရန်ကုန်ရောက်လာပြီး သတင်းလောကထဲ ဝင်ရောက်ခဲ့ပါတယ်။ တိုတိုပြောရရင် ဂျာနယ်တစ်ခုမှာ သတင်းထောက် လုပ်ခဲ့တယ်ဆိုပါတော့။ ကျွန်တော် သတင်းထောက်စလုပ်တယ်ဆိုရင်ပဲ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သတင်းတွေကို အဓိကထားရေးဖို့

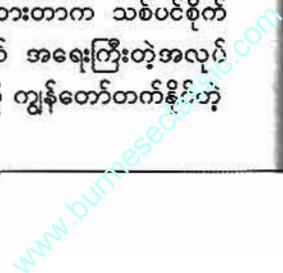
ကျွန်တော်ကတော့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ သက်ဆိုင်တဲ့သတင်းအစုံ ရေးခဲ့တယ်။ သစ်ပင်စိုက်ပွဲတွေ၊ သစ်တော ပြုန်းတီးတာ တွေ၊ ထိန်းသိမ်းသင့်တာတွေ ရေးခဲ့တယ်။ အဲဒါကြောင့် သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်က ကျွန်တော်ကို “ကိုသစ်ပင်” လို့ ခေါ်တယ်။ တချို့ကျတော့ မုံးအောက်မှာ ရေတွေကြီးနေပြီ၊ အမှိုက်တွေ ပွနေပြီ မြက်တွေဟောထနေပြီ ရေးလိုက်ဦးလေ။ အင်းလေးကန်ကြီး ရေခန်းနေပြီ၊ ရေဝတ်ရေခန်းနေပြီ ရေးဦးလေ စသည်ဖြင့် နည်းမျိုးစုံပါပဲ။

ဆုံးဖြတ်ခဲ့တယ်။ ဆုံးဖြတ်ချက်အတိုင်း ကျွန်တော်ဟာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သတင်းတွေ ရေးခဲ့တယ်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ပညာရပ်တွေ လေ့လာခဲ့တယ်။ သင်တန်းတွေ တက်ခဲ့တယ်။ ပညာရှင်တွေဆီက သတင်းအချက်အလက်တွေနဲ့ ကျွန်တော်သိထားတဲ့ သတင်းအချက်အလက်တွေကို ပြည့်သူတွေဆီ အမှန်ကန်ဆုံးရောက်အောင် လုပ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီကာလတွေမှာပဲ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးသတင်းရေးတဲ့ ကျွန်တော့်ကို လှောင်ပြောင်ချင်တဲ့သူတွေ၊ ကျွန်တော့် သတင်းအပေါ်မှာ သိပ် အလေးမထားချင်တဲ့ အယ်ဒီတာတွေ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အကြောင်း မလေ့လာပဲ သတင်းရေးနေတဲ့ သတင်းထောက်တွေနဲ့ ကြုံလာခဲ့ရတယ်။

ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး လို့ဆိုရင် သစ်ပင်စိုက်တာနဲ့ အမှိုက်ကောက်တာလောက်ပဲ သိပြီး လုပ်နေကြတယ်လို့ ထင်ရလောက်အောင် လှုပ်ရှားမှုတော်တော်များများဟာ သစ်ပင်စိုက်တာနဲ့ အမှိုက်ကောက်တာတွေပဲ ဖြစ်နေတယ်။ ဂျာနယ်တော်တော်များများဟာလည်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာပွဲသတင်းဆိုရင် သိပ်မဖော်ပြချင်ကြပါဘူး။ မုန်တိုင်းတွေတိုက်၊ ရေတွေကြီး၊ မြေတွေပြို၊ ငလျင်တွေလှုပ် စသည်ဖြင့် သဘာဝဘေးတွေလောက်ပဲ ဖော်ပြချင်ကြတာလေ။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်ကတော့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ သက်ဆိုင်တဲ့ သတင်းအစုံ ရေးခဲ့တယ်။ သစ်ပင်စိုက်ပွဲတွေ၊ သစ်တောပြုန်းတီးတာတွေ၊ ထိန်းသိမ်းသင့်တာတွေ ရေးခဲ့တယ်။ အဲဒါကြောင့် သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်က ကျွန်တော့်ကို ‘ကိုသစ်ပင်’ လို့

ခေါ်တယ်။ တချို့ကျတော့ ရုံးအောက်မှာ ရေတွေကြီးနေပြီ၊ အမှိုက်တွေပွနေပြီ မြက်တွေဟောထနေပြီ ရေးလိုက်ဦးလေ။ အင်းလေးကန်ကြီး ရေခမ်းနေပြီ၊ ရေဝတ်ရေခမ်းနေပြီ ရေးဦးလေ စသည်ဖြင့် နည်းမျိုးစုံပါပဲ။ စသလိုလို၊ နောက်သလိုလို၊ လှောင်သလိုလိုပြောဆိုခဲ့ကြပါတယ်။ ဒုတိယအယ်ဒီတာချုပ်ဆိုသူကတော့ “မင်းသတင်းတွေ ရေးရင်း သီအိုရီတွေ မရေးပါနဲ့” တဲ့။ ကျွန်တော့်ရင်ထဲမှာပဲ ပြုံးလိုက်ရင်း ‘ဟုတ်ကဲ့ပါ’ လို့ ပြောလိုက်ပါတယ်။ တကယ်တော့ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုတာ လှုပ်ရှားမှုတွေ၊ အဖြစ်အပျက်တွေနဲ့ ပြည့်သူကို အသိပေးဖို့လိုသလို၊ သီအိုရီရီတွေ၊ ခန့်မှန်းတွက်ချက်မှုတွေနဲ့လည်း အသိပေးဖို့ လိုတယ်ဆိုတာ ဒုတိယအယ်ဒီတာချုပ်ဆိုသူကြီး မသိတာကိုတော့ ကျွန်တော် စိတ်ပျက်ခဲ့မိပါတယ်။

နောက်တစ်ယောက်က အယ်ဒီတာချုပ်ဆိုသူကြီးပေါ့။ တစ်ရက်မှာ သစ်ပင်စိုက်ပွဲရှိတဲ့အတွက် ကျွန်တော်သွားဖို့ သူ့ကို ကြိုတင်ပြောမိပါတယ်။ သစ်ပင်စိုက်ပွဲနေ့မှာ တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် ရုံးအစည်းအဝေးရှိနေပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် သူက “မသွားပါနဲ့ကွာ၊ သစ်ပင်စိုက်ပွဲက ဘာမှ အရေးကြီးတဲ့သတင်းမှမဟုတ်တာ။ မျက်နှာဖုံးဖော်ပြလို့ရတာလည်းမဟုတ်ဘူး။ အစည်းအဝေးပဲတက်ပါ” လို့ ပြောပါတယ်။ ကျွန်တော် ဘာမှ ပြန်မပြောခဲ့ပါဘူး။ နောက်မနက်ကျတော့ ကျွန်တော် သစ်ပင်စိုက်ပွဲကိုပဲ သွားခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်သိထားတာက သစ်ပင်စိုက်တယ်ဆိုတာ ကမ္ဘာကြီးအတွက် အရေးကြီးတဲ့အလုပ်တစ်ခုပဲ။ ဒါကို လုပ်တဲ့သူတွေကို ကျွန်တော်တက်ခိုင်းတဲ့

ဘက်က ကူညီရမယ်။ သစ်ပင်စိုက်ရမယ်ဆိုတဲ့ အသိကို သစ်ပင်စိုက်ပွဲကနေ ပြည်သူတွေဆီရောက်အောင် ပညာ ပေးရမယ်ဆိုတာလေ။ ရုံးမှာလုပ်တဲ့ အစည်းအဝေးက နောက်နေ့ တစ်ယောက်ယောက်ပြန်မေးရင် သိမှာပဲလေ။ အဲဒီလိုနဲ့ ဘယ်သူတွေဘာပြောပြော၊ ကျွန်တော်ကတော့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ သတင်းတွေ မပြတ်ရေးသားခဲ့ပါတယ်။

ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သတင်းတွေနဲ့ပတ်သက်ပြီး စိတ်ဝင်စားမှုက အဓိကကျပါတယ်။ ပတ်ဝန်းကျင်ကို စိတ်ဝင်စားမှ ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အခြေခံဗဟု သုတတွေကို လေ့လာမှပါ။ အဲဒီလို လေ့လာထားမှလည်း ပြည်သူ့ကို သတင်းအချက်အလက်ပေးတဲ့အခါမှာ မှန်ကန် တိကျတဲ့ သတင်းမျိုး ဖြစ်နေမှာပါ။ တကယ်တော့ ပတ်ဝန်း ကျင်ဆိုင်ရာ သတင်းထောက်တစ်ယောက်က ပညာရှင် တစ်ဦးဆီသွားပြီး “ဆရာ ဘာတွေထူးလဲ”လောက်ပဲ မေးပြီး ပညာရှင်တွေပြောတာ နားထောင်ပြီး ပြန်လာတဲ့ အဆင့် လောက်မှာ ရှိမနေသင့်ပါဘူး။ ကိုယ် သတင်းသွားမေးတဲ့ ပညာရှင်ရဲ့ကြောင်း၊ သူ့ပညာနဲ့ပတ်သက်ပြီး လတ်တလော ဖြစ်နေတဲ့ အခြေအနေတွေကို ယျေဘုယျတော့ သိထားရ တယ်။ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဘာသာရပ်စကားလုံးတွေ မှတ်ပွန်းတီး ပြောဆိုလုပ်ကိုင်နေတဲ့လူတွေ မဟုတ် နဲ့ ပြောဆိုသုံးစွဲတဲ့နေရာမှာ မှားယွင်းသွားနိုင်တဲ့အတွက်

သတင်းထောက်က နားမလည်တာကို တစ်ခါတည်း ပညာရှင်ကို မေးသင့်ပါတယ်။ နားမလည်လို့၊ မသိလို့ မေးတာ ရှက်စရာမဟုတ်ပါဘူး။ ပြည်သူ့ကို သတင်းမှား ပေးမိရင်သာ ရှက်စရာဆိုတာတော့ နားလည်ရပါမယ်။ ဒီနေရာမှာ သတင်းထောက်ဆီကနေ တက်လာတဲ့ သတင်း ကို တည်းဖြတ်မယ့် အယ်ဒီတာကလည်း သဘာပတ်ဝန်း ကျင်ဆိုင်ရာ အခြေခံဗဟုသုတတော့ ရှိနေသင့်ပါတယ်။ အခုနောက်ပိုင်းတော့ သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်အချို့ဟာ ကျွမ်းကျင်ပိုင်နိုင်တဲ့ကဏ္ဍကိုလိုက်ပြီး စာမျက်နှာတွေ ခွဲလာ တာတွေ့ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သတင်းသီးသန့်စာမျက်နှာပေးတာတော့ နည်းပါးသေးတယ်။ အဲဒီလိုသာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သတင်း အယ်ဒီတာ၊ သတင်းထောက် သီးသန့်ခိုလာဖို့ သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်တွေက လုပ်ဆောင်လာမယ်ဆိုရင်တော့ ပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာသတင်းတွေဟာ အားကောင်းပြီး အမှားကင်းလာ လိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော် ယုံကြည်နေမိပါတယ်။

မျက်မှောက်ကာလမှာ ကမ္ဘာကို ခြိမ်းခြောက် နေတဲ့ ကမ္ဘာကြီးပူဇွန်းလာမှုနဲ့ ရာသီဥတုပြောင်းလဲလာမှု ဟာ လူတွေကြောင့် အဓိက ဖြစ်ပျက်လာတာဖြစ်တဲ့ အတွက် လူတွေကပဲ ပြန်ဖြေရှင်းရမယ် ပြဿနာတစ်ရပ် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီပြဿနာကို ဖြေရှင်းတဲ့နေရာမှာ လူတစ်ဦး တစ်ယောက်၊ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု၊ နိုင်ငံတစ်ခုတည်းနဲ့ လုပ်လို့ရတဲ့အရာ မဟုတ်ပါဘူး။ တစ်ကမ္ဘာလုံးက စည်း လုံးညီညွတ်စွာ ပါဝင်လုပ်ကိုင်ကြမှု အောင်မြင်နိုင်မှာပါ။ အဲဒီအတွက် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံချင်းစီ၊ လူတစ်ဦးချင်းစီမှာ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ အသိစိတ်တွေရှိဖို့ လိုအပ်လှပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ မီဒီယာအခန်းကဏ္ဍက အရေးကြီးပါတယ်။ မီဒီယာအခန်းကဏ္ဍမှာ နိုင်ငံတော်၊ ပညာရှင်၊ NGO၊ ပြည်သူတွေ ပူးပေါင်းလုပ်ကိုင်နိုင်ဖို့ သတင်းအချက်အလက်တွေ၊ အသိပညာတွေပေးနိုင်ဖို့ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းနဲ့ အယ်ဒီတာ၊ သတင်းထောက်ကောင်းတွေ ပေါ်ထွက်လာဖို့ လိုပါတယ်။ ဒါမှသာ ငြိမ်းချမ်းစိမ်းလန်းတဲ့ ကမ္ဘာရဲ့ အနာဂတ်ကို စိတ်ကူးပုံဖော်နိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။

မင်းချစ်နိုင်

ကျိန်စာ

မင်းချမ်းမွန်

ကျိန်စာဟူသောစကားသည် ကျွန်တော်တို့ ပြန်မတုနားနှင့် မစိမ်းလှပဲ၊ ယဉ်ပါးပြီး ဖြစ်သည်ဟု ပြောမည်ဆိုလျှင် ပြောနိုင်ပါသည်။ သို့သော်လည်း ကျိန်စာဆို တာ ဘာလဲဟု မေးလာငြားက၊ တိတိကျကျ ရေရေရာရာ ပြောနိုင်ဖို့ အတန်ငယ် ခက်လိမ့်မည် ထင်ပါသည်။

ငယ်ငယ်တုန်းကတော့ လူကြီးသူမတွေက စိတ်နှင့် မခန့်မသင့်လျှင် မိုးကြိုးပစ်ပါစေ၊ တျားကိုက်ပါစေဟု ပြော တာမျိုး၊ အများစု ကြားဖူးကြပါလိမ့်မည်။ အဲဒါ ကျိန်စာတိုက်တာပဲလား။ မြန်မာအဘိဓာန်ကို လှန်ကြည့်လိုက်တော့ မှ ရှင်းလင်းသဘောပေါက်သွားရသည်။ မည်သို့ပြုလျှင် ညည်သို့ ဖြစ်ပါစေဟု တစ်ဖက်သားယုံအောင် တိုင်တည်ခြင်း၊ တစ်ဖက်သား အန္တရာယ်ဖြစ်စေရန် တောင့်တပြောဆို ရေရွတ်ခြင်းကို ကျိန်သည်ဟု ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် မည်သို့ပြုလျှင် မည်သို့ ဖြစ်ပါစေဟု ကျိန်ထားသည့်စကား၊ ကျိန်ထားသည့်စာကို ကျိန်စာဟုခေါ်ကြောင်း သိရပါသည်။ ထိုကျိန်စာတောင့်တပြော နည်းနည်းပိုဆိုးသွားသည်။ ဘေးတွေ့ပါစေ . . . ဟူသော ဆန္ဒသဘောထား ပါသွားလို့ပဲ ဖြစ်သည်။

အရွယ်ကောင်းနှင့် ကျောင်းရိပ်ခိုစဉ်တုန်းကတော့၊ ကျောက်စာတွေထဲပါရှိသည့် ကျိန်စာများစွာနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ရဖူးပါသည်။ မှတ်မိသလောက် ပြောရလျှင် ပုဂံခေတ်က ပုဂံသား များသည် ကျိန်စာတိုက်ခြင်း၌ ဝါသနာထုံလှပြီး၊ ငရဲအမျိုးမျိုး၊ ငရဲအထပ်ထပ်ကျပါစေ . . . ၊ အရိမန္တယျ ဘုရား အဖူးရစေ . . . ဟူ၍ပင် ကျိန်စာတိုက်တာမျိုး ရှိခဲ့တာ သတိရနေမိသည်။

ထိုအရာတွေက တည်ဆောက်သူတစ်ဦးဦးက ဖျက်ဆီးနှောင့်ယှက်မည့်သူ တစ်ဦးဦး အပေါ်တိုက်သည့် ကျိန်စာ။ တစ်နည်းပြောရလျှင် လူသားက လူသားအပေါ် တိုက်သည့် ကျိန်စာ။ အခု ကျွန်တော်တို့ခေတ် သို့မဟုတ် စက်မှုသိပ္ပံနှင့် နည်းပညာများ အံ့မခန်းတိုးတက် ထွန်းကားလျက်ရှိသည့် အင်တာနက်ခေတ်ကြီးတွင် ကျွန်တော်တို့ ကြုံဆုံရသည့် ကျိန်စာကား၊ လူတွေကတိုက်သည့်ကျိန်စာ မဟုတ်တော့ဘဲ သဘာဝတရားကြီးကတိုက်သည့် ကျိန်စာ ဖြစ်နေလေပြီ။ သဘာဝသယံဇာတ ကျိန်စာဖြစ်သည်။

လူချင်းတိုက်သည့် ကျိန်စာက ကျူးလွန်သူတစ်ဦး တစ်ယောက်ကိုသာ ထိခိုက်စေ သော်လည်း၊ သဘာဝသယံဇာတကျိန်စာက လူသားတစ်ရပ်လုံးအပေါ် သက်ရောက်ခံစား စေနိုင်သဖြင့်၊ ပိုပြီး တုန်လှုပ်ချောက်ချားစရာကောင်းတာ အမှန်ပင်ဖြစ်သည်။ ပိုဆိုးသည်က သေလွန်ပြီးနံရံ၏ အခြားတစ်ဖက်သို့ ရောက်မှ ခံစားရတာမျိုးမဟုတ်ဘဲ၊ သက်ရှိထင်ရှား အရှင်လတ်လတ်ကာလမှာပင် လိမ့်လိမ့်လဲလဲ ခံစားရတာမျိုး ဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့သော သဘာဝသယံဇာတကျိန်စာကို၊ ခင်ဗျားတို့လည်း ခံစားခဲ့ရဖူးပါပြီ။ ကျွန်တော်လည်း ခံစားခဲ့ရဖူးပါပြီ။ သယံဇာတကျိန်စာက ပြုသမျှ ကျွန်တော်တို့ နုရပေတော့မည်။ တော့ကော့အောင် ခံရုံမှတစ်ပါး အခြား မရှိတော့။ ကျွန်တော့်နားထဲ သယံဇာတ ကျိန်စာ၏ ကြီးဝါးသံကိုသာ ပဲ့တင်ထပ်မျှ ကြားနေမိပါသည်။

ဘာ အခုမှ ကြောက်ပါပြီလဲ။

x x x

သို့ဆိုလျှင် . . .

ကျွန်တော်တို့ လူသားတွေအားလုံး သဘာဝ ကျိန်စာ၏ဒဏ်ကို ခါးခါးသက်သက်ကြီး ခံစားရလေအောင်၊ မည်သူတွေက ဖန်တီးပြုလုပ်ခဲ့ပါသနည်း။

အဖြေရှာကြည့်လျှင် အလွယ်တကူပင် မြင်နိုင်ပါသည်။ တရားခံအစစ်အမှန်မှာ လူသားတွေပင်ဖြစ်သည်။ ဘယ်သူမပြု မိမိမှုပါပဲ။ တစ်ဖက်ဝယ် လူသားကမ္ဘာကြီး၊ စက်မှု နည်းပညာကြောင့် ရင်သပ်ရှုမောဖွယ်ရာ တိုးတက်လာသည်။ ထိုသို့ ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုး စီးပွားတွေ တိုးလာရန် စက်မှုနိုင်ငံတွေက ကြံဆောင်ရင်း၊ တစ်ဖက်တွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးဆုံးရှုံး ထုန်လေသည်။ တစ်ဖက်တွင် သောင်ထွန်းသမျှ၊ တစ်ဖက်မှာ ကမ်းပြိုသွားသည့်အလားဟု

- ဇလချင်းစိုက်သည့်
- ကျိန်စာ တူးဖွင့်သလ
- စနိုးတစ်ဖက်တိုက်
- ထိခိုက်စေသည့်
- သဘာဝသယံဇာတကျိန်စာ
- လူသားတစ်ရပ်လုံးအပေါ်
- သက်ရောက်ခံစားနေသဖြင့်
- ပြီးတုန်လှုပ်ချောက်ချားစရာ
- ကောင်းစွာ အမှန်ပင်ဖြစ်သည်။
- ပြီးသည်က သေလွန်ပြီး
- နုရပေ အခြားတစ်ဖက်သို့
- ကျောက်မှ ခံစားရတာမျိုး
- မဟုတ်ဘဲ၊ သက်ရှိထင်ရှား
- အရှင်လတ်လတ်ကာလမှာပင်
- လိမ့်လိမ့်လဲလဲ ခံစားရတာမျိုး
- ဖြစ်ပါသည်။

နိုင်ငံရေး နိုင်ငံရေး
 စွမ်းစွမ်းစွမ်းစွမ်း
 ဆင်းရဲဒုက္ခဒုက္ခဒုက္ခ
 ကျေးဇူးတင်ကျေးဇူးတင်
 ဖြစ်ပွားပွားပွားပွား
 ထမင်းစား စားစားစား
 စိုက်ပျိုး စိုက်ပျိုးစား
 ထမင်းစား စိုက်ပျိုးစား
 ဆင်းရဲဒုက္ခဒုက္ခဒုက္ခ
 ငြိမ်းစိမ်းစိမ်းစိမ်း
 သစ်စတုရန်း
 Resource Curse စာ
 ငါးငါးစားစားစား

ဆိုနိုင်သည်။ စက်မှုနိုင်ငံကြီးများမှာ ကာဘွန်များ အလွန်အကျွံထုတ်လုပ်မှုကြောင့် အိုဇုန်းလွှာများ ပါးလျားလာရုံမက၊ ပေါက်ပြဲလာသဖြင့်၊ အပူဒဏ်ကို အလူးအလဲ ခံစားလာရသည်။ တောမီးလောင်ခြင်း၊ သစ်တောပြုန်းတီးလာခြင်းတို့ကြောင့်လည်း သဘာဝရာသီဥတုတို့ ပျက်ယွင်းကာ၊ တောင်ပြိုကမ်းပြို၊ ရေကြီးရေလျှံ၊ မုန်တိုင်းဒဏ်တို့ကို နိုင်ငံအများအပြား ကျော့ကျော့အောင် ခံစားကြရသည့် သတင်းများ၊ မီဒီယာမျိုးစုံတွင် ပလုံစီ ပွက်လောရိုက်လျက် ရှိတာ အားလုံးအသိပင်ဖြစ်သည်။

အချို့သော နိုင်ငံများတွင်ကား တစ်မျိုး။

တိုင်းပြည်၏ ပေါ်ကြွယ်ဝသော သယံဇာတများကို အလွယ်တကူ ထုတ်ယူရောင်းချ စီးပွားရှာနေကျတာပဲ ဖြစ်သည်။ တကယ်တော့ နိုင်ငံတစ်ခု၏ သယံဇာတသည် ထိုနိုင်ငံ၏ ဘိုးမွေဘွားမွေပင်ဖြစ်သည်။ တစ်ဦး၊ တစ်စု၊ တစ်ဖွဲ့၊ တစ်သင်းပိုင်မဟုတ်။ ပြည်သူအားလုံးက ပိုင်သော တန်ဖိုးအနုဂ္ဂရတနာတွေ။ စီမံခန့်ခွဲပိုင်သော နိုင်ငံတော်အဖိုးရသည် ထိုထိုသောနိုင်ငံ၏ သယံဇာတ ပစ္စည်းများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရပေမည်။ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ မိမိတို့ ကိုယ်ကျိုးစီးပွားအတွက် ရှေ့ရှုကာ၊ မိမိတို့အား ယုံကြည်စွာ အပ်နှံထားသာ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အလွဲသုံးစားပြု ဖောက်ဖျက်လာကြတာမျိုးရှိသည်။

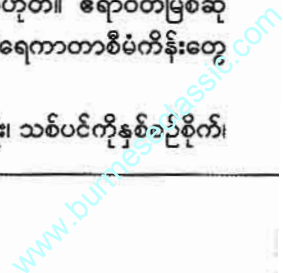
ထိုအခါ နိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားတို့ ဖွတ်ကျော့ပြာစု ဖြစ်ကာ၊ ဆင်းရဲခြင်းထောင်ချောက်ထဲ ကျရောက်ကုန်ကြရလေတော့သည်။ ကြီးပွားချမ်းသာသွားကြသည်က လူတစ်စု၊ ကုန်းကောက်စရာ မရှိအောင် ချွတ်ခြုံကျသွားသူကား လူထု။ ထိုသို့သော အခြေအနေမျိုးသို့ ဆိုက်ရောက်သွားခြင်းကိုလည်း ပညာရှင်တွေက သယံဇာတကိစ္စာ Resource Curse ဟု ခေါ်ဆိုလေ့ရှိကြပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ အမိမြေမှာလည်း ဘာများ ထူးလို့ ပါလဲ။

ရှေးကတော့ ကြွယ်ပိုးကြွယ်ဝရှိခဲ့သည်။ အမျိုးသား စာဆိုကြီး ဆရာဇော်ကျော်ရေးခဲ့သည့် 'ထလော့မြန်မာ၊ အို မြန်မာတို့၊ တို့ရွာတို့မြေ၊ တို့ရွာမြေဝယ်၊ ရေချိုသောက်ရန် မြစ်ချောင်းကန်နှင့် သီးနှံချိုများ၊ များလည်းများ၏။ များပါလေလည်း၊ တစ်ခွဲနှင့် ဆင်းရဲကာသာ၊ ကာလကြာလျှင်၊ မြင်သာမြင်ရ၊ မစားရသည့်၊ တောကပြိတ္တာဖြစ်မည်တည်း' ဆိုသလိုပါပဲ။ ထလော့ မြန်မာ အိုမြန်မာတို့ ဟု ကြွေးကြော်ရင်း တစ်ပြည်လုံး ကမ္ဘာဆင်းရဲဆုံးနိုင်ငံစာရင်းထဲ ရောက်ရှိ သွားခဲ့သည်။ ဒါကလည်း ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော နိုင်ငံတော်သစ်ဆီသို့ ချီတက်အံ့ဟု လက်နဲ့ဆန့်တန်းခဲ့ကြသော၊ ကလပ်တိုကရေစီ (Kleptocracy) အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားအောက်၌ အငွေပျံ့ပျောက်ဆုံးခဲ့ရသည်။

တကယ်တော့ ကလပ်တိုကရေစီသည် ဒီမိုကရေစီကဲ့သို့ ဂရိဘာသာစကားမှ ဆင်းသက်ခဲ့ပြီး၊ Kleptes က သူခိုး၊ Cracy က အာဏာသို့မဟုတ် အုပ်ချုပ်ခြင်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဆောင်ရာ၊ 'သူခိုးများက အုပ်ချုပ်ခြင်း'ဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။ သို့ဖြင့် သယံဇာတ ကြွယ်ဝခဲ့သောနိုင်ငံသည်၊ အရိုးပေါ် အရေတင်ကာ အဖက်ဖက်က ချူချာခဲ့ရပြီ။ အာဏာရှင် ဆန်ဆန် ဆွေမျိုးမိသားစုအသိုင်းအဝိုင်းကောင်းစားရေးဝါဒကို ကိုင်စွဲချီတက်ခဲ့ရာတွင်၊ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့တွေကို ပြည်ပသို့ ရောင်းစားခဲ့သည်။ ကြေးနီတောင်လည်း ခေါင်းတုံးပြောင်ခဲ့ပြီ။ ဘယ်တော့မှ သျှောင်ပြန်ထုံးနိုင်တော့မည်မဟုတ်။ ဧရာဝတီမြစ်ဆုံ စီမံကိန်းသည်လည်း မငြိမ်းဖွယ်ရာ အပူမီးတန်းလန်းနှင့်။ သံလွင်ရေကာတာစီမံကိန်းတွေ ကလည်း ကျော့ချမ်းစရာ။

ပြီးတော့ ရှိသေးသည်။ သစ်တောသစ်ပင်၊ ချစ်ခင်တဲ့လူမျိုး၊ သစ်ပင်ကိုနှစ်ခဲ၍စိုက်၊

ရွှေတိုက်ကိုစိုးခဲ့သော နိုင်ငံတစ်ရိုးတွင်၊ သစ်ပင်ကို ချစ်ခင်စွာ ခုတ်သဖြင့် အရုပ်ဆိုး အကျည်းတန်ကုန်လေပြီ။ ကလပ်တိုက်ကရေစီဝါဒီတွေနှင့် ခရီးနီတို့ ချစ်ကြည်သွေးစည်းစွာ ခုတ်နေကြသည်က တစ်မျိုး။ အိမ်နီးချင်း ဆွေမျိုးပေါက်ဖော်တွေကလည်း မြန်မာ့သစ်တော ဧရိယာတွင်းသို့ ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း ဝင်ရောက်ကာ၊ စက်ယန္တရားကြီးများ၊ မော်တော်ယာဉ်ကြီး များ အလုံးအရင်းဖြင့် ခပ်တည်တည် ခုတ်လှဲသယ်ထုတ် နေကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် နေ့ချင်းညချင်း အလုပ်ဖြစ်ကာ၊ ကြီးပွားသွားကြသူတွေ မရေမတွက်နိုင်။

ရှေးတုန်းကတော့ 'သစ်တစ်ပင်ခုတ်၊ အချုပ်သုံးလ'ဟု စာချိုးခဲ့တာရှိဖူးသည်။ အခု တော့ 'သစ်တစ်ပင်ခုတ်၊ ထောင်သုံးနှစ်' အဖြစ်သို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့သည်။ သို့သော် မြန်မာ့ အဖိုးတန်သစ် အပင်ပေါင်း သိန်းသန်းများစွာ၊ ဆယ်နှစ်တာကာလအတွင်း တန်ချိန်ပေါင်း သန်းဂဏန်းနှင့် ချီရှိခဲ့သော်ငြား၊ ဖမ်းဆီးရမိသော သစ်သူခိုးစိန်တို့ကို လူကြားကောင်းအောင် ထောင်ဒဏ် တစ်သက်တစ်ကျွန်းဒဏ် စီရင်ချပြခဲ့သည်။ ဒါလည်း ဘာမျှမပြော၊ ပြစ်ဒဏ် စီရင်ပြီး (၈)ရက်မှာပဲ တရားခံအားလုံးကို လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပေးကာ သူ့ရိုပြည်သို့ ပျော်ပျော်ပါးပါး ပြန်လွှတ်ပေးခဲ့ရာ၊ နိုင်ငံတကာက ပါးစပ်အဟောင်းသား ဖြစ်ခဲ့ရသည် မဟုတ်လား။ ကချင်ပြည်နယ်တစ်ကြော တစ်တောလုံးပြောင်၊ တစ်တောင်လုံး ရှင်းသွားရသည်က မြန်မာ့သစ်တောအရင်းအမြစ်ရတနာများ။

ကမ္ဘာကျော် ကျောက်စိမ်းမြေ ဖားကန့်ဒေသလည်း ထူးမခြားနားပါပေ။

အဖိုးတန် ကျောက်စိမ်းလုပ်ကွက်တွေကို မိမိတို့ ဘိုးဘွားပိုင်ကဲ့သို့ သဘောထားကာ၊ လက်သင့်ရာ စားတော်ခေါ်၍ ပျော်ပျော်ကြီးရောင်းစားခဲ့ရာ၊ တိုတောင်းသော အချိန်ကာလအတွင်း၊ ဧရာမကြွက်တွင်းတွေ ဖြစ်ကုန်သည်။ တောင်တွေက တွင်းချိုင့်ကြီးတွေဖြစ်၊ တွင်းချိုင့်ကြီး တွေက တောင်တွေဖြစ်ပျံ့၊ အကြီးစား စက်ယန္တရားများဖြင့် ရသလောက် ကုတ်ခြစ်တူးဖော်ခဲ့ ကြသည်။ ရှေးယခင်က မြေအောက် ပေတစ်ရာ၊ နှစ်ရာခန့် တူးဖော်ခဲ့ရာမှ၊ ယခုဆိုလျှင် ပေရှစ်ရာ၊ တစ်ထောင်ခန့်အထိ ဖောက်ထွင်းကော်ထုတ် ဖော်ယူနေကြပြီ။

ကျွန်တော်တို့၏ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်ကြီးတွေကလည်း၊ လက်ရှိအစိုးရ၏ လက်ကျန် သက်တမ်းကာလတိုအတွင်း ဖားကန့်ကို အပြောင်ရှင်းရန်၊ တစ်စီးလျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၇ သောင်း၊ ၈ သောင်းတန်သည် ဧရာမယာဉ် အစီး ၈၈၀ တင်သွင်းခဲ့တာ ပြောင်ပြောင် တင်းတင်း။ နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေးစခန်းမှ တရားဝင်ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် တင်သွင်းခဲ့တာဆိုတော့၊ ဘယ်သူတွေ ဘာပြောချင်ပါသနည်း။ ဤသို့ဖြင့် ကမ္ဘာကျော် ဖားကန့် ကျောက်စိမ်းမြေသည် မွေ့ကြောရပေဦးမည်။ မကြာမီက မြေစာပုံပြိုကျ၏။ ရေမဆေးကျောက်သမား လူ့နင်းပြား နှစ်ရာခန့် မြေကြီးအောက် အရှင်လတ်လတ် ရောက်ခဲ့ရပြီ။ ဘယ်သူသေသေ ငတေမာလျှင်ငြိမ့်ရော ဟု ဆိုစရာ။

သို့ဖြင့် ကျွန်တော်တို့၏ မြေပေါ်မြေအောက်၊ ရေပေါ်ရေအောက် သဘာဝသယံဇာတွေ တွယ်ပျောက်ဆုံးပါးကုန်ကြသည်။ ဒီတော့ ဘာဖြစ်သနည်း။ သစ်တောသစ်ပင်တွေ ဆုံးရှုံး၊ တောင်ကတုံးနှင့် ဖုန်းဆိုးမြေတွေ ဖြစ်ကုန်တော့ ရာသီဥတုတွေ သွေး၊ လေမမှန်တော့ဘဲ၊ အဖောက်ဖောက်အပြန်ပြန် ဖြစ်ကုန်သည်။ အချို့နေရာ၌ အချိန်မရွေး မိုးရွာရကြီးကာ၊ မုန်တိုင်းရန်စွယ် အန္တရာယ်တွေနှင့် ရင်ဆိုင်ရတော့သည်။ ယခု ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာ၊ အောက်တိုဘာက မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးနီးပါး၊ တိုင်းနှင့် ပြည်နယ် အသီးသီးတွင် ရေကြီးရေလှုံ ခြစ်တာ ရေဘေးဒဏ် အလူးအလဲခံခဲ့ရတာ မည်သူ့လက်ချက်ပါလဲ။ ၂၀၀၈ နာဂစ်မုန်တိုင်း

- ကျွန်ုပ်တို့၏
- ငြိမ်းငြိမ်းအောင်
- ရေးပါရေးအောင်
- သဘာဝသယံဇာ
- တွယ်ပျောက်ဆုံးပါးကြသည်
- ဒီကမ္ဘာကြီးသည်
- သစ်တောသစ်ပင်တွေ ဆုံးရှုံး
- ထောင်စပျံ့နှံ့
- ပျားချင်းမြေတွေ ဖြစ်ကုန်တော့
- ရာသီဥတုတွေ သွေး
- ငတေမာလျှင်
- အထက်တန်းအပြန်ပြန်
- ဖြစ်ကုန်သည်၊ အချို့နေရာ၌
- အချိန်မရွေး မိုးရွာရကြီးကာ
- မုန်တိုင်းရန်စွယ်
- အန္တရာယ်တွေနှင့်

ဒဏ်ကိုလည်း သေရာပါ ခံခဲ့ကြရပြီ။ ဒါလည်း မည်သူ၏ရန်ငြိုးရန်စပါလဲ။

မိမိတို့ တစ်ပြည်တည်း၊ တစ်နိုင်ငံတည်းမှာပဲ၊ ဤသို့ အလဲလဲအကွဲကွဲ ခံစားနေရမည်မဟုတ်ပါ။ ကမ္ဘာအနှံ့၊ ဒေသအသီးသီးမှာ မကြုံစဖူး ထူးကဲသည့် မုန်တိုင်းဒဏ်နှင့် ရေဘေးဒဏ်ကို အရေပြားလန်အောင် ခံခဲ့ကြရသည်။ အနောက်စက်မှုနိုင်ငံကြီးတွေသာမက၊ အာရှပူ ဖိလစ်ပိုင်၊ ဂျပန်၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ မလေးရှား၊ ထိုင်းနိုင်ငံတို့လည်း လှိုင်လှိုင်ကြီး ခံခဲ့ကြရသည်ပဲဖြစ်၏။

ဤကဲ့သို့ ဆိုးရွားစွာ လူ့အသက်၊ အိုးအိမ်စည်းစိမ်တွေ အမြစ်ကျွတ်အောင် ခံစားကြရတာ အဘယ်ကြောင့်ပါနည်း။ ကံကို ယိုးမယံဖွဲ့ လို့မရပါ။ ဘယ်သူမပြု မိမိပူတွေကြောင့်သာ ဖြစ်သည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် သစ်တောသစ်ပင်ဆုံးရှုံးမှုနှင့် ဖန်လုံအိမ်အာနိသင်တို့က လူသားဝန်းကျင်ကို တန်ပြန်ရိုက်ခတ် ဖျက်ဆီးလာခြင်းသာဖြစ် သည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို အလွန်အကျွံ ဖျက်ဆီးသဖြင့်၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သယံဇာတို့က တိုက်သော ကျိန်စာကို ကျွန်တော်တို့ လူသားတွေအားလုံး ရုန်းမရအောင် ခံစားရတာ၊ အရင်းခံအကြောင်းတရားတွေပါပဲ။

x x x

ဟော ပြောရင်း ဆိုရင်း

ဤအက်ဆေးကို ကျွန်တော်ရေးနေစဉ်၊ လျှပ်စစ်မီးက မပျော်လင့်ဘဲ ဖျတ်ခနဲ ပြတ်တောက်သွားသည်။ အမှောင်ထဲ ပူလောင်ခြင်းက ရုတ်ခြင်း ကုတ်ခြစ်ထိုးဆိတ်တော့သည်။ ဒါလည်း သယံဇာတကျိန်စာ၏ဒဏ်ကို ခံရတာပဲဖြစ်သည်။ ပူစပ်ပူလောင် စပ်ဖျဉ်းဖျဉ်းဖြစ်ရင်း၊ မိနစ်ပိုင်းအလွန်ကပင် ဖတ်ခဲ့သော စာတစ်ပုဒ်ကို ကျွန်တော် သတိရမိပါသေးသည်။

'နိုင်ငံတိုင်း ဆင်းရဲခဲ့ဖူးပါတယ်။ အများစုက ဆင်းရဲတွင်းက လွတ်သွားပြီး၊ အချို့က ပိတ်မိနေကြတယ်။ အကြောင်းကတော့ ထောင်ချောက်တွေမှာ ရုန်းကန်မရ ဖြစ်နေလို့ပါ . . . ' တဲ့။

အားသွင်းထားသည့် အရေးပေါ်သုံး မီးချောင်းခလုတ်ကို ဖွင့်လိုက်တော့၊ ပွင့်လျက် သား ရှိသည့် ဆရာ မောင်မြင့်ဇော်၏ 'မြန်မာ့လူ့ဘောင် အပြောင်းအလဲအတွက် အရေးကြီးတဲ့ စကားလုံး ၁၀၀' စာအုပ်ထဲက Robert Redford ၏ စကားလုံးတွေက ကျွန်တော့်မျက်လုံးထဲ ခုန်ဝင်လာကြလေသည်။

'သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးကို နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးလုပ်ငန်းထဲကို ထည့်သွင်းရမယ်လို့ ကျုပ်ထင်တယ်။ ကျုပ်တို့ရဲ့ ရေမြေတောတောင် သယံဇာတတွေကို ကာကွယ်ဖို့အရေးဟာ၊ ပြည်ပရန်ကို ကာကွယ်ဖို့လိုပဲ အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါမှမဟုတ်ရင် ကျုပ်တို့ ကာကွယ်စရာ ဘာကျန်တော့မှာလဲ . . . ' တဲ့။

နံရံကိုကြည့်လိုက်တော့ သယံဇာတကျိန်စာက ကျွန်တော့်ကို အမှောင်ထဲ ဖြေခြောက်နေတာကို တွေ့လိုက်ရလေသည်။

မင်းချမ်းမွန်

“သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်
ထိန်းသိမ်းရေးကို ဖြင့်စစ်
ကျင့်သုံးပုံစံကို
ထည့်သွင်းပုံစံကို
ကျွန်ုပ်တို့
ငရဲငြိမ်းစာတင်
သတ်စာတွေကို
ကာကွယ်ဖို့အရေးဟာ၊
ပြည်ပရန်ကို ကာကွယ်ဖို့လိုပဲ
အရေးကြီးပါတယ်။
ဒါမှမဟုတ်ရင် ကျုပ်တို့
ကာကွယ်စရာ
ဘာကျန်တော့မှာလဲ . . . ” တဲ့။

ဖတ်ဝန်းကျင်အက်ဇာ:

မြန်မာ့လူ့ဝန်ကျင်ပစ္စည်း

သက်ထားခင်

စာရေးသူနေထိုင်ရာ စုပေါင်းတိုက်ခန်း အနောက်ဘက်မှာ သရက်ပင်တစ်ပင် ပိုင်ရှင်မှ ပေါက်ရောက်ရှင်သန်နေပါတယ်။ တိုက်သုံးထပ်လောက် အမြင့်ရှိနေတဲ့ အဲဒီသရက်ပင်လည်း သူ့သမိုင်းနဲ့သူရှိ ပါတယ်။

ပိုင်ရှင်မှဖြစ်နေတော့ သူ့မှာ လွတ်လပ်မှု အပြည့်အဝရှိနေပါတယ်။ သဘာဝပေါက်ပင်လို ရှင်သန် ခဲ့ပေမယ့် သူက အငိုကောင်းသရက်ဖြစ်နေတာလည်း ထူးခြားနေတာပဲ။

www.burmeseclassic.com

ကျောချင်းကပ်တိုက်ခန်းတစ်ခုခုက သူ့ကို မြေပေါ်ပစ်ချလိုက်ခြင်းခံရပြီး သူလည်း သဘာဝရေမြေတို့စွမ်းအားနဲ့ မျိုးစေ့ကအပင်ပေါက် ဖြစ်လာတာပါ။ တော်သေးတာပေါ့။ အမျိုးကောင်း သရက်ဖြစ်နေလို့လေ။

သရက်သီးကိုစားပြီး အစေ့ကို တိုက်နောက် ဘက်ကွက်လပ်ထဲ အလွယ်တကူပစ်ချတာ ကျေးဇူး တောင်တင်ရဦးမယ်။ သရက်ပင်ပြန်ပေါက်စေချင်တဲ့ ဆန္ဒနဲ့ ပစ်ချလိုက်တာမဟုတ်ပေမယ့် သူပစ်ချလိုက် တဲ့ မြေကွက်လပ်က မြေဆီမြေသားရှိနေတာကြောင့် ပါ။

နီစွေးစွေးသရက်ရွက်နုလေးနှစ်ရွက် ပိုင်ရှင် အပင်ပေါက်လေးက ကမ္ဘာရဲ့ သန်ရှင်းတဲ့ လေကို တဝကြီးရှူလိုက်တယ်။ နေရောင်နဲ့ အစာချက်တယ်။ အမြစ်ကို ပို့ပေးတယ်။ ဒီလိုနဲ့ အပင်တစ်ပင်ရဲ့နိယာမအတိုင်း တဖြည်းဖြည်းနဲ့ စိမ်းလန်း ရင့်ကျက်လာတယ်။

တစ်နေ့တခြား ကြီးထွားလာတဲ့သရက်ပင် လေးကို ပိုင်ဆိုင်ရေးလောဏ်တာမဟုတ်ပေမယ့် ရေကျန်တွေပက်လိုက်လေသမျှ သရက်ပင်ငယ် လေး ရေလုံလောက်နေတာတော့ အမှန်ပဲ။

ပတ်ဝန်းကျင်က ပိုပိုတဲ့သဘောဖြစ်နေ တဲ့အခါ၊ သရက်ပင်ငယ်ကလည်း သူ့တာဝန်သူ ကျေစေပါတယ်။ အမြစ်က မြေကြီးထဲ နက်နက် ရှိုင်းရှိုင်းတိုးဝင်သွားပြီး ကုပ်တွယ်ထားလိုက်တယ်။ ဒီလိုနဲ့ ဘက်စုံကြီးစားလိုက်တာ ပင်စည်တုတ်ခိုင် သန်မာလာတော့တယ်။

“ဟယ် . . . ဟိုမှာ သရက်ပင်လေး အတော်ကြီးနေပြီပဲ။ ဟော . . . ကြည့်စမ်း၊ မချစ်စုသရက်မျိုးလေးပါလား။ အမျိုးကောင်းလေးပဲဟေ့” ဆိုတဲ့အသံ သရက်ပင်လေး ကြားရတော့ ပျော်မိတယ်။ သူ့ရှင်သန်ခြင်းကို လူသားတွေ သိကုန်ကြပြီမဟုတ်လား။ ခဲခဲ ယဉ်းယဉ်း ရုန်းကန် ရှင်သန်ရကျိုးနပ်တာပေါ့နော်။

***

ရာသီတွေ အလီလီပြောင်းခဲ့တယ်။

မြက်ပင် ပေါင်းပင်တွေက သူ့ပင်ခြေမှာ အလှေကျရှင်သန်ပြီး သူ့ရဲ့ ကြီးထွားဖွံ့ဖြိုးရေးကို အားပေးခဲ့တယ်။ မြက်ပင်ပေါင်းပင်တွေကြောင့် နေဘယ်လောက်ပူပူ ပင်ခြေမှာ ရေစိုစွတ်နေခဲ့တာ ပါ။ ရွက်ကြောတွေကလည်း အထောက်အပံ့ရတယ်။ သူတို့ ကြည့်ရှုစောင့်မမှုကြောင့် သရက်ပင်ဟာ မိုးကို မျှော်ကြည့်တတ်လာတယ်။ အိုး . . . အင်မတန် ကျယ်ပြန့်ပြီး အဆုံးအဆမဲ့ လောကကြီးပါလား။

တစ်ခုသောအရုဏ်ဦးမှာ သူ့ရင်ခွင်ထဲမှာ ဂီတသံတွေကြားရတယ်။ ကျေးငှက်တွေရဲ့ အရုဏ်ဦးကြိုတေးသံသာကို သူ့နားဆင်ခွင့်ရတာ အကိုင်းအခက်တွေဝေဆာလို့ ကျေးငှက်တွေ ခိုနားနိုင်တာပါ။ ပတ်ဝန်းကျင်လည်း သာတောင့်သာယာနဲ့ လေပြေထဲမှာ နားဝင်ငြိမ်ညောင်းစေတဲ့ တေးသွားတွေ စီးမျောလို့။

တစ်ခုသောဆောင်းနှောင်းရာသီညနေပိုင်းမှာ အကိုင်းထိပ်ဖျားက စိမ်းမြမြ မွှေးတေးတေး အနံ့သင်းသင်းက လေထုထဲ လွင့်ပျံ့လာတယ်။ ဆောင်းဦးက အရွက်တချို့ကြော့ ခဲ့လို့ မစိုပြေတဲ့သရက်ပင်မှာ ရွက်နုနီအသစ်တွေ အစီအရီထွက်ခဲ့ ရကနေ ရွက်စိမ်းအဖြစ် ပြောင်းလဲပြီး အရွက်တွေအကြားက အဝါရောင်ဖူးတန်တွေ အစီအရီနဲ့။

ပတ်ဝန်းကျင်မှာရှိတဲ့ လူသားတွေက သရက်ပင်ရဲ့တိုးတက်မှုကိုကြည့်ပြီး “ဒီနှစ်တော့ သီးလိမ့်မယ်” လို့ ပြောသံကြားရတယ်။ တကယ် ပြောတာပါ။ ကိုယ့်ဘာသာ ဒီလောက် ဖြစ်သွားလိမ့်မယ်မထင်ဘူး။ စနစ်တကျစိုက်ပျိုးခဲ့တာလည်းမဟုတ်၊ ယုယခြင်းလည်း

www.burmeseclassic.com

မခံစားရတာကြောင့်ပါ။

ရောက်ချင်ရာရောက်၊ လက်တည့်သလို ပစ်ချခံရပြီး ပြန်လည်ရှင်သန်ဖို့ မမှန်းဆဲရဲခဲ့။ အဲသလိုအခြေအနေကနေပြီး အခုလို ကမ္ဘာမြေပေါ် တန်းဝင်အပင်တစ်ပင်အဖြစ်ရှင်သန်ခွင့်ရတာ နည်းတဲ့ကုသိုလ်လား။ ပြီးတော့ လူတွေက သူ့ကို အသိအမှတ်ပြု တန်ဖိုးထားလာကြပြီ။

“သရက်သီးနုလေးတွေ သီးစပြုလာတဲ့ သရက်ပင်ကို ပိုင်းအုံကြည့်ကြတယ်။ သူက Mr. Able တတ်နိုင်သူလေ။ နွေလေရူးအတွေ့မှာ သရက်ကင်းလေးတွေရဲ့ ညင်သာတဲ့လှုပ်ရှားမှုက စိတ်ကြီးဝင်နေတယ်ထင်ရသေးတော့။

ပေါ်ဦးပေါ်ဖျား သရက်ကင်းစိမ်းလေး တွေက ပတ်ဝန်းကျင်မှာရှိတဲ့လူတွေရဲ့အာရုံကို စုစည်းဆွဲဆောင်လိုက်သလိုဖြစ်သွားတယ်။ အပင် ပိုင်ရှင်ဖြစ်ချင်သူတွေက ဝမ်းထဲက ကြိတ်ပြီး ဆန္ဒ ပြုနေကြတယ်။

နွေဦးမှာ သရက်ပင်နဲ့အနီးဆုံး အောက်ထပ် တိုက်ခန်းတစ်ခန်းပိုင်ရှင်က အဦးဆုံး ဆွတ်ယူလိုက်တယ်။ ကျန်အခန်းရှင်တွေက စောင့်ကြည့်ပြီး ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းမှတ်ချက်မပေးကြဘူး။ ဘာဆက်လုပ်မလဲ စောင့်ကြည့်နေကြတာ။

ဦးဆုံးဆွတ်လိုက်တာမှန်ပေမယ့် သူ့ကိုယ်သူ ပိုင်ရှင်လို့ မပြောပါဘူး။ သူ့အိမ်အတွက် သင့်သလိုစားဖို့ယူလိုက်တယ်။ ကျန်အခန်းနီးချင်းတွေကိုလည်း မျှမျှတတ ဝေငှလိုက်ပါတယ်။ အဲဒီပတ်ဝန်းကျင်လေး ပျော်သွားကြတာပေါ့။ သရက်သီးရလို့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဦးဆုံးဆွတ်ချူသူရဲ့ မျှတတဲ့စိတ်ထားကို နှစ်သက်သွားကြလို့ပါ။

နောက်ပိုင်းမှာတော့ လေရူးမွေလို့ သရက်ကင်းလေးတွေ တဖုတ်ဖုတ်ကြွေလည်း အားလုံး ညီတူညီမျှရကြလို့ သရက်ပင်ပိုင်ရှင်ဟာ တစ်ဦးတည်းမဟုတ်၊ အားလုံးပိုင်တယ်ဆိုတာ ထင်ရှားသွားတယ်။ သရက်ပင်ကိုအကြောင်းပြုပြီး အခန်းနီးချင်းတွေရဲ့ ဆက်ဆံရေး ပိုနွေးထွေးသွားတာ ငြင်းလို့မရဘူး။

တချို့က စွန့်ပစ်ရေကို သရက်ပင်ခြေ လာလောင်းတယ်။ တချို့က ခူကောင်တွယ်စ ပြုတဲ့ သရက်ပင်အောက်မှာ အမှိုက်တွေဖိခွဲတယ်။ အဲသလို သူ့နည်းသူ့ဟန်နဲ့ ဝိုင်းစောင့်ရှောက်ကြ တယ်။ အဲသလိုကိစ္စမျိုးလည်း လိုအပ်တာပဲလေ။ အသီးကျတော့စားပြီး အပင်ကို စောင့်ရှောက်သင့် တာပေါ့။

သင်္ကြန်ချိန်နောက်ပိုင်းမှာ သရက်သီးတွေက အရွက်ကြားက ကိုယ်ထင်ပြုလာကြတော့ တယ်။ ကလေးတွေက ဘာရယ်မဟုတ်၊ အသီးတွေမြင်တာနဲ့ တုတ်နဲ့တရွယ်ရွယ်ဖြစ်လာတယ်။

လူကြီးတွေက “မလုပ်နဲ့ကွာ၊ ခုအချိန် ဘာမှအရာမရောက်ဘူး။ မှည့်တော့မှစားတာပေါ့” လို့ တားကြတယ်။ ကလေးတွေလည်း မဆိုပါဘူး။ စကားနားထောင်ကြသားပဲ။ လူကြီးစကား ကလေး နားမထောင်ရင်လည်း သရက်ပင် သက်ဆိုးရှည်ဖို့ အကြောင်းမရှိ။

အခုတော့ သရက်ပင်က သူ့တာဝန်သူ ကျေ။ လူသားတွေကလည်း ကိုယ့်တာဝန်ကိုယ် ကျေဆိုတော့ သရက်ပင်ရဲ့ပတ်ဝန်းကျင်က ငြိမ်းချမ်းသွားပါတယ်။ သရက်ပင်ဝန်းကျင်မှာနေတဲ့ စာရေးသူလည်း ငြိမ်းချမ်းမှုတွေစီးဆင်းစိမ့်ဝင်ပါတယ်။

ပတ်ဝန်းကျင်ငြိမ်းချမ်းပေမယ့် မြန်မာ့မြေပေါ် ပေါက်ရောက်ရှင်သန်နေတဲ့ သစ်ပင် အများစုက မငြိမ်းချမ်းတာ စာရေးသူသိရတယ်လေ။ အဲဒီအတွက် စိတ်မကောင်းဖြစ်ရတယ်။ စာရေးသူကြားဖူးခဲ့တာလေး ပြောပြချင်တယ်။ အရင်က စာရေးသူတို့နိုင်ငံဟာ

- ငယ်ပိုင်းမှာက
- ကလေးငယ်ပို
- သရက်ပင်ကလေး
- ထုတ်ပုတ်ကြွေလည်း
- အားစုး ညီတူညီမျှကြဖို့
- သရက်ပင်ပိုင်ရှင်က
- စက်ဦးစည်းရေထိ
- အားစုးပိုင်တယ်ဆိုတာ
- ထင်ရှားသွားတယ်။
- သရက်ပင်အကြောင်းမြို့ပြီး
- အခန်းနီးချင်းတွေရဲ့
- ဆက်ဆံရေး
- ပိုနွေးထွေးသွားတာ
- ငြင်းလို့မရဘူး။

သစ်ထူးထူး ၇၀%
 ဒြပ်ထုရှိသော မြေပြင်အောက်
 သစ်ထူးထူး
 Close Forest မှီ
 ငါးရောင်အောင်
 စတင်ပျိုးစေ့
 စိမ်းတောင်ပူအထွက်
 ထောင့်ထိစွန့်ပြီးဖြစ်တဲ့
 သစ်ထူးထူးပျား
 ကျားသစ် သစ်၊ ဒရယ်၊
 ငှက်၊ ခိုင်း၊ သစ်ထူး
 ခိုအောင်းရန်ဖြစ်သည်။
 အခုထုတ်ထားသော
 ထောင့်ထိစွန့်ပစ္စည်း
 စတင်ပျိုးစေ့
 သစ်ထူးထူးပျား
 ချစ်စိမ်းစာ
 စတင်ပျိုးစေ့ပျား
 အခုထုတ်ထားသည်။

သစ်ထောစရိယာက နိုင်ငံရဲ့ ၄၇% ရှိသတဲ့။ ၁၉၆၂ နောက်ပိုင်းအုပ်ချုပ်သူတွေက သစ်ထော သစ်ပင်တွေကို ခုတ်ယူပြီးနိုင်ငံရပ်ခြားရောင်းချဖို့ မဟာစီမံကိန်းကြီးလုပ်ခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီအခါမှာ သစ်ထောသစ်ပင်ရဲ့တန်ဖိုးကို သိကျွမ်းနားလည်တဲ့ သစ်ထောပညာရှင်ကြီးတစ်ဦးက ဒီအချိန် ခုတ်ရင် သစ်ပင်တွေက သေးငယ်နေလို့ တန်ဖိုးမရှိသေးဘူး။ နောင်သင့်တော်တဲ့အချိန်ကို စောင့်ပြီးခုတ်ရင် သစ်ပင်တွေရဲ့ ကြီးထွားနှုန်းမြင့်ပြီး တန်ဖိုးပိုတက်လာမယ်၊ ဘယ်လို အကြောင်းပြပြီးပြောပြော နားမဝင်ဘူး။ ခုတ်စေပဲတဲ့။

အဲဒီအချိန်လောက်ကစပြီး မြန်မာ့သစ်ပင်တွေ ကြမ္မာဆိုးဝင်တော့တာပဲ၊ ခုတ်ချင်ပြီဆိုရင် ဘယ်ပညာရှင်ပြောတာမှ နားမထောင်တော့ဘူး။ ၂၀၀၀ ခုနှစ်ဝန်းကျင်မှာ စက်လွှာတွေရဲ့အကူအညီ နဲ့ ခုတ်လိုက်ကြတာ မြင်မကောင်းဘူး။ ပဲခူးရိုးမ၊ ကချင်ပြည်နယ်၊ ရှမ်းရိုးမ၊ အလယ်ရိုးမက အဖိုးတန်သစ်ပင်တွေ အချိန်မတန်ဘဲ အတုံးအရုံးကျဆုံးကုန်တော့တာပဲ။ အခု ၂၀၁၅ မှာ သစ်ထောဟာ နိုင်ငံရဲ့ ၁၉% သာ ရှိတော့သတဲ့။

သစ်ထောသယ်ဇာတတွေပြုန်းတီးလို့ နိုင်ငံသူနိုင်ငံသားတွေချမ်းသာတာလည်း မဟုတ်ဘူး။ နိုင်ငံသားအများစုက ဖွတ်ကျောပြာစုတဲ့အဆင့်က မတက်ဘူး။

တိတိကျကျပြောရရင် ၁၉၅၀ ခုနှစ်မှာ သစ်ထောစရိယာက နိုင်ငံရဲ့ ၇၀%၊ ၂၀၁၀မှာ ၄၈. ၃%၊ ၂၀၁၄ မှာ Ever green forest ခေါ်တဲ့ အမြဲစိမ်းသစ်ထော ၁၉. ၆% တဲ့။

ဒါကြောင့် သစ်ထောပြုန်းတီးမှုအများဆုံး ၁၀ နိုင်ငံမှာ မြန်မာက တတိယဖြစ်ရတော့ တယ်။ နှစ်စဉ်သစ်ထောစရိယာ ၆ သိန်းက ၁၂ သိန်းပြုန်းတီး နေတော့ ဘယ်သူမှမကယ်နိုင်ဘူး။ နိုင်ငံရဲ့ ကြွေးမြီကလည်း ၂၀၁၅ ဩဂုတ်လအထိ ဘီလျံ (၂၀၀၀) နှစ်သောင်းကျော်ရှိလို့ နှစ်ရှည်ချေးငွေတွေဖြစ်နေတာကြောင့် နောင်အစိုးရ သစ် ၇ ဆက်လောက် ကုန်းရုန်းဆပ်ရမတဲ့။ မြတ်စွာဘုရား ကယ်တော်မူပါ။

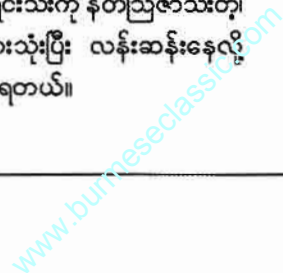
သစ်ထောဖုံးလွှမ်းမှု ၇၀% ရှိခဲ့ဖူးချိန်က မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ သစ်ထောတွေဟာ Close Forest လို့ခေါ်ရလောက်အောင် ထူထပ်ပိန်းပိတ် စိမ်းမှောင်နေတဲ့အတွက် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန် ကြီး ဖြစ်တဲ့ ဆင်တွေတိုးလို့မရ၊ ကျား၊ ကျားသစ်၊ သမင်၊ ဒရယ်၊ ချေငယ်၊ စိုင်း၊ ဆတ်တို့ ခိုအောင်းရာဖြစ်ခဲ့တယ်။ အခုတော့ တောဆင်ရိုင်းတွေက တောပြုန်းတော့ ရွာတွေဝင်၊ လူတွေကို ရန်မူကြတယ်။ သစ်ပင်သစ်ထောတွေခုတ်လိုက်တော့ လူရောတိရစ္ဆာန်ပါ ဒုက္ခရောက်ကြတာပါ။ ဒါဖြင့် သစ်ပင်တွေကို တက်နိုင်သ၍ စောင့်ရှောက်ရမယ်။

အဲသလို အတွေးကွန်ရက်ဖြန့်ကျက်ရင်း ကိုယ့်အိမ်နားက သရက်ပင်ကို စိတ်ရောက်သွား ပြန်တယ်။

မင်းလည်းကံကောင်းတယ်။ ဒီပတ်ဝန်းကျင်မှာရှိတဲ့လူတွေက သစ်ပင်စိုက်ဖို့ အာသီသ ရှိကြတယ်။ သစ်ပင်ကိုစောင့်ရှောက်ရကောင်းမှန်းသိတယ်။ မင်းအနေနဲ့ ကမ္ဘာမြေကို အလုပ် အကျွေးပြု ပေးဆပ်ဖို့ ရှင်သန်လာတာ၊ နှောင့်ယှက်ဖို့လာခဲ့တာ မဟုတ်ဘူး။

မင်းနဲ့ဘဝတူသစ်ပင်တွေကို ဘယ်သူတွေ အရင်ဆုံးစိုက်ခဲ့သလဲ၊ မှတ်တမ်းမရှိသလောက် ပဲ၊ သဘာဝပေါက်ပင်အဖြစ် ရှင်သန်ရာက လူတွေ စမ်းသပ်စားသုံးပြုပြင်လို့ အဖိုးတန်လာကြတာ။

လက်ဖက်ပင်ကို တောင်ပေါ်လက်ဖက် နတ်သစ်ရွက်၊ ခူးရင်းသီးကို နတ်ဩဇာသီးတဲ့၊ ကော်ဖီပင်လို့ နာမည်မပေးရခင် ကော်ဖီစေ့ကို တိရစ္ဆာန်တွေစားသုံးပြီး လန်းဆန်းနေလို့ လူတွေ သိလာပြီး ဒီနေ့မှာ ကော်ဖီရယ်လို့ သောက်စရာ ဖြစ်လာရတယ်။

Close forest, Ever green forest တို့လည်း ဘယ်သူမှ ပျိုးစေ့ချခဲ့တာမဟုတ်ဘူး။ သဘာဝပေါက်ပင်ပဲ၊ ကျွန်း၊ ပျဉ်းကတိုးလို အသုံးဝင်တဲ့သစ်ဟာ မြန်မာနိုင်ငံမှာ အများဆုံး ပေါက်ရောက်တယ်လို့ ကမ္ဘာက အသိအမှတ်ပြုတဲ့ သဘာဝလက် ဆောင်တွေပဲ။ ဒါကြောင့် ဩစတေးလျနိုင်ငံ မဲယ်ဘုန်းမြို့လူတွေလို သစ်ပင်တစ်ပင်ချင်းစီကို ဒီဂျစ်တယ် မြေပုံပေါ်တင်ပြီး အီးမေးလ်လိပ်စာ တစ်ခုစီနဲ့ ထားသင့်တာ။

သဘာဝက နောက်ထပ် Close forest, Every green forest တစ်ခုခုထပ်ပေးပါတော့ မလား၊ ပေးမယ်ဆိုရင် အချိန်ဘယ်လောက်ကြာမလဲ၊ တွေးမိတိုင်း ရင်မောလိုက်တာ။

သဘာဝအလျောက် တောတောင်ရေမြေ တွေဖြစ်တည်ပြီး သူ့ function နဲ့ သူ့အလုပ်လုပ်နေတာကို ဉာဏ်ကြီးရှင်တွေက သီးထပ်၊ သီးညှပ်၊ မိုးစပါး၊ နွေစပါးလုပ်ချင်လို့ ဆည်တွေဆောက်လိုက်ကာမှ ဆည်တွေရေလျှံတာဖောက်ချလိုက်တော့ ကျေးရွာတွေ ရေမြုပ်ကြ တော့တယ်။

ဆည်တွေကြောင့် စိုက်ပျိုးရေးတိုးတက် တာကနည်းနည်း၊ ဒုက္ခရောက်တာကများများ ဖြစ်နေတယ်။

စိုက်ပျိုးရေးအတွက် ရေလိုအပ်ရင် မြစ်ရေတင်စီမံကိန်းတွေ လုပ်လို့ရသားပဲ၊ လုပ်လည်း လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ စစ်ကိုင်းတောင်မှာ မှီတင်းတရား ရှာနေတဲ့သူတော်စင်တွေ ရေလုံလောက်အောင်သုံးစွဲနိုင်ဖို့ ဧရာဝတီမြစ်ရေကို စစ်ကိုင်းတောင်ပေါ် အရောက်သွယ်ပြီး “တောင်စစ်ကိုင်း၊ ချောင်တိုင်းရေဝေမယ်” လို့ သီတဂူဆရာတော်လုပ်ခဲ့တာ တကယ်ကို အောင်မြင်ပြီးကုသိုလ်တွေနဲ့ ကြည်နူးရတယ်။

ရေကို လိုအပ်မှရအောင်လုပ်၊ မလိုအပ်ရင် သဘာဝကို သူ့အတိုင်းထားတာအကောင်း ဆုံး၊ ကမ္ဘာမှာ ပနားမားတူးမြောင်း၊ စူးအက်တူးမြောင်းတို့ လူသားတွေက ဖော်ဆောင်ပြီး လူသားအကျိုးပြုစေခဲ့တယ်။ ဒါက လိုအပ်လို့ လုပ်ယူရတာဖြစ်လို့ အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိတယ်။

သရက်ပင်တစ်ပင် အလိုအလျောက်ပေါက်လာတာကို အကြောင်းပြုပြီး အတွေးတွေ ဖြစ်ပေါ်တဲ့အတွက် သရက်ပင်လေးကို ကျေးဇူးတင်စကား ပြောစေချင်မိတယ်။

ငါတို့ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ပေါက်ရောက်လာ တဲ့ သရက်ပင်ရေ၊ မင်းဟာ ပတ်ဝန်းကျင်လူသား တွေ စိတ်နှလုံးရွှင်ဖို့ စိတ်ဓာတ်ညီညွတ်ဖို့ ကမ္ဘာမြေပေါ်ရောက်ခဲ့တာလို့ ဂုဏ်ယူစမ်းပါ။

မင်းလိုအပ်လေးတစ်ပင်ကတောင် လူသားအကျိုးပြုရင် သေဆုံးသွားရတဲ့သစ်ပင် ပေါင်းများစွာရဲ့ တန်ဖိုးဘယ်လောက်များပြားမလဲ ဆိုတာ မခန့်မှန်းနိုင်ဘူး။

မင်းကို ပတ်ဝန်းကျင်က ပိုင်ဆိုင်တယ်။ အဖိုးတန် close forest ပြန်ဖြစ်ရမယ်လို့လေ၊ သစ်၊ ကြေးနီ၊ ကျောက်စိမ်းသယ်ဇာတတွေ ပြုန်းတီး တဲ့ ငါတို့မြေမှာ သစ်ပင်မရှိရင်မဖြစ်ဘူး၊ တစ်ပင် ချင်းစီ ပြန်စိုက်ရမယ်၊ ရှင်သန်ရမယ်၊ အခု မင်းက ငါတို့ဝန်းကျင်မှာ ရှင်သန်သလိုပေါ့။

သရက်ပင်ရေ . . . မင်းလည်းရှင်သန်ပါ၊ အခြားအပင်တွေရှင်သန်ဖို့လည်း မင်း ဝိုင်းဝန်းအား ပေးပါ၊ ကူညီပါ၊ အင်အားအကြွင်းအကျန်လေးနဲ့ ကြိုးစားကြရအောင်။

စာရေးသူရဲ့ ရင်တွင်းစကားကို သရက်ပင် ကြားသိလေသလား မပြောတတ်၊ လေအလာမှာ ယိမ်းနဲ့ နေလေရဲ့။

သက်ထားခင်

(ဘက်တူးသဖျူးချား)

ကျွန်တော့်မျက်စိကိုကျွန်တော် မယုံသလို ဖြစ်သွားပါတယ်။ ကျွန်တော့် အိမ်ရှေ့မှာ နှစ်ထပ်လမ်းမကြီး နှစ်ခု ဖြစ်နေတယ်။ တစ်ခုက အရှေ့ဘက် ကိုပဲ သွားရတယ်တဲ့။ တစ်ခုက အနောက်ဘက်ကိုပဲ သွားရသတဲ့။ တစ်လမ်းမောင်း နှစ်ထပ်လမ်းမကြီး တွေပါလား။ ကားတွေကလည်း အများကြီးမှ အများကြီး ။ တစ်စီးနဲ့

တစ်စီး စက္ကန့်ပိုင်း မခြားဘဲမောင်း နေကြတယ်။ အရှိန်နှုန်းကလည်း ယာဉ်ကြောတွေအတိုင်း တစ်သမတ် တည်း။ ကီလို ၆၀ အထက်၊ ကီလို ၄၀ နှင့် ၆၀ ကြား၊ ကီလို ၄၀ အောက်၊ သူ့ယာဉ်ကြောအတိုင်း မောင်းနေကြ တယ်။

ထူးဆန်းတာက အဲဒီယာဉ်ကြော တွေရဲ့ အသံတွေကို မကြားရဘူး။ ကားဘီးနဲ့လမ်းနဲ့ ပွတ်တဲ့ အသံလေး

လောက်ပဲ ကြားရတယ်။ နောက်ထပ် ထူးဆန်းတာက ဟွန်းမတီးကြဘူး။ ထပ်ပြီးထူးဆန်းတာက ယာဉ်ထိန်းရဲ မရှိဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဓာတ်တိုင်တစ်တိုင်ခြား လောက်မှာ ရုပ်သံစက်ကလေးတွေ ရှိတယ်။

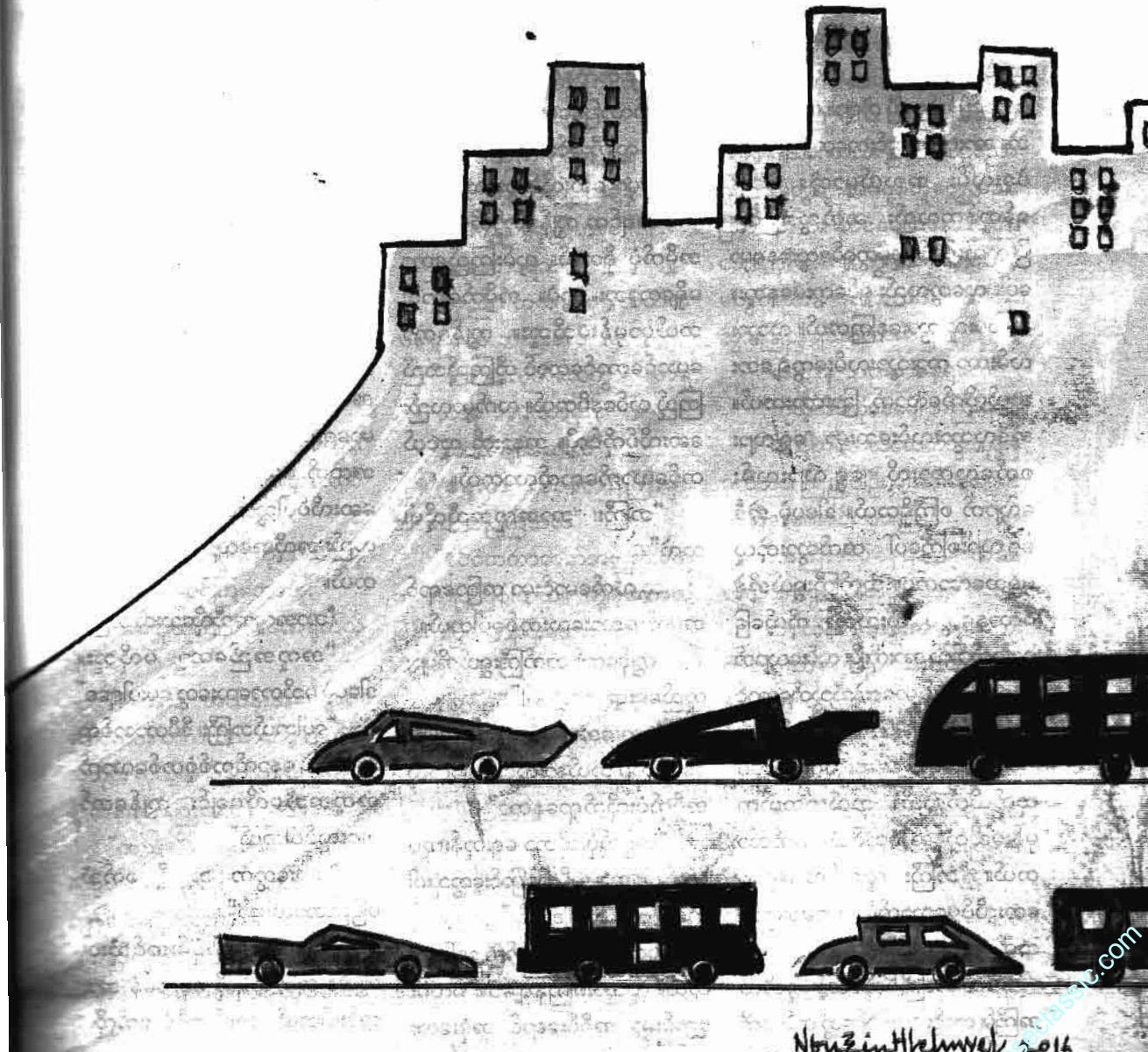
အဲ၊ ဓာတ်တိုင်ဆိုလို့ ဓာတ်တိုင် တွေလည်း မတွေ့ရဘူး။ ဓာတ်ကြိုး တွေ ဘယ်ကသွားပါလိမ့်။ လက်စသတ် တော့ နှစ်ထပ်လမ်းအလယ်မှာ ပိုင်ဘာ

ကုန်ကုန်ကို ဖြည့်ပေးမလို့

မောင်ဝဏ္ဏ

Nov 2016

ကြီးပျော်တွေမြှုပ်ထားဆိုကို။ လျှပ်စစ် ဓာတ်လိုက်စရာလည်း အကြောင်း မရှိဘူးတဲ့။ အကြီးစားစက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံ ကြီးတွေကလွဲလို့ ကျန်တဲ့ အိမ်သုံးမှန် သမျှ ဝိုအား ၃၀ ပဲ ရှိသတဲ့။ ဓာတ်လိုက် ဝယ်ဆိုဦးတော့ ကျင့်ရုံလောက်ပဲ ကျင့်သတဲ့။

ကျွန်တော်တို့အိမ်ရှေ့က အားက စားကွင်းကြီးနေရာမှာ ကဇာတ်ရုံကြီး တည်ထားသတဲ့။ ကျွန်တော်နေတဲ့ သယ်နန်းကျွန်းဟာ မြို့လယ် (ဒေါင်း တောင်း) ဖြစ်နေပြီ တဲ့ဗျာ။ မယုံနိုင်စရာ ဘဲ။ အားကစားကွင်းကတော့ ရန်ကုန်နဲ့ ပဲခူးလမ်း အလယ်မှာတဲ့။ ပဲခူးနဲ့ ရန်ကုန်ကလည်း ဆက်သွားပြီတဲ့။ မြို့လယ်ဆိုရင် လူတွေရှုပ်ထွေးနေရမှာ ပေါ့။ လူတွေလည်း ရှုပ်ထွေးမနေဘူး။ သူ့လမ်းသူ သွားနေကြတယ်။ လူသွား လမ်းဟာ ကားသွားလမ်းတွေရဲ့ဘေး ဆယ်ကိုက်လောက် ခြားထားတယ်။ အဲဒီလူသွားလမ်းဘေးမှာ ရွှေ့လျား စက်လှေကားလို ရွှေ့လျားလမ်း လျှောက် စင်္ကြံရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီ ရွှေ့လျားစင်္ကြံပေါ် တက်သွားတဲ့လူ မရှိသလောက်ပဲ။ သက်ကြီးရွယ်အိုနဲ့ ဝီလာနတွေပဲ သုံးသတဲ့။ ကိုယ့်ခြေ ထောက်ကိုယ် အားကိုးပြီး လမ်းလျှောက် ကြသတဲ့။ ကျန်းမာရေးနဲ့ညီညွတ်အောင် နေကြဆိုပဲ။

ကျွန်တော် ဆေးလိပ်တစ်လိပ် ထုတ်လိုက်တယ်။ ဘယ်ကဘယ်က မှန်းမသိတဲ့ အသံတစ်သံ ထွက်လာ တယ်။ “ဘကြီး လူစည်ကားရာမှာ ဆေးလိပ်မသောက်ဖို့ ပထမအကြိမ် သတိပေးပါတယ်”။

ပထမအကြိမ်ဆိုတော့ ဒုတိယ အကြိမ် တတိယအကြိမ်တွေ ထပ်သတိ

ပေးဦးမှာပဲဆိုပြီး မီးညှိလိုက်တယ်။ မီးခိုးမထွက်ခင်မှာပဲ အသံတစ်သံ ထပ်ထွက်လာပါရော။

“နောက်ဆုံးအကြိမ်သတိပေး ပါတယ်။ ဆေးလိပ်ကို အမြန်ဆုံး မီးဖြိုမီးလိုက်ပါ။ သုံးစက္ကန့်အတွင်း ဖီးမငြိမ်းလျှင် ထောင်ဒဏ်တစ်လကျခံရ ပါမယ်”။

“အောင်မလေးဗျ” လို့ စိတ်ထဲ မှာအော်ပြီး ဆေးလိပ်ကို ပလက်ဖောင်း ပေါ်ချပြီး တက်နင်းလိုက်တယ်။ အသံ ကထွက်လာပြန်ရော။ “ကျေးဇူးတင်ပါ တယ် လူကြီးမင်း၊ အနီးဆုံးအမှိုက် မြောင်းမှာ ဆေးလိပ်သွားထည့်ပါ”

အရင်က ကျွန်တော့်အိမ်ရှေ့မှာ အမှိုက်ပုံ ရှိတယ်။ လှမ်းကြည့်တော့ မရှိတော့ဘူး။ ဝှပ်။ အမှိုက်မြောင်း ဘယ်မှာမှန်းမသိဘူး။ ကျွန်တော် ယောင်တောင်တောင် ဟိုကြည့်သည် ကြည့် လုပ်နေမိတယ်။ လက်မှာလည်း ဆေးလိပ်ကိုင်လို့။ အနားကို လူငယ် တစ်ယောက်ရောက်လာတယ်။

“ဘကြီး၊ ဘာအကူအညီလိုပါ သလဲ”

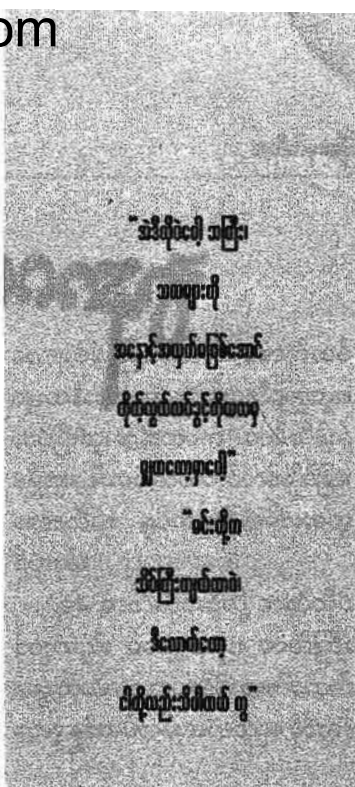
သူ့လက်မောင်းမှာ အပြာရောင် အမှတ်အသားလေးတစ်ခုပါတယ်။

“ကျွန်တော် သက်ကြီးရွယ်အိုများ ကူညီရေးအသင်းကပါ”

“အေးအေး၊ အေးကွာ၊ ဘကြီး ဒီဆေးလိပ် ဘယ်နားလွင့်ပစ်ရမလဲလို့ အမှိုက်ပုံးလိုက်ရှာနေတာ”

“အမှိုက်ပုံးဆိုတာ ဇွေးတုန်းကပဲ ရှိတာ ပါ။ အခု အမှိုက်မြောင်းတွေသုံးပါ တယ်။ လာ လာ ဘကြီး”

လူငယ်က ကျွန်တော့်ကို ခေါ်သွား တယ်။ လူသွားစင်္ကြံနဲ့ရဲ့ဘေး မလှမ်း မကမ်းမှာ အစိမ်းရောင် အဖုံးလေး

တစ်ခုတွေ့တယ်။ လူငယ်က အဲဒီအဖုံး လေးဘေးနားက ခလုတ်တစ်ခုကို တက်နင်းလိုက်တယ်။ အဖုံးပွင့်သွားတယ်။ အထဲမှာ ရွှေ့လျားနေတဲ့ အင်္ကျီတစ်လုံး လို မာကျောပစ္စည်းတစ်ခု တွေ့ရတယ်။ အထဲကို ဆေးလိပ်ပစ်ချလိုက်တယ်။ ဆေးလိပ်ပါသွားပါလေရော။ အဖုံး လည်း အလိုအလျောက်ပြန်ပိတ်သွား တယ်။

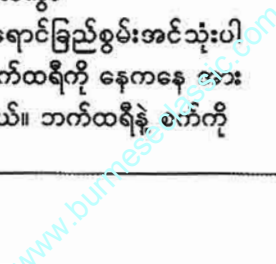
“ဘာအကူအညီလိုသေးလဲ ဘကြီး”

“အကူအညီတော့ မလိုဘူး။ ဒါပေမဲ့ မသိတာလေးတွေ မေးပါရစေ”

“ရပါတယ်ဘကြီး၊ ဒီမိတာတစ်ရာ အတွင်း နောက်တစ်စုံတစ်ယောက် အကူအညီမလိုမချင်း ကျွန်တော် အားလပ်ပါတယ်”

“ကားတွေက ဘာလို့ စက်သံ မမြည်တာလဲကွာ”

“နေရောင်ခြည်စွမ်းအင်သုံးပါ တယ်။ ဘက်ထရီကို နေကနေ အား သွင်းပါတယ်။ ဘက်ထရီနဲ့ စက်ကို

လည်အောင် လုပ်ပါတယ်။ ဘကြီးတို့ ခေတ်က လေယာဉ်ကွင်းတွေမှာသုံးတဲ့ ကုန်တင်ကုန်ချ ယာဉ်ငယ်တွေလိုပေါ့။ မီးခိုးလည်း မထွက်တော့ဘူး။

“အမှိုက်တွေရှင်းနေတယ်ကွာ၊ လူတွေ အမှိုက်ကို အမှိုက်မြောင်းထဲပစ်ကြသလား။”

“ဟုတ်ကဲ့၊ အမှိုက်ကို ဘယ်သူမှ စည်းကမ်းမဲ့ မပစ်ကြတော့ဘူး။”

“အရေးယူလို့လား၊ ဒဏ်ရိုက်လို့လား။”

“အဲဒါက အထိန်းအကျောင်း လောက်ပါ။ တကယ်ကတော့ လူတိုင်း လူတိုင်း ကိုယ့်အသိနဲ့ကိုယ် စည်းကမ်းနဲ့ ထိန်းသိမ်းကြတာပါ။”

“အဲသလိုဖြစ်အောင် ဘယ်လို လုပ်ယူသလဲကွာ။”

ကျွန်တော်တို့ငယ်ငယ်လေးကတည်းက အဲဒီလိုကိုယ်ကျင့်တရားတွေစောင့်ထိန်းဖို့ အလေ့အကျင့် လုပ်ပေးခဲ့ပါတယ်။”

“ကားတွေလည်း ဟွန်းမတီးဘူးနော်၊ အပြိုင်မောင်းတာလည်း မရှိဘူး။”

“သူ့ယာဉ်ကြောနဲ့သူ့မို့ အပြိုင်မောင်းစရာ လည်းမလိုဘူး၊ ဟွန်းတီးစရာလည်းမလိုဘူး၊ အကူအညီလိုလို့ မရတော့မှ ဟွန်းသုံးချက်လောက်တီးရတယ်၊ ဒါလည်း ဖြစ်တောင့်ဖြစ်ခဲပါဗျာ။ ကျွန်တော် တို့လို ကူညီရေးအဖွဲ့ဝင်တွေက မိတာတစ်ရာအတွင်းမှာ ရှိနေတာပဲ။”

“အဲဒီကူညီရေးအဖွဲ့ကို ဘယ်သူက ခန့်ထားတာလဲ။”

“ဘယ်သူကမှ ခန့်စရာမလိုဘူး၊ အားလပ်တဲ့ရက်တွေ၊ အချိန်တွေမှာ အချိန်ပိုင်းကူညီနေကြတာပါ။”

“လခကောရသလား။”

“ကူညီပါတယ်ဆိုမှ ဘယ်ကလခရမှာလဲ ဘကြီးရယ်။”

“ကောင်းလိုက်လေကွာ၊ သာဓု . . . သာဓု . . . သာဓု။”

“ဘာသိချင်သေးလဲ။”

“ရှေးက ကဇာတ်ရုံကြီးမှာ ဘာတွေကပြကြသလဲ။”

“နိုင်ငံတကာဇာတ်အဖွဲ့ကြီးတွေက ကပြကြပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာပြဇာတ်ကြီးတွေလည်း ကပြပါတယ်။”

“ရှိုတ်စပီးယားနဲ့ လီယာမင်းကြီးတို့ ဘာတို့ လာကကြသလားကွ။”

“သိပ်ကတာပေါ့ဘကြီးရာ။”

“ကြည့်တဲ့လူတွေ နားလည်ရဲ့လား။”

“ကျွန်တော်တို့ငယ်ငယ်ကတည်းက နိုင်ငံတကာသုံးဘာသာစကား သင်ရပါတယ်။ တစ်ကမ္ဘာလုံး ဘာသာစကားတစ်မျိုးတည်းသုံးကြတယ်။ ကိုယ်ပိုင်စာနဲ့ စကားတွေကတော့

အချင်းချင်းပြောဖို့ တတ်ထားကြပါတယ်။”

“ကောင်းပါ့ကွာ၊ ဒါနဲ့ ငါ့အိမ်ဘယ်ရောက်သွားသလဲကွ။”

“ဘကြီး ဘယ်သူတုန်း။”

“စာရေးဆရာ ဒါရိုက်တာ မောင်ဝဏ္ဏ ပါကွာ။”

“ဪ . . . ကြားဖူးမှတ်ဖူးတယ်၊ ဆရာကြီးတို့ အနုပညာသည်တွေရဲ့ အိမ်ပုံစံတူကလေးတွေကို ပြတိုက်အဖြစ်နဲ့ ဧကတစ်ထောင်ငယ်ချာပြင်ကြီးထဲမှာဆောက်ပြီး အသုံးအဆောင်တွေပြုထား တယ်။ မြန်မာသိပ္ပံပညာရှင်ကြီးတွေရဲ့ အိမ်ပုံစံတူတွေလည်း ပြထားတယ်။ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်ကြီးတွေရဲ့ အိမ်ပုံစံတူတွေ၊ အသုံးအဆောင်တွေလည်း ပြထားတယ်၊ ဘကြီး သွားကြည့်ချင်သလား။”

“ငါ အခု ဘယ်မှာနေရမလဲ။”

“ကိုယ့်အိမ်ကိုနေပေါ့ ဘကြီးရယ်။”

“ဟ ငါ့အိမ်ဘယ်ရောက်သွားမှန်းမှ မသိတာ၊ ကြည့်ပါဦး ငါ့အိမ်နေရာမှာ တိုက်အကောင်း စားကြီး။”

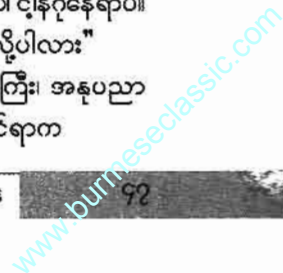
“ဘကြီးအိမ်နေရာပျောက်နေလို့လား၊ လွယ်ပါတယ်။”

လူငယ်က အနီးအနားက ပုံးကလေးတစ်ပုံးမှာ ခလုတ်တစ်ခု နှိပ်လိုက်တယ်။ စာရွက်တစ်ရွက် ထွက်လာတယ်။

“ဟာ ဘကြီးတို့အနုပညာသည်တွေအတွက် အကောင်းစားလုံးချင်း တိုက်တွေ ဆောက်ပေးထားပြီးပြီပဲ၊ ဒီမယ် လိပ်စာ။”

“ဟင် ငါ့လိပ်စာပဲ၊ ငါ့နဂိုနေရာပဲ။ ပုံစံတွေပြောင်းသွားလို့ပါလား။”

“ဟုတ်တယ် ဘကြီး၊ အနုပညာသမားတွေ သက်ဆိုင်ရာက

စောင့်ရှောက်ပါတယ်”

“အနုပညာသမားတွေချည်း စုနေရသလား”

“ဘယ်ဟုတ်ပါ့မလဲ၊ ကိုယ်အဆင်ပြေသလို နေရပါတယ်။ ရပ်ကွက်လူထုနဲ့ရောနေမှ တခြားလူတွေအကြောင်း စာရေးဆရာတွေသိရမှာပေါ့”

“ဟုတ်သားပဲ”

“ဒါပေမဲ့ ခက်တယ် ဘကြီးရဲ့၊ ဘကြီးတို့ အနုပညာသမားကြီးတွေက ပေါက်ပေါက်ရှာရှာတွေ သိပ်လုပ်တာ၊ လူကြားသူကြား အရက်သောက်လိုသောက်”

“ဟ၊ အရက်သောက်တာ အခန်းထဲ ပိတ်သောက်ရမှာလားကွ”

“ဒီလိုမဟုတ်ပါဘူး၊ သောက်ပြီး ပြဿနာမရှာရင် ဘာမှ မဖြစ်ပါဘူး”

“ပြဿနာရှာကြလို့လားကွ၊ အရက်သောက်ရင်တော့ အနုပညာသမားမှမဟုတ်ဘူး။ ဘယ်သူဖြစ်ဖြစ် ပြဿနာရှာတတ်တာပဲ”

“ဟုတ်ကဲ့ မူးနိုင်ပါတယ်၊ တခြားလူကို မနှောင့်ယှက်ရင် ပြီးတာပါပဲ”

“ဟုတ်ပါတယ်၊ ပြဿနာရှာတဲ့နေရာမှာ ဘကြီးတို့ အနုပညာသမားတွေက ပိုဆိုးတယ်။ စိတ်မဆိုးနဲ့နော်၊ ဘကြီးက အသက်ကြီးလို့ သည်းခံနိုင်မယ်ထင်လို့ပြောပြတာ”

“ဟ ငါလည်း သည်းမခံသင့်ရင် သည်းမခံဘူးကွ”

“ကဲ အခုပဲ ပြဿနာမရှာပြီ၊ ဘကြီး ခုနဲ့ပဲ လူကြားထဲဆေးလိပ်သောက်ဖို့ ကြိုးစားတယ်၊ မေးတာတွေ ပြောပြတော့လည်း ဒေါသဖြစ်တယ်”

“ဟ မင်းတို့ဟာက ဆေးလိပ်လည်း သောက်ချင်တိုင်း သောက်လို့

မရ လမ်းလည်း သွားချင်တိုင်း မသွားရ၊ အရက်လည်းသောက်ပြီး မမူးရဆိုတော့ ဘယ်နိပ်ပါ့မလဲ”

“ခုန ကားသံ၊ ဟွန်းသံတွေ မဆူဘူး။ လူတွေစည်းကမ်းနဲ့ လမ်းလျှောက်နေတာတွေတော့ ဘကြီး မကျေနပ်ဘူးလား”

“ဒါတော့ ကောင်းတာပေါ့ကွ”

“အဲဒီလိုပဲပေါ့ ဘကြီး၊ သူများကို အနှောင့်အယှက်မဖြစ်အောင် ကိုယ့်လွတ်လပ်ခွင့်ကိုယူမှ မှုတတော့မှာပေါ့”

“မင်းတို့က သိပ်ကြီးကျယ်တာပဲ၊ ဒီလောက်တော့ ငါတို့လည်း သိပါတယ် ကွ”

“သိရင် လိုက်နာရမှာပေါ့ ဘကြီးရဲ့”

“ဟေး ငါတို့တော့ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဆေးလိပ်သောက်ချင်တယ်၊ အရက်သောက်ချင်တယ်၊ မူးချင်တယ်၊ မင်းတို့စည်းကမ်းကြီးကြားထဲ မနေနိုင်ဘူး”

“မနေနိုင်ရင် ကိုယ့်နေရာကိုယ်ပြန်ပေါ့ ဘကြီးရာ။ ခု နှစ်ဆယ့်နှစ်ရာစု ရောက်နေပြီခင်ဗျ”

“အေး ပြန်မယ်ကွ၊ ပြန်မယ်”

“ကြွပါ ဘကြီး”

* * *

မိုးလင်းခါနီးပြီ။ နံနက် ငါးနာရီခွဲ။ ဝေါခနဲ ဆူညံသံပေးပြီး ကျွန်တော့်အိမ်ရှေ့က ဘတ်စ်ကားကြီးဖြတ်သွားသည်။ အမှိုက်တွေက အိမ်ထဲမှာလည်း ပွ၊ အပြင်မှာလည်းပွ။ ခဏနေလျှင် လူတချို့က ကျန်းမာရေးအကြောင်း ပြုပြီး ကားလမ်းပေါ်တက် လမ်းလျှောက်ကြဦးမည်။ ဟော ဟော

- မိုးလင်းခါနီးပြီ။
- နံနက် ငါးနာရီခွဲ။
- ငါ့အိမ်ထဲမှာလည်း
- ကျွန်တော်အိမ်ထဲမှာ
- ဘတ်စ်ကားကြီးဖြတ်သွားသည်။
- ဆူညံသံတွေ
- အိမ်ထဲမှာလည်း ပွ
- အပြင်မှာလည်းပွ။
- ခဏနေလျှင် လူတချို့က
- ကျန်းမာရေးအကြောင်းပြုပြီး
- ကားလမ်းပေါ်တက်
- လမ်းလျှောက်ကြဦးမည်။
- ဟော ဟော ဘတ်စ်ကားပိုက်ရာ
- ကားလမ်းပေါ်တက် ငျော့ပြန်ပြီ။

ဘတ်စ်ကားဂိတ်မှာ ကားချင်းဖိုက်နေကြပြန်ပြီ။ အလှူခံလော်စပီကာက ပြင်ဆင်နေပြီ။

ဆူညံရွပ်ပွ . . . .

ဟုတ်သားပဲ။ စည်းနဲ့ကမ်းနဲ့ နေရတဲ့ နှစ်ဆယ့်နှစ်ရာစုပြန်သွားရင် ကောင်းမယ်ထင်ရဲ့။ ဖြစ်သေးပါဘူး။ ဆေးလိပ်လည်း တွေ့ကရာ လျှောက်မဖွာရ၊ ကားလမ်းလည်း ကူးချင်တဲ့ နေရာမကူးရ။ အင်း၊ လူ့အလို နတ်မလိုက်နိုင်ဘူးဆိုတဲ့ ရှေးစကားကို သတိရမိသေးတော့ . . . .

မောင်ဝဏ္ဏ

ကလျာ - ၁၄၂

၁၁- ၁၂- ၂၀၀၂

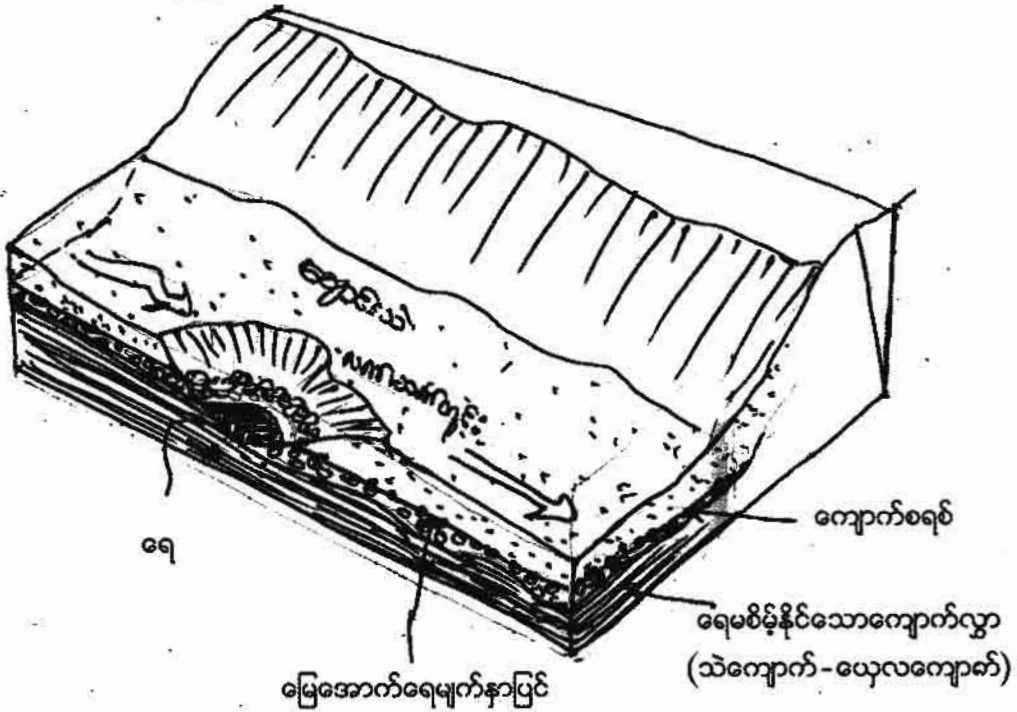

စစ်ဆန်းကျင့်လေ့လာမှု

မြေအောက်တပ်

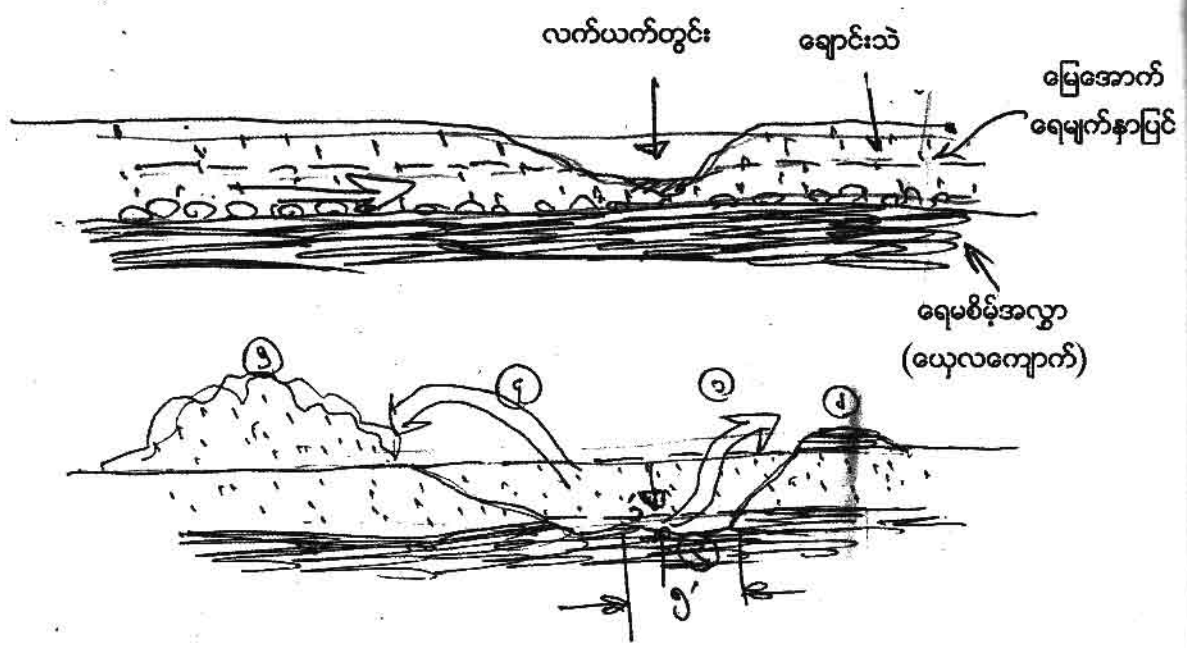
အေးကို (အင်ဂျင်နီယာ-ဘူမိဗေဒ)

အညာဒေသလက်ယက်တွင်းရှိ သဲချောင်းများတွင် တည်ဆောက်နိုင်သည့်

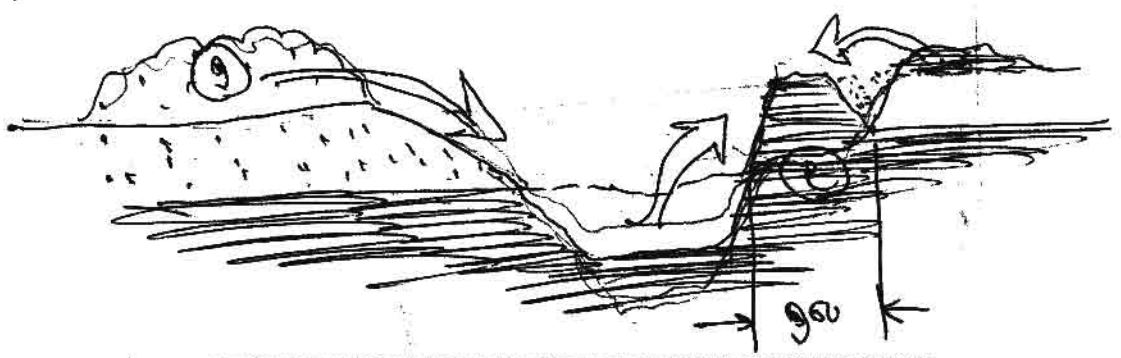

အညာဒေသက သဲချောင်းတွေမှာ လက်ယက်တွင်းဆိုတာ ရှိပါတယ်။ ဒီ လက်ယက်တွင်းတွေဟာ ပုံ (၁) မှာပြထားတဲ့အတိုင်း ဖြစ်တည်နေတာပါ။ ရေမစိမ့်နိုင်တဲ့ ယေလကျောက်၊ သဲကျောက် စတဲ့ ကျောက်လွှာပေါ်၊ ချောင်းသဲထဲမှာ မြေအောက်ရေရှိနေပါတယ်။ ဒီမြေအောက်ရေမျက်နှာပြင်ထိ တွင်းတူးရင် ရေထွက်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း သဲချောင်း တိုင်းမှာ ရေမထွက်နိုင်ပါဘူး။ ပုံ (၁) မှာပါတဲ့သဘာဝရှိမှသာ

မြေအောက်ရေတည်ရှိနေပြီး လက်ယက်တွင်းတူးလို့ ရပါတယ်။ လက်ယက်တွင်းရဲ့ ရေအယ်လောက် ထွက်တယ်ဆိုတာက ရေနေလွှာသဲရဲ့ သဲနဲ့ သဲကြမ်း၊ အပေါ် အခြေခံတဲ့ စိမ့်တာကိန်းပေါ် မှာ မူတည်နေပါတယ်။ လက်ယက်တွင်းကရေတွေဟာ နွေဘက်ရောက်လေလေ ပိုပြီး နက်နက်တူးရလေနှင့် ရေထွက်နှုန်း တဖြည်းဖြည်းနဲ့ နည်းလာတာကို တွေ့ရပါတယ်။ ဒီလိုဖြစ်အောင် မြေအောက်ရေနေသဲအတွင်း ရေလျှောင့်တန်တည်ဆောက်ရပါမယ်။

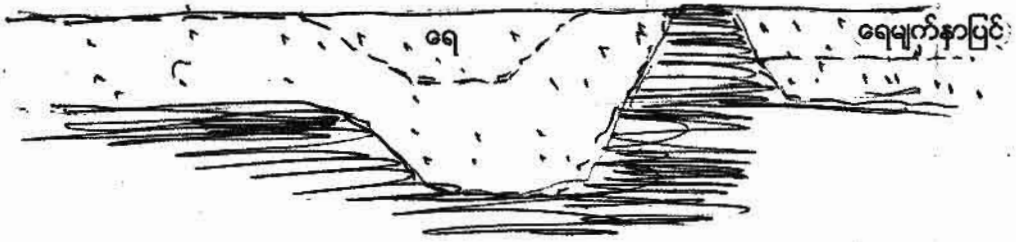

(၁) ရေမိမ့်လွှာအထိ သဲကို တူးတင်မယ်ဆိုရင် (၅) မှာပုံမယ် အောက်မြေရေမိမ့်လွှာရောက်ရင် အနက် ၁ပေ အကျယ် ၅ ပေကို ချောင်းဖြတ်ပိုင်းပြီး တူးရမယ်။

(၂) ရေမိမ့်လွှာကို ထက်တူးပြီး (၃) အပေါ်မှာ နင်းပြီးပိုမယ်။ ချောင်းတွင်းသဲမျက်နှာပြင်နှင့် မိုမြေညီသွားယင်အပုံ (၅) က သဲကို ပြန်ပိုမယ်။

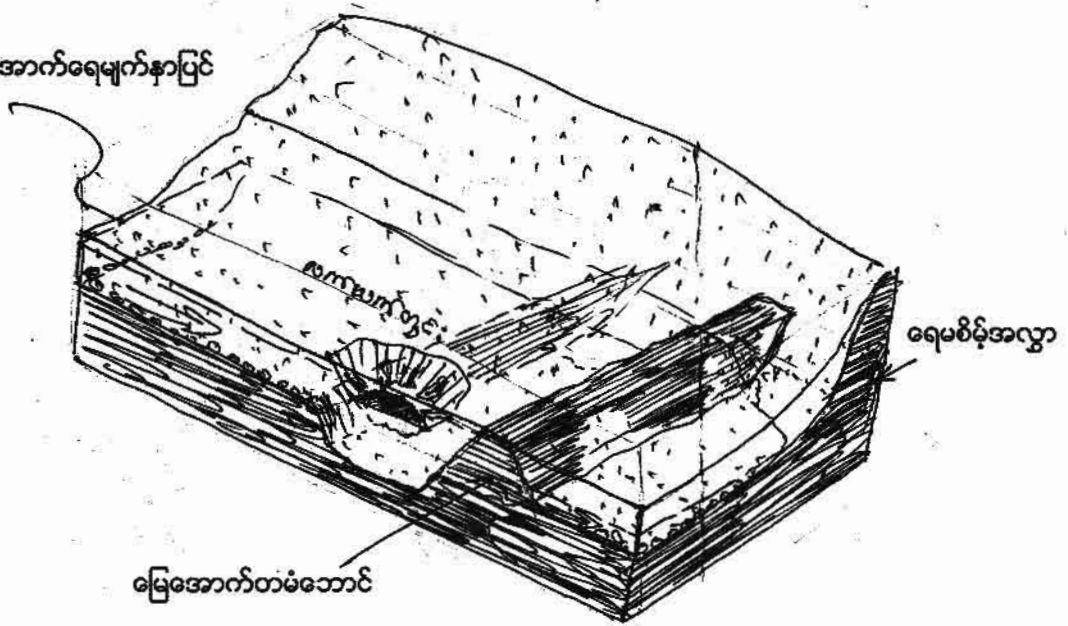
ရေမျက်နှာပြင်

ရှောင်းရေလာရင် သံထဲမှာ ရေလှောင်ထားပြီးသာ ဖြစ်လို့ လက်ယက်တွင်းတိမ်တိမ်နှင့် ရေထွက်မယ်။ လက်ယက်တွင်းရဲ့ သဘာဝအတိုင်း တွင်းရေနှည်းသွားရင် ဆက်တူးမယ်။

သဲချောင်းအတွက် မြေအောက်တမံအပြီးသတ်ပုံ

မြေအောက်ရေမျက်နှာပြင်

ဝိညာဉ်ငှက်

မိဟား(လ်)စန်းနှစ်

ဒါပေမယ့် ဝိညာဉ်ငှက်က
 စိတ်ဆိုးတဲ့အံ့ဆွဲကို ဖွင့်ရင်တော့
 သင် စိတ်ဆိုးနေမှာပဲ။
 သူက သူ့ရဲ့ကျောက်
 အံ့ဆွဲကို ပိတ်ချိန်ထိဆိုပါတော့

စိတ်ထဲမှာ မကြည်မလင်ဖြစ်နေတဲ့
ငှက်တစ်ကောင်က အံ့ဆွဲကို
ဖွင့်လိုက်မယ်ဆိုရင်တော့
သင်ဟာ စိတ်မပျော်မရွှင်ဖြစ်လာမှာပဲ။

စိတ်ပျော်ရွှင်နေတဲ့
ငှက်တစ်ကောင်က
အံ့ဆွဲကိုဖွင့်လိုက်မယ်ဆိုရင်တော့
သင့်စိတ်လည်း
ပျော်ရွှင်လာမှာပဲ။

တစ်ဖက်လုံး ပြောပြ...
 တစ်ဖက်လုံး ရှင်းပြောပြော
 ကျွန်ုပ်တို့က... ဘယ်တော့
 ဘယ်တော့... ဘယ်တော့
 တော့ကို ထိန်းသိမ်းရတာလဲ
 ဆရာတော်...

၁၀၀
 ၁၂၀၀

မတ်ခန့်ကျင်ကလေးကဏ္ဍ

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ပျက်စီးခြင်းနှင့်

ကမ္ဘာကြီးပူရွေးလာမှု

ညိုယဉ်ဆောင်း

မင်္ဂလာပါ . . . ကလေးတို့ရေ။

နှစ်ဟောင်းတစ်ခုကုန်ဆုံးလို့ နှစ်သစ်ကို ချောက်လာခဲ့ပြန်ပြီနော်။ နှစ်သစ်မှာ ကလေးတို့ ကိုယ် ဖိတ်ကျန်းမာပျော်ရွှင်ကြပါစေလို့ မမက ဆုတောင်း ပေးလိုက်ပါတယ်။

ကလေးတို့ရေ တို့လူသားတွေအပါအဝင်

သက်ရှိတွေနေထိုင်တဲ့ကမ္ဘာမြေကြီးဟာ ပူရွေးလာပြီး ရာသီဥတုဖောက်ပြန်မှုတွေနဲ့ ကြုံတွေ့နေရတယ်။ ကလေးတို့လည်း ဒီအကြောင်းအရာတွေကို သိထား ရမယ်ကွယ့်။ ဒါကြောင့် မမက ကိုယ်လေ့လာထားဖူးတဲ့ အကြောင်းအရာလေးတွေကို ကလေးတို့ သိရအောင် အတတ်နိုင်ဆုံးပြောပြချင်ပါတယ်။

ပညာရှင်အများစုကတော့ ကမ္ဘာကြီးပူဇွေးလာတဲ့အဓိကအကြောင်းရင်းက ဖန်လုံအိမ် အာနိသင်အကျိုးဆက်ကြောင့်လို့ ဆိုကြတယ်။ ဖန်လုံအိမ်အာနိသင်ဆိုတာဘာလဲ။ ကမ္ဘာ့သဘာဝ လေထုထဲမှာ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်နဲ့ မီသိန်း စတဲ့ဓာတ်ငွေ့တွေ ဖြစ်ပေါ်လေ့ရှိတယ်။ အဲဒီဓာတ်ငွေ့ တွေက ကမ္ဘာ့သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်လေထုအတွင်း မှာဖြစ်ပေါ်တတ်ကာ သဘာဝလေထုအပေါ်ဘက် ကိုမြင့်တက်သွားပြီးနောက် နေမင်းကြီးဆီကနေ ကမ္ဘာမြေပေါ်ကို ကျရောက်လာမယ့် နေရောင်ခြည် ရဲ့ အပူဓာတ်တွေကို စုပ်ယူထားလိုက်တယ်။ ဒီလိုစုပ်ယူထားဘူးဆိုရင် နေရောင်ခြည်က ကျရောက်လာမယ့်အပူငွေ့တွေက အာကာသထဲကို လွင့်ပျံ့သွားမှာဖြစ်တယ်။ ဒီနောက်တော့သူတို့ စုပ်ယူထားလိုက်တဲ့ နေရောင်ခြည်ကအပူငွေ့တွေကို ကမ္ဘာမြေကြီးဆီကို ပြန်လည် ထုတ်လွှတ်ပေးခြင်း ဖြင့် ကမ္ဘာကြီး အပူဓာတ်တွေရရှိပြီး နွေးထွေးမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေတယ်။ အဲဒါကို ဖန်လုံအိမ်အာနိသင် လို့ခေါ်တယ်။ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်နဲ့ မီသိန်းစတဲ့ ဖန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့တွေသာမရှိခဲ့ရင် ကမ္ဘာကြီး က အအေးဓာတ်တွေများနေမှာဖြစ်တယ်လို့ ဆိုထားတယ်။ ဒါကြောင့် ကမ္ဘာကြီးနွေးထွေးမှုရရန် အတွက် လေထုထဲမှာ ဖန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့အနည်းငယ်ရှိနေဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ အခုချိန်မှာတော့ လူသားတွေရဲ့ လောအာနဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေကြောင့် သဘာဝ လေထုထဲမှာ ဖန်လုံအိမ်အာနိသင်ဓာတ်ငွေ့တွေ လိုအပ်တာထက် အဆမတန်များပြားလာတဲ့အ တွက် ကမ္ဘာကြီးပူဇွေးလာရခြင်းဖြစ်တယ်။

စက်ရုံ အလုပ်ရုံတွေ၊ မော်တော်ကားစတဲ့ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းတွေကထွက် တဲ့ မီးခိုးငွေ့တွေ၊ နောက်တော့ ကျောက်မီးသွေးလို ရုပ်ကြွင်းလောင်စာတွေကို မီးရှို့ရာမှ ဖြစ်ပေါ် လာတဲ့ဓာတ်ငွေ့တွေ၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းတွေမှာသုံးတဲ့ ဓာတုပစ္စည်းတွေ ကလည်း ကမ္ဘာကြီးပူဇွေးမှုကိုဖြစ်ပေါ်လာစေတဲ့အကြောင်းတွေထဲမှာ အဓိကကျတယ်။ နောက်တစ်ချက်ကတော့ သစ်တောတွေ ပြုန်းတီးလာခြင်းပဲဖြစ်တယ်။ သစ်ပင်တွေက ကမ္ဘာကြီးပူဇွေးမှုကိုဖြစ်ပေါ်တဲ့ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက် ဓာတ်ငွေ့တွေကိုစုပ်ယူပြီး လူတွေ အသက်ရှူရှိုက်ဖို့အတွက် လေကောင်းလေသန့်ကိုဖြစ်ပေါ်စေမယ့် အောက်စီဂျင်ဓာတ်ငွေ့ကို ထုတ်ပေးတယ်။ ခုတော့ တို့လူသားတွေက သစ်ပင်တွေကိုအလွန်အကျွံခုတ်ထွင်ပြီး သစ်တောတွေ ပြုန်းတီးအောင်လုပ်လိုက်ကြတယ်။ ဒါကြောင့် ဖန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့ကိုဖြစ်ပေါ်စေတဲ့ ကာဗွန်ဒိုင် အောက်ဆိုက်ဓာတ်ငွေ့တွေကိုစုပ်ယူမယ့် သစ်ပင်၊ သစ်တောတွေ၊ ပြုန်းတီးသွားရခြင်း ကလည်း ကမ္ဘာကြီးပူဇွေးလာမှုထဲက အကြောင်းရင်းတစ်ခုပဲ။ နောက် စိုက်ပျိုးရေးအတွက် တောင်ယာ ခုတ်တာတွေ၊ တောမီးရှို့တာတွေအပါအဝင် လူဦးရေထူထပ်လာတဲ့အတွက် မြို့ပြတွေ တည်ထောင် လာခြင်း၊ ဆည်မြောင်းလမ်းတံတားတွေဖောက်လုပ်ခြင်း၊ ကမ္ဘာအနှံ့အပြား မီးတောင်တွေပေါက် ကွဲခြင်း စတဲ့အကြောင်းတွေကလည်း ကမ္ဘာကြီးကို အပူချိန်မြင့်တက်စေတယ်။

ကမ္ဘာကြီးပူဇွေးလာမှုကြောင့် ရာသီဥတုတွေလည်း ပြောင်းလဲလာမယ်။ ဝင်ရိုးစွန်းဒေသ မှာရှိတဲ့ ရေခဲတောင်တွေ အရည်ပျော်ကျလာပြီး သမုဒ္ဒရာရေမျက်နှာပြင်တွေမြင့်တက်လာမယ်။ အပူရှိန်ကြောင့် ရေငွေ့ပျံ့မှုတွေများပြီး မိုးရွာသွန်းမှုပမာဏတွေ များလာမယ်။ သမုဒ္ဒရာမျက်နှာပြင် မြင့်တက်လာပြီး မိုးရေချိန်တွေများလာတဲ့အတွက် ကမ်းရိုးတန်းဒေသမှာရှိတဲ့ မြို့ရွာတွေ ရေလွှမ်းမိုး ခြင်းအန္တရာယ်နဲ့ ကြုံတွေ့နိုင်ပါတယ်။

မိုးခေါင်မှုများဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အတွက် ရေရှားပါးခြင်း၊ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးခြင်းဒဏ်များ နဲ့လည်း ရင်ဆိုင်ကြရမယ်။ မိုးခေါင်ခြင်းကြောင့် တောတောင်တွေ ခြောက်ခမ်းလာပြီး ပူပြင်းခြောက် သွေတဲ့ နွေရာသီကာလတွေကို ပင်ပန်းစွာဖြတ်သန်းကြရမယ်။ အပူချိန်မြင့်တက်လာမှုကြောင့်

အလိုအလျောက် တောမီးလောင်မှုတွေဖြစ်ပွားပြီး တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်တွေ၊ အပင်တွေ ပျက်စီးဆုံးရှုံးကာ လေထုအတွင်းမှာလည်း ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက် ဓာတ်ငွေ့တွေ များပြား လာမယ်။ သမုဒ္ဒရာရေမျက်နှာပြင် ပူနွေးလာမှုကြောင့် လေဖိအားနည်းရပ်ဝန်းတွေဖြစ်ကာ မုန်တိုင်းကြီးတွေပေါ်ပေါက်လာမယ်။ ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာမှုကြောင့် ကြုံတွေ့ရမယ့် သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်တွေကတော့ အများကြီးပါပဲ။ ဒီအန္တရာယ်တွေကို ကလေးတို့အပါအဝင် ကမ္ဘာမြေကြီးမှာနေထိုင်ကြတဲ့ သက်ရှိတွေအားလုံး ကြုံတွေ့ကြရမှာဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့် ဒီသဘာဝဘေးအန္တရာယ်တွေ အတတ်နိုင်ဆုံးလျော့ပါးအောင် ဆောင်ရွက် ကြရမယ်။ ကျွန်ုပ်တို့နေတဲ့ သစ်တောတွေ ပြုန်းတီးမသွားအောင် သစ်ထုတ်လုပ်မှုတွေကိုလျော့ချ ရမယ်။ တရားမဝင်သစ်ခုတ်မှုကိုလည်း တားဆီးကြရမယ်။ ကိုယ်တတ်နိုင်သလောက် အခုအဖွဲ့ လေးတွေနဲ့ တစ်ပိုင်တစ်နိုင်သစ်တောစိုက်ခင်းတွေ တည်ထောင်ပြီး သစ်ပင်တွေ ပြန်လည်စိုက်ပျိုး လို့ သစ်တောတွေကို ထိန်းသိမ်းကြရမယ်။ စက်ရုံအလုပ်ရုံတွေကို ဥပဒေတွေ ပြဌာန်းပြီး ကာ ဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်ဓာတ်ငွေ့ထွက်ရုံတွေ လျော့ကျအောင် ဆောင်ရွက်ကြရမယ်။ ကမ္ဘာကြီးကိုပူနွေး စေတဲ့ ဖန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့တွေ လျော့ချဖို့အတွက် စွမ်းအင်တွေချွေတာပြီး သုံးစွဲကြရမယ်။ လူသုံးကုန် ပလတ်စတစ်ပစ္စည်းတွေ၊ ကြွပ်ကြွပ်အိတ်တွေထုတ်လုပ်မှုက စွမ်းအင်တွေ အများကြီး သုံးစွဲရပြီး၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအဖြစ် ပြန်လည်စွန့်ပစ်ရာမှာလည်း ဆွေးမြေ့ဖို့အတွက် နှစ်အများကြီး စောင့်ရတယ်။ နှစ်အကြာကြီး မပျက်စီးပဲ မြေကြီးထဲမှာရှိနေတော့ ကမ္ဘာ အပေါ်ယံ မြေဆီလွှာတွေ ပျက်စီးကုန်တယ်။ ဒါကြောင့် ပလတ်စတစ်ထုတ်ကုန်များသုံးစွဲခြင်းကို တတ်နိုင်သလောက် လျော့ချသွားရမယ်။ သဘာဝအမွေအနှစ်များကိုထိန်းသိမ်းပြီး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်း နေပညာပေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ကြရမယ်။

ကမ္ဘာမြေကြီးပျက်စီးသွားရင် တို့လူသားတွေရဲ့ ဘဝတွေလည်းပျက်စီးသွားတော့မှာ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် အခုပြောပြတာတွေကို ကလေးတို့ မှတ်သားထားပြီး တတ်နိုင်သလောက် လိုက်နာကြရမယ်။ ဥပမာ စွမ်းအင်ချွေတာတဲ့အနေနဲ့ မလိုအပ်ဘဲ မီးချောင်းတွေဖွင့်မထား ပါနဲ့။ ကွန်ပျူတာသုံးရင်း အလုပ်တစ်ခုခု ထုတ်တဲ့အခါ ကွန်ပျူတာကို သေချာပိတ်ပြီးမှ ထပါ။ ရေရှားပါးမှုကြုံတွေ့နေတဲ့အတွက် ရေကိုမလိုအပ်ဘဲ အများကြီးသုံးတာမျိုး၊ ရေသုံးစွဲပြီးပါက ရေပိုက်ခေါင်း မပိတ်ဘဲနေမိတာမျိုး မဖြစ်အောင်သတိထားပါ။ ကလေးတို့အိမ်ခြံဝင်းထဲ ဒါမှ မဟုတ်အိမ်ရှေ့မှာ သစ်ပင်ပန်းပင်လေးတွေကို စနစ်တကျစိုက်ပျိုးပါ။ ဒါဟာ ကလေးတို့အတွက် ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေပြီး ကျန်းမာရေးအတွက် ကောင်းမွန်သလို ကာဗွန်ဒိုင်အောက် ဆိုက်ဓာတ်ကိုလည်း လျော့ချပြီးသားဖြစ်သွားမယ်။ အများကြီး မဟုတ်ပေမယ့် ကိုယ်လုပ်နိုင် သလောက်လေးတွေ လုပ်ဆောင်သွားခြင်းကလည်း ကမ္ဘာကြီးကိုကာကွယ်ရာမှာ အထောက် အကူအနည်းငယ်ဖြစ်စေပါတယ်။ ဒီလိုပဲ တစ်ဦးတစ်ယောက်၊ တစ်စုတစ်ဖွဲ့ကနေ တတ်နိုင်သ လောက်လုပ်ဆောင်ကြရင်း တဖြည်းဖြည်းနဲ့ ကမ္ဘာကြီးပူနွေးမှုလျော့ကျသွားဖို့ အတတ်နိုင်ဆုံး ကြိုးပမ်းသွားကြရမှာပဲဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ကလေးတို့လည်း မမပြောတာတွေကို မှတ်သား ထားပြီး ကမ္ဘာကြီးကို ကာကွယ်ကြပါလို့ . . . .

ညိုယဉ်ဆောင်း

သာဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်စေတဲ့

ကျောက်မီးသွေးတင်ပို့မှု

သွေး(ခစ်ကိုင်း)

ပင်လယ်အော် ဧရိယာအတွင်းမှာ ကျောက်မီးသွေး
တွင်းရယ်လို့ မရှိပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ Powder River ချိုင့်ဝှမ်း၊
အူတာနဲ့ ကိုလိုရာဒိုဒေသတွေဆီက ကျောက်မီးသွေးတွေ ကို
တခြား ကမ္ဘာ့နေရာတွေဆီ တင်ပို့မှုဟာ ပင်လယ်အော် ဧရိယာကို
ညစ်ညမ်းမှုတွေ ဖြစ်ပေါ်စေပါတယ်။ ဒါတင် မကသေးပါဘူး
... ဒီညစ်ညမ်းမှုတွေက ရာသီဥတု ဖြစ်စဉ်ကိုပါ ထိခိုက်စေတာ
အမှန်ပါ။

နေ့စဉ်နေ့တိုင်း ကျောက်မီးသွေးတင်တဲ့ရထားတွေ ခုတ်မောင်းမယ်ဆိုရင် လူမှုဝန်းကျင်အပေါ် သိုးကျိုးတွေ သက်ရောက်စေပါတယ်။ ကျောက်မီးသွေးတင်ပို့မှုတွေကို ဆက်ခွင့်ပြုခဲ့ရင် ဆူညံသံတွေပတ်ဝန်းကျင်မှာ ဖြစ်ပေါ်နိုင်သလို ယာဉ်ကြော်ပိတ်သို့မူ ရထားလမ်းပိတ်သို့မူတွေ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါတယ်။

ရေနံလို ဓာတ်ဆီလို လောင်စာတွေ လောင်ကျွမ်းမှု မရှိဘူးဆိုရင်တောင်မှ သင်္ဘောနဲ့ သယ်ယူပို့ဆောင်နေတဲ့ ဆီက ထွက်ပေါ်လာတဲ့ အဆိပ်ငွေ့နဲ့ အန္တရာယ်ရှိတဲ့ အမှုန်အမွှားတွေဟာ ပင်လယ်အော် ဧရိယာအတွင်း ကျန်းမာရေးခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ခု ဖြစ်လာနေပါပြီ။

ကျောက်မီးသွေးကုမ္ပဏီကြီးတွေဟာ အနောက်မြောက်ပိုင်းမှာ ကျောက်မီးသွေးတင်ပို့ရာမှ ထိခိုက်မှုတွေ မရှိစေဖို့ မလုပ်ဆောင်နိုင်ကြပါဘူး။ အခုအခါမှာ ပင်လယ်အော် ဧရိယာကိုပဲ ပစ်မှတ်ထားလာကြပြီး ကျောက်မီးသွေးတင်ဆောင်တဲ့ ကားတွေဟာ အမိုးဖွင့်ကားတွေဖြစ်တာကြောင့် လမ်းတလျှောက်မှာ အမှုန်အမွှားတွေ လေထုထဲ လွင့်ယ့်နိုင်တာ သေချာနေပါတယ်။ ကားပေါ်က ကျောက်မီးသွေး ချတဲ့အခါ သို့လျှောက်တဲ့ အခါမှာလည်း မီးထတောက်တာတွေလည်း ရှိပါတယ်။ ကျောက်မီးသွေးတင်သွင်းတဲ့ နိုင်ငံတွေက စွမ်းအင်အတွက် သုံးကြတာဖြစ်ပေမယ့် ကာဗွန်သိပ်သည်းဆများတဲ့အတွက်ကြောင့် လေထုထဲကို ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ်တွေ ထုတ်လွှတ်နိုင်ပါတယ်။

ရေနံသန့်စင်ရာကရတဲ့ မီးသွေးဟာ ကျောက်မီးသွေးနဲ့ အသွင်သဏ္ဍာန်တူပြီး ၉၀% ကာဗွန် ပါဝင်ပါတယ်။ ကျောက်မီးသွေးလောင်ကျွမ်းတာထက်ပိုပြီး ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ် ၅% ကနေ ၁၀% အထိ ပိုထုတ်လွှတ်နိုင်ပါတယ်။ ရေနံသန့်စင်ရာက ရတဲ့ မီးသွေးတစ်တန်ကို လောင်ကျွမ်းစေရင် ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ် ၃၀% ကနေ ၈၀% အထိ ပိုထုတ်လွှတ်နိုင်ပါတယ်။ ဒီဝတ္ထု လောင်ကျွမ်းရာကနေ ဆာလဖာ၊ အဆိပ်အတောက် ဖြစ်စေနိုင်တဲ့ အကြွင်းအကျန်တွေနဲ့ သတ္တုဓာတ်တွေ ထွက်ပေါ်လာနိုင်ပါတယ်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းမှု ဖြစ်စေတာ

ကြောင့် ဖယ်ဒရယ် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး အေဂျင်စီက ရေနံသန့်စင်ရာကရတဲ့ မီးသွေး မီးရှို့မှုကို တားဆီးပိတ်ပင်ထားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တခြားနိုင်ငံတွေကို တင်ပို့ခွင့်ကိုတော့ ခွင့်ပြုထားပြီး ကနေဒါနိုင်ငံမှာ ရေနံမီးသွေး ၇၉. ၈ သန်း တန်ချိန်အထိ ရှိပါတယ်။ ရေနံသန့်စင်တဲ့ကုမ္ပဏီတော်တော်များများက ဒီမီးသွေးတွေကို ထုတ်လုပ်နေတာပါ။

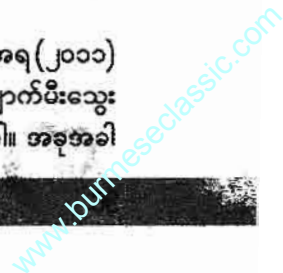
တင်ပို့မှုနည်းလမ်းတွေ

အုတ်ကလန်ဆိပ်ကမ်း . . . ဒီဆိပ်ကမ်းကနေ တစ်နှစ်ကို ရေနံမီးသွေး ၂. ၅-၉ သန်း တန်ချိန်အထိ တင်ပို့နေပါတယ်။ တစ်ပတ်ကို ရထား ၈ ဆင်းကနေ အစင်း ၃၀ စာ အထိ ရှိပါတယ်။

အုတ်ကလန် စစ်အခြေစိုက်စခန်း - Phil Tagami နဲ့ ကာလီဖိုးနီးယား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအုပ်စုတွေဟာ ကျောက်မီးသွေးနဲ့ ရေနံမီးသွေး တင်ပို့ခွင့်အတွက် စစ် အခြေစိုက်စခန်းကို သုံးခွင့်ရထားပါတယ်။

ရန်ချွန်ဆိပ်ကမ်း - ကျောက်မီးသွေးတင်ပို့ခွင့်ကို ကုမ္ပဏီအမြောက်အမြား ရထားပါတယ်။ Terminal 3 ဒါမှ မဟုတ် 4 ကနေ တစ်နှစ်ကို ကျောက်မီးသွေးတန်ချိန်ပေါင်း ၂ သန်းကနေ ခြောက်သန်းအထိ ပို့ဆောင်နေပါတယ်။

စတော့ခ်တန်ဆိပ်ကမ်း - စာရင်းဇယားတွေအရ (၂၀၁၁) ခုနှစ်မှာ တစ်နှစ်တာကာလအတွင်း ကျောက်မီးသွေးတန်ချိန် (၉)သောင်း ပြည်ပကိုတင်ပို့ခဲ့တာပါ။ အခုအခါ

မှာတော့ တန်ခိုး (၃)သန်းအထိ တင်ပို့ဖို့ အဆိုပြုလွှာ တွေ ရှိလာနေပါတယ်။

ဘီနိုဗီယာဆိပ်ကမ်း - ရေနံမီးသွေးအပါအဝင် တခြား နေရံထွက် ပစ္စည်းတွေကို တင်ပို့ခဲ့ပါတယ်။ ကျောက်မီး သွေးတင်ပို့နိုင်တဲ့ သင်္ဘောတွေရှိပေမယ့် တင်ပို့ မပို့ မသေချာပါဘူး။

ဆန်ပရန်စတိုဆိပ်ကမ်း - ဒီဆိပ်ကမ်းကနေ ကျောက်မီး သွေး တင်ပို့မှုကို ကန့်ကွက်ထားတယ်လို့ သဘောထား ထုတ်ပြန်ထားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တားဆီးဖို့မူဝါဒ တိတိ ကျကျ ချမှတ်ထားတာ မတွေ့ရသေးပါဘူး။

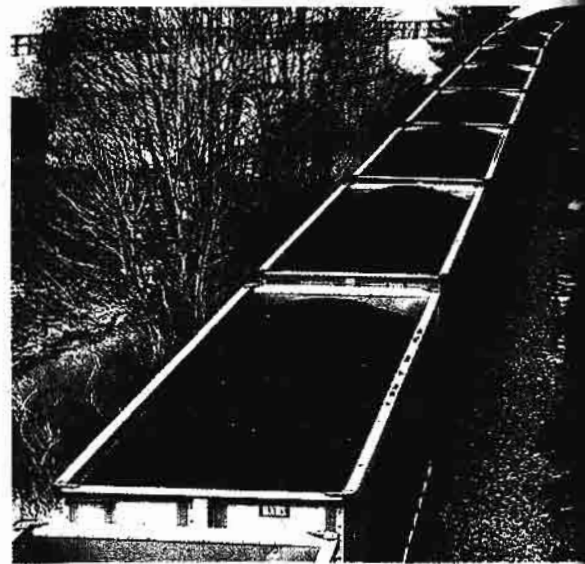
ကျောက်မီးသွေးနဲ့ ရေနံမီးသွေးရဲ့ ကျန်းမာရေးဆိုးကျိုး တွေ

ကျောက်မီးသွေးတွေဆီက အမှုန်တွေဟာ လေထုထဲ ပျံလွင့်သွားပြီး ကောက်ပဲသီးနှံနဲ့ သောက်ရေကို အဆိပ်သင့်စေပါတယ်။ စမ်းသပ်မှုတွေအရ ကျောက်မီးသွေး အမှုန်တွေမှာ အာဆင်းနစ်၊ ခဲ၊ ပြဒါး၊ ခရိုမီယမ်၊ နီကယ်၊ ဆီလီနီယမ်နဲ့ တခြား အဆိပ်ဖြစ်စေတဲ့ သတ္တုဓာတ်တွေ ပါဝင်နေတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

ကျောက်မီးသွေးမှုန်တွေနဲ့ ထိတွေ့မှု များလာရင် နာတာရှည် လေပြန်ရောင်ရောဂါ၊ အဆုတ်ရဲ့ လုပ်ငန်းစဉ် ပျက်ယွင်းမှုတွေ ရှိလာနိုင်သလို တင်ဆာရောဂါအထိပါ ဖြစ်ပွားနိုင်ပါတယ်။ ကျောက်မီးသွေးမှာ အလုပ်လုပ်နေ ရသူတွေဟာ အမှုန်တွေနဲ့ ထိတွေ့ပါများလေလေ နှလုံး ရောဂါ ရနိုင်ခြေ များလေလေပါပဲ။ ဗားနီးယား ဆိပ်ကမ်း က ကျောက်မီးသွေး တင်ပို့တဲ့နေရာအနီးက လူတွေဟာ အခြားဒေသက လူတွေထက် ပန်းနာရင်ကျပ် ဖြစ်နိုင်ခြေ (၂)ဆ ပိုများတာ တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။

ရေနံမီးသွေးအနံ့ကို ရှုမိသူတွေဟာ အသက်ရှူ လမ်းကြောင်းဆိုင်ရာ ရောဂါတွေ ဖြစ်ပွားနိုင်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် အဆုတ်၊ နှလုံးရောဂါနဲ့ ပန်းနာရင်ကျပ်ရောဂါ တို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွမ်းကျင်သူတွေက အဆုတ်ရောဂါ ဖြစ် ပွားနိုင်ခြေမှာ ကျောက်မီးသွေးနဲ့ ရေနံမီးသွေး သိပ်မကွာ ဘူးလို့ ပြောကြပါတယ်။

ရေနံမီးသွေးမှာ ကာဗွန်ပါဝင်မှု များပြားတာ

ကြောင့် တခြားနိုင်ငံတွေကို တင်ပို့တာဟာ ကမ္ဘာ့ ရာသီ ဥတု အခြေအနေတွေအပေါ်မှာပါ သက်ရောက်စေပါတယ်။

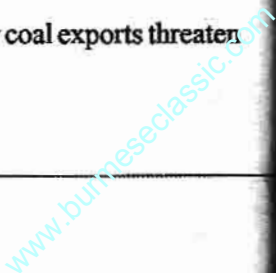
လူမှုဝန်းကျင်အပေါ် သက်ရောက်မှု

နေ့စဉ်နေ့တိုင်း ကျောက်မီးသွေးတင်တဲ့ ရထား တွေ ခုတ်မောင်းမယ်ဆိုရင် လူမှုဝန်းကျင်အပေါ် ဆိုးကျိုး တွေ သက်ရောက်စေပါတယ်။ ကျောက်မီးသွေး တင်ပို့မှု တွေကို ဆက်ခွင့်ပြုခဲ့ရင် ဆူညံသံတွေ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ဖြစ်ပေါ်နိုင်သလို ယာဉ်ကြောပိတ်ဆို့မှု ရထားလမ်း ပိတ်ဆို့မှုတွေ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါတယ်။

ကျောက်မီးသွေးကို သင်္ဘောနဲ့ တင်ပို့ဖို့ သယ် ယူသွားတဲ့ လမ်းကြောင်းတလျှောက်က အိမ်တွေ၊ စီးပွားရေး အဆောက်အအုံတွေမှာလည်း တန်ဖိုးရဲ့ အနည်းဆုံး ၁% ခန့် ဆုံးရှုံးနိုင်တယ်လို့ ခန့်မှန်းကြပါတယ်။ သိပ်မကြာ သေးမီက ပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ လေ့လာမှုတွေအရ ဆုံးရှုံးမှုတန်ဖိုး ဟာ တစ်နှစ်မှာ ဒေါ်လာ (၂၆၅)သန်း ရှိတယ်လို့ ဆိုထား ကြောင်းပါ။

သွေး (စစ်တိုင်း)

Ref : Dangerous and dirty coal exports threaten Bay Area.

၇၂၀ အပြိုင်

သက်ရှိချွတ်နှစ်တွေအတွက် မရှိမဖြစ်အပင်များ

ဝင်းမောင်ဦး

အောက်စီဂျင်ထုတ်လုပ်ပေးမှု

သစ်ပင်တွေကို ကမ္ဘာကြီးရဲ့အဆုတ်တွေလို့ ခေါ်ဆိုကြပါတယ်။ အကြောင်းကတော့ သစ်ပင်တွေဟာ အလင်းရောင်ဖြင့် အစာချက်ခြင်း အလင်းမှီစုဖြစ်စဉ်လို့ခေါ်တဲ့ ဖြစ်စဉ်ကနေ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်ဓာတ်ငွေ့ကို စုပ်ယူပြီး အောက်စီဂျင်ကို ထုတ်လုပ်ပေးကြလို့ပါ။

သစ်ပင်တွေဟာ သူတို့ရဲ့အရွက်တွေကနေ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်ကိုစုပ်ယူပြီး ချွေဖျက်ကာ လေထုထဲကို အောက်စီဂျင်ထုတ်လွှတ်ပေးတတ်ကြပါတယ်။

ကမ္ဘာ့လေထုထဲက ငါးပုံတစ်ပုံမဟာကရှိ အောက်စီဂျင်ကို အပင်တွေက ထုတ်လုပ်ပေးကြတာပါ။ ဒါကြောင့်မို့

အပင်တွေမရှိရင် ကမ္ဘာလေထုထဲမှာ အောက်စီဂျင်ကျပါး သွားပါလိမ့်မယ်။ အပင်ရဲ့ အရွယ်အစားနဲ့ အမျိုးအစားကို လိုက်လို့ အရွယ်ရောက်ပြီး သစ်ပင်တစ်ပင်ဟာ လူသား ၁၈ ယောက်အတွက် လိုအပ်တဲ့ အောက်စီဂျင်ကို ထုတ်လုပ်ပေးနိုင်ပါတယ်။

ဒီနေရာမှာတော့ သစ်ပင်တွေတင်မကပါဘူး။ ရေညှိပင်တွေနဲ့ ရေအောက်မှာပေါက်တဲ့ အပင်များကပါ အလင်းမှီစုဖြစ်စဉ်ကနေ ကမ္ဘာကြီးအတွက် ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းမျှ သော အောက်စီဂျင်တွေကို ထုတ်လုပ်ပေးကြတယ်လို့ ခန့်မှန်းကြပါတယ်။

ဒါကြောင့်မို့လည်း နေ့စဉ်ကြောင့်အဖွဲ့အစည်းထဲမှာ

သက်ရှိသြဉ်နစ်တွေအတွက် အောက်စီဂျင်အများအပြားရှိ နေတဲ့ ဂြိုဟ်ကမ္ဘာတစ်ခုဖြစ်နေတာပါ။ အခုအခါမှာ သမုဒ္ဒရာတွေပူနွေးလာမှုကြောင့် ရေထဲကအောက်စီဂျင်ထုတ်ပေးတဲ့အပင်တွေ သေကျေပျက်စီးကြပါတယ်။ ကမ္ဘာကြီးအတွက် လိုအပ်တဲ့ ထက်ဝက်မျှသော အောက်စီဂျင်ကို ထုတ်ပေးတဲ့ ရေနေပင်တွေ သေကျေပျက်စီးရမှုဟာ ရေအောက် ဂေဟစနစ်အတွက် အရေးပါတဲ့ အခြေခံအကြောင်းအချက်ဖြစ်ကြောင်း သိပ္ပံပညာရှင်တွေ လေ့လာရှာဖွေတွေ့ရှိထားကြပါပြီ။

အပင်တွေဟာ ကမ္ဘာကြီးကို ပူနွေးလာစေတဲ့ ဖန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့တွေကိုလည်း လျှော့ချပေးနိုင်ပါတယ်။ ဒီလို အပင်တွေသေကျေပျက်စီးလာကြတော့ သမုဒ္ဒရာတွေရဲ့ ကြမ်းပြင်ဟာလည်း ပူနွေး၊ အောက်စီဂျင်ထုတ်ပေးတဲ့ အပင်တွေလည်း နည်းပါးပြီး ရေအောက်ဂေဟစနစ်လည်း ထိခိုက်လာတော့တာပေါ့။

ဒီလိုထိခိုက်တော့ ဆိုးကျိုးတွေဆက်ဖြစ်၊ အဆိုးသံသရာလည်တော့တာပါပဲ။ ရေအောက်ဂေဟစနစ်မှ မဟုတ်ပါဘူး။ မြေပေါ်ဂေဟစနစ်ဟာလည်း သစ်ပင်တွေ ပြုန်းတီးလာရင် ထိခိုက်တတ်ပါတယ်။ အထင်ကရထင်ရှားတဲ့ပြဿနာကတော့ သစ်တောပြုန်းတီးမှုပါပဲ။ အပင်တွေ ပိုစိုက်ရင် သစ်တောပြုန်းတီးမှုကို တားဆီးနိုင်ပြီး ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာမှုကိုလည်း လျှော့ချနိုင်ပါတယ်။

သစ်တောပြုန်းတီးမှုနဲ့ မြေဆီလွှာတိုက်စားမှုကို တားဆီးပေးတဲ့အပင်များ

သစ်တောပြုန်းတီးမှုကြောင့် ဂေဟစနစ်ဆိုင်ရာ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တွေ ဖြစ်ပေါ်တတ်ပါတယ်။ အထင်ကရဖြစ်ရပ်ကတော့ ကယ်ရစ်ဘီယံကျွန်းနိုင်ငံ ဟေတီမှာ လှုပ်ခတ်ခဲ့တဲ့ ငလျင်ကြီးပါ။ ငလျင်ဒဏ်သာမက ဝမ်းရောဂါကပ်ဘေးကလည်း နောက်ဆက်တွဲသင့်ခဲ့တာမို့ လူအမြောက်အမြား သေကျေခဲ့ရပါတယ်။

ဒါဟာလည်း မြေဆီလွှာတိုက်စားမှုကြောင့်ပေါ်ပေါက်ခဲ့ရတဲ့ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ပါ။ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ် ၅၀ ကာလလောက်ကတည်းက လယ်ယာနဲ့ စိုက်ခင်းတွေ ဖော်ထုတ်ဖို့ ဟေတီမှာ သစ်တောတွေကို ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းခဲ့ပါတယ်။ ရလဒ်ကတော့ နိုင်ငံရဲ့ အကောင်းဆုံးစိုက်ပျိုးမြေ သုံးပုံနှစ်ပုံ ပျက်စီးခဲ့ရပြီး နှစ်စဉ်လိုလို နိုင်ငံရဲ့ အပေါ်ယံ

မြေဆီလွှာ ၉၀၀၀၀ ကုဗမီတာလောက် ပျက်စီးဆုံးရှုံးခဲ့ပါတယ်။

ဟေတီရဲ့ သစ်တောတွေဟာ တောင်ထူထပ်တဲ့ နိုင်ငံရဲ့ မြေဆီလွှာကို ထိန်းပေးထားတာပါ။ သစ်တောတွေ မရှိတော့ မြေဆီလွှာတွေတိုက်စား၊ စိုက်ခင်းတွေပျက်ပြီး နိုင်ငံမှာ အငတ်ဘေးဆိုက်လာပါတယ်။ ခုဆိုရင်ဟေတီဟာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးမှု အမြင့်မားဆုံးနိုင်ငံပါ။

ဒီအခြေအနေကို ပြန်ဦးမော့လာအောင် “အနာဂတ်အတွက်သစ်ပင်များ” ဆိုတဲ့ အမရိကန်အခြေစိုက်ပရဟိတအဖွဲ့အစည်းဟာ ဟေတီနိုင်ငံမှာ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေးစီမံချက်တွေကို ကျေးရွာ ၁၂ ရွာနဲ့ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်နေပါတယ်။ ရေရှည်တည်တံ့စေတဲ့ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနည်းစနစ်တွေကိုလည်း လယ်သမားတွေကို သင်ကြားပို့ချပေးနေပါတယ်။ ဒါ့အပြင် သစ်ပင်ပျိုးခင်းတွေကိုလည်း ဖော်ထုတ် လုပ်ဆောင်နေပါတယ်။ ရည်မှန်းချက်ကတော့ လာမယ့်နှစ်အနည်းငယ်အတွင်း ဟေတီမှာ သစ်ပင်တွေ သိန်းချီပြီး စိုက်ပျိုးနိုင်ဖို့ပါ။

သစ်ပင်တွေဟာ မြေဆီလွှာကိုသာ ထိန်းသိမ်းပေးတာမဟုတ်ပါဘူး။ ရေကြောကိုပါ ထိန်းပေးတာမို့ ရုတ်တရက် ရေကြီးမှုကိုလည်း တားဆီးပေးနိုင်ပါတယ်။ ဒါ့အပြင် မြစ်ထဲက ငါးသတ္တဝါတွေကို သေကျေပျက်စီးစေတဲ့ နုန်းအနည်အနှစ်တွေကိုလည်း မြစ်ကြောင်းထဲမှာ ကင်းစင်စေပါတယ်။ ၂၀၀၉ ခုနှစ်ကစတင်လို့ အမေရိကန်အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုးရေးအေဂျင်စီရဲ့ ဒေါ်လာ ၁၅၅ သန်းတန် ငါးနှစ်စီမံကိန်းကို စတင်နေပါပြီ။ သစ်တောပြုန်းတီးနေတဲ့

www.burmeseclassic.com

အထက်တန်းကျယ်အစိုးရီထံ ခိုးသစ်တောအတွင်းမှာ
အောင်ပွဲခါးပေါင်း ၅၀၀ လောက်ပိုင်သလိုကြီး ထွားနိုင်ပါဟယ်။
အင်အားတောဝန်တက်တောအတွင်းမှာတောင် အောင်ပွဲခါးပေါင်း ၅၀၀
လောက် ပိုင်သန်နေနိုင်တယ်။ အဝင်တွေဟာ အားရရုံ ရေခဲ
အိမ်ကိုပါ သက်ပိုတွေအတွက် လေးစားထားတာပါ။ ဒီတော
အောင်ပွဲခါးရင် ဒါတွေကို ပိုပိုနေထိုင်စေ ဝိပဿနာပေါင်း
ပျောက်ပျောက်ကြီးလည်း ပြုလုပ်သွားမှာပါ။

ဓာတ်ပါပဲ။ အပင်တွေရှိရင် အပူချိန်မြင့်တက်စေတဲ့ ဒီဓာတ်
ငွေ့တွေ လျော့ပါးလာမှာပါ။

အပူချိန်တိုလျော့ကျစေတဲ့အပင်များ

အခုဆိုရင် ကမ္ဘာတစ်လွှားက မြို့ပြတွေမှာ
နေရာသီအပူချိန်လျော့ကျစေဖို့ သစ်ပင်တွေစိုက်ကုန်ကြပါ
ပြီ။ လူဦးရေတစ်သန်းရှိတဲ့ မြို့တစ်မြို့ဟာ ကွန်ကရစ်
အဆောက်အအုံတွေရဲ့သိပ်သည်းဆကြောင့် အနီးအပါးက
မြို့ထက် သုံးဒီဂရီဆဲလ်ဆီးယပ် အပူချိန်ပိုမြင့်ပါတယ်။
ဒီလို မြို့ပြအပူချိန်တွေကို သစ်ပင်တွေက လျော့ချပေးပါ
တယ်။

အခုဆိုရင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာ
အဆောက်အအုံတွေရဲ့ နီးနားပတ်ဝန်းကျင်မှာ ဆောင်းဦး
ရွက်ကြောပင်တွေ စိုက်လာကြတဲ့အတွက် လေအေးပေးစက်
အတွက် ကုန်ကျစရိတ်ကို ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းအထိ လျော့ချပစ်
လာနိုင်တယ်လို့ အမေရိကန်သဘာဝဝန်းကျင်ကာကွယ်
ရေးအေဂျင်စီကဆိုပါတယ်။

မြို့ကြီးပြကြီးတွေအများကြီးရှိတဲ့ တက်ဆက်
ပြည်နယ်မှာလည်း လေထုညစ်ညမ်းမှုနဲ့ လောင်စာစရိတ်
လျော့ချဖို့ အပင်ပေါင်း ၁၄၀၀၀၀ ခန့်ကို စိုက်ပျိုးခဲ့ပြီးပါ
ပြီ။ ကယ်လီဖိုးနီးယားပြည်နယ် ဆက်ခရာမင်တိုမြို့မှာလည်း
အလားတူ အပင်တွေစိုက်ကြဖို့ ပြီးခဲ့တဲ့ ဆယ်စုနှစ်အတွင်း
မှာ အပင်ပေါင်း ၃၅၀၀၀၀ ကျော်ကို အခမဲ့ဝေငှပေးခဲ့ပါ
သတဲ့။

ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအနှံ့အပြားမှာလည်း အလားတူပါ။
ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ ဟန့်ရှိုင်းမြို့တော်မှာလည်း ရေရှည်စီမံချက်
တစ်ခုရှိပါတယ်။ မြို့တော်အကျယ်အဝန်းရဲ့ ၇၀ ရာခိုင်နှုန်း
ကို သစ်ပင်တွေစိုက်ဖို့နဲ့ ရေသိုလှောင်ရာနေရာတွေအဖြစ်
သီးသန့်ဖယ်ထားတဲ့အစီအမံပါ။ ဂျပန်နိုင်ငံ နာဂိုယာ
မြို့တော်မှာလည်း ဖော်ထုတ်ထားတဲ့မြေယာသစ်တွေမှာ
အပင်တွေစိုက်ကြဖို့ မူဝါဒချမှတ်ထားပါတယ်။

ဂျာမနီနိုင်ငံ စတူးဂတ်မြို့မှာလည်း အရိပ်ရအပင်
တွေကို မခုတ်လှဲဖို့ တားမြစ်ထားပါတယ်။

မြို့ပြမှာနေမှမဟုတ်ပါဘူး။ မြေပြန့်လွင်ပြင်ဒေသ
မှာ နေရင်လည်း အပင်တွေဟာ မရှိမဖြစ်ပါ။ တိုက်ခတ်လာ
တဲ့ လေအေး၊ လေကြမ်းတွေကို တားဆီးပေးတာကြောင့်
အပူပေးစက်စရိတ်စက သက်သာစေပါတယ်။

ဟေတီရဲ့ တောင်ကုန်းဒေသတွေ ပြန်ပြီးအခြေတကျဖြစ်စေ
ဖို့ ရေကြီးမှုနဲ့ မြေပြိုမှုတွေ လျော့ချတားဆီးဖို့၊ ရေဝေရေလဲ
တုန်းတုန်းဒေသတွေကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ဖို့ အစီအမံတွေ
ပါဝင်ပါတယ်။ လှေကားထစ်စိုက်ပျိုးရေးနည်းစနစ်တွေ၊
ပျိုခင်းများပျိုးထောင်ရေးနဲ့၊ ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးစီမံ
ချက်တွေဟာ ဟေတီရဲ့ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အဆိုးသံသရာကို
ချိုးဖောက်တိုက်ဖျက်ပစ်ဖို့ပါ။

အပင်များရဲ့ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်ဆောင်မှု

“ရာသီဥတုအပြောင်းအလဲအတွက် တစ်ခုခုလုပ်ချင်
ရင် အပင်စိုက်ပါ” တဲ့။ ရိုးရှင်းပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အမှန်တရား
မို့ ဆွဲဆောင်မှုရှိတဲ့ ဆောင်ပုဒ်ဖြစ်နေတာလည်း အမှန်ပါ။

အမေရိကန် သစ်တောရေးရာဌာနရဲ့ ခန့်မှန်းချက်
အရ ကယ်လီဖိုးနီးယားပြည်နယ်အနေနဲ့ သစ်ပင်ပေါင်း
သန်း ၅၀ ကို သတ်မှတ်ထားတဲ့နေရာတွေမှာ စိုက်ပျိုးမယ်
ဆိုရင် နှစ်စဉ်ထွက်ရှိနေတဲ့ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်ဓာတ်ငွေ့
မက်ထရစ်တန် ၄. ၅ သန်းကို အပင်တွေက စုပ်ယူပစ်လိမ့်
မယ်လို့ သိရပါတယ်။ ပြည်နယ်အနေနဲ့ ၂၀၀၆ ခုနှစ်က
ဥပဒေထုတ်ပြီး သတ်မှတ်ပြဌာန်းထားတဲ့ ရည်မှန်းချက်တစ်ခု
ရှိပါတယ်။ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်မှာ ပြည်နယ်ဟာ ဖန်လုံအိမ်
အာနိသင်ဓာတ်ငွေ့တွေကို မက်ထရစ်တန် ၁၇၃ သန်းအထိ
လျော့ချပစ်မယ်ဆိုတဲ့ ရည်မှန်းချက်ပါ။

ပြည်နယ်ဟာ အထက်မှာဆိုခဲ့သလို သစ်ပင်တွေ
စိုက်ပျိုးလိုက်မယ်ဆိုရင် အဲဒီရည်မှန်းချက်ပြည့်မီဖို့ အတော်
လေးနီးစပ်လာမှာအမှန်ပါပဲ။ ရာသီဥတုအပြောင်းအလဲ
အတွက် အဓိကအကြောင်းရင်းက ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်

ဇီဝမျိုးကွဲများအတွက် မရှိမဖြစ်သစ်တောများ

ဒီနေ့ခေတ်မှာ အလျင်အမြန်ပို့တိုးပျောက်ကွယ်လာနေတဲ့ ဇီဝမျိုးစိတ်တွေ တစ်ပုံတစ်ပင်ပါ။ ဒါတွေနဲ့အတူ သစ်တောတွေပြုန်းတီးလာမှုဟာလည်း ဇီဝမျိုးကွဲများကို ခြိမ်းခြောက်နေပြီး ဒီဖြစ်ရပ်ဟာ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ သက်ရှိအားလုံးကို ထိခိုက်နိုင်ကြောင်း သိပ္ပံပညာရှင်တွေက ယုံကြည်ထားကြပါတယ်။

ကမ္ဘာပေါ်ရှိ သက်ရှိ (အပင်+ သတ္တဝါ) ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းဟာ အပင်တွေပေါ်မှာ ဒါမှမဟုတ် အပင်တွေအနီးအနားမှာ နေထိုင်ကြပါတယ်။ ဒီလိုဖြစ်ရပ်ကို သာမန်လူသားမျက်စိနဲ့ မြင်တွေ့နိုင်စွမ်းမရှိကြပါဘူး။ အံ့ဩဖွယ်ကောင်းတာက အပင်တစ်မျိုးတည်းပေါ်မှာ မှီတင်းနေထိုင်တဲ့ ပုရွက်ဆိတ်မျိုးစိတ် ၄၃ မျိုးကို ပီရူးက သိပ္ပံပညာရှင်တွေတွေ့ရှိထားကြခြင်းပါပဲ။

တစ်ဟက်တာအကျယ်အဝန်းရှိတဲ့ မိုးသစ်တောအတွင်းမှာ အပင်မျိုးစိတ်ပေါင်း ၅၀၀ လောက် ရှင်သန်ကြီးထွားနိုင်ပါတယ်။ ထင်းရှူးတောတစ်ဟက်တာအတွင်းမှာ တောင် အပင်မျိုးစိတ် ၁၅၀ လောက် ရှင်သန်နေနိုင်တာပါ။ အပင်တွေဟာ စားစရာ၊ ရေနဲ့နေအိမ်ကိုပါ သက်ရှိတွေအတွက် ပေးကမ်းထားတာပါ။ ဒီတော့ အပင်တွေမရှိရင် ဒါတွေကို မှီခိုနေထိုင်တဲ့ ဇီဝမျိုးကွဲပေါင်းများစွာရဲ့ ဂေဟစနစ်ကြီးလည်း ပြိုလဲသွားမှာပါပဲ။

ဒီတော့ သက်ရှိတွေမှီခိုရာ သစ်တောတွေကို ထိန်းသိမ်းဖို့ ကြိုးပမ်းမှုတွေ တစ်ပုံတစ်ပင်ကြီး လုပ်ဆောင်နေကြပါတယ်။

ဥပမာဆိုရရင် ကင်ညာနိုင်ငံရဲ့ ကာဆီဂေါ (Kasigau) ဘေးမဲ့ကြီးဝိုင်းကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်မှုအသစ်

ကုလသမဂ္ဂက ကျောထောက်နောက်ခံပြုပေးထားပြီး ကာကွယ်ပေးနိုင်ခြင်းအစီအမံကိုပါ လုပ်ဆောင်နေပါတယ်။ ပျံလွန်သောသစ်တောပျောက်ပျက်မှုကို ကာကွယ်ပေးရန်အတွက် သူတို့လုပ်ဆောင်မှုအပေါ်မူတည်လို့ အင်ကြေးပေးဆောင်ပေးသင့်တယ်လို့ဆိုပါတယ်။ ဒီလို အစီအမံတွေဟာ ဓာတ်ငွေ့လျော့ချရေးဆိုတာထက် ပိုလှပဲအကျိုးရှိကြပါတယ်။

တွေ့ လုပ်ဆောင်နေပါတယ်။ ဒီအစီအမံစဉ်ကို ကုလသမဂ္ဂက ကျောထောက်နောက်ခံပြုပေးထားပြီး ကာကွန်ဒက်ရိုက်ခြင်းအစီအမံကိုပါ လုပ်ဆောင်နေပါတယ်။ ဖန်လုံအိမ်အာနိသင်ဓာတ်ငွေ့ထွက်စေတဲ့ကုမ္ပဏီတွေအနေနဲ့ သူတို့ရဲ့လုပ်ဆောင်မှုအပေါ် မူတည်လို့ ဒဏ်ကြေးပေးဆောင်ရမယ့်အစီအစဉ်ပါ။ ဒီလိုအစီအမံတွေဟာ ဓာတ်ငွေ့လျော့ချရေးဆိုတာထက် ရည်ရွယ်ချက်ပိုကြီးပါတယ်။

အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံရဲ့ သစ်တောထိန်းသိမ်းရေးအစီအစဉ်ဟာ ရှားပါးတဲ့ အော်ရန်ဂူတန်ပျောက်ပုံတွေကို ကယ်ဆယ်ဖို့ ရည်မှန်းလုပ်ဆောင်ထားတာပါ။

ဒီဇီဝမျိုးကွဲထိန်းသိမ်းရေးကြိုးဝိုင်းဟာ ဟက်တာ ၉၀၀၀၀ ကျော်ကျယ်ဝန်းပြီး အမျိုးသားဥယျာဉ်နဲ့ တိုးချဲ့ဆီအုန်းဖျိုးခင်းတွေကြားမှာရှိတဲ့ ဘေးမဲ့ဇုန်ပါ။ မျိုးတုံးလူမျိုးစိတ် ၁၀၀ လောက်ရဲ့ မှီခိုနေထိုင်ရာပါပဲ။

အပင်တွေကို ထိန်းသိမ်းမှုကြောင့် သစ်တောပြုန်းတီးမှုနှုန်း ကျဆင်းလာပေမဲ့ ခြုံကြည့်မယ်ဆိုရင်တော့ သစ်တော ပျက်ယွင်းမှုနှုန်းထားဟာ ကြောက်မက်ဖွယ်မြင့်မားနေဆဲရယ်လို့ ကုလသမဂ္ဂရဲ့ ကမ္ဘာ့သစ်တောဆိုင်ရာ နောက်ဆုံး အစီရင်ခံစာမှာ ဖော်ပြထားပါကြောင်း။

ဝင်းမောင်ဦး

မှတ်ချက်။ ။ Trees sustain wildlife, Hot or Cold, Trees will help နှင့် Trees help us breathe ကို ဆရာဝင်းမောင်ဦးမှ ဘာသာပြန်ဆိုပါတယ်။ 2011- 3/198 လင်းရောင်ခြည်မှ

www.burmeseclassic.com

ပတိဝန်ကျင်ကတွန်း

မင်းတို့အိုလေး
ခေတ်ကတုန်းကတည်းက

မှတ်မိရဲ့လားဟု
ဒီရင်တုန်းက ဝတ်ခဲ့ပါ
ခဲမှာတုန်းကမှတ်မိကို ကျပ်
ပါမှတ်ချမ်းအဲဒီကလေး
ဒီလိုခေတ်လေးမှာမှတ်မိနဲ့ ဗာသာကို
ခွဲပြောပါ.....

တောင်ဖျား၏ နောက်

ဖြူဖျား၏ ဖြောက်

အံ့မောင်

မြန်မာနိုင်ငံမြေပုံကိုကြည့်လိုက်လျှင် မြောက်စူးစူးမှာ စစ်ကိုင်းတိုင်းကိုတွေ့မည်။ စစ်ကိုင်းတိုင်း၏ မြောက်ပိုင်းကျကျ ကုန်းလယ်ခေါင်နေရာမှာ ထူးဆန်းသော မြို့ကလေးတစ်မြို့ကို ပင်လည်ဘူးမြို့ဟု ခေါ်ပါသည်။ အချို့ကလည်း ပင်လယ်ဘူးဟု စာလုံးပေါင်းကြသည်။

ကုန်းလယ်ခေါင်ခေါင်မြို့ကိုပင်လည်ဘူး၊ ပင်လယ်ဘူးခေါ်ရလားဟု စဉ်းစားစရာဖြစ်လာသည်။

ရှေးမြန်မာမြေတည်စက ပင်လယ်သည် အထက်ပိုင်းအရပ်များအထိ ရောက်ရှိလွှမ်းမိုးခဲ့၍ ပင်လယ်နှင့် ဆက်စပ်စရာများ ရှိမည်လား။ (ပုံတောင်ပုံညာတွင် ပင်လယ်ဆိုင်ရာသတ္တဝါများ၏ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းအစိုး များ တွေ့ရသည်။) ဤသို့ အမိုးပိုတွေးချင်စရာတွေဖြစ်ခဲ့သော မြို့ကလေး။

ဤမြို့ကလေးနှင့်ပတ်သက်၍ သိကျွမ်းခင်မင်လိုသောအာရုံများ

မြစ်ပေါ်လှုပ်ရှားခဲ့သော်လည်း လက်တွေ့တွင် သွားဖို့ အခွင့်အရေးမကြုံခဲ့မိပါ။ ၁၉၅၂ က မန္တလေး၊ စစ်ကိုင်း၊ ရွှေဘို၊ ကောလင်း၊ ကသာ၊ မြစ်ကြီးနားအဆင့်ဆင့် ခရီးများ ထွက်ခဲ့ရသော်လည်း ပင်လည်ဘူးသို့ မဝင်နိုင်ခဲ့ပါ။ ထို့နောက် ထိုလမ်းတစ်လျှောက် အစုန်အဆန် စာပေဟော ပြောပွဲခရီးများ သွားခဲ့ရပြန်သော်လည်း ပင်လည်ဘူးနှင့် မကြုံခဲ့ရပြန်ပါ။

ထိုမြို့သို့ တမင်သက်သက်သွားမှသာ ရောက်နိုင် သော တစ်ပင်တိုင်မြို့ကလေးဟု ဆိုရချေတော့မည်။

ယခုမူ သားဖြစ်သူက ပင်လည်ဘူးမြို့ သူကလေး နှင့် လက်ထပ်တော့မည်ဖြစ်၍ ၂၀၀၁၊ ဧပြီ ၂၄၊ နံနက် ၄ နာရီတွင် Vanette ကားလေးနှင့် ကျွန်တော်တို့ပုံရွာမှ ပင်လည်ဘူးသို့ ခရီးစကြာရပါသည်။

အလင်းစိမ့်ဝင်စအမှောင်ဟင်းလင်းပြင်ကြီး တွင် ကျွန်တော်တို့ကားကလေးသည် ကိုယ့်မီးရောင်ကို ကိုယ် အားကိုးလျက် တဟူးတူးတိုးမောင်းလာခဲ့သည်။ လေက အေးသည်။ သန့်သည်။ ရှင်းသည်။ လမ်းပေါ်မှာ သွားလာ သူမရှိသေး။ ဝီရိယကောင်းလှသောဈေးသည်မ တစ်ဦး နှစ်ဦးကိုသာ ဈေးရုံရာသို့ စက်ဘီးသုတ်သုတ်နင်း၍ သွား နေကြသည်ကို တစ်ချက်တစ်ချက်ဖြတ်ရင်း ဝိုးတဝါး ပြင်ရသည်။ အမှောင်ထဲတွင် ကုက္ကိုပင်မည်းမည်းအုပ်အုပ် ကြီးများမှာ စိတ်နယ်မှသားရဲကောင်ကြီးများနှင့် တူနေသည်။

သိပ်လည်းအမြန်မဟောင်းနဲ့နော် ကားဆရာဟု လမ်းရှင်းရှင်းကြီးမှာ မတော်တဆမဖြစ်ရအောင် သတိပေး ရသည်။

ကားကလေးသည် ပုံရွာမီးရထားသံလမ်းကို ကျော်လာပြီ။ တက္ကသိုလ်၊ လေ့တိရွာ၊ လူတွေအိပ်ရာမှ ပန်းကြသေး၊ ရွာတုံ၊ ထနောင်းဝင်း၊ ဟော ကျောက်ကာ ရောက်ပြီ။

ကျောက်ကာသည် မြေညီ၏အဆုံး တောင်ကုန်း များ၏အစ ဖြစ်သည်။ မှောင်ရီရီရွှေဝူနီဘုရားကြီးကို ကားပေါ်မှပင် ကန်တော့ကြရသည်။ ကျောက်ကာအလွန် တွင် လမ်းသည် ငွေရောင်ဆမ်းတောင်ကုန်းလေးများ ကြားတွင် ကွေ့ပတ်တက်လာသည်။ ထနောင်းပင်များကို ကိုးတိုးကျဲတဲမြင်ရသည်။ ဤနေရာတစ်ဝိုက်တွင် မသန်သော ရေနံတို့မှ သန့်သောစက်သုံးဆီများဖြစ်လာအောင် ပြုပြင် သန့်စင်ချက်လုပ်နေကြသည်။ စက်သုံးဆီများလည်း

တော်တော်ရသည်။ လူတော်တော်များများလည်း အလုပ်ရ ကြသည်။

တောင်ကုန်းများကို ဆက်၍တက်ရင်း တက်ရင်း ပုံရွာမြို့နယ် နယ်နိမိတ်ကို ကျော်လာကြသည်။ အရာတော် မြို့နယ်ထဲ ဝင်လာကြသည်။ အရာတော်သည် တောင်ကုန်း မြို့နယ်ဟု ပြောရမည်ထင်ပါသည်။ တောင်ကုန်းများမှာ အမြင့်ကြီး မြင့်လှသည်တော့မဟုတ်။ သို့သော် တောင်ကုန်း များဖြစ်ပါသည်။ အရင်တုန်းက တောစိမ်းစိမ်းအုပ်ဖုံးခဲ့သည်။ ယခု အခါ သစ်ပင်မှာ ရှားပါးပစ္စည်းမျိုးဖြစ်နေပြီ။ သစ်ပင်၏ တန်ဖိုးကို သူတို့က ပြန်စိုက်ရန် ကြိုးစားနေကြပြီ။ သို့သော် တောင်ကုန်းများက ကျယ်သည်။ လူ့လက်ကငယ်ဆဲဖြစ် သည်။

ကျောက်ကာတောင်ကို ပုံအမျိုးမျိုးကြည့်ရသည်။ အနောက်ဘက် ပုံရွာလမ်းမှကြည့်သောအခါ ဆင်မကြီး ဝပ်နေသလိုထင်ရသည်။ အချို့ကတော့ ရက်ကန်းလက်ခတ် နေပုံလို့ ခိုင်းနှိုင်းကြသည်။ ဘေးတိုက်ကြည့်ရသောအခါ သူ့အလုံးအထည်ပုံစံသွားသည်။ အရှေ့ဘက်ဆီမှ စီးကြည့် လိုက်ရသောအခါတွင်ကား အရာတော်တောင်ကုန်းအလိပ် လိပ်တို့၏ အနောက်ဘက်ကင်းစောင့်ဆင်ကြီးနှင့်သာ တူပါတော့သည်။

မှောင်ရီဝေဆဲဖြစ်၏။

ဝါးတန်း၊ ဆူးလေကုန်း (ကျွန်းဖိုပင်) ကမ်းမြို့ရွာ တို့ကို ဖြတ်ကျော်ခဲ့၏။ ယာကွက်နီကြောင်ကြောင်များ၊ ထန်းတောမည်းအုပ်အုပ်များကို အဝေးကြည့်မြင်ရ၏။ ကျွန်တော်သည် ၁၉၄၉ ခုနှစ်က ကျောင်းသားကိစ္စနှင့်ပတ်သက် ၍ အရာတော်သို့ သွားဖူး၏။ ကုန်ကားအိုအိုကြီးများထဲမှာ လူအပြည့်၊ ကုန်အပြည့်နှင့် ဟောဟဲလိုက်အောင် ရုန်းခဲ့ရရှာ သည်။ ဘယ်လောက်ကြာမှန်းမသိသောနာရီတို့ကြာခဲ့သည်။ ဟော ယခု တစ်နာရီပြည့်အောင်မဟောင်းရခင် ကားကလေး သည် အရာတော်ကို ဝင်လေသည်။

၁၉၄၉ ခု အရာတော်နှင့် ယခုအရာတော်မှာ အခြားနားကြီးမခြားနားသေး။ မြို့ပြ၏ အတောင်အလက် တို့ကို တပ်ဆင်ရန်ကြိုးစားနေသော်လည်း အတောင်မပုံသေး။ မှတ်မိသလောက် ဟိုတုန်းကအရာတော်မှာ တောရွာကြီး သာဖြစ်သည်။ ယခုအရာတော်ကား တောမြို့အဖြစ်သို့ အားယူ ကူးပြောင်းနေသည်။

နေရာတစ်ခု၏ပွဲပြီးမှုကိုအဆုံးအဖြတ်ပေးသော

အရာမှာ စီးပွားရေးသာဖြစ်ကြောင်း တွေ့ကြရပြီ။

စီးပွားရေးကို အညှာကိုင်ထားသောအရာမှာလည်း နိုင်ငံရေး၊ နိုင်ငံအုပ်ချုပ်စီမံခန့်ခွဲရေးဖြစ်လေပြန်ရာ ယင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်တို့အတွက် လွတ်လပ်ရေးလိုပြန်သည်။ နိုင်ငံလွတ်လပ်ရေး၊ နယ်ချဲ့ကျွန်မဖြစ်ရေးတို့အတွက် ဤအရာတော်တစ်ပိုက်တွင် ပါတော်မူချိန်က ဗိုလ်လှဦး အမှူးပြုသော မြန်မာမျိုးချစ်တို့ ဓားလှံကိုင်စွဲတိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ ကြသည်ကို ပြန်အမှတ်ရမိသည်။

ယခုအရာတော်သည် ခေတ်သစ်ထဲသို့ တိုးဝင် ကြည့်နေပြီ။ ကျွန်တော်တို့သည် အရာတော်မှ မူးမြစ်သို့ သွားသောလမ်းသစ်ကို မသွားဖူးကြသေး။ ဒီလမ်း ဘယ်လို များဖြစ်မှာပါလိမ့်။ အရာတော်အထွက်တွင် လမ်းမှာ ကတ္တရာမတင်ရသေးသဖြင့် ကျောက်လုံးကျောက်ခဲများ ပြန်ကျိုးငှီးနေသည်။ မကြာလှသောနေရာတွင် လမ်းချောကို တွေ့ရသည်။ အလင်းဦးကလည်း လမ်းဘေးချုံ့များကို ရွှေရောင်မြရောင် ဆွတ်ဖျန်းပေးလိုက်သည်။ တက်တက်တူ ခါးခါးဆိုသော ခါတွန်သံကို တကယ့်ကို ရှားရှားပါးပါး ကြားရသည်။ အသံချဲ့စက်အသံတွေ၊ ထော်လာဂျီတွေ၊ မော်တော်ဆိုင်ကယ်ပေါက်ကွဲသံတွေကြားမှာ နားကြောက် ၍ နေရရာက ခါတွန်သံမှာ သဘာဝလောကကြီးကို အကုန်မပျက်စီးသေးလို့ နှစ်သိမ့်အားပေးလိုက်သလိုဖြစ် သည်။ ချိုးကဲ့သံလေးများကိုပင် ငြိမ့်ငြိမ့်အေးအေးဆင့်၍ ကြားရပြန်ပါသည်။ ဤတော့ ကြက်ငှက်၊ သားကောင်တို့ကို မျိုးတုံးပျောက်ကွယ်မသွားအောင် မဖမ်းဆီး၊ မသတ်ဖြတ် ကြဖို့ ဇီဝဂေဟ အမြော်အမြင်ပြုကြရန် လိုပြီ။

ကျွန်တော်တို့သည် ကျန်းမာရေးအတွက် ခဏရပ် လိုက်ကြပါသည်။ ကားပြန်ထွက်မည်လုပ်သော် ဘီးတစ်လုံး မှာ အိကျနေသည်ကို မြင်ရသည်။ “ကံကောင်းသမျှ၊ နားတာနဲ့ ဘီးပေါက်တာ”။

ကားဆရာကိုမြင့်နိုင်နှင့် ကျွန်တော်တို့၊ အဖော် ဦးသန်းဝင်း၊ ကိုပြည့်စုံတို့က တစ်ယောက်စာတစ်လက်ဝိုင်း၍ ကားဘီးလဲလိုက်ကြပါသည်။

လမ်းမှာ ပို၍စိမ်းစိုလာသည်။ ရေစရေနများလည်း တွေ့လာရသည်။ စိမ်းနေသောရေအိုင်။ ဩော် ... မူးမြစ်ကိုရောက်လာပြီကား။

ကျွန်တော်တို့သည် ဤမူးမြစ်၏ အဖျားပိုင်းအထိ သွားရပါမည်။ သို့သော် တောတောင်အထပ်ထပ် တွေ့ပတ်

BURMESE CLASSIC

ဖြတ်သန်းရဦးမည်။ တောင်များ၏နောက်၊ မြစ်များ၏ မြောက်။

မူးမြစ်တံတားဝတွင် မောင်းလက်တံပိတ်ထား သည်။ တံတားကျော်ဖြတ်ခဝပေးရသည်။ ဝဝိ/ ထင်ရဲ့။ လမ်းများတွင်လည်း လမ်းအသုံးပြုခကောက်သည်။ နှစ်ဆယ်သုံးဆယ်မှ တစ်ရာလောက်အထိ နေရာလိုက်၍ ပေးရသည်။

တံတားမှာ သစ်သားခင်းတံတားဖြစ်သည်။ ကား ဖြည်းဖြည်းမောင်းရသည်။ မူးမြစ်မှာ နွေဖြစ်၍ ရေမရှိ။ ရေစီးကြောင်းကလေးမှာ ပါးပါးကျဉ်းကျဉ်းကလေး။ မိုးရာသီတွင်ကား မူးက အင်အားပြတတ်သည်။ ဤတံတား ဆောက်စက မူး၏ ဆောင့်ထိုးချက်ကြောင့် တံတားကြီး ကျိုးခဲ့ရသေးသည်။ သို့သော် လူကပြန်ဆောက်သည်။ တံတားနှင့်ဆိုတော့ ကမ်းနှစ်ဘက် စိတ်ချမ်းချမ်းသာသာ ကူးခတ်နိုင်ကြပါသည်။

တစ်ပက်ကမ်းကား ရွှေဘိုခရိုင်၊ ဝက်လက်မြို့နယ်။ စပါးလယ်ခင်းတို့ကား ရွှေဟောင်းရောင်ရိုးပြတ်များနှင့် ကြိုနေကြသည်။ မူးအတက်တွင် ချောင်းအတန်တန်ဆီးနေ သည်။ ထိုချောင်းများကို တံတားအသွယ်သွယ်ခင်း၍ ကျော်ရပြန်သည်။ သစ်သားတံတားများပင် အင်တေတံတား ကြီးများ မလုပ်နိုင်သေးခင် သစ်သားနှင့် ပွဲဦးထွက်ထားကြ ပုံရသည်။ လမ်းကလည်း သနပ်ခါးမလိမ်းနိုင်သေး။

ရွှေပန်းကုံးဖေးကလေးမှာ လှုပ်လီလှုပ်လဲ့စည်နေ ပြီ။ ကျွန်တော်တို့သည် ဆက်မောင်းလာကြ၏။ ငါးပိုင်ခန့်မောင်းမိသောအခါ ရွာသာကြီးသို့

www.burmeseclassic.com

ကောင်းကင်လည်း လမ်းသားပျံများကို ရွှေရောင်ပြုရောင်
အုပ်စုနှင့်ပေးလိုက်သည်။ တက်တက်တူတူအိုးအိုးသင်္ဘော
သံတံတံ တာဝန်တံတံ ရွှေရောင်လည်း ကြားရသည်။ အသံအသံက
အသံတွေ ထော်လာပြီဟော မော်တော်သိုင်ကယ်ပေါက်တို့သံ
တွေကြားမှာ နားကြက် ချွံနေရတာ သိတယ်။ သဘာဝ
အတိုင်းတို့ကို အကုန်အဖျက်နီး သေလိုက်သလိုပေးသလိုက်
သလိုဖြစ်သည်။ ချွံတူသံလေးများကို ပြန်ပြန်အေး
အေးသင်၍ ကြားပြန်ပါသည်။ ဤတော ကြက်ငှက်
အသံကောင်တို့ကို မိုးသံအောက်တွင် သွားသား အေးအေး
သေပ်မြက် ကြည့် စိတ်ဝလော အပြေအပြေ ပြန်ပြန်ကြည့်

ခိုင်းတတ်ပေသည်ဟု အောက်မေ့ရသည်။ သည်ထပ်ပို၍
ခိုင်းနိုင်သည့်အခါ ရေမှ လှုပ်စစ်အားပင်ရသည်။ စက်အမျိုး
မျိုးလည်နိုင်သည်။ လူကိုရှေ့သို့တိုးစေသောအရည် အချင်း
မှာ သူ၏ ကြံရည်ဖန်ရည်၊ လုပ်ရည်ကိုင်ရည်ပင်ဖြစ်ကြောင်း
တွေ့ရသည်။ လူကို ထိခိုက်ဖျက်စီးအောင်လုပ်သည်မှာ
သူ၏ စိတ်ဆိုးတို့ဖြစ်ကြောင်း မြင်သိရပြန်သည်။ စနစ်ဆိုး
၏ နှောင်ကြီးတို့ကိုလည်း လူက အဖယ်ရခက်လှကြောင်း
ဂရုပြုမိရသည်။

ကားက စိုင်နိုင်တွေ၊ စိုင်နိုင်ကြီး၊ စိုင်နိုင်လေး
စသောနေရာများကို မြားအဟုန်ဖြင့် ဖြတ်ကျော်သွားပြန်သည်။
ရွှေဘိုဝင်ပြီ။

၇ နာရီလောက်ရှိသေး၏။
မုခ်ဦးများ၊ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများ၊ ဘုရား
စေတီများ၊ ဆန်စက်များ၊ လူတွေ လှုပ်လှုပ်ရွရွ ထလာနေကြ
သော မြို့စွန်ရပ်ကွက်များ၊ နက်ပြောင်နေသော ကတ္တစေး
လမ်းများ၊ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်များဖြင့် ရွှေဘိုသည် မြို့ကြီး
၏အသွင်ဆောင်လျက်ရှိ၏။ ထည်ဝါသောတိုက်ကြီးများက
လည်း လမ်းပြည့် နေရာယူထားကြသည်။

ရောက်လာသည်။ မန္တလေး ရွှေဘို ကားလမ်းမကြီးနှင့်
တွေ့ရပြီ။

ရွှေဘိုဖက်ကား မုံရွာဖက်နှင့် ကွာသည်။ သည်မှာ
ကြည့်ရလေသမျှ စပါးခင်းများ၊ မုံရွာဘက်ကား ပဲ၊ ဝါ၊
ပြောင်း၊ နှမ်း၊ ဂျုံ သီးနှံစုံလှသည်။ သည်ဖက်က တူးမြောင်း
ရေသောက်ရသည်။ မုံရွာဘက်က မိုးတစ်မျိုးသာ။
မုံရွာဖက်က လူတွေက ပို၍ပိန်ပိန်လိမ်လိမ်လုပ်ကြရပုံ
ပေါ်သည်။ မိုးရေချိန် (၃၀) လက်မခန့်။

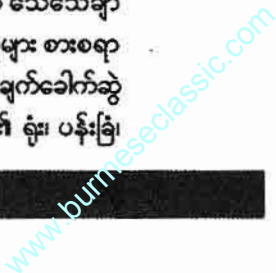
ခဏနှင့် နာမည်ကြီးစကားသူဌေး လှတောရွာသို့
ရောက်ရှိလာကြသည်။ လှတောသည် ရွာမကတော့ပါ။
နေရာအတွက်အကွင်းလည်းကောင်းသဖြင့် မြို့ဖြစ်နေပါပြီ။
မြို့နယ်ရုံးစိုက်သည့် ဝက်လက်သို့ အရှေ့ဘက် ခြောက်မိုင်
ခန့်သွားလျှင် ရောက်သည်။ ထိုလမ်းမှာ ဆရာကြီးရွှေခေါင်း
ဌေးက မန်ကျည်းတုံရွာရှိသည်။ ထိုရွာမှပင် စာဆိုတော်
ကြီး လက်ဝဲသန္တရကိုလည်း မွေးဖွားပေးခဲ့သည်။ လူတော်ကြီး
များပေါ်ထွန်းသည်အရပ်၊ အခြား ရပ်ရွာများကဲ့သို့ စပါး
အုပ်သောရွာကြီးပင် ဖြစ်ပါသည်။

နွေဖြစ်၍ တူးမြောင်းတွေမှာ ရေခန်းနေသည်။
အထဲလုပ်ချိန်တွင်ကား ရေတသွင်သွင် တဟောဟော။
လူလုပ်ဖြစ်ငယ်ကလေးများ။ ရေကို နဖားကြိုးတပ်၍

ကျွန်တော်သည် ၁၉၅၂ တွင် ရွှေဘိုသို့ရောက်ခဲ့
ပြီးနောက် နောက်ထပ် မရောက်ဖြစ်ပါ။ နှစ် ၅၀ ကြာသွား
ပါပြီ။ မုံရွာနှင့်ဘာမှမဝေးသည့် အညာညီအစ်ကိုမြို့သို့
ဤမျှအရောက်အပေါက်နည်းရသည်မှာ မိမိခရီးသွားအရည်
အချင်း ညံ့ဖျင်းလှပါသကောဟု ကိုယ့်ကိုယ်ကို အပြစ်တင်
နေမိသည်။ ဤနှစ်ကာလများ၏ ထမင်းပင်လယ်တိမ်တိမ်
မှာ ကူးမဆုံးအောင် ကူးခတ်နေရသည်ကိုလည်း စိတ်နာနာ
အာရုံပြုမိပေ၏။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီးစ ၁၉၅၂ တွင်ကား
ရွှေဘို၏ အဆောက်အအုံတို့မှာ သစ်ဝါးသက်ကယ်တို့သာ
များသည်။ ရေကလည်း ရှားလိုက်ပါဘိတောင်း။ မူးရေနီနီ
နှင့်သာ နှစ်ပါးသွားခဲ့ကြရသည်။ သစ်ပင်များမှာမူ စိမ်းလန်း
၏။ ယခုကား သစ်ပင်အားနည်းသွားပုံပေါ်သည်။
အဆောက်အအုံက ဇွတ်ဝင်လုတားကိုး။

ကျွန်တော်တို့ကား ဘီးဖာစရာဆိုင်ရွာကြရသည်။
နောက်ဆုံး သံလမ်းလွန်မှ ယာဉ်ထိန်းရဲများက သေသေချာ
ချာပြပေးကြသည်။ ဘီးဖာဆိုင်တွင်အပ်ပြီး လူများ စားစရာ
အတွက် နီးရာ ရန်ကြီးအောင်ပန်းခြံဆိုင်တွင် ဆီချက်ခေါက်ဆွဲ
စသည်တို့ကို မှာစားလိုက်ကြသည်။ ရွှေဘို၏ ရုံး၊ ပန်းခြံ၊

ရေကူးကန် စသည်တို့မှာ စီစဉ်အကွက်ခင်းထားပုံကောင်းသည်။ စိမ်းလန်းစိုပြေလှပသည်။

ကားဘီးဆိုင်မှထွက်သောအခါ ရှစ်နာရီခွဲပြီ။ ပြည်ထောင်စုလမ်းမကြီးရှိရာသို့ မောင်းလာကြ၏။ အရပ်က မူထိုလမ်းကို ဗျူဟာလမ်းဟု အခေါ်များကြသည်။ ဗျူဟာလမ်းပေါ် အထက်တွင် ရွှေဘိုကောလိပ်ကိုလည်း လှမ်းမြင်နေရသည်။ ကွင်းကျယ်ထဲမှတိုက်များ၊ အနိပ်အာဝါသနားပေးသေးသည်။

ဗျူဟာလမ်းသည် မြောက်ထဲသို့ ဦးတည်ပြေးသည်။ လမ်းမှာ အတော်အသင့်ကောင်းပါသည်။ ထပ်၍ ချဲ့နိုင်သေးသည်။

“ဒီမှာဆီထည့်လိုက်မယ်။ ဟိုဘက်မှာဆိုရင် သန့်မသန့် မသေချာဘူး” ဟု ကားဆရာကပြော၍ မြို့အထွက်ဆီဆိုင်တန်းရှေ့တွင် ထိုးရပ်သည်။

ဆိုင်ကူလူငယ်များက လက်ဖြင့်ပင် စည်ထဲမှယူ၊ လက်ဖြင့်ပင် ကားထဲသို့ထည့်ပေးကြသည်။ စက်ဖြင့်ရောင်းသောဆိုင်ကြီးထက် လက်ဖြင့်ရောင်းသောဆိုင်များက လူထုနှင့်ပို၍ အဆက်အဆံများကြလေသည်။ ခေတ်ရဲ့ လှောင်ပြုံးကလေးတစ်ခုလှုပ်ပွား ပြောရမလား။

“ဆရာတို့ မြောက်ပိုင်းက သစ်သားတံတားတွေမှာ ကားဗိုက်နဲ့လွတ်အောင် သတိထားမောင်းနေ” ဟု ဆိုင်ဦးစီးလူငယ်က ကျွန်တော်တို့ကားကိုကြည့်ပြောသည်။

ထနောင်းကျိုးကျဲ၊ မြေနီရိုးရဲလမ်းမှာ လေအေးအေးနှင့်ဆက်မောင်းလာကြသည်။ တပ်များ ဆိုင်ကလေးများကိုကျော်ပြီး မြို့ပြင်ရောက်လာကြသည်။ မကြာမီပင် ခင်ဦးမြို့နယ်ထဲဝင်တော့သည်။

ရွှေဘို၊ ခင်ဦး။ ကျွန်တော့်စိတ်မျက်စိထဲတွင် လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၂၅၀ လောက်က အင်းဝအပျက်နန်းဆက်သစ်တစ်ခု နိုင်ငံသစ်တစ်နိုင်ငံကို တည်ထောင်ဖို့ အားထုတ်ခဲ့ရသော အလောင်းမင်းတရားကြီး ဦးအောင်ဇေယျ၏ ကြီးပမ်းတိုက်ခိုက်မှုများကို မြင်ယောင်မိသည်။ သူသည် သူ့မုဆိုးဖိုကို ထိန်းသိမ်းရသည်။ အနီးအနား ဝဟနယ်များ ကို စုစည်းရသည်။ စစ်ရေးနှင့် သံခင်းတစ်ခင်းအနေ နိုင်ငံရေးအမြော်အမြင်တို့ကို ကျင့်လည်ပါးနပ်ကြီးစွာ ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ သူ၏ တိုက်ရည်ခိုက်ရည်တို့မှာ အထူးကောင်းလှပါ၏။ ထိုထက်ကောင်းသည်ကား သူ၏ ရှေ့ရေးအမြော်အမြင်နှင့် အချိန်ကိုက်လှုပ်ရှားသော

ရာဇဗျူဟာတို့ဖြစ်ပေသည်။ သူသည် ခင်ဦးစားငချစ်ညိုကို သိမ်းသွင်းစည်းရုံးဖို့ ကြိုးစားသည်။ “အောင်ဇေယျတောင် ဒီလိုဖြစ်ရင် ငါလည်း ဘာလို့မဖြစ်ရမှာလဲ” ဟု မာန်စောင်ဂုဏ်ပြိုင်အတွေးအခေါ်လွဲသွားသော ခင်ဦးစားက အမျိုးတူချင်းမပေါင်း၊ ရန်သူအင်အားစုနှင့်ပေါင်းလေသောအခါ အလောင်းမင်းတရားကြီးနှင့် ခင်ဦးစားတို့အားပြိုင်မှုပြင်းထန်စွာဖြစ်ရသေးသည်။ ထို့နောက်မူ ဖြစ်မြဲလမ်းကြောင်းအတိုင်း . . . .

ဗျူဟာလမ်းသည် ခင်ဦးမြို့ကိုမဝင်ပါ။ မြို့အရှေ့ဘက် မိုင်အတော်များများခွာ၍ ကန့်ဘလူဘက်သို့တက်သည်။ ဤလမ်းမှာ မြို့များကို ရှောင်သွားသည်။ ကန့်ဘလူကောလင်း၊ ဝန်းသို့စသောမြို့တို့မှာ လမ်းနှင့် မိုင်ပေါင်းများစွာဝေးသွားသည်။ ၁၅ မိုင်၊ မိုင် ၂၀လောက်အထိရှည်သော ကန့်လန့်လမ်းကလေးများဖြင့် ဆက်ပေးထားရသည်။

ဟိုမှာကြည့်ပါဦး။ ယူကလစ်ပင်တွေ မနည်းလှဘူးလားဟု ညွှန်ပြလိုက်မိသည်။

“လှလိုက်တာ” ဟု ကျွန်တော့်ဇနီးကလည်းဆိုပါသည်။

ခင်ဦးမြို့နယ်တွင် ဗျူဟာလမ်းတွင် ယူကလစ်ပင်များကို ဆယ်ပေခန့်ခွာ၍ လေးထပ်ငါးထပ် ထပ်ပိုးစိုက်ပျိုးထားပါသည်။ လမ်းဘေးသစ်ပင်တန်းကပင် တောအုပ်ဖြစ်နေပြီ။

www.burmeseclassic.com

သစ်တောင် အချို့နေရာများမှာ သစ်ပင်များကို ပိုင်၍ တောင်ယာစိုက်ခင်းလုပ်ကြသကားသေး။ လမ်းမှာ၍ သစ်ပင်ကို နတ်လှိုင်းပိုင်ပိုင်ပိုင်ပိုင်ချာသတ်လည်း မိန့်သာလှပေနှင့် တွေ့ရသည်။ မြေပြင်စိုက်များ ကျစ်တက်စားသည်။ ပြင် ကျွန်းစိုက်ခင်းကိုလုပ်ပေးချိန်လည်း ကောင်းပေ၏။

“အတော်စိတ်ကူးရှိတဲ့လူတွေ” ဟု ကျွန်တော်တို့က ချီးကျူးကြသည်။

ယူကလစ်မှာ ပြဿနာအတော်များသည့်အပင်မျိုး ဟု ထင်သည်။ သူ့ကိုစိုက်လျှင် အခြားအပင်တွေကိုထိခိုက် ဟု ဆိုကြသည်။ ထို့ကြောင့် အချို့က ယူကလစ်ကို ကြောက်လာကြသည်ပင် ထင်သည်။ ယခု ခင်ဦးမြေမှာကား ယူကလစ်တောအုပ်နှင့် ဗျူဟာလမ်းမှာ ပန်ရလှပေသည်။

လမ်းမှာ မြို့ရွာတို့ကိုခွာ၍ တောတောင်ထူရာဘက် သို့ အသုတ်နှင့်ပြီး တောဆက်ရက်များ၊ ပြတ်ငှက်များကို အပေါင်းအစုနှင့်တွေ့ရသည်။ တစ်ခါတစ်ခါ လမ်းဘေး၊ လမ်းပေါ်မှ ခိုးကလေးတစ်ကောင်နှစ်ကောင် ထပ်သွားသည် ကိုလည်း မြင်ရ၏။ ငှက်နှင့်သားကောင် ရှားပါးပုံပေါ်သည်။

ရွှေဘိုနှင့် ၃၆ မိုင်ဝေးသောနေရာတွင် ငှက်ဖျော် တိုင်းဆိုသော စခန်းကလေးကို တွေ့ရသည်။ လက်ဖက်ရည် ထမင်း၊ အအေးအပူတို့ အစုံရသည်။

ဆက်၍ တောထဲသို့ဝင်လာကြသည်။ ကန်ဘလူ မြို့နယ်ထဲရောက်နေပြီ။ သို့သော် မြို့မရှိ။ တောချည်းသာ ရှိသည်။ ယခင်က ဤနေရာများမှာ အသွားအလာခက်သော တောကြီးမျက်မည်းများဖြစ်ခဲ့ပေရာ၏။ ဗျူဟာလမ်းဖောက် ထိုက်မှ ဝင်းခနဲ လောကကြီးနှင့် ထိတွေ့သွားပုံရသည်။ ဗျူဟာလမ်းသည် တောကို လူစည်အောင် လုပ်ပေးလိုက် သည်။

ရွှေဘိုမှ ၄၃ မိုင်ဝေးသောနေရာတွင် စံပယ်နံ့သာ စခန်းကလေး ပွင့်လန်းနေသည်။ ဤနေရာမှ ကန်ဘလူသို့ သွားရသည်။ ၁၆ မိုင်ရေလျှောင်တစ်ဆည်သို့လည်း

ရောက်သည်။ ကန်ဘလူသည် ဆည်သူငွေဖြစ်လာသည်ဟု ပြောရမည်။ ဆည်ယူရမည့်ရေသယ်ဇာတကလည်းများ သည်။ တောတောင်တွေ မိုင် ၆၀ လောက် ရှိကောင်းသည်။ တောများတောင်များလည်း သစ်ပင်ဝါးပင်ငွေပါစေ မိုးကြွယ်ပါစေဟု ဆုတောင်းရသည်။

လွဲဆစ်၊ ဘော စသော စခန်းကလေးများကိုလည်း ဖြတ်ရသည်။ စခန်းများတွင် စားသောက်ဆိုင်တွေသာမက ရဲကင်းစခန်းကလေးလည်း ရှိတက်သည်။ သစ်တောစစ်ဆေး ရေးစခန်းများလည်းရှိသည်။

ကားသည် တောင်မြင့်များကို တက်လိုက်၊ ချောင်းထဲလျှိုထဲသို့ ဆင်းလိုက်။ ကျွန်းပင်စိုက်ခင်းများကို တရှည်တစ်မျော၊ တစ်ဝန်းတစ်လျားမြင်ရသည်။ ဤကျွန်းပင် ငယ်ကလေးများမှာ နိုင်ငံတော်၏အနာဂတ်ဘဏ္ဍာ။ ကျောက်သံပတ္တမြားတို့မှာ ထုတ်ယူလျှင် ကုန်ခမ်းလျော့ပါး နိုင်သည်။ သစ်ပင်မှာ ပြန်စိုက်လျှင် ရတနာအစားရသည်။ လူတို့ အသိအလိမ္မာ လင်းမြဲကြလျှင် ကောင်းလေစွ။

ကားဆရာက ကားကို လမ်းဘေးဖြည်းဖြည်းရပ် လိုက်သည်။

“ဘာဖြစ်တာလဲ” “ဘီးပေါက်ပြန်ပြီ” ထုံးစံအတိုင်း ဘီးပိုနှင့်လဲတပ်ကြပြန်၏။ တစ်ချက်ခန့်ရှိနေပြီ။ လူလည်း စားဖို့လို၏။ ဘီးလည်းဖာဖို့လို၏။

အင်း။ ရွှေဘိုမှ ၆၇ မိုင်။ ဘီးဖာဆိုင်မြင်သည်နှင့် ဝင်လိုက်ကြ၏။ ဘီးဖာတုန်း နေ့စာစားကြမည်။ ကပ်လျက် ရှိသော ချမ်းမြေ့စားသောက်ဆိုင်သို့ ဝင်လိုက်ကြ၏။ ဆိုင် ကလေးမှာ သန့်ရှင်းသပ်ရပ်သည်။ ထိုအချိန်မှာ ဧည့်လည်း ရှင်းနေ၍ ကျွန်တော်တို့မှာ ထိပ်တန်းဧည့်သည်တော်ကြီး များဖြစ်သွားကြ၏။ ထုံးစံအတိုင်း မြန်မာဟင်းများကို မှာစားကြသည်။ ဖွယ်ဖွယ်ရာရာ ကောင်းကောင်းမွန်မွန်ချက် ထားသည့်ဟင်းများ၊ ထမင်းမှာ အရောင်နီသော်လည်း စား၍ နူးညံ့ပါသည်။ ဟင်းသီးဟင်းရွက်အရံများကလည်း ကောင်းသည်။ ဆာဆာနှင့် အားလုံးစားကောင်းကြသည်။ တစ်ယောက်အတွက် သုံးရာပင်မကျ။ ထမင်းပြီးတော့ လက်ဖက်ပွဲမေတ္တာပင် ပါသေးသည်။

ဆိုင်၏နောက်ပိုင်းသို့ ဝင်ကြည့်ကြသည်။ အလို လေး ယမကာတောင်ကြီးပါလား။ ခရီးသည်အချို့၏ မွတ်သိပ်မှုကို ဖြည့်ပေးရပုံပေါ်၏။ ယမကာ၊ ဆေးလိပ်၊ ကွမ်းတို့ကို စားသုံးမှုမှာ ကျန်းမာလှပညာပေးကျန်းကလေး

ကို ဝါးဖို့လိုက်သော ပင်လယ်ဒီလွှင်းကြီးပါတည်း။

ထမင်းစားပြီး ကားဆရာမှာ လက်ဖက်အုပ်ကိုင်ရင်း ပက်လက်ကုလားထိုင်ကြီးပေါ်တွင် တခူးခူးနှင့် အိပ်မက်တိုင်းပြည်ထဲရောက်သွားပြီ။

“ညက ကျွန်တော်တို့အိမ်နားမှာမီးလောင်တာ တစ်မှေးမှ မမှေးခဲ့ရဘူး” ဟု သူ့ပြောခဲ့သည်ကို ပြန်ကြားမိသည်။

“ကြည့်ပါဦး၊ ဒီပန်းပင်ကလေး မလှဘူးလား” ဟု ကျွန်တော့်ဇနီးက အရွက်ကျောက်စိမ်းနှင့် ကျောက်စိမ်းနု တွဲစပ်နေသည့် ဂပုန်းပင်ကလေးတစ်မျိုးကို ကြည့်ပြောလိုက်သည်။

အပင်ကလေးက ချစ်စရာကောင်းပါသည်။ အရွက်များကို အရည်ဒီဂရီအမျိုးမျိုးဝင်နေသည့် ကျောက်စိမ်းသားနှင့် ထုထားသလို။

“ကျွန်မတို့ အပြန်ကျတော့ ဒီဝင်မယ်။ တစ်ကိုင်းလောက်ပေးလိုက်လို့ရမလား” ဟု ဇနီးသည်က သံယောဇဉ်ရွှေကြိုးကမ်းလိုက်သည်။

“ပေးပါမယ်၊ အပြန်ကျင်ခဲ့ပါ” ဟု ဆိုင်အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားများကလည်း သဘောကောင်းကြလေသည်။

တောင်ကြီးများပေါ် ဆက် ဆက် တက်ကြရပြန်သည်။ သင်္ကြန်ပြီးစ ခီပုယုမိုးပြင်မှာ တောင်ကြီးများနှင့် ရောလှပတတ်။ တောနက်တော့ ငှက်သံတွေကလည်း စုံနေသည်။ သံမှန်နှင့် တထိုထိုအော်သည့်ငှက်၊ သံရှည်ဆွဲစက်သေနတ်ပစ်သည့်ငှက်၊ တေးသံပြိုင်ဆိုသည့်ငှက်များ စုံနေသည်။ ကျွန်တော်တို့ကားကလေးမှာ တစ်ဆင်းတက်သော် တစ်တောင်ကျော်မဆုံးဖြစ်နေသည်။ ချောင်းကလေးတွေက စမ်းရေတသွင်သွင်နှင့် လျှို့ချောက်တို့အဆုံးတောင်နံရံမတ်တတ်ကြီးက ဆီးနေပြန်သည်။

သီတာ၊ ဖီလာ မြောင်ကာဆီပါလို့ တောင်ကြီးတွေက အံ့မှိုင်းရီ အံ့မှိုင်းရီဆိုသော ခေတ်ပေါ်တော့ဘွဲ့သီချင်းကလေး၏ သံစဉ်များ နားထဲသို့ ဖျံ့ဝင်လာသည်။

သစ်ပင်ကြား တောလမ်းဝမှာ အမှတ် (၁) စက်မှုဝန်ကြီးဌာန၊ ကန်ဘလူသကြားစက်အတွက် ကြံစိုက်ခင်းဆိုသော ဆိုင်းဘုတ်များကိုလည်း မကြာခဏဖြတ်သန်းတွေ့ ရှိရသည်။ ကြံခင်းအနိမ့်အမြင့်၊ အစိမ်းအနုအရင့် အမျိုးမျိုးကိုလည်း အချို့နေရာများတွင် လှမ်းမြင်ရသည်။ ဝါစိုက်ခင်းဆိုသောဆိုင်းဘုတ်လည်း တွေ့ရသေးသည်

ကျွန်ုပ်တို့လင်္ဒာပြန်သောအခါ သမ္မတကျောက်စိမ်းနီသစ်
ဘိုင်ဘုတ်များကို ဝတ်ရသည်။ ဤနေရာမှာ ပူလတ
ဘိတ်ပြည်နှင့်သောမိသည်။ ကားလမ်းပေါ်တွင်သောသစ်
ဘိုင်ဘုတ်များကိုလည်း သန့်စင်ရပြီး ဖိုလာသည်။
ရည်ပိုင်း ပြည်လမ်း ဖြစ်သည်။ လမ်းဆန်းအက်သွယ်နေရာ
ပြင်ပပိုင်းအရပ်မှာ ရွက်ရက်လို ခုတွဲသဖြင့်လေသည်။

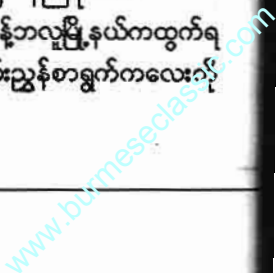
ထင်၏။

သစ်တော၏ အချို့နေရာများမှာ သစ်ပင်များကို ရှင်း၍ တောင်ယာစိုက်ခင်းလုပ်ကြသလားမသိ။ လမ်းနားရှိ သစ်ဝါးတို့ကို ခုတ်လှဲဖိနပ်ရင်းလင်းနေသည်များကိုလည်း မိမိတို့လူလူနှင့် တွေ့နေရသည်။ နှုတ်ပြန်စိတ်များ ကျင့်တတ်လာသည်။ ခြောက် ကျွန်းစိုက်ခင်းလိုလုပ်မယ်ဆိုရင်လည်း ကောင်းမှာပါပဲ။

လမ်းဘေးမှာ အရပ်သူအရပ်သားများ၏ စုတ်ချာလှသည့် တဲမမည်များကိုလည်း အများကြီးတွေ့ရသည်။ မိန်းမများစွာမြင်ရသည်။ ဝါးနီးသပ်နေကြသည်။ နီးစကြီးများမှာ ရှည်လှသည်။ နီးတွေတစ်ပုံကြီး၊ တစ်ပုံကြီး တောင်းရက်၊ ဖျာရက်၊ ပုတ်ရက် စသည့်အတွက်၊ ဤနီးများကို မြို့ကုန်သည်များထံ သွင်းရသည်။

အချို့စခန်းများတွင်လည်း မီးသွေးအဝတ်မည်းမည်းများကို ထုနှင့်ထည်နှင့် လှမ်းမြင်ရသည်။ အစားထိုးလောင်စာများသုံးစွဲ ဆော်လူးကောတတ် (အသက်ကယ်ဆေး) သွင်းကြရတော့မှာပါကလားဟု ကြက်သီးသိမ့်သိမ့်ထမိသည်။ သို့သော် ဘယ်လိုအစားထိုးလောင်စာလဲ။ လောင်စာတောင့်တွေလား၊ ဓာတ်ငွေ့လောင်စာလား၊ နေရောင်ခြည်လောင်စာလား၊ လား၊ လား ပညာဝင်ခန်းမှ ကမ္ဘာကိုကယ်နိုင်မည်။ အခုထိ ပညာတို့မတတ်ကြသေး။ လက်နက်လုပ်ရေးက ပိုအရေးကြီးနေကြပုံပါပဲ။

ရှေ့နားရောက်တော့ ကန်ဘလူမြို့နယ်ကထွက်ရတော့မှာဟု ကျွန်တော်က ခရီးလမ်းညွှန်စာရွက်ကလေးကို ကြည့်ပြောလိုက်သည်။

ဟင်သော်- ၇၇ မိုင်
တောင်ပုံ- ၇၈ မိုင်

ဤစခန်းကလေးနှစ်ခုကြားရှိ ဇော်ချောင်းတွင် ကန့်ဘလူမြို့နယ်ဆုံးသည်။ ကောလင်းမြို့နယ်စသည်။ တောင်ပုံဘက်တွင်လည်း စားသောက်ဆိုင်များနှင့် တည်းခိုခန်းများနှင့် မြိုင်သည်။ ဇော်ချောင်းရေကျနေလျှင် စောင့်ကြရသည်။

ကားက ဆက်မောင်းလာသည်။ တောတောင်များ ပါပ။ တောင်မြင့်ကြီးများကို တက်ကောင်းတုန်း၊ ပတ်ကောင်း တုန်းဖြစ်သည်။

တဖြည်းဖြည်း တောင်ထုကြီးများကြားမှ ကွင်းများ ဝင်းလျှပ်လက်ကြားယိုလာသည်။ ကောင်းကင်နှင့်နီးနေရာမှ ကောင်းကင်နှင့် အလှမ်းကွာလိုက်လာသည်။

တောင်များကြားမှ လျှောထွက်လိုက်သောအခါ မျက်စိပြေးနိုင်သောကွင်းကျယ်။ မိုင်တိုင် ၈၈ လောက်ထင် သည်။

ကွင်းရွာကလေးတွေကိုစတွေ့ပြီ။ ညောင်တုန်း၊ ကုက္ကိုကုန်း၊ ငါးကြီးအိုင်စသည်များ။ သွပ်မိုးဖွေးဖွေးများ ဖူးပွင့်နေကြသည်။

ကွင်းဖြစ်သော်လည်း တောင်ပတ်လည်ဝိုင်းနေ သည်။ တောင်ကျချောင်းကလေးများမှာ မိုးရွာပြီးစ တီကောင်တွေလောက် ပေါသည်။ ချောင်းကလေးတွေလျှင် တံတားကလေးခင်း။ သူ့သစ်သားအခင်းနှင့် ကားဝမ်းပိုက် ထွတ်ပါစေး ရင်မ၍ ကားစီးနေရသည်။ တစ်နေရာတွင် ထား တံတားပြင်နေ၍ အောက်ကကွင်းမောင်းရသည်။

ကွင်းလမ်းမှာ ဖုန်ထုက ခူးဆစ်နီးနီးအထိ။ ကားမသွားတော့ ၍ အားလုံးကဝိုင်းတွန်းကြရသည်။ ကားရင်ဘတ်မှာ လမ်း ကြောလယ်ပြေခုံးခုံးနှင့် နဖူးစာရွာလည်ဆုံနေသည်။ နေပူ ပြင်းပြင်းတွင် ကျွန်တော်တို့လည်း ခွေးတရွဲရွဲ ဖုန်တလုံးလုံး နှင့် မျောက်ရုပ်များပေါက်သွားကြပါတော့သည်။

၉၅ မိုင်ရှိ ကျောက်တန်းသို့ရောက်သောအခါ လူများလည်း ခွေနေပြီ။ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ဝင်၍ အအေး မှာသောက်ကြရသည်။ ကနေ့ မီးရလို့ အအေးရတာ။ ကံကောင်းတယ်ဟု ဆိုင်ပိုင်ရှင်က ပြုံး၍ပြောသည်။

ကျောက်တန်းမှဆက်၍ ဗဟာလမ်းမကြီးအတိုင်း သွားလျှင် ဖြစ်ကြီးနားအထိ ရောက်နိုင်သည်။ ကျွန်တော် တို့ကမူ ကျောက်တန်းမှ ကောလင်းသို့သွားသောလမ်းခွဲကို လိုက်ကြမည်။ ကောလင်းမှ ပင်လယ်ဘူးသို့ ဆက်ကြရမည်။ အချိန်ကလည်း ညနေစောင်းလာပြီ။

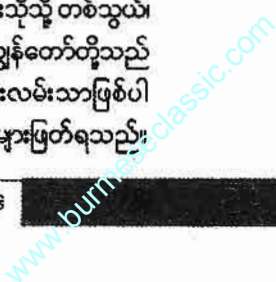
ခရီးပြန်စမည်ဟု ကားဘီးလိုလိုကိုမှ ဘီးတစ်လုံး အိနေပြန်ပြီ။ ချက်ချင်းဟာကြရပြန်၏။

စောင့်နေရင်း အလှူခံဌာနမှ နိဗ္ဗာန်ဆော်သံကို မပြတ်ကြားနေရသည်။ ဤအရပ်မှလူများမှာ စကားသံ တော်တော်ဝဲနေကြပြီ။ ဝဲပုံမှာရှင်းဝဲ။ သို့သော် နိဗ္ဗာန်ဆော်ကြီး ၏အသံမှာကား သရများကွာနေသည်။ အလို ရခိုင်သံပါ လား။ အသံက လူမျိုးကိုပြောတတ်ပါသည်။ ဩော်... တိုင်းရင်းသားတွေက နေရာအနှံ့ အဆင်ပြေသလိုနေကြ ပေသကဲ့ရီး။

ကွေ့ချိုးတွင် လမ်းခွဲလိုက်သောအခါ သမန္တာ ကျောက်တန်းဆိုသော ဆိုင်းဘုတ်များကို ဖတ်ရသည်။ ဤနေရာမှာ မူလက အိမ်ခြေနည်းနည်းသာရှိသည်။ ကားလမ်းဆုံဖြစ်သွားသောအခါ ဆိုင်အမျိုးမျိုးတိုးလာ သည်။ ဆန်စက်များ ရှိလာသည်။ စည်ရင်း ပိုစည်လာရင်း ဖြစ်သည်။ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးနှင့် စည်ပင်ဖွံ့ဖြိုးရေးမှာ မျက်မှန်လို စုံတွဲသာဖြစ်လေသည်။

ဤလမ်းတွင်လည်း တောင်များကျော်ရပြန်လေ သည်။ တောများဖြတ်ရပြန်သည်။ တောကလှသည်။ ဟင်္သာကြီးဝိုင်း။

လမ်းသည် တောင်မော်ရွာ၌ ဝန်းသိုသို့ တစ်သွယ်၊ ကောလင်းသို့တစ်ကြောင်း ခွဲသွားသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ကောလင်းလမ်းကိုလိုက်လာ၏။ မြေကြမ်းလမ်းသာဖြစ်ပါ သည်။ မညီမညွတ် ကတိမ်းကစောင်း။ ရွာများဖြတ်ရသည်။

အိမ်တချို့မှာ ရှေးကျကျပုံ့ သစ်သုံးများသည်။ လမ်းမှာ လည်း ရေစိမ်းစိမ်းနှင့်ချောင်းများကို ကျော်ရပြန်သည်။ မိုင်နှစ်ဆယ်ဝေးသောလမ်းကို နှစ်နာရီလောက်မောင်းခဲ့ရ သည်ထင်ပါ၏။

ကောလင်းသို့ရောက်သောအခါ ပင်လည်ဘူးမှ လူကြိုလွတ်မလွတ် စုံစမ်းရသည်။

ကောလင်းကား ညနေဆိုင်သိမ်းချိန်၊ သို့သော် စည်ပါသည်။ မြို့ကြီး၏ ခြေလက်မုက်မှာ သွက်လက်လှုပ်ရှား နေပါသည်။ ၁၉၅၂ တုန်းက ကျွန်တော်လာခဲ့ဖူးသော ကောလင်းနှင့် လုံးဝမတူတော့။

ကောလင်းမှထွက်လာသောအခါ နေကျနေပြီ။ မြို့ထွက်လမ်းမှာ သဲဖြူ ရာဇမတ်နှင့် ကင်းဝေးနေရှာသည်။

မကြာမီ ဝန်းသိုမြို့နယ်သို့ ဝင်လိုက်ကြရ၏။ ဝန်းသိုမြို့နယ်ဆိုသော်လည်း ပင်လည်ဘူးသို့သွားသော တောင်တက်လမ်းဖြစ်သည်။

တခြား သွားသူလာသူ လုံးဝလောက်မရှိသော တောတောင်လမ်းတွင် စက်ဘီးတွေ အဆက်မပြတ်တွေ့ရ သည်။ အမျိုးသမီးက ပိုများသည်။ အလုပ်ငှာနုတစ်ခုခုက ပြန်လာကြတာလား။ ဟုတ်ပါသည်။ အလုပ်ပြန်တွေ့ပါ။ သူတို့အလုပ်က ရွှေကျင်သောအလုပ်ဖြစ်သည်။ အင်ဇိုင်း ကလေးတွေနှင့်။ အနီးအနားတစ်နေရာရာသို့ ရွှေသွားကျင် ကြပြီး ညနေအိပ်ပြန်ကြခြင်း ဖြစ်ပုံပေါ်လေသည်။

လေကအေးနေသည်။ နေ၏နောက်ဆုံးရောင်ခြည် များသည် ကောလင်းဝန်းသိုအနောက်တောင်တန်းကြီး ကိုရွှေရောင်စဉ်ထိုးပေးနေသည်။ ဤနေရာမှာ လမ်းကလည်း ကတ္တရာမိတ်ကပ်ချောချောမွေ့မွေ့နှင့် ကောင်းလှပါဘိ တောင်း။ ချိုးငှက်ကလေးများက တောင်ကမ်းပါးယံက လွမ်းစဖွယ် ကူနေသည်။

ကျွန်တော်စိတ်ထဲ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းတစ်ရာ ကျော်သို့ ပြန်ရောက်သွားသည်။ သီပေါမင်းပါတော်မူချိန်က နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်များနှင့် ပန်းပြားပင်မြန်မာမင်းမှုထမ်းကြီး အချို့တို့ ပူးပေါင်း၍ နိုင်ငံကျွန်ပြုရေးကို လိမ်နည်း၊ နှိမ်နည်း နှစ်မျိုးသုံး၍ အားတက်သရော လုပ်ကြနေကြစဉ် တွင် ဤဝန်းသိုနယ်ကလေးရှိ စော်ဘွားလူငယ် မောင်အောင်မြတ်သည် ရှိသမျှအားကိုစုန်း၍ နယ်ချဲ့တပ် များကို ထိုးနှက်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံချစ်စိတ်ဓာတ်၊ လွတ်လပ်ရေးစိတ်ဓာတ်ကို အောင်လံတလူလူ ထူခဲ့သည်။

နယ်ချဲ့သမားတို့ ကြောက်စိတ်သိမ့်သိမ့်တုန်သွားအောင် လက်နက်ကိုင် တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

ဦးအောင်မြတ်တို့၏ မြန်မာတိုင်းရင်းသားမျိုးချစ် တပ်ဖွဲ့များ လှုပ်ရှားခဲ့ကြသည့် မှန်ကင်းတောင်၊ ကျိုင်းခွင် တောင် စသည်တို့သည် ယခု ကျွန်တော်တို့ ဖြတ်သွား နေသော တောတောင်များပင် ဖြစ်မည်လော။

တောင်ကြီးများမှာ မိုးပြာမှိုင်းမှိုင်းဆီသို့ ထိုး နေသည်။ ဖဲပြားအနက်ရောင်ကလေးသည် တောတောင်စိမ်း စိမ်းကြီးများကို ရစ်ပတ်နေသည်။ ကျွန်တော်တို့ကားကလေး သည် နောက်ဆုံးနေရောင်ကို ရနိုင်သမျှရအောင်လှရင်း ကျားသစ်တစ်ကောင်ကဲ့သို့ ပြေးတက်နေသည်။ ကွေ့ကလေး တွင် “ပင်လည်ဘူးမြို့နယ်အစ ၂၉ မိုင် ၆ ဖာလုံ” ဆိုသော ဆိုင်းဘုတ်ကိုတွေ့ရသည်။ ဒီလမ်းလိုကောင်းရင် ၂၉ မိုင် မကြာပါဘူးဟု လမ်းအရသာကိုခံ၍ မောင်းရင်း ပြောမိကြ ၏။

တောင်တက်လမ်းဆိုသော်လည်း လမ်းအူကြောင်း ရွေးသူတို့တော်ခဲ့၍ အမြင့်အစောက်ကြီးများ၊ အတက် အဆင်း သိပ်မလုပ်ရ။ ပြေပြစ်စွာ တက်ဆင်းရသည်များ သည်။

သို့သော် ပင်လည်ဘူးမြို့နယ်အတွင်းရှိ ဤပိုင်းသုန် တောင်ကြီးသည် ပေ ၅၄၃၀ မြင့်သည်ဟု သိရသည်။

ပေကုန်းဆိုသော သစ်လုပ်ငန်းစခန်းသို့ရောက် သောအခါ နေရောင်ဝါလည်း ပျောက်ခဲ့ပြီ။ စခန်းတွင်ကား သစ်တင်ကားများ၊ ယန္တရားများ လှုပ်လှုပ်ရှားရှား အလုပ်များ နေသည်ကို လှမ်းမြင်ရသည်။ သစ်လုံးပုံကြီးများ ကာယဗလ ပြနေသည်ကိုလည်း မြင်ရပါ၏။ အမှောင်ရောက်ချိန်တွင် မြေလင်းရွာသို့ဝင်သည်။ ရွာအဝင်ချောင်းရေပြင်ထဲ ကားချ မောင်း၍ ဖြတ်ရသည်။ ရွာထဲသို့ ကွေ့ကာလိမ်းကာ

www.burmeseclassic.com

ဝင်လာကြသည်။ အဆင်းရဲကြီးမဟုတ်။ အချမ်းသာကြီးလည်းမဟုတ်ဟု ထင်ရသော တောင်ပေါ်ရွာကလေး။ ကျန်းမာရေးဌာနဆေးခန်းလည်းရှိသည်။ ထမ်းပိုးနှင့် တောင်းနှစ်လုံးကို လျှို့ဝှက်လှသော အမျိုးသမီးတစ်ယောက်ကိုတွေ့၍ “ဒီလမ်း ပင်လည်ဘူးကို သွားတာ ဟုတ်ရဲ့လား” ဟုမေးသောအခါ “ဟုတ်တယ်၊ ဟုတ်တယ်” ဟု ချီမြစွာ ဖြေလေသည်။

သို့သော် မှောင်နေပြီဖြစ်၍ ဘာကိုမှ မမြင်ရတော့။ ကားမီးထိုး၍ ဖြည်းဖြည်းမောင်းကြရသည်။ လမ်းကလည်း တောင်ပေါ်တုန်းကလို မချောညက်တော့။

အမှောင်ထဲတွင်ပင် မျက်စိကန်း တစ္ဆေမကြောက် ဆိုသလို မောင်းလာကြ၏။ လမ်းကဆိုးသည်ထက် ဆိုးလာသည်။ လမ်းပေါ်မှာကျောက်လုံးကျောက်ခဲများ ထင်ရာစိုင်းစိုင်းနေသည်။ ကားရင်အုပ်နှင့် ဆောင့်မိမည်လည်း ကြောက်ရသည်။ လမ်းလွဲမှာကိုလည်း စိုးရိမ်ကြသည်။ သစ်တောများတွင် သစ်ထုတ်လမ်းကြမ်းများ လုပ်လုပ်ထားကြသည်များကလည်းရှိတတ်ရာ သစ်ထုတ်လမ်းတစ်ခုခုကို လွှဲဝင်သွားမိမှာကို အမှန်စိုးရိမ်မိပါသည်။ ကျောက်လုံးများပေါ် ကားကလည်း တဒိန်းဒိန်း၊ လူတွေ၏ ရင်မှာလည်း တဒုန်းဒုန်း၊ မွန်းမွန်းကျပ်ကျပ် မရှူသာ၊ မရွက်သာ လိုက်လာကြရ၏။

မြေလင်းပြီးရင် ပန်းခူး၊ ပန်းခူးပြီးရင် စိမ့်ကြီးတဲ့ ဟု ဤလမ်းကို မကြာမီကသွားဖူးသော ဦးသန်းဝင်းက လမ်းညွှန်နေသည်။

သို့သော် မှောင်ပိန်းပိန်းထဲတွင် စိမ့်ကြီးလည်း မမြင်ရ။ မြိုင်ကြီးလည်း မတွေ့ရ။ ကျောက်ခဲတွေကသာ ကားကို တဝန်းဝန်းကျီစားနေကြသည်။ လမ်းဟုတ်မှ ဟုတ်ပါမလား။

အမှောင်ထဲမှာ ပုစဉ်းရင်ကွဲတို့က တစ်စီအော်၍ ကျွန်တော်တို့ကို လှောင်ညာနေကြသလို။

ကားဆရာကလည်း အလွန်စိတ်ရှုပ်စွာ ထိုကျောက်လုံး ကျောက်ခဲများပေါ် တင်္ဂါမီးဂျိမ်းနင်းရင်း ဆက်မောင်းလာသည်။ ကျွန်တော်တို့မှာ ရွေးချယ်စရာ ထည်း ဘာမှမရှိပါ။

ရက်ကလည်း လဆုတ်ရက်၊ လမ်းကလည်း ထမ်းပျက်။ နေရာကလည်း တောနက်နက်။

ဘာဖြစ်ဖြစ် ကျွန်တော်တို့ အကြောက်တော့

မရှိပါ။ လမ်းလွဲမှာကို စိုးရိမ်မိခြင်းသာရှိသည်။

တောင်တစ်ကွေ့တွင် လှည်းတစ်စီးမြင်ရသည်။ လူကောင်းတွေဖြစ်ပါစေ။ မောင်းလာသူမှာ ကိုးနှစ်ခန့် ကလေး။ သူတစ်ယောက်တည်း။ အင်း ဒီတောထဲမှာ စိုးရိမ်စရာ၊ ကြောက်စရာမရှိဟု တိုး၍ သတ္တိအားဖြစ်မိသည်။ “ဒီလမ်းက ပင်လည်ဘူးကိုသွားတဲ့လမ်းဟုတ်ရဲ့လား” ဟု မေးလိုက်သောအခါ ကလေးက

“ဟုတ်တယ်၊ ဟုတ်တယ်” ဟု ရှိရှိသေသေ ဖြေပြန်လေသည်။

လမ်းမလွဲပါဘူး။ ဆက်မောင်း။ ကျောက်ခဲတွေနှင့် ဖိုက်တင်ချနေသောစက္ကန့်တွေ ဘယ်လောက်ရှိသွားမှန်းမသိ။ တစ်စက္ကန့်ကို တစ်နာရီကြာသည်ဟုထင်ရသောလမ်းခရီးပါ။ ပင်လည်ဘူးရောက်ခါနီးရင် ရေကျော်ကလေးတစ်ခု တွေ့လိမ့်မယ်။ အဲဒီကျ ရောက်ရောဟု ဦးသန်းဝင်းက ပြောပါသည်။

မျက်လုံးရှိသမျှသည် ကားမီးရောင်တွင် ရေကျော်ကို ရှာကြပါသည်။ တောတောင်အမှောင်ပဲ သွားမည်းကြီး တွေဖြူလျက်။

“ဟား၊ လမ်းပြန်ကောင်းသွားပြီ” ဟု ကားဆရာက ဝမ်းသာအားရဆိုလိုက်သည်။ ကားခဏရပ်ကြသည်။ ဪ . . . ဘီးတစ်လုံးက နင်ငါတို့ကို ဂရုမစိုက်ဘူးဟု ပြောလိုက်ပြန်ပြီ။ ခုထိ ဘီးလေးလုံးပေါက်ခဲ့ပါပြီ။

အမှောင်ကြီးထဲမှာ လက်နှိပ်ဓာတ်မီးနှင့်ထိုး၍ ဘီးလဲကြရသည်။

ဆက်မောင်းလာတော့ လမ်းကောင်း။

“ဟော၊ ဒီမှာ စည်းရိုးဖြူဖြူနဲ့ လူနေတဲ့နေရာရောက် လာပြန်ပြီထင်တယ်” ဟု ကျွန်တော်က ပြောမဆုံးခင် ဟော ဟိုမှာ ပင်လယ်ဘူးမြို့ဆိုင်းဘုတ်ဟု အားလုံးအော်လိုက်ကြပါသည်။

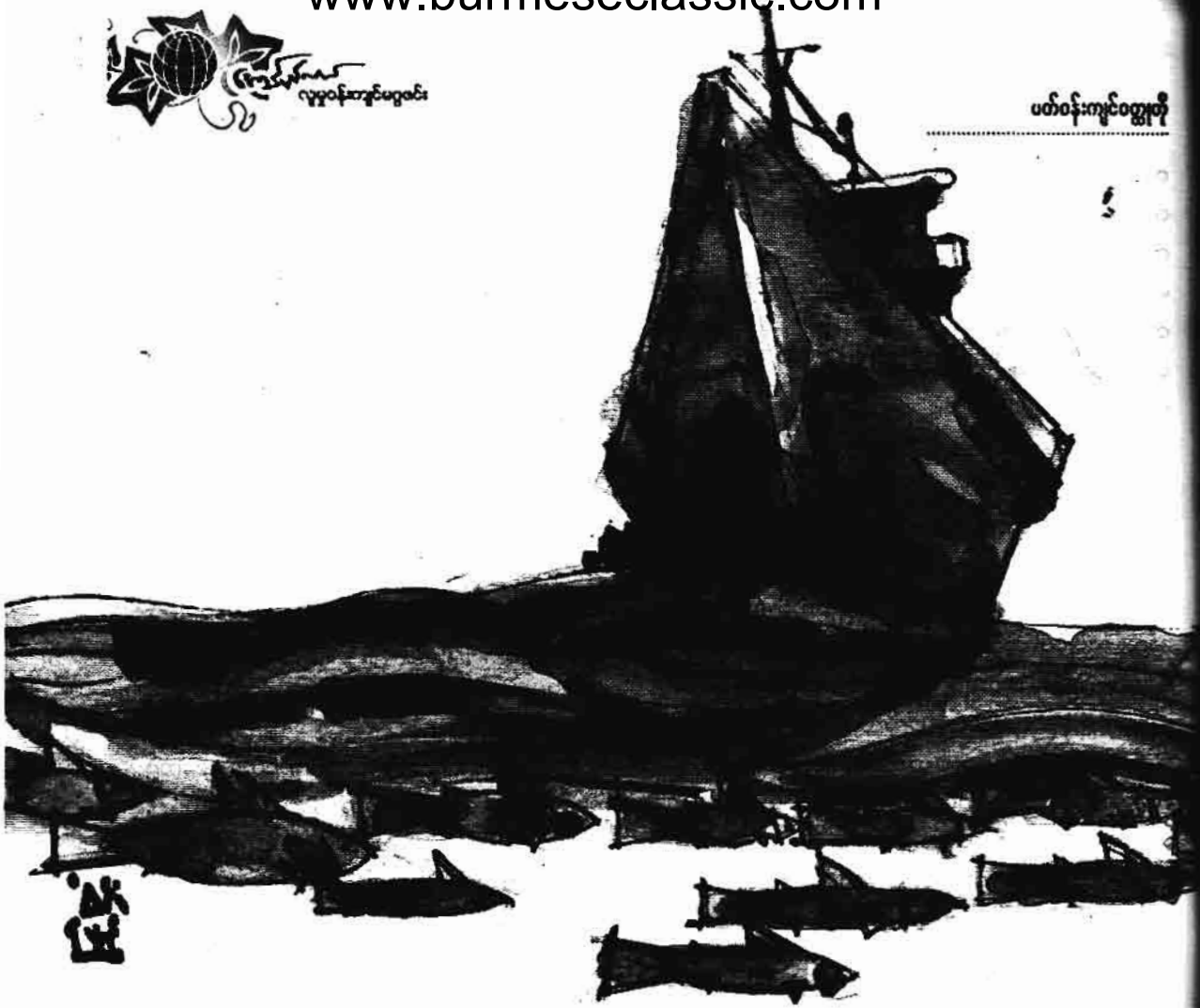
မှောင်မှောင်ထဲ ကားမီးရောင်အဖြာတွင် ပင်လည်ဘူးမြို့ဆိုင်းဘုတ်သည် ကနုတ်ပန်းနှင့် လှလှလေး။

“ဦးသန်းဝင်း ရေကျော်ကလေးကောဗျ” ဟု ကားဆရာက မေးလိုက်သည်။ ဦးသန်းဝင်းက ပြုံးဖြူဖြူ ရယ်နေလေသည်။

အံ့မောင်

No(5) - 2003 | အနုပညာကြေးမုံမဂ္ဂဇင်းမှ

“ဖငယ် ဒယ်တစ်ဖျားဖက်ရှင်ကို သွားမယ်”

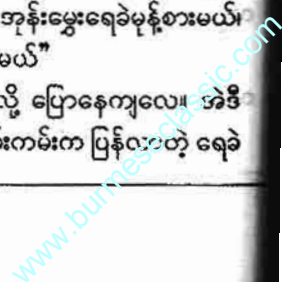
ကြပ်ဖျားမှာ ပိုက်ဖာနေတုန်း ကြပ်ရဲ့ လှေကာတိုင်မှာ ချည်နှောင် ထားတဲ့ ပိုက်လှေထဲက သားတော် သားဘိုရဲ့ ပြောစကားကို ရုတ်တရက် မဖြေမိသေးဘဲ အတွေးမှူးက အစီအရီ ဖြစ်ပေါ်လာနေလေရဲ့။ အရင် ဆယ် နှစ်လောက်ကများဆို ရေတိုးစ လဆန်း ၁၁ ရက်၊ ၁၂ ရက်လောက်တွေမှာ သားများမိတို့၊ ဝက်ဖြူကျွန်းတို့၊ မီးစိမ်း တို့ဘက်မှာ ညနေနေလုံး မချုပ်တချုပ်

ရေမဲငယ် နဲ့ ပိုက်တစ်စူးပစ်လိုက်ရင် နှစ်ပိဿာ စီး သုံးပိဿာစီး အကောင် တွေ ဆယ်ကောင်ထက်မနည်းရပြီပေါ့။ လွန်ခဲ့တဲ့ ဆယ်နှစ်လောက်ဆို တော့ ကောင်းကောင်း မှတ်မိသေး တယ်။ သားအို ခုနစ်နှစ် ရှစ်နှစ်သား လောက်ကပေါ့။ ကိုယ့်မှာ ကနုနဲ့ အိမ်ထောင်သက် ငါးနှစ်ရတာတောင် သားမပေါက်လေတော့ ကနုအစ်မက ပေါက်တဲ့ လေးယောက်ထဲက နို့ညှာ ကောင် ဒီသားဘိုကို ငါးနှစ်သား ကတည်းက ယူမွေးထားတာလေ။

ဖျားဆုံးလို့ ပိုက်လှေနားရက်ဆို ရင် ညနေစာစားပြီး ည ၇ နာရီလောက် မှာ ရွာလှေဆိပ်ဖက် သားအိုကို လက် ဆွဲပြီး လျှပ်စစ်မီးရောင်တွေ ထိန်ထိန် လင်းနေတဲ့ ဈေးဆိုင်တွေ၊ စားသောက် ဆိုင်တွေဆီကို သွားကြတာပေါ့။ အဲ ဒီမှာ သားအိုက စကားတတ်ဆိုတော့

“ဖငယ်နော် ကတ်ကြေးကိုက် မစားလို့ရ၊ အုန်းမွှေးရေခဲမုန့်စားမယ်၊ ပူတင်းစားမယ်”

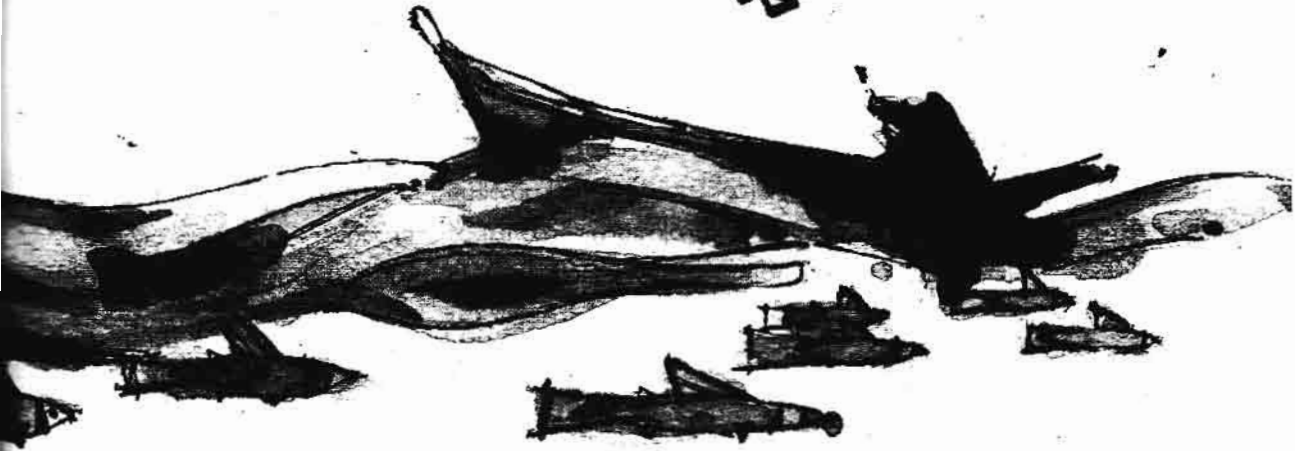
လို့ ပြောနေကျလေ။ အဲဒီ ရက်မှာ ရှမ်းကမ်းက ပြန်လာတဲ့ ရေခဲ

မယုတ်မနုတ်အားပေးရအောင်

အားပေးရအောင်
အားပေးရအောင်

လှေတွေလည်း ဆုံတော့ ဆိုင်တွေမှာ အထည်ဆန်း ရောင်စုံကလေးဝတ် လူကြီးဝတ်တွေနဲ့ အသုံးအဆောင် တွေ အစီအရီ ချိတ်ဆွဲထားကြတယ်။

ကျုပ်တို့ပင်လယ်ရွာတွေမှာ ဈေး ဆိုင်ဆိုရင် အစုံရောင်းချကြရတယ်။ ဆန်၊ ဆီ၊ ဆား၊ ငြုတ်၊ ကြက်သွန် မီးဖို ချောင်သုံးပစ္စည်းတွေကစလို့ အဝတ် အထည်၊ အလှကုန်၊ ကလေးကစား စရာ၊ အင်္ဂလိပ်မြန်မာ အိမ်သုံးဆေး မျိုးစုံ ရောင်းကြတယ်။ အဲဒီတော့ သားအိုက အုန်းမွှေးရေခဲမုန့်စားရင်း၊

ပူတင်းစားရင်း ဆိုင်မှာချိတ်ထား တဲ့ ရှမ်းကမ်းကလာတဲ့ ကလေးဝတ်စပွဲရှုပ် အပြာရောင်စိုစိုလေးကို လက်ညှိုး ထိုးပြီး

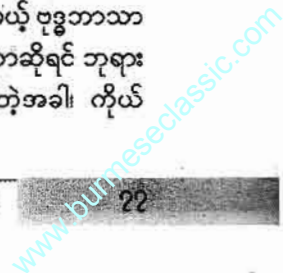
“နော်ကို ဝယ်ပေးနော် နော်” လို့ ပူဆာတယ်။ မယားကနုက လည်း သူ့တူနဲ့ပြိုင်ပြီး အားကျမခံ

“နောင်မြင့်စိုး တို့ကိုလည်း ရှစ် ဆယ်တစ် ပါတိတ်နော်”

လို့ ဆိုပြန်ရော။ ကျုပ်က လည်း ခေါင်းညိတ်ရတာပေါ့။ စားပြီး သောက်ပြီးလို့ ဝယ်ကြ ခြမ်းကြတော့

မယားကနုက ရှစ်ဆယ်တစ်နဲ့တင် မကျေနပ်သေးဘူး။ ပန်းဖောက်အင်္ကျီ တို့ ဘာတို့ ဆက်လုပ်နေလို့ မနည်း တားပြီး ဝါဝင်ခါနီးနေပြီ ဝါဆိုလပြည့် အလှူအတန်းလေးရအောင် သင်္ကန်း လေး တစ်စုံလောက် ဝယ်ထားအောင် ပြောမှပဲ နားကြတော့တယ်။

ဟုတ်တယ်လေ၊ ကိုယ်တွေအလုပ် က ဝမ်းရေးအတွက် အကုသိုလ် အလုပ် လုပ်နေရပေမယ့် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဝင်ဆိုတော့ အခါပလာဆိုရင် ဘုရား သွား ကျောင်းတက်တဲ့အခါ ကိုယ်

တတ်နိုင်သလောက်လေး လှူရတန်းရ တာပေါ့။ ရွာကထိန်ဆိုရင် ပင့်သံယာ နှစ်ဆယ်၊ အစိတ်နဲ့ အားစည် တာပေါ့။ ကျောင်းကြီးရဲ့ ဘုရားခန်း ရှေ့နားမှာဆို ရင် ငွေပဒေသာပင်၊ ပစ္စည်းပဒေသာပင် တွေ ပြည့်လို့။ တချို့ရွာထဲက ရှမ်းကမ်း ကိုသွားတဲ့ ရေခဲလှေများ ပိုင်ရှင်တွေဆို ရှမ်းကမ်းသင်္ကန်း(ယိုးဒယားသင်္ကန်း) တွေ ပင့် သံယာကုန် လှူကြတယ်လေ။ ကျောင်းကြီးထဲမှာ ဘီရိတွေ၊ ပန်ကာ တွေ၊ ပလတ်စတစ်ကုလားထိုင်တွေ၊ မီးပန်းဆိုင်းတွေနဲ့၊ ဘုရားခန်းမှာဆို ဧရာမ အလှူမိနီယံ ဘုရားစင်ကြီးနဲ့၊ အားလုံး ရှမ်းကမ်းက ပစ္စည်းတွေ ချည်းပေါ့။

ကထိန်ပွဲ လာကြတဲ့ အမျိုးသမီး ငယ်တွေဆိုရင် အိတ် အိတ်ရှုန်တို့နဲ့ပေါ့။ အမျိုးသမီးကြီးတွေဆို ပန်းပေါက်၊ ရှစ်ဆယ်တစ်၊ သံကုတင်တွေ ဝတ်ကြ တာ ကြော့လို့။ အမျိုးသား ကြီးငယ် ဆိုရင် ပန်းသီးပလောက်၊ အုန်းနှစ်ပင်၊ ဂျီကျူ၊ မေးလ်၊ အဲရိုး၊ မန်ချက်စတာ တွေနဲ့ပေါ့။ တချို့ ကာလသားတွေက နိုင်တင်းဂျင်းနဲ့ နှစ်ထပ် တီရပ်တွေ ဝတ်ကြတယ်။ အွန်သယ်ရှင် မင်းသား ဝတ်တဲ့အတိုင်း လိုက်ဝတ်ကြတာလေ။

အဲဒီတုန်းကများဆို ကျုပ်တို့ ရွာ ကို ရွာနာမည်တောင် စခန်းသစ်လို့ မခေါ်ဘူး။ တောရန်ကုန်လို့ တင်စား ပြီး ခေါ်ကြတယ်။

အဲဒီ ၁၉၈၉ ခု၊ ၁၉၉၀ ပြည့် နှစ်တွေအလွန်ကစပြီး ကျုပ်တို့ ပိုက်ပစ် နေကျ ဝက်ဖြူကျွန်း၊ သားများမိနဲ့ မီး စိမ်းတို့ ဝှင်ထဲကို ဝါးလတ်လှေတွေ နယ်ကျော်ပြီး ဦးဆွဲကြတာ တရုန်းရုန်း နဲ့ပေါ့။ ဝါးလတ်လှေဆိုတာက ရှမ်းလို

ခေါ်တာ။ ဒရွတ်ဆွဲပိုက် တပ်ဆင်ထား တဲ့ ငါးဖမ်းလှေပေါ့။ အလျား ပေ ၈၀၊ ၉၀ လောက်ကနေပြီး ပေ ၁၀၀၊ ပေ ၁၅၀ လောက်ထိရှည်လျားပြီး လှေရဲ့ အကျယ် ဝမ်းဝက ၁၅ ပေ၊ ပေ ၂၀ လောက် ရှိတယ်။ ပင်လယ်ထဲမှာ လှိုင်းဒဏ်ခံနိုင် အောင် တည်ဆောက် ထားကြတာ ဖြစ်ပြီး တီးနဲ့တို့ အိန္ဒူတို့ မစ်ဆူဘီရိုတို့ အင်ဂျင်စက်ကြီးတွေ ထိုင်ထားပြီး မြင်းကောင်ရေ ၅၀၀ ကနေ ၇၀၀ အထိ ရှိကြတယ်။ ပိုက်ဆွဲတင်ရင်လည်း ရှမ်းအခေါ် စွမ်း(ကရိန်း)တွေနဲ့ ဆွဲတင်ကြတာပေါ့။ ကျုပ်တို့ ပိုက်ကြီးလှေ ဆိုတာ အရှည် ပေ ၅၀ လောက်နဲ့ လှေဝမ်းက ၁၀ ပေလောက် ရှိတာ။ ဖက်ပေါင်းမိုး ငိုထားပြီး တရွတ်စက် မြင်းကောင်ရေ ဆယ်ကောင်ကို ဝင်ရိုး တပ် ပန်ကာနဲ့ ပဲ့ချိတ်ပြီး မောင်းနှင် ကြတာလေ။ ပိုက်ကိုလည်း ကြည့်ဦး။ အလျား အတောင် ငါးဆယ်ခြောက်ဆယ် လောက်မှာ ပိုက်ကွက်ကြက ခြောက် လက်မလောက်ကျယ်တဲ့ ပိုက်ကွက်နဲ့၊ ရေတိုးရေဆုတ် လဆန်း လဆုတ် အခြေအနေကြည့်ပီး ပိုက်ပစ်ကြ၊ ပိုက်မျောကြတာကလား။ အဲဒီ တော့ ကျုပ်တို့ ပိုက်မှာ ကျုပ်တို့ပိုက် ကွက်နဲ့ ဝင်ဆန့်မယ့်ငါးပဲ ဝင်မယ်လေ။ ငါးရလို့ လှေပေါ်ရောက်ပြီဆိုရင်လည်း သေတဲ့ ငါးပဲ ယူတာပျ။ ရွင်နေသေးတဲ့ ငါးဆိုရင် တံငါတို့ထုံးစံ နန္ဒင်းလူးပြီး ရေထဲပြန်လွှတ်ပေးသေးတာ။ ရေပေါ် ဝါးပစ်လို့ မျှောနေလို့ ကံမကောင်းတဲ့ လိပ်များ ပိုက်မှာ ငြိပါလာရင်လည်း နန္ဒင်းလူးပြီး ပြန်လွှတ်ကြရတာပေါ့။ သူတို့ ဝါးလတ်လှေဆိုတာက

မာလိန်စင်ခန်းနဲ့ လှေသားနေခန်းနဲ့၊ စက်ခန်းနဲ့ ပဲ့နင်း၊ စက်ဆရာနဲ့၊ ရေရှုး ဆိုတဲ့ လှေသားအုပ်ချုပ်သူနဲ့ လှေသား ကလည်း အယောက် နှစ်ဆယ်ကျော်။ ပိုက်ဆွဲရင်လည်း ရေတိုးရေဆုတ်၊ လဆန်း လဆုတ်မရှိဘူး။ ပိုက်ဝ အလံ ၂၀/၃၀၊ ပိုက်ရှည် အလံ ၂၀/၃၀ ပိုက်ကတော့ ပဲ့နဲ့ အဝကျယ်ဖင်ရှုး ပိုက်တွေ သုံးကြတာ။ ပိုက်အဝမှာ ၆ လက်မ၊ ၅ လက်မကွက်က ငါးတောင် လောက်။ ၃ လက်မ၊ ၂ လက်မကွက်က လေးငါးတောင်လောက်။ ၂ လက်မ ၁ လက်မ ပိုက်ကွက်က လေးငါးတောင် လောက်နဲ့ နောက်ဆုံးမှာ ပိုက်အိတ် ဆိုတာက လက်သန်းဖျားလေး ထိုးလို့ ဝင်ရုံလောက် ပိုက်ကွက်အိတ်နဲ့။ ပိုက်ဝမှာ အောက်ခြေအလေးပြား တစ်ဖက်တစ်ချက်ဆွဲ၊ ပိုက်ဝအပေါ် ထောင့်တွေမှာ ကြီးလေးချောင်းဆိုင်း တပ်ပြီး ပင်လယ်ကြမ်းပြင်အထိ ပိုက်ချပြီး နေရာအနဲ့ စက်အားနဲ့ ရုန်းဆွဲကြတာပေါ့။ အဲဒီတော့ စဉ်းစား သာကြည့် ကြပေတော့။ ငါးကြီး ငါးကောင်း၊ ငါးနံ၊ ငါးသေး၊ ငါးမွှား ဘာကျန်တော့မလဲ၊ ကျုပ်တို့ ပိုက်လှေ သမားတွေ ဝှင်ပျောက်ကြရတာပေါ့။ ငါးစားကျက်တွေလည်း ပျောက် ကြရတာပေါ့။ ကျုပ်တို့ ငါးဦးစီးဌာန ကလည်း သူတို့ဖမ်းရမယ့်ပိုက်ကွက် တွေ အရွယ်အစားသတ်မှတ် ပေးထား တာတော့ ရှိပါလေရဲ့။ သူတို့ငါးဖမ်း ရမယ့် ဧရိယာတွေလည်း သတ်မှတ်ပေး ထားတာ ရှိပါလေရဲ့။ ရေခိုင် ဆယ်နှစ် မိုင်အပြင်ဘက် လောင်ဂျီကျူ လတ္တီကျူ မျဉ်းတွေနဲ့ပေါ့။ ဒါပေမဲ့လေ ဝါးလတ် ငါးဖမ်းလှေတွေအပြင်ဝါးတန်း လှိုတဲ့

ဝိုင်း ဝိုက်လှေကြီးတွေကိုပါ ခွင့်ပြုပေးလိုက်တော့ ဒရွတ်ဆွဲလှေတွေရော၊ ဝါးတန်း ဝိုင်းဝိုက်လှေတွေရော များ ပြားလာတော့တာပေါ့။

သတ်မှတ်ထားတဲ့ ဧရိယာအတွင်းမှာ ဆွဲလှေ၊ ဝိုင်းလှေတွေနဲ့ ပြည့်နှက်လို့ နေလေတော့ ကျုပ်တို့ ကမ်းနီးပိုက်လှေတွေ ဝှင်ထဲလည်း ပင်လယ်ပြင်တာဝန်ရှိသူများနဲ့ နားလည်မှုယူပြီး ဝင်ဆွဲကြ၊ ဝင်ဝိုင်းလာကြတယ်လေ။

တစ်ခုရှိသေးတယ်။ အဲဒီ ဝါးလတ်၊ ဝါးတန်း ငါးဖမ်းလှေတွေ ပင်လယ်ပြင်ထွက်ရင် ချက်ပွိုင့်ဆိုတဲ့ အဖွဲ့အစည်းပေါင်းစုံနဲ့ စစ်ဆေးတဲ့ အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့က စစ်ဆေးပြီး သတ်မှတ်ချက်နဲ့ ကိုက်ညီမှ ပေးထွက်တာ။ အဲဒီအဖွဲ့မှာ ငါးလုပ်ငန်းဦးစီး၊ ရေကြောင်းဦးစီး၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး၊ ပြည်သူ့ရဲအကောက်ခွန်၊ နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေး၊ စရဖ စတဲ့ အဖွဲ့စုံပါဝင်တယ်။ ချက်ပွိုင့်အဖွဲ့က သတ်မှတ်ပေးထားတာက ဝိုက်အိတ် ၂ လက်မ၊ ပင်လယ်ပြင်ထွက်မယ့် လှေက ၂ လက်မ ဝိုက်အိတ်နဲ့ပဲ ပြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ပင်လယ်ပြင်ရောက်တဲ့အခါ အဲဒီ ဝိုက်သုံးသလားဆိုတော့ မသုံးဘူး။ သူတို့ ချက်ပွိုင့်ပြတဲ့အထဲမှာ မပါတဲ့ ဝှက်သိုထားတဲ့ သုံးမတ်ကွက် (၃/၄)လက်မ၊ တမူးကွက် (၁/၈) လက်မ ဝိုက်အိတ်တွေ သုံးပြီး ဆွဲကြတယ်။

“ဖယ်ဝေ ဝေဖယ် အမိဝေ၊ နော်မေးတာ ကြားရဲ့လား၊ မနည်းကြာပြီ၊ ဖယ်ဘာစဉ်းစားပြီး အတွေးလွန်နေလဲမသိ၊ ဖာနေတဲ့ ဝိုက်ကွက်တွေလည်း ကျော်ကုန်ပြီ၊ နောက်ပြီးတော့ ကျန်ခဲ့တဲ့ ဖျားတုန်းက မီးစိမ်းမှာ ဝိုက်ပစ်ထားတုန်း၊ ဝါးလတ်က

နော်တို့ဝိုက်ပေါ်က ဖြတ်ဆွဲလို့ ဝိုက်တွေ ပြတ်ကုန်တာလည်း အစားပြန်ဆက်ရဦးမယ်လဲ”

လို့ သားအိုက ပြောပြောဆိုဆို ကျုပ်လက်က ဝိုက်နဲ့ ဝိုက်ဖာအပ်ကို ဆွဲယူလိုက်တော့မှ ကျုပ်လည်း လန့်လန့်ဖျတ်ဖျတ်နဲ့ အတွေးစတွေ ဖြတ်လိုက်ရတယ်။

“အေး အေး အေးလဲကွာ၊ ကွက်ကျော် ဖာမိတာတွေကို ဖြတ်ထုတ်လိုက်ပေါ့၊ ဝိုက်ဆက်ဖို့က မြို့လှေမှာ ဝိုက်သားမှာလိုက်တယ်၊ ညနေ မြို့လှေရောက်ရင် သွားယူလိုက်၊ မိုးလင်းတိုင် ကျရင် ရေပြည့်ချိန်မှာ လှေတုံးတင်ထားလိုက်၊ ရေကျချိန်ကျရင် လှေနည်းနည်း ပြန်ထေးပြီး မီးမြိုက်၊ ရေနေမဲ သုတ်ရအောင်လို့”

လို့ သားအိုကို ပြန်ပြောလိုက်တယ်။ သားအိုက

“ခင်ဗျား ခင်ဗျား”

လို့ အင်းခံပြီး ကြပ်ကနေ အိမ်ထဲဝင်သွားတယ်။ သူ့ရဲ့နောက်ကျောကို ကြည့်ပြီး လူပျိုပေါက်ဖြစ်တောင်နေပြီလို့ တွေးမိလိုက်တယ်။ အင်း . . . လို့ သက်ပြင်းရှည်ချရင်း မိုးလင်းတိုင် လှေထေးရာမှာသုံးမယ့် ထေးဆံတွေ ထည့်ထားတဲ့ အိတ်ကို လှေဦးခေါင်းချောင်ကနေ ယူထုတ်ပြီး စစ်ဆေးနေမိတော့တယ်။

အရင်ကဆို ဝိုက်ကြီးလှေတစ်စီးစာ ဝိုက်အစုံနဲ့မှ သိန်းတစ်ဆယ် မပြည့်ဘူး။ အခုဆို သစ်ဝါးက ရှားလာ၊ ဝိုက်သားတွေကလည်း ဈေးကြီးလာတော့ အစိတ်၊ သုံးဆယ်လောက်နဲ့တောင် လှေတစ်စီးစာ မရချင်တော့ဘူး။ ပင်လယ်ထဲ ငါးရှားလာပြီး ငါးအထိအမိနည်းလာတော့ ဝင်ငွေထွက်ငွေ မမှန်

တော့ဘူး။ လှေအသစ်တစ်စီးလောက် တည်ချင်တာ တစ်နှစ်မှမဖြစ်ဘူး။ ဒီနှစ် ဆယ်တန်းတက်မယ့် သားအိုကို တောင် ကျောင်းခဏ နှုတ်ထားရတာ စိတ်မချမ်းသာဘူး။ သားအိုက လိမ္မာလို့ သာပေါ့။

“ဖယ်တို့ မိငယ်တို့ အားမငယ်နဲ့ ဒီတစ်မိုး ဝိုက်ကြီးလှေနားတဲ့အခါ နော် လူငှားနှစ်ယောက်လောက်နဲ့ ကျောက်ပုစွန်ပိုက်ဆင်ပြီး ပဂဲပစ်မယ်၊ ဖယ်နားနေပေါ့” တဲ့။

ကျုပ်လည်း အဲဒါ စဉ်းစားမိသေးတယ်။ ကျုပ်တို့လုပ်နေတဲ့ ဝိုက်ကြီးလှေက ရာသီနဲ့လုပ်ကြတာ။ သီတင်းကျွတ်ဆီမီးထွန်းပြီးပြီဆို ဝိုက်လှေထွက်၊ ကဆုန်လဆို နားကြတာ။ အရင်နှစ်တွေကတော့ ဝိုက်ကြီးနားရင် ဝိုက်ငယ် (ပုစွန်ပိုက်) ပစ်ကြတာ။ အခုလည်း ပုစွန်က သိပ်မထိတော့ သားအိုပြောသလိုပဲ ပဂဲ(ကျောက်ပုစွန်) ဝိုက်ဖက်လှည့်ကြည့်မလို့။

“အေးကွ သားအိုပြောသလို ဒီတစ်မိုး ပဂဲပိုက် လုပ်ကြည့်တာပေါ့ကွာ၊ သားအိုမင်းလည်း ကျောင်းမထွက်ရဘူး၊ လှေထဲ ဖယ် လူငှားနဲ့ ဆင်းမယ်”

“နော်ပဲ ဒီတစ်မိုး ဆင်းပါမယ် ဖယ်ရာ၊ နောက်နှစ်မှ ကျောင်းဆက်တက်ပါမယ်”

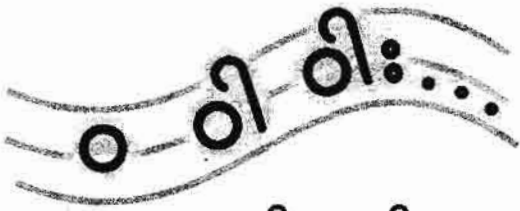
လို့ သားအိုက အကြောရှည်နေတော့

“လျှာမရှည်နဲ့၊ ကျောင်းပဲ ဆက်တက်”

လို့ တစ်ခွန်းတည်း ပိတ်ပြောလိုက်မှ သားအို ပါးစပ်ပိတ်သွားတော့တယ်။

မြင့်စိုး (မြိတ်ကျွန်းစု)

သို့မဟုတ်

အစိမ်းရောင်ရွှေ

ကိုလေးမြတ်

စာအုပ်အမည်က ဝ ဝါ ဝါး သို့မဟုတ် အစိမ်းရောင်ရွှေ တဲ့။ မြန်မာဝါးချစ်သူများကွန်ရက်က ၂၀၁၅ ခု၊ စက်တင်ဘာလမှာ ပထမအကြိမ်အဖြစ် အုပ်ရေ (၁၀၀၀)၊ တန်ဖိုး (၁၅၀၀) ကျပ်နဲ့ ထုတ်ဝေပါတယ်။ စီစဉ်သူက အောင်ပင်လယ်လှပဝန်းကျင်မဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာချုပ် ဒေဝီသန့်စင် ဖြစ်ပါတယ်။

စာအုပ်မှာ ကလေးကဏ္ဍ၊ အဲဒီကဏ္ဍမှာ ညှိယဉ်ဆောင်းရဲ့ ဝါးနဲ့ဆောက်တဲ့အိမ်ကလေး၊ ဒေါ်လေး ပီစီရဲ့ ပင်ဝါးရဲ့လေးကာကွယ်ပေးနဲ့ ခေတ်ဘုန်းသစ် ရဲ့ စက္ကူ ဆိုတဲ့ စာစု (၃) ပုဒ် တွေ ရတယ်။ အင်တာဗျူးကဏ္ဍ မှာတော့ ရွှေပိုးအိမ်က ဝါးပညာရှင် ဒေါက်တာစန်းဝင်းနဲ့ တွေ့ဆုံမေးမြန်းထားပါတယ်။ ဆောင်းပါးကဏ္ဍမှာတော့ မင်းသုဝဏ်ရဲ့ သစ်တစ်ပင်ရင်း၊ ဝါးတစ်ပင်ရိပ်၊ အောင်စည်ဟိန်းရဲ့ ကမ္ဘာဝါးပင်များနဲ့ ဒေဝီသန့်စင်ရဲ့ အစိမ်းရောင်ရွှေ ကျော်သက်ဟန်ရဲ့ ဝါး (သို့မဟုတ်) ၂၁ ရာစုရဲ့သစ်၊ ရဲခေါင်မျိုးရဲ့ ဝါးနှင့် ကြိပ်စိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်မှုတွေကို အောင်မြင်စွာဆောင်ရွက်နေတဲ့ တရုတ်နိုင်ငံမှ သဘာဝဝန်းကျင်၊ ခင်မောင်အုန်းရဲ့ ဝါးမြစ်၊ ဝါးဆစ် ထွင်းထုဆွဲဆောင်၊ ရေပြာခင်ရဲ့ စွယ်စုံဝါး၊ ငြိမ်းငြိမ်း (ကျိုင်းတုံ) ရဲ့ ဝါးအကြောင်း သိကောင်းစရာဆိုတဲ့ ဆောင်းပါး (၈) ပုဒ်ပါဝင်တာ တွေကြရတယ်။

ဝတ္ထုတိုကဏ္ဍမှာတော့ မအိုင် -တင့်နိုင်ဦး (မြိတ်) ရဲ့ ပင်ဝါးရဲ့တို့ပျော်စံရာဝတ္ထုတို၊ ကဗျာကဏ္ဍ မှာ လှသန်းရဲ့ ဝန်ခံခြင်း၊ မင်းထက်မောင်ရဲ့ တန်ဖိုးရှိတဲ့ ဝါး၊ မောင်သီးသန့်ရဲ့ ဝါးစတဲ့ ကဗျာ (၃) ပုဒ်ပါဝင်တယ်။ ဓာတ်ပုံကဏ္ဍမှာတော့ ဝါးနဲ့ပြုလုပ်ထားတဲ့ လူသုံးကုန် ပစ္စည်းတွေ၊ စက်မှုလက်မှု ပစ္စည်းတွေ၊ ပရိဘောဂတွေ၊ အဆောက်အဦတွေကို ဖော်ပြထားပါတယ်။

www.burmeseclassic.com

**ဝါးကို အစိမ်းရောင်ရွှေဖြစ်တယ်ဆိုတာ သိရှိအောင် လှုံ့ဆော်နိုင်ကြပြီ။ ရွှေသက်လက်ပြီး မြန်မာပြည်တန်တလျှား
ဝါးတောတွေ ဝှံးလှမ်းနေအောင် ကြိုးစားအားထုတ်ကြစို့ လိုပါလိမ့်ဦးမယ်။ ဝါးစိုက်ပျိုးကြမယ့် သူတွေအားရောက်
ဝါးရဲ့အကျိုးကျေးဇူးတွေ သိရှိလာအောင် လှုံ့ဆော်ပေးကြစို့ လိုပါဦးမယ်။ ဝါးတွေစိုက်ပျိုးချင်လာအောင် ကြိုးစားရပါဦးမယ်။**

ကျွန်တော်အနေနဲ့ ဝါးနဲ့ပတ်သက်လို့ ငယ်စဉ်ဘဝ တတည်းက ရင်းနှီးခွင့်ရရှိခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ရွာရဲ့ အနောက်ဘက်အရပ် (၃) မိုင် ကွာလောက်မှာ ညောင်ဖြူပင် ရွာဆိုတာရှိတယ်။ လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီးမွေးဖွားရာ ဇာတိရွာပေါ့။ အဲဒီရွာကို ဆွေမျိုးတွေရှိနေတော့ အနည်းဆုံး တစ်လတစ်ခေါက်တော့ ရောက်နေဖြစ်တယ်။ အဲဒီရွာက မြစ်ရေဝင်တဲ့အရပ်ပါ။ ဒီတော့ ရွာလှည်းလမ်းတွေဟာ ချောင်းသဏ္ဍာန်ခပ်နိမ့်နိမ့်ဖြစ်နေတယ်။ ရွာလှည်းလမ်းတွေ ပေါ်ကို နေပြောက်မထိုးလောက်အောင်ထိ ဟိုဘက်၊ ဒီဘက် အိမ်စည်းရိုးအဖြစ်ပေါက်ရောက်နေတဲ့ ဝါးပိုးပင်တွေ က ယှက်ဖြာနေတယ်။ ညောင်ဖြူပင်ရွာလေးဟာ ဝါးပိုးပင် တွေနဲ့ တန်ဆာဆင်ထားတဲ့ရွာလေးဆိုရင် မမှားပေဘူး။

ကျွန်တော်တို့ရွာ ဘုရားပွဲတွေမှာ ချောတိုင်တက် ပွဲတွေ ပါဝင်ရင် ချောတိုင်အတွက် ညောင်ဖြူပင်ရွာကိုသွားပြီး တောင်းယူခတ်ယူတတ်ကြတယ်။ ညောင်ဖြူပင်ရွာကတော့ သူတို့ရွာ ဝါးပိုးဝါးတွေကို မရမ်းပင်၊ မရမ်းသီးဆွတ်ခူးဖို့ ကုံကော်ပင်၊ ကုံကော်ညွန့်၊ ကုံကော်ပွင့်တွေ ဆွတ်ခူးယူဖို့ လှေကားအဖြစ် အသုံးပြုတာတွေကြရတယ်။ မြေအောက်ရေရ ယူဖို့ ရေပိုက်အဖြစ်လည်း အသုံးပြုတတ်ကြလေရဲ့။ အထူး သဖြင့် ဝါးပိုးပင်ကို အသုံးချ၊ အသုံးပြုမှုထက် မိမိအိမ်ဝင်းလုံခြုံ ဖို့ စည်းရိုးအဖြစ် စိုက်ပျိုးကြတာဖြစ်တယ်။

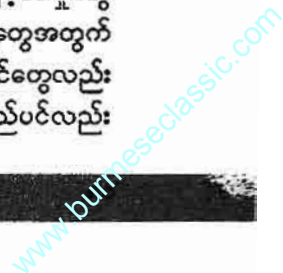
တလောက အဲဒီရွာကို အလည်တစ်ခေါက် ရောက်တော့ လမ်းတွေပေါ်ဖြာယှက်နေတဲ့ ဝါးဖျားရိပ်တွေ ရှင်းလင်းနေတာ သတိထားမိတယ်။ မေးကြည့်တော့ ထိုက်ထိုက်ကယ်ထလျှပ်စစ်မီးရရှိလို့ မီးကြိုးနဲ့မလွတ်တဲ့အပင် တွေ ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းရသတဲ့။ ခေတ်မီတိုးတက်လာတဲ့ အခြေအနေတွေက ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖျက်စီးပြုနေပြီလား ဆိုတဲ့ အတွေးလည်း ရောက်မိပါရဲ့။

တစ်ခါ ရန်ကုန်တိုင်း လှည်းကူးမြို့နယ် ဖောင်ကြီး ရွာအလွန် ဝါးယာရွာဘက်မှာ စစ်တောင်းစက္ကူစက်၊ စက္ကူ ဆုပ်ခွံတုန်းကြမ်းဝါးဖတ်ခုတ်ဖို့ ဝါးခုတ်စက်၊ ကျွန်တော် နည်းထောင်ဖူးတယ်။ ဝါးတောထဲ ဝါးရုံတွေရှင်းပြီး ကိုယ့်

အရင်းအနှီးနဲ့ကိုယ် စက်တည်ထောင်လိုက်တာပါ။ နောက်ပိုင်းမှ ဝါးခုတ်စက်အသိအမှတ်ပြုဖို့ မှတ်ပုံတင် ရတယ်။ နှစ်အားဖြင့် ၁၉၇၅ - ၇၆ ခုလောက်ကပါ။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်အကျော် (နှစ်ပေါင်း ၃၅ နှစ်အကြာ) တူတော် မောင်တစ်ယောက် မိန်းမတောင်းပေးဖို့ အဲဒီဘက်ကို တစ် ခေါက်ရောက်ဖြစ်တယ်။ ဝန်းကျင်အနေအထား ပြောင်းလဲ သွားမှုဟာ လုံးဝမယုံကြည်နိုင်စရာပါပဲ။ တစ်ချိန်က ဒီနေရာမှာ ကြည့်မဆုံး ရှုမဆုံး ဝါးတောကြီး ရှိခဲ့တယ်လို့ပြော ရင် အကြောင်း မသိသူတွေက ဒီလူကြီး ရှားဖျားနေလေ သလားလို့ ထင်မှတ်ကြမှာပါ။ ဝါးပင်တွေ မျိုးတုန်း ပျောက်ကွယ် သွားတာလေ။

ဒီဘက်ပိုင်းမှာတော့ ရေနံကို ရွှေမည်းလို့ တင်စား ခေါ်ကြသလို ဝါးကိုလည်း အစိမ်းရောင်ရွှေလို့ တင်စား ခေါ်လာကြတယ်။ ဝါးရဲ့အသုံးဝင်မှု၊ အကျိုးပြုမှုတွေကို သိရှိလာကြတော့ ဝါးကို စိုက်ပျိုးဖို့၊ ပြုစုစောင့်ရှောက်ဖို့ ကြိုးစားလာကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံအနေနဲ့ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း (၃၀) ကျော်က အခြေအနေမျိုးပြန်လည်ရရှိအောင် ပြုလုပ်နိုင်ကြမလားဆိုတာ အတွေ့အကြုံအရ တွေးတော ပူပန်မိပါတယ်။

ဝါးဟာ ရာသီဥတုဒဏ်ကို ထူးထူးခြားခြား ခံနိုင် ရည်ရှိတဲ့အပင်ပါ။ အကျမြုပုံးဒဏ်ခံခဲ့ရတဲ့ ဂျပန်ပြည်မှာ ပုံးဒဏ်ခံပြီးအစပထမဦးဆုံး ပြန်လည်ရှင်သန်ပေါက်ရောက် လာတဲ့အပင်က ဝါးပင်လို့ဆိုပါတယ်။ သစ်ပင်တွေက ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်ကိုစုပ်ယူပြီး အောက်စီဂျင်ထုတ် ပေးတယ်လို့ဆိုကြပါတယ်။ အဲဒီမှာ ဝါးပင်က အခြားအခြား သောအပင်တွေထက် ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်စုပ်ယူ စွမ်းအား ပိုမို တယ်လို့ဆိုပါတယ်။ ဒါပြင် မြေထိန်းသိမ်းကုပ်ယူ ထားနိုင်တဲ့စွမ်းအား၊ မြေအောက်ရေစုပ်ယူတဲ့စွမ်းအား နည်းပါးမှု၊ သိုလှောင်ထားနိုင်တဲ့စွမ်းအားမြင့်မားမှုတွေ လည်း ပိုမိုတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ပြီးတော့ လူတွေအတွက် အစားအသောက်၊ ဆေးဝါး၊ အသုံးအဆောင်တွေလည်း ပေးစွမ်းတဲ့အပင်လည်း ဖြစ်တယ်။ နှစ်ရှည်ပင်လည်း

မဟုတ်ပါဘူး။ အဲဒီလိုအရည်အချင်းတွေကြောင့် အစိမ်းရောင် ရွှေလို့ သတ်မှတ်ခေါ်ဝေါ်ကြတာဖြစ်တယ်။

ကမ္ဘာမှာ ဝါးဧရိယာအများဆုံးရှိတဲ့ နိုင်ငံကတော့ တရုတ်ပြည်ပါ။ ပြီးတော့ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံ။ တရုတ်ပြည်မှာတော့ ဝါးထွက်ပစ္စည်းဟာ နိုင်ငံရဲ့ စီးပွား အတွက် အလားအလာကောင်းတစ်ရပ်ဖြစ်နေလေတော့ ဝါးနဲ့ပတ်သက်တဲ့အဖွဲ့အစည်းတွေ ခိုင်ခိုင်မာမာ ရပ်တည် လှုပ်ရှားနိုင်ပြီဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာတော့ ဝါးကို အစဉ်အလာလောက်သာ အသုံးပြုရမှန်းသိနေကြ တဲ့အနေအထားမို့ တန်ဖိုးထားရမှန်း မသိကြသေးပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဝါးတွေ ပြုန်းတီးမှုကတော့ ဦးရိပ်ရတဲ့အနေအထား ကို ရောက်နေပါပြီ။

ဝါးဟာ ဆင်းရဲသားတွေအတွက် သစ်လို့ အဆိုရှိ ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံက တစ်ချိန်က ရွှေတိုင်းပြည် ဖြစ်ခဲ့ပေမဲ့ နှစ်ပေါင်း (၅၀) ကျော်စစ်အာဏာရှင်တွေ အုပ်ချုပ်သွားပြီးတဲ့နောက်မှာတော့ အဆင်းရဲဆုံးနိုင်ငံ စာရင်းဝင်ဖြစ်သွားရတယ်မဟုတ်လား။ ဒါကြောင့် လက်ရှိ အစိုးရအနေနဲ့ ဆင်းရဲသားလျော့ကျရေး၊ ဆင်းရဲသား ပပျောက်ရေးတွေ စီမံကိန်းဖော်လုပ်ဆောင်နေရတယ်မ ဟုတ်လား။ အဲဒီမှာ ဆင်းရဲသားတွေကို ငွေလည်းခေး ပေါ့။ ဒါ့ပြင် ဆင်းရဲသားတွေအတွက် သစ်လို့အဆိုရှိတဲ့ ဝါးစိုက်ပျိုးရေး ကို လှုံ့ဆော်အကောင်အထည်ဖော်ပေးရင် ကောင်းလေစွလို့ အတွေးဖြစ်မိပါတယ်။ အဲဒီလို ဆောင်ရွက်ဖြစ်ထွန်းဖွယ် ရှိတယ်လို့ ယူဆမိပါတယ်။

အခု အစိမ်းရောင်ရွှေစာအုပ်ထဲမှာပါဝင်တဲ့ ထိုင်းနိုင်ငံက ဝါးမြစ်ရှည်ထုထွင်းစာစုလေးဟာ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ရာပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့မြန်မာတွေလည်း တီထွင်ကြဆူ မှီးနှောကံမသေးငယ်လှပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ အစိုးရသစ် ထုတ်လုပ်ရေးကားမောင်းကြစဉ်ကာလက ကားအင်ဂျင်ထဲက ပလွေရိုးကိစ္စတာကို တောထဲကနေမြို့ပေါ်ပြန်ရောက်အောင် ဝါးကို ပလွေရိုးလုပ်ပြီး မောင်းနှင်ခဲ့ကြတာပဲ။

အခု ကျွန်တော်တို့ မြန်မာဝါးချစ်သူများကွန်ရက် လေးဖွဲ့ စည်းနိုင်ကြပြီ။ ဝါးကို အစိမ်းရောင်ရွှေဖြစ်တယ်ဆို တာ သိရှိအောင် လှုံ့ဆော်နိုင်ကြပြီ။ ရွှေဆက်လက်ပြီး မြန်မာပြည်တနံတလျား ဝါးတောတွေ ဖုံးလွှမ်းနေအောင် ကြိုးစားအားထုတ်ကြဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်။ ဝါးစိုက်ပျိုးကြမယ့် သူတွေဆီအရောက် ဝါးရဲ့ အကျိုးကျေးဇူးတွေ သိရှိလာ

အောင် လှုံ့ဆော်ပေးကြဖို့ လိုပါဦးမယ်။ ဝါးတွေစိုက်ပျိုး ချင်လာအောင် ကြိုးစားရပါဦးမယ်။

ဒါ့ပြင် မြန်မာ့အာရှ ဒီပလိုမာတစ်ဦးက ကားလမ်း ဘေး ဝါးကပ်လုပ်ရောင်းနေကြတဲ့သူတွေ၊ ကုလားထိုင်လုပ် ရောင်းနေကြတဲ့သူတွေ၊ ကလေးကစားစရာပစ္စည်းတွေလုပ် ရောင်းနေကြတဲ့သူတွေကိုလည်း ဒီထက်တန်ဖိုးရှိတဲ့ပစ္စည်း တွေ ပြုလုပ်ထုတ်လုပ်ရောင်းချနိုင်အောင် ကြိုးစားပေးသွား ကြဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီမှာ အစိုးရကိုယ်တိုင် ပါဝင် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ပေးမယ်ဆိုရင်တော့ ခရီးပေါက်ရောက်မှု မြန်ဆန်မှာပေါ့လေ။

ခုချိန် တရုတ်နိုင်ငံက ဝါးကနေပြုလုပ်တဲ့စက္ကူကို ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအသီးသီး တင်ပို့နေချိန်မှာ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံ က စစ်တောင်းစက္ကူစက်တို့၊ ရေနံစက္ကူစက်တို့ လည်ပတ် နိုင်ကြသေးရဲ့လားမဆိုနိုင်ဘူး။ တလောက ရွှေသံလွင် ကုမ္ပဏီက စစ်တောင်းစက္ကူစက်မြေနေရာကို ဝယ်ယူတဲ့ သတင်းကြားလိုက်ရတယ်။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံက စက္ကူစက် တွေ ပုံပြင်ထဲရောက်သွားကုန်ကြပြီလား။ ခုဆို ကျွန်တော် တို့ ကျေးလက်အိမ်တွေရဲ့ အမိုးတွေဟာ သွပ်တွေချည်းဖြစ် နေပါပြီ။ ပူက ပူပါတီသနဲ့။ နေအပူဒဏ်ခံနိုင်တဲ့ ဝါးကပ်တွေ က သွပ်နဲ့တန်ဖိုးညီမျှနေတယ်လေ။ ရေရှည်ခံစွမ်းအားကျ တော့ သွပ်ကသာလွန်တယ်။ ဒီတော့ ရာသီဥတုမျှတမှုတွေ ကြည့်မနေနိုင်ကြတော့ဘူး။ ဆင်းရဲတာကိုး။

ဒီမှာ ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံအနေအထားက ထူမတ် လို့မရအောင်ထိ လဲပြိုမသွားသေးပါဘူး။ ပြည်သူတွေကို စစ်မှန်တဲ့ဦးဆောင်မှုပေးနိုင်တဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေ ပေါ်ထွန်း လာမယ်ဆိုရင် ပြည်သူအားနဲ့ ရုန်းထနိုင်တဲ့အနေအထား ပါ။ ရွှေဝါလို့ တင်စားခေါ်တဲ့ အဖိုးတန်ကျွန်းတွေ ပြန်လည် ရရှိဖို့ နှစ်ပေါင်း (၃၀) လောက် လိုအပ်ပါတယ်။ အစိမ်းရောင် ရွှေလို့ တင်စားကြတဲ့ဝါးတွေ ပြန်လည်ရရှိဖို့ကတော့ (၅) နှစ်လောက်သာလိုအပ်ပါတယ်။ ဒီတော့ သစ်မရောက်ခင် ဝါးကူဆိုတဲ့စကားလို ကျွန်းရွှေဝါတွေ ပြန်လည်ရရှိနိုင်ခင် ဝါးနဲ့အစားထိုးဖို့ လိုအပ်ပါလိမ့်မယ်။

မြန်မာဝါးချစ်သူများကွန်ရက်အနေနဲ့ ရွှေဝါရောင် မြန်မာနိုင်ငံကို ရွှေစိမ်းရောင်မြန်မာနိုင်ငံအဖြစ် ဖန်တီးနိုင် အောင် ကြိုးစားပေးကြဖို့ပါ။ ကျေးဇူးတင်လျက်။

ကိုးလေးမြစ်

ဥမ္မတုဏ္ဏေ

ခင်အောင်(သံတွဲ)

ကာဗွန်

ပျက်မှောက်ကာလတွင် ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက် (CO₂) ဟူသော ဓာတ်ငြိမ်ပေါင်းအမည်ကို ဖတ်ရှုကြားသိ လိုက်ရသည်နှင့် နောက်ကျောမလုံသလို ခံစားတတ်ကြရ၏။ ယင်းခြိပ်ပေါင်းကား နတ်ဆိုးစာရင်းဝင်နေချေပြီ။

ကမ္ဘာလေထုအတွင်းသို့ နည်းမျိုးစုံဖြင့် နေ့စဉ် CO₂ ဓာတ်ငွေ့ တန်ချိန်သန်းနှင့်ချီ၍ ထုတ်လွှတ်လျက်ရှိ၏။ ရုပ်ကြွင်းလောင်စာ (Fossil fuel) လောင်ကျွမ်းမှု သစ်တောများပျက်စီးပြုန်းတီးမှု မြို့ပြနှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်မှုစနစ် စသည်တို့သည် ၎င်းဓာတ်ငွေ့၏ ပင်ရင်းများပေတည်း။ ယင်းတို့အနက် ရုပ်ကြွင်းလောင်စာလောင်ကျွမ်းမှုမှ ဓာတ်ငွေ့ပမာဏ အများဆုံးထွက်ရှိပါသည်။

စက်မှုတော်လှန်ရေးအစပျိုးချိန်ကာလက ကမ္ဘာ့လေထု ၁ သန်းပုံတွင် CO₂ ၂၈၀ ပုံ (280 ppm) သာပါရှိသည်ဟု ဆိုပါသည်။ စက်မှုလုပ်ငန်းထွန်းကားလာသည်နှင့်အမျှ ယင်းဓာတ်ငွေ့ထုတ်လွှတ်မှုကြောက်မမန်းလိလိတိုးလာ၏။ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်မတိုင်မီနှစ်များက တစ်နှစ်လျှင် ၁ % အောက်သာ တဖြည်းဖြည်းချင်း တိုးမြင့်လာနေသော်လည်း ၂၀၀၀ မှ ၂၀၀၅ ခုနှစ်ကာလအတွင်းရောက်သောအခါ ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လွှတ်နှုန်းသည် ၂.၅ % ကျော်အထိ ရှိလာခဲ့သည်။ ကမ္ဘာ့လေထုအတွင်း CO₂ ပါဝင်မှုအချိုးအစားမှာလည်း ၂၀၀၅ ခုနှစ်တွင် 350 ppm သို့ ရောက်ရှိလာ၏။

ထင်သာမြင်သာမှုရှိစေရန် CO₂ ထုတ်လွှတ်မှုကို အလေးချိန်ဖြင့် ဖော်ပြရလျှင် တစ်ကမ္ဘာလုံးအတိုင်း အတာအရ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် CO₂ မက်ထရစ်တန်ပေါင်း ၆. ၈ ဘီလီယံ (သန်းပေါင်း ခြောက်ထောင်ရှစ်ရာ) ထုတ်လွှတ်ခဲ့၏။ ၂၀၀၅ ခုနှစ်သို့ ရောက်သောအခါ ထိုပမာဏသည် ၇. ၉ ဘီလီယံတန်အထိ တိုးမြင့်သွားလေသည်။ ဓာတ်ငွေ့များ ဤကဲ့သို့ ဆထက်ထမ်းပိုး တိုးလာရခြင်းမှာ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများအနေဖြင့် ရုပ်ကြွင်းလောင်စာသုံးစွဲမှုအပေါ် မထိန်းနိုင်သောကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း 'ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ကာဗွန်စီမံချက်အဖွဲ့' (Global Carbon Project) က ထောက်ပြပါသည်။

အလားတူပင် ကမ္ဘာ့ဒီလေဝေအဖွဲ့ကြီး (WMO) ၏ တိုင်းတာချက်များအရ ကမ္ဘာ့လေထုအတွင်း CO₂ ပါဝင်မှုအချိုးအစားသည် ၂၀၀၄ ခုနှစ်က 377 ppm ရှိခဲ့ရာမှ ၂၀၀၆ ခုနှစ်ရောက်သောအခါ 379 ppm အထိ တိုးမြင့်လာကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ အဓိကအကြောင်းရင်းမှာ ရုပ်ကြွင်းလောင်စာများအသုံးပြုမှုနှင့် သစ်တောများ ပြုန်းတီးခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု သုံးသပ်ထား၏။ ဤလမ်းကြောင်းအတိုင်းဆက်သွားနေလျှင် ကမ္ဘာ့လေထုအတွင်း CO₂ ပါဝင်မှုအချိုးအစားကို 450 ppm တွင် ထိန်းထားရန်ပင် အခက်အခဲရှိနေသည်ဟု ဆိုထားပြန်သည်။

သစ်တော

လက်ရှိကာလတွင် 'သစ်တော' ဟုအသံကြားလျှင် အိပ်ပျော်နေသူပင် ခေါင်းထောင်ကြည့်ရမည့်အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိလာပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၂၀

ရာစုနှစ်ကို စိန်ခေါ်နေသော 'ကမ္ဘာ့ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု' ၏သော့ချက်သည် သစ်တောထဲတွင်ရှိနေသောကြောင့်ပင်။ ၎င်းအပြင် သစ်တောများသည် လူသားတို့၏ စားဝတ်နေရေးကို ဒိုင်ခံဖြေရှင်းပေးနေသည်မဟုတ်ပါလား။

ကမ္ဘာပေါ်တွင် နေရာဒေသနှင့် ရာသီဥတုအလိုက် သစ်တောအမျိုးမျိုးရှိပါသည်။ ယင်းတို့အနက် အပူပိုင်းမိုးသစ်တောများ (Tropical rain forest) သည် မိုးကိုရွာစေနိုင်သော တန်ခိုးသတ္တိကြောင့် အလွန်အရေးပါလှသည်။ လွန်ခဲ့သည့် နှစ် ၅၀ က အပူပိုင်းမိုးသစ်တောများသည် ကမ္ဘာမြေပြင်၏ ၁၄% ကို ဖုံးအုပ်ထားသည်။ ၁၉၆၀ နှင့် ၁၉၉၀ ခုနှစ် ကြားကာလတွင် သစ်တောဧရိယာ ငါးပုံတစ်ပုံခန့် ဖျက်ဆီးခံရသည်ဟု ဆိုပါသည်။ ယခုအခါ သစ်တောဖုံးလွှမ်းဧရိယာမှာ ၅% မှ ၇% ခန့်သာ ကျန်ရှိတော့ရာ ယခုရာစုနှစ်အလယ်ရောက်လျှင် အားလုံးပျောက်ကွယ်သွားနိုင်ခြေရှိကြောင်း သိပ္ပံပညာရှင်များက ဆိုပါသည်။

တစ်ကမ္ဘာလုံးအတိုင်းအတာအရ သစ်တောများ ပြုန်းတီးမှုသည် ၁၉ ရာစုအလယ်ခန့်မှ စတင်ပြီး ရုတ်တရက် မြင့်တက်သွားသည်ဟု ဆိုပါသည်။ သစ်တောများသည် တစ်နှစ်လျှင် ဟက်တာ ၁၃ သန်းနှုန်းဖြင့် ဆက်လက်လျော့နည်းလျက်ရှိကြောင်း FAO က ခန့်မှန်းထားပါသည်။

အမေရိကန်နိုင်ငံ ယေးလ် (Yale) တက္ကသိုလ်မှ ပညာရှင်များ၏ မြေပြင်တိုင်းတာချက်များနှင့် ဂြိုဟ်တုဓာတ်ပုံများအရ ယခုအခါ တစ်ကမ္ဘာလုံး သစ်ပင်အရေအတွက် ၃ ထရီလီယံ (သန်းပေါင်းသုံးသန်း) ရှိသည်ဟု ဆိုပါသည်။

ဂြိုဟ်တုဓာတ်ပုံများ ဆန်းစစ်ချက်အရ တောင်အမေရိကတိုက်ရှိ အမေရိကန်သစ်တောကြီးပြုန်းတီးမှုသည် သိပ္ပံပညာရှင်များ ထင်မှတ်ထားသည်ထက် နှစ်ဆပိုများနေကြောင်း တွေ့ရှိရသည်ဟု ဆိုပါသည်။ ဘရာဇီးလ်နိုင်ငံတွင် သစ်တောပြုန်းတီးမှုကို 'အမျိုးသားရေးဆိုင်ရာအရေးပေါ်အခြေအနေ' အဖြစ် ကြေညာထားသည်ဟုဆို၏။

အမေရိကအလယ်ပိုင်းရှိ အပူပိုင်းသစ်တောများသည် တစ်နှစ်လျှင် ၁. ၃ % ဆုံးရှုံးလျက်ရှိရာ သစ်တောပြုန်းတီးမှုနှုန်း အမြင့်ဆုံးဖြစ်နေပါသည်။

သစ်တောအလွန်ပေါ့ကြွယ်ဝသည့် ကနေဒါနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်းသည်ပင်လျှင် ယခုအခါ သစ်တောဧရိယာ တစ်ဝက်ခန့် ပြုန်းတီးသွားခဲ့လေပြီ။

၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်ကပင် အနောက်အာဖရိကကမ်းရိုးတန်းမှသစ်တောများ ကွယ်ပျောက်သွားခဲ့သည်။ အလားတူပင် အာဖရိကအလယ်ပိုင်းနှင့် မဒါဂတ်စကားကျွန်းနိုင်ငံ၏ အရှေ့ဘက်သစ်တောအမြောက်အမြားလည်း ဆုံးရှုံးသွားရ၏။

တောင်အာရှနိုင်ငံများမှ မိုးသစ်တောများ ၈၈% ခန့် ပျက်စီးသွားကြပြီဟု အဆိုရှိ၏။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကိုလိုနီခေတ်က တစ်နိုင်ငံလုံး၏ ၇၀% ကို သစ်တောများ ဖုံးအုပ်နေသည်ဟုဆိုပါသည်။ လွတ်လပ်ရေးခေတ်ဦးတွင် သစ်တောဧရိယာ ၆၄ % ခန့်ရှိသည်ဟု သိရှိရ၏။ ယခုအခါ ၂၀% ပင် မသေချာတော့ကြောင်း ပညာရှင်များက ပြောဆိုနေကြပါပြီ။

သစ်ပင်နှင့် ကာဗွန်

ကုန်းနေသတ္တဝါများသည် အများအားဖြင့် လေထဲမှ အောက်စီဂျင်ဓာတ်ကိုရှူပြီး CO₂ ပြန်ထုတ်ကြပါသည်။ သစ်ပင်ကမူ ထူးခြားစွာပင် လေထဲမှ CO₂ ကို စုပ်ယူပြီး အောက်စီဂျင်ကိုပြန်ထုတ်ပေး၏။ လူသတ္တဝါများအဖို့ လေကောင်းလေသန့်ဆိုသည်မှာ အောက်စီဂျင်ဓာတ်သတ်မှတ်အချိုးအစားအတိုင်း ပါဝင်နေသည့် လေထုပေတည်း။

အစိမ်းရောင်သစ်ရွက်သည် လေထုထဲမှ CO₂ တိုစုပ်ယူပြီး ရေနှင့်ပေါင်းစပ်ကာ နေရောင်ခြည်စွမ်းအင်အကူအညီဖြင့် အစာချက်လုပ်သည်။ ဤဖြစ်စဉ်တွင် အောက်စီဂျင်ဓာတ်ကို လေထုထဲသို့ ထုတ်လွှတ်၏။ သစ်တစ်ပင်သည် တစ်နှစ်လျှင် CO₂ ၁ မက်ထရစ်တန် စုပ်ယူသည်ဟု ဆိုသည်။ ၁ ဟက်တာကျယ်ဝန်းသော သစ်တောတစ်ခုသည် တစ်နှစ်လျှင် CO₂ ၅၃.၂ တက်ထရစ်တန် စုပ်ယူနိုင်စွမ်းရှိပါသည်။ သစ်ပင်၏ CO₂ စုပ်ယူနိုင်သော အစွမ်းသတ္တိကြောင့် Carbon trading ခေါင်းစဉ်အောက်တွင် Carbon credit ရောင်းဝယ်မှု ဖြစ်ပေါ်လာ၏။

တစ်ကမ္ဘာလုံး CO₂ ထွက်ရှိမှုစုစုပေါင်း၏ ဖော်ပြချက်သည် ကမ္ဘာ့လေထုထဲသို့ ရောက်ရှိသွားပြီး ထွက်ပေးတစ်ဝက်ကို ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာများနှင့် သစ်တောများက စုပ်ယူကြပါသည်။ စင်စစ် သစ်တောများသည် အကောင်းဆုံး 'ကာဗွန်သိုလျှောင်ရုံ' (Carbon sink) များပေတည်း။

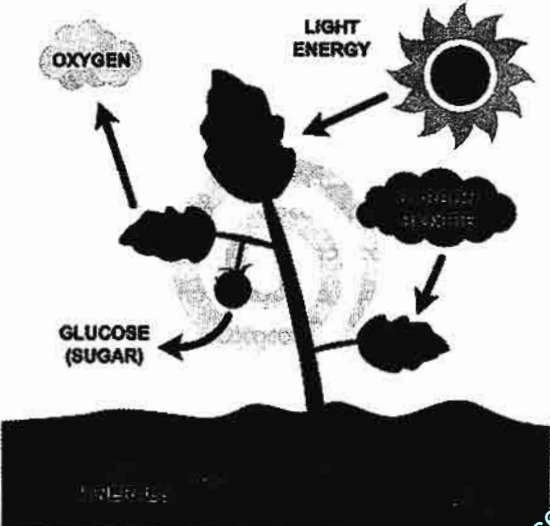
အတိုချုပ်ဆိုရပါလျှင် သစ်ပင်သည် လူသတ္တဝါတို့ကို အန္တရာယ်ပြုသည့် အဆိပ်ငွေ့များကို စုပ်ယူပြီး အသက်ရှင်ရပ်တည်နိုင်ရန် သန့်စင်သောလေကို ပြန်ထုတ်ပေးပါသည်။

ကာဗွန်နှင့် ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာမှု

နေရောင်ခြည်နှင့် အတူပါလာသော အပူစွမ်းအင်ကို ကမ္ဘာ့လေထုထဲရှိ Green House Gas (GHG) ဓာတ်ငွေ့များက စုပ်ယူလိုက်ကြသည်။ ယင်းအပူသည် ကမ္ဘာ့အပြင်သို့ ပြန်ထွက်ခွင့်မရနိုင်တော့ပေ။ ဤဖြစ်စဉ်ကို 'ဖန်လုံအိမ်အကျိုး' (Green house effect) ဟုခေါ်၏။

GHG ၁၉ မျိုးရှိပါသည်။ ယင်းတို့အနက် CO₂ သည် ပမာဏအများဆုံးဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာမှု (Global warming) ၏ အဓိကဇာတ်ဆောင်ဖြစ်နေသည်။ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း လေထုထဲသို့ CO₂ ထုတ်လွှတ်မှုပမာဏသည် တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် တိုးမြင့်လာသည်နှင့်အမျှ ကမ္ဘာ့အပူချိန် တစ်စတစ်စ မြင့်တက်လာပြီး ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာရပါတော့သည်။

မှတ်တမ်းတင်ပြီး အပူဆုံးနှစ် (၁၂) နှစ်အနက် (၁၁) နှစ်သည် ၁၉၉၅ မှ ၂၀၀၆ ခုနှစ်အတွင်း ဖြစ်ခဲ့သည်ဟု ဆိုပါသည်။ ၂၀၀၆ ခုနှစ်အတွင်း NASA, WMO, National Academy of science တို့မှ သုတေသနပြုချက်

www.burmeseclassic.com

**ယူ သည် လူသတ္တဝါတို့၏ အသက်ရှူမှုစနစ် ကို ပျက်ယွင်းစေသည့် အဆိပ်ဓာတ်ငွေ့ဖြစ်ကြောင်း၊
ယင်းဓာတ်ငွေ့သည် ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာခြင်း၏ အဓိကလက်သည်ဖြစ်ကြောင်း လူသားအပေါင်းတို့
ကောင်းစွာသိ၏။ ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာခြင်း၏ ဆိုးကျိုးဖြစ်သော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကြီးများ
ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးမှုကပ်ဘေးများ၊ ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်မြင့်တက်လာမှု
စသည် ...စသည် တို့ကိုလည်း ကိုယ်စီကိုယ်င ကျောကျော့အောင် ခံစားနေကြရသည်သာ။**

များအရ ၂၀၀၅ ခုနှစ်သည် နှစ်ပေါင်း (၄၀၀) အတွင်း အပူဆုံးနှစ်၊ အပူရှိန်အကြာမြင့်ဆုံးနှစ်ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရ၏။

၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် ကမ္ဘာ့အပူချိန်သည် 3.5°C တိုးမြင့်လာပြီး၊ အရှေ့တောင်အာရှ၏အပူချိန် 4.8 °C တိုးလာမည်ဟု ဆိုထားပြန်သည်။ ပို၍ စိတ်မချမ်းသာစရာဖြစ်ရသည်မှာ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် ပါရှင်ပင်လယ်ကွေ့ဒေသ၏ နေအပူချိန်နှင့် စိုထိုင်းဆ နှစ်ရပ်ပေါင်းအညွှန်းကိန်းသည် 75°C မှ 77°C ခန့်အထိ တက်လာနိုင်သည်ဟု သိပ္ပံပညာရှင်များက လေ့လာတွေ့ရှိရသည့်အချက်ပင်ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းအပူချိန်တွင် လူသားတစ်ဦးအဖို့ လေအေးပေးစက်အသုံးမပြုပါက (၆) နာရီမျှသာ အသက်ရှင်နိုင်မည် ဆိုပါသည်။

မြို့ဟ်သား၏မှတ်ချက်

CO₂ သည် လူသတ္တဝါတို့၏ အသက်ရှူမှုစနစ်ကို ပျက်ယွင်းစေသည့် အဆိပ်ဓာတ်ငွေ့ဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်းဓာတ်ငွေ့သည် ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာခြင်း၏ အဓိကလက်သည်ဖြစ်ကြောင်း လူသားအပေါင်းတို့ ကောင်းစွာသိ၏။ ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာခြင်း၏ ဆိုးကျိုးဖြစ်သော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကြီးများ၊ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးမှုကပ်ဘေးများ၊ ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်မြင့်တက်လာမှု စသည် . . . စသည်တို့ကိုလည်း ကိုယ်စီကိုယ်င ကျောကျော့အောင် ခံစားနေကြရသည်သာ။

သို့သော်ငြားလည်း ကမ္ဘာနှင့်အဝှမ်း CO₂ ဓာတ်ငွေ့များကို မက်ထရစ်တန် ဘီလီယံနှင့်ချီ၍ တစ်နှစ်

ထက်တစ်နှစ် အပြိုင်အဆိုင်တိုး၍ ထုတ်လွှတ်နေကြသည်။

တစ်ဖက်တွင် သစ်ပင်သည် CO₂ အဆိပ်ငွေ့များကို စုပ်ယူ၍ လူသတ္တဝါတို့ကို အသက်ရှင်နိုင်ရန် အောက်စီဂျင်ဓာတ်ငွေ့ကို ပြန်ထုတ်လွှတ်ပေးကြောင်း၊ သစ်ပင်သည် ကမ္ဘာကြီးကို အေးမြစေကြောင်း၊ လူသတ္တဝါတို့၏ စားဝတ်နေရေးကို ဖြေရှင်းပေးလျက်ရှိကြောင်း လူသားတို့ ကောင်းစွာသိရှိခံစားနေကြသည်သာ။

သို့စင်လျက် သစ်ပင်ကိုခုတ် သစ်မျိုးဖြုတ်ရန် တောအုပ်ကိုခုတ်ထွင် လင်းလင်းစင်အောင် လုပ်ရက်ကြပြန်သည်။

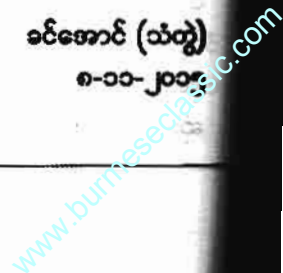
စင်စစ် လူသားတို့သည် မိမိကို လောင်မြိုက်ဖုတ်ကင်နေသည့် မီးဖိုတွင်းသို့ ထင်းလောင်စာများ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် တက်ကြွစွာ ထိုးသွင်းနေကြခြင်းပင် ဖြစ်ပေ၏။

စက်မှုသမားက လောဘဇောကပ်၍ မီးခိုးပိုလွှတ်ထုတ်နေ၏။ သစ်ထုတ်သမားကလည်း သူ့အကျိုးစီးပွားအတွက် သစ်ပင်ပိုခုတ်နေလေသည်။ သူ့အကန့်နှင့်သူ့တာဘာကိုမှ ဂရုမထားနိုင်ဖြစ်နေကြပါသည်။

သို့သော် . . . သို့သော် စကြဝဠာတစ်နေရာက မဟာမြို့ဟ်သားတစ်ဦးသည် မြေကမ္ဘာပေါ်မှ ဤဖြစ်စဉ်ကို ဂရုထား၍ ရှည်ကြာစွာ စောင့်ကြည့်အကဲခတ်နေသည် ဆိုပါစို့ . . .

'သူ' မည်သို့ မှတ်ချက်ပြုမည်ထင်ပါသလဲ။ ။

ခင်အောင် (သံတွဲ)
၈-၁၀-၂၀၁၃

(Yellow Stone)

ရဲလုံးစတုန်း

အမျိုးသားဥယျာဉ်

တင်ဖောင်ယု

အမေရိကန်နိုင်ငံ အမျိုးသားဥယျာဉ်များသို့ ပြည်သူ့သန်းပေါင်းများစွာ နှစ်စဉ် လာရောက်လည်ပတ်ကြသည်။ ယခုနှစ်တွင်လည်း သန်းပေါင်း (၂၇၀)ကျော် လာရောက် လည်ပတ်ကြမည်ဟု ခန့်မှန်းထားပါသည်။ ဥယျာဉ်များသို့ လာရောက်လည်ပတ်ကြသည့် ပြည်သူများသည် ကျေးလက်ဟင်းလင်းပြင်၌ ရက်အနည်းငယ် အထိုင်ရန်၊ ရေကူးရန်နှင့် လမ်းလျှောက်ရန် လာရောက်လည်ပတ်ကြသည်ဟု ဆိုရပါမည်။ သူတို့သည် အမေရိကန်

နိုင်ငံ၏ အတိတ်ကာလဖြစ်ရပ်များကို လေ့လာရန် လာရောက် လည်ပတ်ကြသည်ဟုလည်း ဆိုနိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် သဘာဝ၏ အံ့ဖွယ်ရာများနှင့် အလှအပများ၊ သာယာမှုများကို ခံစားနိုင်ရန် သဘာဝဥယျာဉ်များဆီသို့ ခရီးထွက်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

အမေရိကန်နိုင်ငံ၌ သဘာဝဥယျာဉ် အများအပြား ရှိသောကြောင့် ခရီးသွားများအဖို့ စိတ်ကြိုက်ရွေးချယ်လည်ပတ်နိုင်သည်ဟု ဆိုရပါမည်။ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုတွင် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်ထားသည့် ဒေသပေါင်း (၃၆၇) ခု ရှိပါသည်။ ၎င်းတို့တွင် ဥယျာဉ်ပန်းခြံများ၊ သမိုင်းဝင်အဆောက်အအုံများ၊ မော်ကွန်းတိုင်များ၊ ရုပ်တုများ၊ သမိုင်းဝင်နေရာဒေသများ၊ မြစ်များ၊ ချောင်းများ၊ တောတောင်များရှိ လမ်းကြောင်းများ၊ ပင်လယ်ကမ်းခြေများနှင့် စစ်မြေပြင်များ ပါဝင်သည်။

အမျိုးသားဥယျာဉ်လုပ်ငန်းသည် အမေရိကန်နိုင်ငံတွင် အစိုးရလုပ်ငန်းဖြစ်ပြီး တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ အမျိုးသားဥယျာဉ်အားလုံးကို အစိုးရက လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သည့် ဤလုပ်ငန်းကို ၁၉၁၆ ခုနှစ်တွင် စတင် တည်ထောင်ခဲ့၏။ စတင်ဆောင်ရွက်စဉ်က ဤလုပ်ငန်း၏ ညွှန်ကြားရေးမှူးမှာ မစ္စတာဂျော့ဂျာကနေဒီ ဖြစ်သည်။

အမျိုးသားဥယျာဉ်လုပ်ငန်းသည် ပြည်ထဲရေးဌာန၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး ပြည်ထဲရေးဌာန၏ ဝန်ကြီးမှာ ဘရူ(စ)ဘက်တစ် (Bruce Babbitt) ဖြစ်သည်။ အမျိုးသားဥယျာဉ်များသည် နိုင်ငံ၏ သဘာဝအရင်းအမြစ်များ၊ သမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာ အဖြစ်အပျက်များနှင့်

ယဉ်ကျေးမှုတန်ဖိုးများကို ကိုယ်စားပြုသည်ဟု မစ္စတာဘက်ဘစ်က ပြောဆို၏။

ကမ္ဘာပေါ်၌ ပထမဆုံး အမျိုးသားဥယျာဉ် ဖြစ်သည့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ ပထမဆုံးသော အမျိုးသားဥယျာဉ်လည်းဖြစ်သော **ရဲလိုးစတုန်း**မှာ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု၏ အနောက်ပိုင်း ပြည်နယ်ဖြစ်သည့် **ဝိုင်ယိုမင်း (Wyoming)** ပြည်နယ်၌ တည်ရှိသည်။ ရဲလိုးစတုန်း အမျိုးသားဥယျာဉ်ကြီးကို (၁၈၇၂)ခုနှစ် တွင် တည်ထောင်ခဲ့သည်။ လူသားတို့ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာခြင်းကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုများကို ကာကွယ်ရမည်၊ နေရာဒေသများကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရမည်ဟူသော အတွေးအခေါ် အယူအဆများကို လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းများစွာကတည်းက တင်ပြခဲ့ကြသည်။ ထိုအယူအဆကို အမေရိကန်ပန်းချီဆရာ **ဂျော့(ချ)ကတ်တလင်း (George Catlin)** က (၁၈၃၀) ပြည့်လွန်နှစ်များ၌ ပထမဦးဆုံး တင်ပြခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။

အမေရိကန်ဒေသခံ ရက်အင်ဒီယန်းများ၏ ရုပ်ပုံကို ပန်းချီဆွဲရန်အတွက် မစ္စတာ ကတ်တလင်း အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ အနောက်ပိုင်းသို့ ခရီးထွက်ခဲ့သည်။ အင်ဒီယန်းများကို တောရိုင်းဒေသများတွင် သဘာဝအတိုင်း နေထိုင်ခွင့်ပြုထားပါက သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်ပျက်စီးဆုံးရှုံးမည်ဟု မစ္စတာကတ်တလင်းက ယုံကြည်သည်။ ထို့ကြောင့် သူ၏ အယူအဆကို အစိုးရအား တင်ပြခဲ့သည်။ ရက်အင်ဒီယန်းများ အမဲလိုက်သည့် ဒေသများ၊ တိရစ္ဆာန်များ ကျက်စားသည့် နေရာဒေသအများအပြားကို ကာကွယ်ရန် သူ တင်ပြခဲ့၏။

ဂျော့(ချ) ကတ်တလင်း၏ အိမ်မက်များ တစ်ပိုင်းတစ်စ မှန်လာသည်ဟု ဆိုရပါမည်။ သူ ကွယ်လွန်ပြီး နှစ်ပေါင်းများစွာ အကြာ၌ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် သဘာဝအရင်းအမြစ်များနှင့် တိရစ္ဆာန်များကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် အမေရိကန်နိုင်ငံ၏ ပထမဆုံးသော အမျိုးသားဥယျာဉ် ရဲလိုးစတုန်းကို စတင်တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် အင်ဒီယန်းများ အပါအဝင် မည်သူမျှ ထိုနေရာ၌ အိမ်ဆောက်၍ နေထိုင်ခွင့်မရှိတော့ပေ။ အမျိုးသားဥယျာဉ်သည် ယခုအချိန်နှင့် နောင်အနာဂတ်တွင် ပြည်သူအားလုံးကို ဖျော်ရွှင်မှု ဖန်တီးပေးနိုင်ရန် တည်ထောင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု အစိုးရက ထုတ်ပြန်ပြောဆိုသည်။ ဤအမျိုးသား

www.burmeseclassic.com

ရဲလိုးစတုန်း ဥယျာဉ်ကြီးသည် ၎င်း၏ တမူထူးခြားသော သဘာဝအလှအပများကြောင့် နာမည်ကျော်ကြား၏။ ဥယျာဉ်ထဲ၌ကြည်လင်သော ရေကန်ကြီးများ မြင့်မားသော ရေတံခွန်များနှင့် နက်ရှိုင်းသော ချောက်ကြီးများရှိသည်။ ထို့ပြင် ပွက်ပွက်ဆူနေသော ရေအိုင်ကြီးများ၊ ရေပူစမ်းများ၊ ရေပူစမ်းများနှင့် ရေပူစမ်းများမှ ရေခွေးများ ထွက်ပေါ်လာသည်။ ဥယျာဉ်ကြီး၌ သဘာဝအတိုင်း မြင့်မားသော နေရာဒေသများမှာ မီးတောင်ဟောင်းများ၏ ပေါက်ကျမှုများကြောင့် ဤသို့ ဖြစ်ပေါ်လာရသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

ဧည့်သည်ဌာနများတွင် ဥယျာဉ်နှင့် ပတ်သက်သည့် ပြပွဲများနှင့် ဥယျာဉ်အကြောင်း ရုပ်ရှင်ကားများကို ပြသလေ့ရှိသည်။

မော်တော်ကား သို့မဟုတ် ကားကြီးတစ်စီးအတွက် ဝင်ခွင့်အဖြစ် (၁၀)ဒေါ်လာ သတ်မှတ်ထား၏။ ဤဥယျာဉ်သို့ ခြေကုန်လာရောက်သည်ဖြစ်စေ ဘတ်စ်ကားဖြင့် လာရောက်သည်ဖြစ်စေ၊ မော်တော်ဆိုင်ကယ်ဖြင့် လာရောက်သည်ဖြစ်စေ လူကြီးတစ်ဦးလျှင် ဝင်ခွင့်အဖြစ် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၄)ဒေါ်လာ ပေးဆောင်ရသည်။ ဤ ဝင်ခွင့်လက်မှတ်ဖြင့် ဥယျာဉ်အတွင်း၌ ရက်သတ္တ(၁)ပတ် နေထိုင်ခွင့်ရရှိပါမည်။

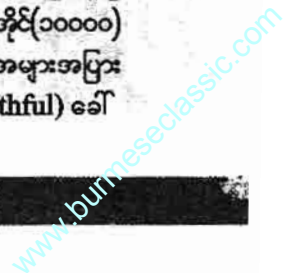
ရဲလိုးစတုန်း ဥယျာဉ်ကြီးသည် ၎င်း၏ တမူထူးခြားသော သဘာဝအလှအပများကြောင့် နာမည်ကျော်ကြား၏။ ဥယျာဉ်ထဲ၌ ကြည်လင်သော ရေကန်ကြီးများ၊ မြင့်မားသော ရေတံခွန်များနှင့် နက်ရှိုင်းသော ချောက်ကြီးများရှိသည်။ ထို့ပြင် ပွက်ပွက်ဆူနေသော ရေအိုင်ကြီးများ၊ ရေပူစမ်းများ၊ ရေပူစမ်းများနှင့် ရေပူစမ်းများမှ ရေခွေးများ ထွက်ပေါ်လာသည်။ ဥယျာဉ်ကြီးရှိ သဘာဝအတိုင်း ရှိနေသော နေရာဒေသများမှာ မီးတောင်ဟောင်းများ၏ ပေါက်ကျမှုများကြောင့် ဤသို့ ဖြစ်ပေါ်လာရသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ဤဥယျာဉ်ကြီးအတွင်းရှိ အလှဆုံးနေရာတစ်ခုမှာ ရဲလိုးစတုန်းမြစ်ရှိ **ဂရင်းကင်ရွန် (Grand Canyon)** ခေါ် မြင့်မားသော ချောက်ကြီးဖြစ်၏။ ဤနေရာတွင် ရဲလိုးစတုန်းမြစ်သည် အမြင့် (၃၈)ကီလိုမီတာရှိသည့် ရွှေဝါရောင်ချောက်ကမ်းပါးကြီးပေါ်မှ ရေများအောက်သို့ အလျင်အမြန် ကျဆင်းသွားသည့်နေရာဖြစ်သည်။

မြင့်မားသော ကျောက်တုံးများကို ကျော်ဖြတ်၍ ရေများ ကျဆင်းလာခြင်းကြောင့် အောက်ပိုင်း ရေတံခွန်ဟု ခေါ်တွင်သည့် ကြီးမားသော ရေတံခွန်တစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ရဲလိုးစတုန်း သဘာဝဥယျာဉ်ကြီးတွင် ရေတံခွန်ပေါင်း (၁၅၀)ကျော်ရှိသည်။ ထို့ပြင် လှပသည့် ရေကန်ပေါင်း ရာပေါင်းများစွာရှိပြီး မြစ်ငယ်များ၊ တောင်များ၊ ချိုင့်ဝှမ်းများနှင့် သစ်တောများရှိသည်။ ရဲလိုးစတုန်း သဘာဝဥယျာဉ်ကြီးတွင် ရေပူစမ်းနှင့် ပွက်ပွက်ဆူနေသော ရေအိုင်(၁၀၀၀၀) ရှိသည်။ မည်သည့်နေရာမျှ ဤမျှလောက် အများအပြား မရှိချေ။ ထို့ပြင် အိုးလ်ဖိတ်ဖူးလ် (Old faithful) ခေါ်

ဥယျာဉ်ကြီးကို ဖြတ်သန်းစီးဆင်းနေသည့် ရဲလိုးစတုန်းမြစ်ကြီးကို အစွဲပြု၍ ဤဥယျာဉ်ကြီးကို ရဲလိုးစတုန်းဟု အမည်ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤမြစ်ကြီးသည်လည်း ၎င်း၏ မြစ်ကြောင်းတလျှောက် မြင့်မားစွာ တည်ရှိနေသည့် အဝါရောင် ကျောက်ဆောင်ကြီးများကို အစွဲပြု၍ ရဲလိုးစတုန်းမြစ်ဟူ၍ အမည်ခေါ်တွင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဒေသခံ **မင်နီတာရီ (Minnetanee)** အင်ဒီယန်းများက **ကျောက်ဝါမြစ် (Rock Yellow River)** ဟု ဦးစွာခေါ်ဆိုခဲ့ကြသည်။ နောက်ပိုင်း ပြင်သစ်လူမျိုး မုဆိုးများက ကျောက်ဝါ (Yellow Rock) သို့မဟုတ် ရဲလိုးစတုန်းဟု ဘာသာပြန်ခေါ်ဆိုခဲ့ကြသည်။

ရဲလိုးစတုန်း အမျိုးသားဥယျာဉ်ကြီးသည် **ပိုင်လိုင်းပြည်နယ်၏** အနောက်မြောက်ပိုင်း၌ တည်ရှိနေ၏။ **ဥယျာဉ်၏** သေးငယ်သော အစိတ်အပိုင်းအချို့မှာ **မွန်တနာ (Montana)** ပြည်နယ်နှင့် **အိုင်ဒါဟို (Idaho)** ပြည်နယ်အတွင်းသို့ပင် ရောက်ရှိနေသည်။ ဤဥယျာဉ်ကြီးသည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုရှိ အကြီးဆုံးသော အမျိုးသားဥယျာဉ်များစာရင်းတွင် ပါဝင်သော ဥယျာဉ်တစ်ခု ဖြစ်၏။ **နယူဆာအားဖြင့်** ဟတ်တာပေါင်း (၉၀၀,၀၀၀)ရှိ၏။

ဤဥယျာဉ်ကြီးသို့ တစ်နှစ်လျှင် လူပေါင်း **၉၀၀,၀၀၀** လာရောက်လည်ပတ်ကြ၏။ ဥယျာဉ်ကြီး၏

ကမ္ဘာကျော်ရေပူစမ်းလည်း ရှိသည်။ ဤရေပူစမ်းသည် နေ့စဉ် မိနစ် (၈၀)လျှင် တစ်ကြိမ်နှုန်းဖြင့် မြေအောက် နက်ရှိုင်းသည့် နေရာမှ ရေပူများနှင့် ရေနွေးငွေ့များကို လေထဲသို့ မြင့်မားစွာ မှုတ်ထုတ်သည်။ လေ့လာမှုများအရ ဤရေပူစမ်းသည် နှစ်ပေါင်း (၁၂၀)ကျော်အတွင်း၌ ဤ ကဲ့သို့ အပြောင်းအလဲမရှိ ပုံမှန် ရေပူများနှင့် ရေနွေးငွေ့ များ မှုတ်ထုတ်နေသည်ဟု သိရသည်။

ရဲလိုးစတုန်း ဥယျာဉ်သည် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးလုပ်ငန်း လုပ်ဆောင်ရာ၌ ကမ္ဘာပေါ်တွင် အောင်မြင်မှုအရဆုံး ဒေသတစ်ခုလည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ဤဒေသသည် နို့တိုက်သတ္တဝါအများ အပြား၊ ငှက်များနှင့် ငါးများစွာတို့၏ နေရာဒေသလည်း ဖြစ်သည်။ ဤဥယျာဉ်သို့ လာရောက်ကြသည့် ဧည့်သည် များသည် မြောက်အမေရိကနှင့် ရုရှားနိုင်ငံ၏ တစ်စိတ် တစ်ဒေသ၌ တွေ့ရသည့် ဂရစ်ဇလီ ဝက်ဝံကြီးများ (Grizzly bears)၊ အမေရိကန် ပြောင်ကြီးများ၊ သမင် များ၊ ဦးချိုပြား သမင်ကြီးများ၊ ဦးချိုကြီးသည့် သိုးများကို တွေ့မြင်ရမည် ဖြစ်သည်။ မြောက်အမေရိကတိုက်ရှိ သမင် ကြီးများသည် ဤဥယျာဉ်ကြီး၌ အများဆုံးကျက်စားသည်ကို တွေ့ရ၏။ ထို့ပြင် ပြောင်အများစုသည်လည်း ဤဒေသ၌ ပင် နေကြသည်။ ထို့အတူ ဂရစ်ဇလီ ဝက်ဝံကြီးများသည် ဤဒေသ၌ပင် ကျက်စားကြပြီး အမေရိကတိုက်တွင် အများဆုံး တွေ့ရသည့်နေရာလည်း ဖြစ်၏။ ထို့ပြင် ဂရစ် ဇလီဝက်ဝံ ကြီးများသည် မျိုးတုံးပျောက်ကွယ်မည့် အန္တရာယ်နှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည့် တိရစ္ဆာန်များဖြစ်သည်။

ရဲလိုးစတုန်းဒေသသည် အမေရိကတွင် အပင် အားလုံးနီးပါးနှင့် တိရစ္ဆာန်အားလုံးနီးပါးတို့ ဆက်လက် ရှင်သန်ရပ်တည်နေနိုင်သည့် တစ်ခုတည်းသော နေရာလည်း

ဖြစ်သည်။ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန် ကျွမ်းကျင်သူများသည် ကနေဒါနိုင်ငံမှ ဝံပုလွေအညို (၁၄)ကောင်ကို ဤဒေသသို့ လွန်ခဲ့သော မတ်လက ယူဆောင်လာခဲ့ကြသည်။ ဤသို့ ယူဆောင်လာရသည့် ရည်ရွယ်ချက်မှာ လွန်ခဲ့သော နှစ် ပေါင်း (၆၀)ကျော်က မျိုးတုံးသတ်ဖြတ်ခံခဲ့ရသည့် ဝံပုလွေ များကို ဤဒေသသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာရန် ယူဆောင် ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤ တိရစ္ဆာန်များ အောင်မြင်စွာ ပြန်လည် မျိုးပွားလာကြမည်ဟု ကျွမ်းကျင်သူများက မျှော်လင့်ထား ပါ၏။

ရဲလိုးစတုန်းဒေသနှင့် ၎င်းဒေသ ပတ်ပတ်လည် အား ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် သိပ္ပံပညာရှင်များ စိတ်ဝင် စားကြသည်။ ၎င်းတို့က ဤလုပ်ငန်းစဉ်အား ကြီးမားသော ရဲလိုးစတုန်းဒေသ ဂေဟစနစ်ဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။

ဤ ဂေဟစနစ်တွင် ရဲလိုးစတုန်း သဘာဝဥယျာဉ် ကြီးနှင့် ၎င်း၏ ပတ်ပတ်လည်ဒေသရှိ ရေ၊ မြေ၊ တောတောင်၊ တိရစ္ဆာန်နှင့် အပင်များပါဝင်သည်။ ထိုနယ်ပယ်မှာ ပိုင်ယို မင်း ပြည်နယ်၊ မွန်တနား ပြည်နယ်နှင့် အိုင်ဒါဟို ပြည်နယ် တို့၏ မြေဧရိယာပေါင်း ဟက်တာ တိုးသန်းခန့် ပါဝင် သည်။ ဤမြေဧရိယာ အများစုကို ပြည်နယ်အစိုးရက ပိုင် ဆိုင်ပြီး မြေ(၂၀) ရာခိုင်နှုန်းခန့်ကို ပုဂ္ဂလိကများက ပိုင်ဆိုင် ကြသည်။

ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု များပြားလာခြင်းသည် ရဲလိုး စတုန်းဒေသ ဒေသဂေဟစနစ်ကြီးအား ခြိမ်းခြောက်လာ မည်ဟု သိပ္ပံပညာရှင်များက ပြောဆိုကြသည်။ လူဦးရေ တိုးတက်လာခြင်း၊ အဆောက်အဦများ များပြားလာခြင်း နှင့် ကားအစီးရေ များပြားလာခြင်းသည် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်အား ဖျက်ဆီးပစ်မည်ကို ပညာရှင်များ ထိတ်လန့်နေကြသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုဒေသရှိ လူဦးရေ

ထိုဒေသ၏ စီးပွားရေး အခြေအနေနှင့် ထိုဒေသ၏ သဘာဝအနေအထားများကို ပညာရှင်များ စူးစမ်းလေ့လာ လျက် ရှိသည်။ ထိုအခြေအနေ သုံးရပ်အတွက် လိုအပ် သည်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန် နည်းလမ်းများ ရှာဖွေ တွေ့ရှိနိုင်လိမ့်မည်ဟု သူတို့ မျှော်လင့်နေကြသည်။

ရဲလိုးစတုန်း ဥယျာဉ်ကြီးသို့ နှစ်စဉ် လူ သုံးသန်း လာရောက် လည်ပတ်ကြသည်။ ဤဒေသ ပတ်ဝန်းကျင် သို့ လူသန်းပေါင်းများစွာ လာရောက်လည်ပတ်သည်ဟု သိရ၏။ ထို့ပြင် ဤ သဘာဝဥယျာဉ်ကြီး၏ အနီးရှိ ၎င်းတို့ ပိုင်ဆိုင်သည့် မြေများပေါ်၌ လူအများအပြား လာရောက် ရွှံ့ အိမ်ဆောက်ကြသည်။ ဤသို့ ဆောက်လုပ်နေထိုင်ခြင်း ဖြင့် သဘာဝ၏ အလှအပများကို ၎င်းတို့ ခံစားနိုင်ကြပြီး ဖြစ်သည်။ အိမ်အသစ်အများစုကို မြစ်ဝှမ်းဒေသတွင် ဆောက်လုပ်ကြခြင်းဖြစ်သည်။

မြစ်အနီးအနားတဝိုက်တွင် အိမ်ရာများကို ဆောက်လုပ်နေထိုင်ခြင်းသည် ရဲလိုးစတုန်း သဘာဝ ဥယျာဉ်ကြီးအတွင်း စီးဆင်းနေသည့် မြစ်ကြီးကို ထိခိုက် ပျက်စီးစေခြင်း၊ အပူအအေး ညီညွတ်မှုကို ပျက်စီးစေခြင်း၊ ကြည်လင်နေသည့်ရေကို ပျက်စီးစေခြင်းများ ဖြစ်စေသည် ဟု သိပ္ပံပညာရှင်များက ဆိုကြသည်။ ထို့ပြင် မြစ်အတွင်း နေထိုင်ကျက်စားသည့် ငါးနှင့် အခြား သတ္တဝါများ၊ အပင် များကိုလည်း ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်စေသည်ဟု သူတို့က ဆို၏။

ထို့အတူ ဤ ဥယျာဉ်ကြီး၏အနီးတွင် အဆောက် အဦများ ဆောက်လုပ်နေထိုင်ခြင်း၊ မြစ်စည်းရိုးခတ်ခြင်း များကြောင့် ဥယျာဉ်အတွင်းရှိ တိရစ္ဆာန်များ၏ ပုံမှန် ဆုပ်ရွားမှုကို အတားအဆီးဖြစ်စေသည်ဟု သိပ္ပံပညာရှင် များက ထပ်မံပြောဆိုသည်။ အချို့သော တိရစ္ဆာန်များသည် ဆူညံနထိုင်သည့် အနီးအနားသို့ ဝင်ရောက်လာတတ်သည်။ ဤသော ရာသီဥတုကြောင့် အချို့သော ဝက်ဝံများသည် အစာရှာဖွေရန် လူတို့နေထိုင်သည့်ဒေသသို့ ရောက်ရှိလာ သည်ကို သာဓကအဖြစ် လေ့လာရပါမည်။ ရောက်ရှိလာ သည့် ဝက်ဝံအချို့ ဖမ်းဆီးခံရပြီး အခြားနေရာများသို့ ပြောင်းရွှေ့သည် လွတ်ပေးကြသည်ကို တွေ့ရ၏။ ဖမ်းဆီးခံရသော ဝက်ဝံများ အသတ်ခံရမည်ကို တောရိုင်းတိရစ္ဆာန် ကာကွယ် ပြောဆိုချက်များ အရာရှိများက စိုးရိမ်နေကြသည်။

ရဲလိုးစတုန်း ပြောင်ကြီးများနှင့် ဝံပုလွေများကို

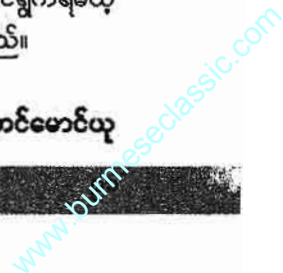
လည်း ဥယျာဉ်ဧရိယာ၏ အပြင်ဘက်၌ တွေ့ရသည်။ ဤ တိရစ္ဆာန်များကြောင့် နွားနှင့် သိုးမွေးမြူသူများ၌ ပြဿနာ များ ကြုံရသည်။ ရဲလိုးစတုန်းဒေသသို့ ကနေဒါမှ ပြန်လည် ယူဆောင်လာသည့် ဝံပုလွေအချို့ ယမန်နှစ်အစောပိုင်းက အသတ်ခံရသည်ဟု မွေးမြူရေးခြံရှင်များက ပြောဆိုကြသည်။

ရဲလိုးစတုန်း သဘာဝဥယျာဉ်ကြီးအား နောက်ဆုံး ခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ခုမှာ ကနေဒါနိုင်ငံ၏ သတ္တုတူးဖော်ရေး လုပ်ငန်းတစ်ခုဟု သိရပါသည်။ အဆိုပါကုမ္ပဏီသည် မွန်တနာပြည်နယ်၊ ကွတ်မြို့အနီးရှိ ဂယ်လက်တင် (Gallatin) အမျိုးသားသစ်တောတွင် ရွှေတူးဖော်ရေး လုပ်ငန်းတစ်ခု လုပ်ကိုင်ရန် စီစဉ်နေ၏။ ဤနေရာသည် ရဲလိုးစတုန်း အမျိုးသား ဥယျာဉ်ကြီးနှင့် (၅)ကီလိုမီတာ ထက် ပိုမဝေးပါ။ ရွှေတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းမှ ထွက်လာမည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကြောင့် ဤဒေသ အဆိပ်မသင့်စေရန် ခေတ်မီနည်းပညာများကို အသုံးပြုမည်ဟု ကုမ္ပဏီအရာရှိ များက ပြောဆိုကြသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး သမားများက ဤစီမံကိန်းကို ကန့်ကွက်ကြသည်။ ရွှေ တူးဖော်ရေး လုပ်ငန်း၏ ယန္တရားကြီးများနှင့် မော်တော် ယာဉ်များမှ ထွက်ပေါ်လာသည့် ဆူညံသံများကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်သည်ဟု သူတို့က ပြောဆိုကြ၏။ ထို့ပြင် ထွက်ပေါ်လာသည့် အဆိပ်မသင့် ညစ်ညမ်း၊ ပစ္စည်း များ ရဲလိုးစတုန်း မြစ်ထဲသို့ စီးဝင်သွားမည်ကိုလည်း သူတို့ စိုးရိမ်နေကြသည်။ ဤသို့ စီးဆင်းသွားပါ ရဲလိုးစတုန်း ဥယျာဉ်ကြီးအတွင်းရှိ တိရစ္ဆာန်အားလုံးကို ထိခိုက်မည် ဖြစ်သည်။

ရဲလိုးစတုန်း ဥယျာဉ်ကြီး၏ နယ်နိမိတ်တလျှောက် မိုင်းလုပ်ငန်းများ ထားရှိခြင်းသည် အလွန်ဆိုးရွားသည့် အကြံအစည်တစ်ခုဟု ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး ဘရူ(စ)ဘက်ဘစ် က ပြောဆို၏။ ဤစီမံကိန်း ကြန့်ကြာစေရန် ဥပဒေ အများအပြားက သူတို့လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာအပ်နှင်းထား သည်။ “ကျွန်တော့်တာဝန်က အမျိုးသားဥယျာဉ်ကြီးကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ဖို့ပဲ ခင်ဗျ”ဟု သူက ပြောဆို၏။ “ဒါဟာ ကျွန်တော် တိတိကျကျ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ရမယ့် အလုပ်ပဲခင်ဗျ” ဟု သူက ထပ်မံပြောဆိုသည်။

တင်မောင်ယု

ကျွန်ုပ်တို့

လူမှုဝန်းကျင်မဂ္ဂဇင်းအတွက်

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ
သတင်းများ၊ ဆောင်းပါးများ၊ အက်ဆေးများ၊ ဝတ္ထုတိုများ၊
ကာတွန်းများ၊ အထွေထွေဗဟုသုတများကို ပေးပို့နိုင်ပါသည်။

အမှတ် (၁၅၉)၊ ရွှေတိဂုံဘုရားလမ်း၊ ဒဂုံမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း: ၀၁-၃၇၄၇၁၄၊ ၀၉-၄၀၂၅၇၆၂၅၂၊ ၀၉-၇၃၉၀၀၉၆၄၊ ၀၉-၉၇၅၅၅၀၉၄၃

ကျွန်ုပ်တို့

လူမှုဝန်းကျင်မဂ္ဂဇင်းကို

(နှစ်လတစ်ကြိမ်ထုတ်) တစ်နှစ်စာ ကြိုတင်မှာယူနိုင်ပါပြီ။
တစ်အုပ်လျှင် ၂၀၀၀ ကျပ် ဖြင့် တစ်နှစ်အတွက် ၁၂၀၀၀ ကျပ်
ပို့ခ ၂၀၀၀ ကျပ် စုစုပေါင်း ၁၄၀၀၀ ကျပ် ဖြင့် တစ်နှစ်စာ
ကြိုတင်မှာယူနိုင်ပါသည်။

အမှတ် (၁၅၉)၊ ရွှေတိဂုံဘုရားလမ်း၊ ဒဂုံမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း: ၀၁-၃၇၄၇၁၄၊ ၀၉-၄၀၂၅၇၆၂၅၂၊ ၀၉-၇၃၉၀၀၉၆၄၊ ၀၉-၉၇၅၅၅၀၉၄၃

ကမ္ဘာပျက်လက်နက်များ

ဒေါက်တာခင်မောင်ညို

၂၀၁၆ ခုနှစ်အဆန်းမှာ မြောက်ကိုးစီးယားက ဟိုက်ဒရိုဂျင်ပုံး ထုတ်လုပ်စမ်းသပ်ကြောင်း ကြားသိရသည်။ ထိုစမ်းမှုကြောင့် မိုင်တစ်ရာဝန်းကျင်တွင် လောင်လှုပ်ခတ်မှုများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ ကမ္ဘာ့ပထဝီပြေကြီးသည်ပင်လျှင် တုန်လှုပ်သွားရသော ထိုစမ်းမှုကို လူသားအများက ဘာကြောင့် မတုန်လှုပ်ပဲ နေနိုင်ရမည်နည်း။

၁၉၄၅ ခုနှစ်က ကျွန်တော်တို့သည် အင်္ကျေပြူ ခေတ်ထဲသို့ ပင်ရောက်ခဲ့သည်။ ထိုနှစ် ဇူလိုင်လက အမေရိကန်နိုင်ငံ နီဟာဒသဲကန္တာရတွင် ပထမ အင်္ကျေပြူပုံးကို စမ်းသပ်ခဲ့သည်။ ခနာကံတော့ သြဂုတ်လ ၆ ရက်နှင့်

၉ ရက်တို့တွင် ဂျပန်နိုင်ငံ ဟီရိုရှီးမားနှင့် နဂါစကီ မြို့တို့ကို ပစ်မှတ်ထားကာ ကြိုချခဲ့သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် စပြီးသော ၁၉၃၉၊ ၁၉၄၁ ခုနှစ် ဂျပန်ပါဝင်လာသည်။ ၄၊ ၁၉၄၅ ထိ ကြံ့ခံအသုံးပြုသော လက်နက်များ၏ အဖျက်အားထက် တစ်ဆခွဲလောက် ပိုများသော ထိုပုံးများကို အသုံးပြုသော အင်္ကျေပြူခေတ်ကို မျက်ပါးထင်ထင် မြင်တွေ့လိုက်ရသည်။

ကောင်းကင်မှ လင်းလက်လာသော အလင်းခရောင်သည် သိန်းချီသော လူသားတို့ကို ချင်ချင်းလိုလိုပင် ပျက်စီးစေခဲ့သည်။ ဒီလက်နက်ကြီး ကမ္ဘာကိုရောက်လာသည့် အတွက် လူသားအများ တုန်လှုပ်ခြောက်ခြားသွားကြသည်။

ကြောက်စရာကောင်းသော ထိုဝန်းများသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို အင်မတန် ပျက်စီးစေကြောင်း အများ
သိကြပါမည် အကျဖြူပုံး၏ ဓာတ်ကြွင်းများမှ ရောင်ခြည်များ ထွက်လာသည်။ ထိုရောင်ခြည်များသည်
ကင်ဒာရောဂါကို ဖြစ်စေသည်။ အကျဖြူဓာတ်ကြွင်းများ သည် ရေထဲကိုရောက်သည်။ မြေကြီးထဲကိုရောက်သည်။
ထိုမှတစ်ဆင့် အပင်ထဲကို ရောက်သည်။ ထိုမှ အရွက်များ သီးနှံများထဲ ရောက်ကာ စားသုံးသူ၏ ကိုယ်ခန္ဓာထဲ
ရောက်လေတော့သည်။ ကလေးလူငယ်များမှာ ထိုခိုက် ခံရမှုအများဆုံး ဖြစ်သည်။

စစ်ကို မလိုပါ

ဒီအတွက် ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးက လူသားမျိုးနွယ်
များသည် စစ်ကို မလိုကြောင်း ဆန္ဒဖော်ထုတ်လာကြ
ပါသည်။ အကျဖြူလက်နက်၏ ဆိုးကျိုးကို ကောင်းကောင်း
သိသွားကြသည်။

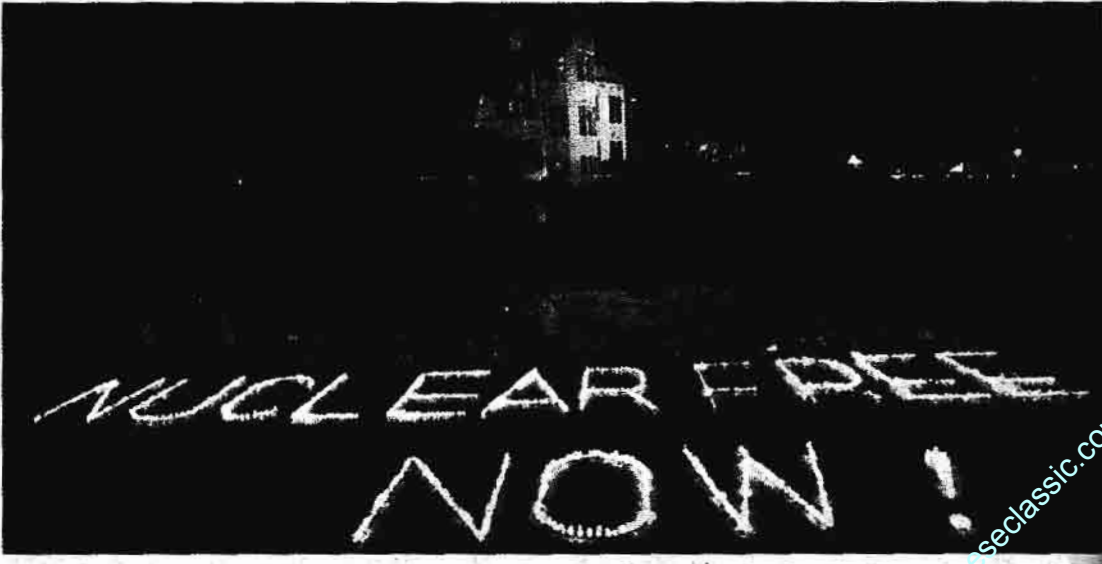
အမှန်တော့ အကျဖြူလက်နက်ကြောင့် ဒုတိယ
ကမ္ဘာစစ်ကြီး ရပ်သွားသော်လည်း၊ စစ်ပွဲများကတော့ မရပ်
ပါ။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီးမှာ ကိုရီးယားစစ်ပွဲ၊ ဗီယက်
နမ်စစ်ပွဲများအပြင်၊ အရှေ့အလယ်ပိုင်းနှင့် အာဖရိက
တိုက်တွင် စစ်ပွဲများစွာ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ တောင်အမေရိက
တိုက်တွင်လည်း စစ်ပွဲတွေ ဖြစ်သည်။ ယနေ့တွင်လည်း
ယူကရိန်း၊ ရုရှား၊ ဆီးရီးယား၊ လစ်ဗျား၊ ပါလက်စတိုင်း၊
အစ္စရေးတို့တွင် တိုက်ပွဲများ ဖြစ်နေပါသည်။ ကမ္ဘာအနှံ့
IS တို့က တိုက်ပွဲများကို ဖန်တီးနေကြသည်။

ထိုစစ်ပွဲတွေအားလုံးတွင်သုံးသော လက်နက်
ခဲယမ်း မီးကျောက်ပမာဏသည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ် အတွင်း
သုံးသော ပမာဏထက် အဆများစွာ ပိုခဲ့ပါသည်။ သို့သော်
ယနေ့ထက်ထိတော့ အကျဖြူပုံးကို အသုံးမပြုကြသေးပါ။
သို့သော် အကျဖြူပုံးပိုင်ဆိုင်သည့် နိုင်ငံတွေ များပြားလာ
သည်ကို သတိပြုမိသည်။

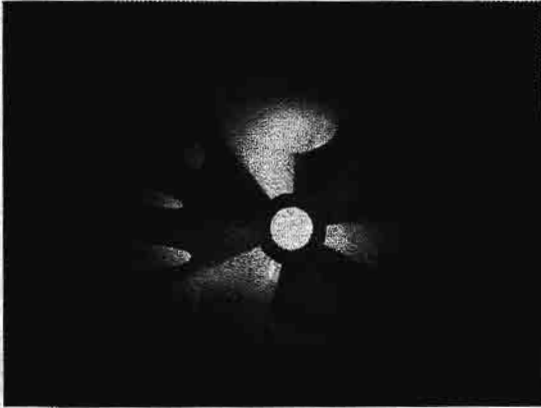
အမေရိကန်၊ ရုရှား၊ ဗြိတိန်၊ ပြင်သစ်၊ အိန္ဒိယ၊
တရုတ်၊ ပါကစ္စတန် စသည့် နိုင်ငံကြီးများတွင် အကျဖြူ
ပုံးတစ်လုံးမက ရှိနေကြပါသည်။ ထိုပမာဏသည် ကမ္ဘာ
ကြီးကို လုံးဝ လောင်မီးကျသွားစေနိုင်သည်။

ဟိုက်ဒရိုဂျင်ပုံး

အက်တမ်ပုံးများကို ဖြိုခွဲသည့်အခါတွင် ပုံးတွေ
ဖြစ်သလို အက်တမ်ပုံးများကို ပေါင်းစုလျှင်လည်း ပုံးကို

ရနိုင်သည်။ အက်တမ်များကို ဖြိုခွဲသည့် ဝှံ့ကို Fission Bomb ဟု ခေါ်၍ အက်တမ်များ စုပေါင်းသည့်ဝှံ့ကို Fusion Bomb ဟု ခေါ်သည်။

Fission Bomb တွင် ယူရေနီယံ၊ ပလူတိုနီယံ စသည့် မတည်မြဲသည့် အက်တမ်ကြီးများကို ဖြိုခွဲခြင်းမှ ထွက်ပေါ်လာသော စွမ်းအင်ကို ရသည်။ Fusion ဝှံ့တွင်မူ ဟိုက်ဒရိုဂျင်အက်တမ်များ ပေါင်းစည်းခြင်းမှ ထွက်လာသော စွမ်းအင်ကို ရသည်။

ဤနေရာတွင် ပြိုကွဲခြင်းနှင့် ပေါင်းစည်းခြင်းတို့ သည် အက်တမ်အတွင်းရှိ နျူကလိယ ပေါင်းစည်းခြင်း၊ ပြိုကွဲခြင်းကိုသာ ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။

ညီမျှခြင်းဖြင့် အကြမ်းဖော်ပြရလျှင် ယူရေနီယမ် (U_{235}) - ခဲ (Pb) + အာဂွန် (Ar) + စွမ်းအင်တို့ ဓာတ်ပြုခြင်းသည် Fission အမျိုးအစားဖြစ်သည်။ အလွန်ကြီးမားသော စွမ်းအင်ကို ထွက်ပေါ်စေသည်။ Fusion ဓာတ်ပြုခြင်းကတော့ ဟိုက်ဒရိုဂျင် နှစ်မျိုးပေါင်း၍ ဟီရီယံဓာတ်ငွေ့ ရရှိခြင်းဖြစ်သည်။

ဂျူတီလီယ (H-1) + ထရီတီယံ (H-3) ဟီရီယံ (He-4) + စွမ်းအင် ဟိုက်ဒရိုဂျင်ဝှံ့သည် သာမန်အကျိုးပေးထက် သာမက ပိုပြင်းထန်သည်။

ဥပမာ ဟီရီဂျီးမားတွင် ချသော အကျိုးပေးသည် TNT ဝှံ့ အလုံး တစ်သောင်း (တန်ချိန် တစ်သောင်း) ထက်လျှင် ဟိုက်ဒရိုဂျင် ဝှံ့တစ်ခုသည် TNT ဝှံ့ အလုံး တစ်သိန်း (တန်ချိန် တစ်သိန်း) နှင့် တူညီမည်ဖြစ်သည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်

ကြောက်စရာကောင်းသော ထိုဝှံ့များသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို အင်မတန် ပျက်စီးစေကြောင်း အများ သိကြပါမည် အကျိုးပေး၏ ဓာတ်ကြွင်းများမှ ရောင်ခြည်များ ထွက်လာသည်။ ထိုရောင်ခြည်များသည် ကင်ဆာရောဂါကို ဖြစ်စေသည်။ အကျိုးပေးဓာတ်ကြွင်းများသည် ရေထဲကိုရောက်သည်၊ မြေကြီးထဲကိုရောက်သည်၊ ထိုမှတစ်ဆင့် အပင်ထဲကို ရောက်သည်။ ထိုမှ အရွက်များ သီးနှံများထဲ ရောက်ကာ စားသုံးသူ၏ ကိုယ်ခန္ဓာထဲ ရောက်လေတော့သည်။ ကလေးလူငယ်များမှာ ထိခိုက်ခံရမှုအများဆုံး ဖြစ်သည်။

ဓာတ်ရောင်ခြည်များ၊ ဖုန်မှုန့်များသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တွင် တာရှည်တည်နေကာ ကမ္ဘာကြီးကို ထိခိုက်မှု ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ Nuclear Winter ဟု ခေါ်သည့် အကျိုးဆောင်းတွင်းကို ကျရောက်စေသည်။

အကျိုးစစ်ပွဲကြီးသာဖြစ်လျှင်

နိဂုံးချုပ်ပါတော့မည်။ အကျိုးစစ်ပွဲဖြစ်ဟု ဘယ်သူမှ မပြောနိုင်ပေ၊ မြောက်ကိုရီးယား၏ မဆင်မခြင် ဝှံ့ဖောက်ခွဲစမ်းသပ်မှုသည် ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသားများ၏ ရင်ထဲတွင် မပေါ့မပါးဖြစ်စေပါသည်။ တာဝန်ယူမှုနည်းသော လူတို့၏ လက်ထဲတွင် ထို ကမ္ဘာဖျက်ပျက်ပျက် ရောက်နေပြီ လားဟု ခံစားကြရသည်။

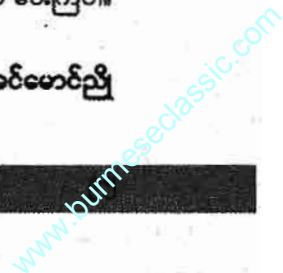
မဆင်မခြင် စနက်တိဖြုတ်လိုက်ပါက ကမ္ဘာကြီး မီးဟုန်းဟုန်းတောက်ပေတော့မည်။

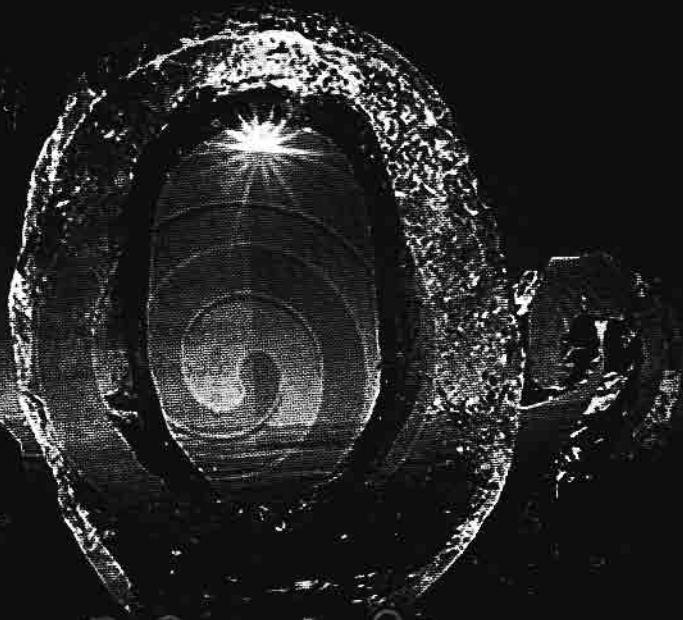
သေနတ်သံများ ဝှံ့သံများအကြား ငြိမ်းချမ်းမှု မရှိသော လူသားများသည် အကျိုးပေးကို တစ်ဖန် သင့်ရမည်ကို စိုးရိမ်နေကြသည်။

မေတ္တာ၊ ဂရုဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာ ဟူသော ဗြဟ္မစိုရ်တရား လေးပါး မထွန်းကားသမျှ လူတွေ ဒုက္ခ ရောက်နေကြပါမည်။

စစ်ကိုဆန့်ကျင်ကြပါ
အကျိုးပေးများကို ဆန့်ကျင်ကြပါ
စစ်ကို မလိုပါ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးကိုသာ ပေးကြပါ။

ဒေါက်တာခင်မောင်ညို

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်ခံနေရသော

ကျွန်းနိုင်ငံများ

မောင်ည

ကျွန်းနိုင်ငံများသည် ကမ္ဘာ့အပူချိန်တက်လာခြင်းကြောင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်ခံနေရသော နယ်လမ်းများဖြစ်သည်။ ဤဒဏ်များသည် ကျွန်းနိုင်ငံများ၏ ရာသီဥတု၊ ရေအရင်းအမြစ်၊ မြေယာနှင့် လူမှုစီးပွားစနစ်များကို ထိခိုက်စေသည်။

ကျွန်းနိုင်ငံများသည် ကမ္ဘာ့အပူချိန်တက်လာခြင်းကြောင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်ခံနေရသော နယ်လမ်းများဖြစ်သည်။ ဤဒဏ်များသည် ကျွန်းနိုင်ငံများ၏ ရာသီဥတု၊ ရေအရင်းအမြစ်၊ မြေယာနှင့် လူမှုစီးပွားစနစ်များကို ထိခိုက်စေသည်။

ကျွန်းနိုင်ငံများသည် ကမ္ဘာ့အပူချိန်တက်လာခြင်းကြောင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်ခံနေရသော နယ်လမ်းများဖြစ်သည်။ ဤဒဏ်များသည် ကျွန်းနိုင်ငံများ၏ ရာသီဥတု၊ ရေအရင်းအမြစ်၊ မြေယာနှင့် လူမှုစီးပွားစနစ်များကို ထိခိုက်စေသည်။

ကျွန်းနိုင်ငံများသည် ကမ္ဘာ့အပူချိန်တက်လာခြင်းကြောင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်ခံနေရသော နယ်လမ်းများဖြစ်သည်။ ဤဒဏ်များသည် ကျွန်းနိုင်ငံများ၏ ရာသီဥတု၊ ရေအရင်းအမြစ်၊ မြေယာနှင့် လူမှုစီးပွားစနစ်များကို ထိခိုက်စေသည်။

ကပ္ပန္ဒိုင်းအောက်ဆိုင်တွေတိုးမြှင့်ထုတ်လုပ်လာတာကြောင့် သတ္တဝါတွေနဲ့ လူသားတွေအတွက် အောက်ဆိုင် တဖြည်းဖြည်း လျော့နည်းလာပါတယ်။ နောက်တစ်ချက်ကတော့ သစ်တောတွေကို အလွန်အမင်း ခုတ်လှဲလို့ ပြန်းတီးလာမှုတို့ကြောင့်လည်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို အန္တရာယ်ပြုလာပါတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ ဆယ်စုနှစ်တစ်ခု က ကမ္ဘာကြီးပူဇွန်လောကဆိုင်ရာ ထင်သလောက် အန္တရာယ် မရှိပါဘူးလို့ ယူဆနေသူတွေလည်း ယခုအခါ သိသိသာသာ အပြောင်းအလဲဖြစ်တာကြောင့် အန္တရာယ်ရှိမုန်း အသိအမှတ် ပြုလာရပါတယ်။

ကမ္ဘာကြီးပူဇွန်လောကဆိုင်ရာ တစ်နေ့တခြား ဆိုးသ ထက်ဆိုးလာပြီဆိုတာကို တစ်ကမ္ဘာလုံးက အသိအမှတ်ပြု လာပါတယ်။ သိပ္ပံပညာရှင်များနဲ့ ကုလသမဂ္ဂအပါအဝင် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ အဖွဲ့အသီးသီးကလည်း ကမ္ဘာကြီးပူဇွန်လောက ဆိုင်ရာ ထိန်းချုပ်ကာကွယ်ဖို့အတွက် အစည်းအဝေးတွေကျင်းပ ပြီး အကြိမ်ပေါင်းများစွာ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခဲ့ကြတယ်။ ဘာကြောင့်ဆိုးဆိုးဝါးဝါးပူဇွန်လောကဆိုင်ရာသလဲဆိုရင် အဓိက အကျဆုံးကတော့ ဖန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့ပြုဿနာပါပဲ။ ရေနံနဲ့ ကျောက်မီးသွေးလို ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်အများ အပြား ထုတ်လုပ်မှုကနေ ပူဇွန်သထက်ပူဇွန်လာတာဖြစ်တယ်။ ကမ္ဘာကြီးကို အလင်းရောင်ပေးတဲ့ နေရဲ့အပူရှိန်ကို အကာ အကွယ်ပေးထားတဲ့ အိုဇုန်းဓာတ်ငွေ့တွေဟာ ရေနံနဲ့ ကျောက်မီးသွေးလို လောင်စာစွမ်းအင်တွေကနေ ကာဗွန် ဒိုင်အောက်ဆိုက်တွေထုတ်တဲ့အတွက် အိုဇုန်းဓာတ်ငွေ့ဟာ တဖြည်းဖြည်း ပေါက်လာပြီး ကမ္ဘာကြီးပူဇွန်လာတာပါပဲ။ ဝင်ရိုးစွန်းမှာရှိတဲ့ ရေခဲတောင်တွေ တဖြည်းဖြည်း အရည် ပျော်လာခြင်းကလည်း ကမ္ဘာကြီးတည်ရှိမှုကို အန္တရာယ်ပေး လာပါတယ်။

ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်တွေ တိုးမြှင့်ထုတ်လုပ် လာတာကြောင့် သတ္တဝါတွေနဲ့ လူသားတွေအတွက် အောက်ဆိုင် တဖြည်းဖြည်း လျော့နည်းလာပါတယ်။ နောက်တစ်ချက်ကတော့ သစ်တောတွေကို အလွန်အမင်း ခုတ်လှဲလို့ ပြန်းတီးလာမှုတို့ကြောင့်လည်း သဘာဝပတ်ဝန်း ကျင်ကို အန္တရာယ်ပြုလာပါတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ ဆယ်စုနှစ်တစ်ခု တာ ကမ္ဘာကြီးပူဇွန်လောကဆိုင်ရာ ထင်သလောက် အန္တရာယ်

မရှိပါဘူးလို့ ယူဆနေသူတွေလည်း ယခုအခါ သိသိသာသာ အပြောင်းအလဲဖြစ်တာကြောင့် အန္တရာယ်ရှိမုန်း အသိအမှတ် ပြုလာရပါတယ်။ ဒါကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်း ရေးအတွက် လူများဟာ အသိစိတ်ဓာတ်ရှိရှိနဲ့ ပါဝင်လာခဲ့ကြ တာဖြစ်ပါတယ်။

လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်ပေါင်း ၁၀၀၀၀ ကို ပြန်ပြီးမှန်းဆကြည့် မယ်ဆိုရင် အဲဒီအချိန်ကတည်းကစပြီး ကမ္ဘာကြီးဟာ ပူဇွန်လာတာပဲ။ နောက်ဆုံး ရေခဲခေတ်ပြီးဆုံးသွားတဲ့အခါ ပူဇွန်မှုဟာ စတင်လာတာပါ။ အပူပိုင်းလတ္တီတွဒ်မှာတည်ရှိ တဲ့ ဂျမေကာလိုကျွန်းကလေးမှာလည်း စတင်ပူဇွန်လာပါ တယ်။ သာမိုမီတာတွေ၊ ဒီလှိုင်းတိုင်းတာကိရိယာတွေသာ မရှိခဲ့ရင် တဖြည်းဖြည်းချင်းဖြစ်လာတဲ့ အပူချိန်တိုးလာမှု၊ ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်မြင့်တက်မှုတွေကို သတိပြုမိဖို့ မလွယ်ပါဘူး။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲလာမှုကို ဆီလျော်အောင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲဖို့ လိုအပ်ပေမဲ့ မပြောင်းလဲနိုင်တာကို ကျွန်တော်တို့ တွေ့နေရပါတယ်။ ကျွန်းနိုင်ငံမှာနေတဲ့ လူတစ်ယောက်အနေနဲ့ ကုန်းတွင်းမှာနေထိုင်တဲ့လူတွေနဲ့ အခြေအနေချင်း မတူဘူးဆိုတာ နှိုင်းယှဉ်ကြည့်လို့ရပါတယ်။ မိမိနေထိုင်ခဲ့ရတဲ့ ဘဝတစ်လျှောက်လုံးတွေအကြံအရ ယေဘုယျအားဖြင့် ရာသီဥတုပူဇွန်လာတယ်ဆိုတာကို ခံစားမိလာမှာ သေချာပါတယ်။ ပူဇွန်လာတဲ့ရာသီဥတုရဲ့ အပူရှိန်ကိုကာကွယ်ဖို့ လေအေးစက်တပ်ဆင်တာမျိုး၊ ပန်ကာတွေအသုံးပြုတာမျိုးကို အိမ်တွေ၊ ရုံးတွေမှာ ပြုလုပ် လာကြပါတယ်။ အပူချိန်များတဲ့တိုင်းပြည်တွေ၊ ဒေသတွေ မှာဆိုရင် မိုးလည်းမရွာ၊ ပူမြဲပူနေတဲ့အတွက် သစ်ပင်နဲ့

မြေကြီးတွေဟာ အပူရှိန်ကြောင့် ညှိုးနွမ်း၊ ကွဲအက်လာကြတယ်။ မိုးခေါင်ရေရှားမှုကို ဆိုးဆိုးဝါးဝါး ခံစားလာကြရတယ်။ သီးနှံမစိုက်ပျိုးနိုင်တော့ဘဲ အငတ်ဘေးတွေ ကြုံလာကြရတယ်။ ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင် မြင့်တက်လာမှုကြောင့် ရေကြီးခြင်းကိုလည်း ကြုံလာကြရပါတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ မဟုတ်ဘဲ မကြာခဏဆိုသလို ရေကြီးမှုတွေ၊ ရေလွှမ်းမှုတွေဟာ နှစ်စဉ်လိုလို ဖြစ်ပွားလျက်ရှိပါတယ်။ မှန်တိုင်းဒဏ်ခံရတဲ့နိုင်ငံတွေလည်း ကမ္ဘာပေါ်မှာ အများအပြားရှိလာခဲ့တယ်။ ဆိုးဝါးတဲ့မှန်တိုင်းဒဏ်ကြောင့် လူပေါင်း ထောင်သောင်းမက သေဆုံးကြရတယ်။ အဆောက်အအုံအများအပြားလည်း ပြုလဲပျက်ဆီးခဲ့ရတယ်။ ရာသီဥတုဆိုးဝါးလာတဲ့အခြေအနေကို လူတွေ သိသိသာသာ ခံစားလာရပါတယ်။ ဒါကြောင့် လူတွေတလည်း ရေသိုလှောင်ပြီး မိုးခေါင်တဲ့အခါအသုံးပြုနိုင်အောင် ပြုလုပ်လာကြသလို ဟာရီကိန်းမှန်တိုင်းလိုမှန်တိုင်းတွေ ဖျက်ဆီးခံရမှာမို့တဲ့အတွက် ခိုင်ခံ့တဲ့ အဆောက်အအုံတွေကို ဆောက်လုပ်လာကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီလိုရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု ဘာကြောင့်ဖြစ်လာရသလဲဆိုတဲ့အခြေခံကိုတော့ ပြုပြင်ပြောင်းလဲဖို့ မကြိုးစားကြသေးပါဘူး။

လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း ၁၀၀၀၀ နဲ့ ယခုကာလအခြေအနေ ဘာကွာခြားမှုရှိပါသလဲ။ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်ပေါင်းများစွာက ကမ္ဘာကြီးပူနွေးမှုဟာ ယခုနဲ့မတူပါဘူး။ အဲဒီတုန်းက ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာတာဟာ နှစ်ထောင်ပေါင်းများစွာကာလအတွင်း ကမ္ဘာကြီးရဲ့ ရာသီဥတုသဘာဝအတိုင်း ပြောင်းလဲလာမှုကြောင့်ပါ။ နေရဲ့ အပူရှိန်ကြောင့် မီးတောင်တွေပေါက်ကွဲတာကြောင့်နဲ့ သစ်ပင်တွေကြောင့်ဖြစ်တယ်။ လူသားရဲ့ ပယောဂကင်းတဲ့ သဘာဝပူနွေးမှုကြောင့်ပါ။ ယခုပူနွေးလာမှုကတော့ ရာစုနှစ်တစ်ခုနဲ့တစ်ဝက်ကျော် လောက်အတွင်းမှာတင် ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့တာပါ။ ဒီလိုပူနွေးလာမှုဟာ သဘာဝတရားကြောင့်သာမက ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်ဓာတ်၊ မီသိန်း၊ နိုက်ထရက်အောက်ဆိုက်တွေ ထုတ်လုပ်မှုများလာတာကြောင့်ဖြစ်တယ်။ စက်မှုတော်လှန်ရေးကာလ နောက်ပိုင်းမှာ ဖြစ်လာတဲ့ လူ့ပယောဂကြောင့် ပူနွေးလာတာပါ။ ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာတာကို လေ့လာသုံးသပ်ချက်တွေအရ ကြည့်တဲ့အခါမှာ ဓာတ်ငွေ့တွေ တိုးတက်ထုတ်လုပ်မှုက ပူနွေးလာမှုကို အဆပေါင်းများစွာ ဖြစ်ပေါ်စေပါတယ်။ ယခုအခါမှာ တိုင်းတာတဲ့ကိရိယာပစ္စည်းတွေ တိုးတက်လာတဲ့အတွက် သိပ္ပံပညာရှင်တွေဟာ ပူနွေးလာတဲ့

အခြေအနေကိုတိုင်းတာလို့ရတယ်။ အဲဒီဒေသမှာ ခြောက်သွေ့လာတဲ့အခြေအနေကိုလည်း နှိုင်းယှဉ်ပြီး တွက်ဆလို့ရတယ်။ ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်မြင့်တက်လာမှုကိုလည်း စက်ကိရိယာတွေနဲ့ အသေအချာတိုင်းတာလို့ ရလာပါပြီ။

ယခုလို ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာတဲ့နှုန်းနဲ့တွက်မယ်ဆိုရင် နောင်လာမယ့် ၂၁၀၀ ပြည့်နှစ်မှာဆိုရင်တော့ ဘယ်လောက်အခြေအနေဖြစ်မယ်ဆိုတာ နှိုင်းဆလို့ရပါပြီ။ ရာသီဥတုသိပ္ပံပညာရှင်တွေဟာ နောင်နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာလာလို့ရှိရင် ပူနွေးလာမှုအခြေအနေက ဘယ်လောက်ရှိမယ်ဆိုတာ တွက်ဆနေကြတယ်။ အဲဒီမှာ အမြင်နှစ်မျိုးရှိလာတယ်။ တစ်ခုက ဆဲလ်စီးယပ် ၂ ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်အောက်မှာပဲရှိမယ်လို့တွက်ပြီး နောက်တစ်ခုကတော့ ဆဲလ်စီးယပ် ၂ ဒီဂရီအထက်ကိုတက်သွားမယ်လို့ တွက်ပါတယ်။ မတူတဲ့ ဒီအမြင်နှစ်မျိုးက ရှေးနှစ်ပေါင်းများစွာမှာ ဖြစ်နိုင်ချေကို မှန်းဆပြီး တွက်ချက်ကြတာပါ။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကတော့ ဖြစ်ပေါ်နေတာအမှန်ပါ။ ယခုဖြစ်ပေါ်တဲ့အနေအထားအရ အပူချိန်ဟာ ဆိုးဆိုးဝါးဝါး ဆက်ပြီးမြင့်တက်နေမယ်ဆိုတာကိုတော့ မှန်းဆလို့ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အပြောင်းအလဲတွေရှိရင် အပူချိန်ဟာ အရင်လိုပြန်ပြီး ကျချင်လည်း ကျလိမ့်မယ်လို့ မှန်းဆကြတယ်။ သိပ္ပံနည်းကျကျ လေ့လာသုံးသပ်မှုကို အခြေခံပြီး အကျိုးသက်ရောက်မှုနှစ်ခုရှိတယ်လို့လည်း ပြောကြပါတယ်။ ရေနဲ့ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာသက်ရောက်မှုတွေပါပဲ။

အပူချိန်မြင့်ကျွန်းများမှာနေတဲ့ ကျွန်းသားတွေဟာ သူတို့ဒေသရဲ့ ရာသီဥတု ပိုပြီးခြောက်သွေ့တဲ့အခြေအနေကို ဖျော်လင့်ထားနိုင်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အပူချိန်မြင့်ဒေသမှာရှိတဲ့ရေငွေ့တွေဟာ အီကွေတာကိုရောက်သွားကြပြီး အီကွေတာဟာ အရင်ထက်ပိုပြီးစိုထိုင်းလာတယ်။ ဒီလိုခြောက်သွေ့တဲ့အခြေအနေ၊ စိုထိုင်းလာတဲ့အခြေအနေတွေကို သက်ဆိုင်တဲ့ပညာရှင်တွေက လေ့လာထားတဲ့အတွက် သိရှိရတာဖြစ်ပါတယ်။ တချို့ရေဝေကုန်းတန်းဒေသတွေဟာလည်း တဖြည်းဖြည်း နည်းပါးလာပါတယ်။ ကင်းစတန်မြို့ပြဒေသတွေမှာဆိုရင် ရေဝေကုန်းတန်း အလွန်နည်းလာတာကို တွေ့ရပါတယ်။ အဲဒီဒေသတွေမှာနေထိုင်သူတွေ အဖို့ နွေဦးဆိုတာလည်း ရှားပါးလာသလို မြစ်တွေဟာလည်း

တဖြည်းဖြည်းနဲ့ ရေစီးဆင်းမှုနည်းလာပြီး ခန်းခြောက်လာပါတယ်။ မြစ်ကနေရေသွယ်တဲ့ တူးမြောင်းကတစ်ဆင့် သီးနှံစိုက်ပျိုးမှုလည်း မရှိကြတော့ဘူး။ ဂျပမကာက ကျေးလက်နေလူထုအတွက် ရေသွယ်ပြီးစိုက်ပျိုးတာ အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ မြစ်ရေက အရင်လိုမဟုတ်တော့ဘဲ နည်းလာတဲ့အတွက် သီးနှံစိုက်ပျိုးရေးလည်း နည်းလာပါတယ်။ ဒေသတွင်းဈေးကွက်မှာလည်း စားသုံးဖို့သီးနှံတွေနည်းလာတာတွေ့ရတယ်။ ဒီလိုအခြေအနေမျိုးက ဒီဒေသကို ခြောက်လှန့်သလိုဖြစ်လာပါတယ်။ ကျွန်းမှာနေတဲ့သူတွေအဖို့ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ ခြောက်ကပ်တဲ့အခြေအနေမျိုး ရောက်လာတယ်။ မိုးရာသီမှာ မိုးသည်းထန်သလို မုန်တိုင်းတွေလည်း တိုက်လာပါတယ်။ မိုးသည်းလာတဲ့အခါမှာလည်း မထင်မှတ်လောက်အောင် မိုးရေချိန်မြင့်မားပါတယ်။ ရေလွှမ်းမှု မြေပြိုမှု၊ ရေတိုက်စားမှု စတဲ့ ဘေးဒုက္ခတွေဟာ မကြာခဏကြုံတွေ့နေရပါတယ်။ အထူးသဖြင့် တောင်တန်းဒေသတွေမှာ ပိုဆိုးပါတယ်။

ဒီလိုဘေးဒုက္ခတွေကြုံတွေ့ရသလို မြစ်ရေထဲမှာ အနည်နန်းဟာ ပိုပြီးများများလာပါတယ်။ ရေဟာ နောက်ကျိုပြီး သောက်သုံးဖို့ အတော်ခက်ခဲပါတယ်။ ဂျပမကာက ကမ်းရိုးတန်းဒေသမှာရှိတဲ့ ရေတွင်းတွေဆိုရင် ကြည်ကြည်လင်လင်မရှိဘဲ နောက်ကျိုနေကြတယ်။ အနည်နဲ့ ရွှံ့ညွန့်တွေများလွန်းတဲ့အတွက် စိုက်ပျိုးရေးမှာ ဒုက္ခရောက်ရသလို လူထုအတွက် သောက်သုံးရေပြဿနာလည်း ပေါ်လာတယ်။ ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်မြင့်တက်လာတဲ့အတွက် ကျွန်းပေါ်က ရေတွင်းတွေမှာ ဆားငန်ရေတွေ ဝင်လာတယ်။ ဒါကြောင့် တွင်းရေရဲ့ သန့်စင်တဲ့အရည်အသွေးလည်း လျော့ကျသွားပါတယ်။

ဒီလိုဘေးဒုက္ခတွေကြောင့် ကျန်းမာရေးပြဿနာ အများအပြားလည်း ပေါ်လာပါတယ်။ ရေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့

ရောဂါအများအပြား ဖြစ်လာကြတယ်။ ကုသမဂ္ဂက ဦးဆောင်ပြီး ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာညီလာခံကို ကျင်းပပါတယ်။ အဲဒီညီလာခံမှာ ဂျပမကာကပြဿနာတွေကို ဒုတိယအကြိမ် မြောက် ထည့်သွင်းဆွေးနွေးခဲ့ကြပါတယ်။ အပူချိန် ၂ ဒီဂရီဆဲလ်စီးယပ်ထက်ကျော်ခြင်းက သွေးလွန်တုပ်ကွေးဖြစ်ပွားမှုကို သုံးဆလောက် မြင့်တက်စေပါလိမ့်မယ်။ ကာရစ်ဘီးယန်းဒေသမှာ အပူချိန်နဲ့ သွေးလွန်တုပ်ကွေးရောဂါ တို့ဟာ တိုက်ရိုက်ဆက်နွှယ်နေတယ်လို့ အစီရင်ခံစာတွေက ဆိုကြတယ်။ အပူချိန်မြင့်တက်လာနဲ့အမျှ သွေးလွန်တုပ်ကွေး ပျံ့နှံ့မှုကလည်း မြင့်လာတယ်။

ရာသီဥတုပူနွေးလာမှုဟာ တခြားအကျိုးဆက်တွေလည်း ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါတယ်။ ပိုမိုပြင်းထန်တဲ့ ဟာရီကိန်းမုန်တိုင်းတွေ တိုက်ခတ်လာနိုင်တယ်။ အနာဂတ်မှာ အတ္တလန္တိတ်သမုဒ္ဒရာမျက်နှာပြင် ပိုမိုပူနွေးလာတာကြောင့် မုန်တိုင်းတွေဟာ ပိုမိုပြင်းထန်လာလိမ့်မယ်လို့ သုတေသနပြုလုပ်ချက်တွေအရ သိရပါတယ်။ ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင် မြင့်တက်လာမှုနဲ့ မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်မှုတွေများလာတဲ့အတွက် လူတွေရဲ့နေထိုင်ရေးကို ထိခိုက်စေပါလိမ့်မယ်။ သန္တာကျောက်တန်းတွေပျက်စီးမှု ပိုပြီးဖြစ်လာနိုင်တယ်။ ပင်လယ်ကမ်းခြေက သယ်ဇာတတွေပျက်စီးမှုလည်း များလာလိမ့်မယ်။ ငါးတွေ ပိုမိုသေဆုံးတာတို့ ပိုအေးတဲ့နေရာတွေကို ရွှေ့ပြောင်းကျက်စားတာတို့ ကြုံရနိုင်ပါတယ်။ တချို့သစ်ပင်မျိုးစိတ်တွေဟာလည်း ပျက်သုဉ်းလာနိုင်တယ်။

ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာမှုရဲ့ အကျိုးဆက်အဖြစ်နဲ့ ယခုလို ပျက်စီးမှုတွေ ပေါ်ပေါက်လာသလို ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသွားလာမှုလည်း လျော့ကျသွားနိုင်ပါတယ်။ ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသွားလုပ်ငန်းဟာ ကမ္ဘာနိုင်ငံအသီးသီးမှာရှိတဲ့ သဘာဝနဲ့ ရှုခင်းတွေကိုကြည့်ရှုဖို့အတွက် အဓိကဖြစ်ပြီး သဘာဝ

www.burmeseclassic.com

ပတ်ဝန်းကျင်ပျက်စီးသွားရင် ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသည် လာရောက်မှုလည်း လျော့ပါးသွားမှာပါ။ ကမ္ဘာကြီးပူဇွန်း လာမှုရဲ့ ဆိုးကျိုးအဖြစ်နဲ့ ကမ္ဘာလူထုအပေါ်မှာလည်း အကျိုးသက်ရောက်မှု အများကြီးဖြစ်လာတယ်။ အေးအေး ချမ်းချမ်းနေရတဲ့ဘဝတွေ၊ စီးပွားရေးအဆင်ပြေတဲ့ဘဝတွေ ကနေ ပျက်စီးသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။

ပြင်းထန်တဲ့ ဒီစိန်ခေါ်ချက်တွေဟာ ရေရှည် ဖြစ်ပေါ်နိုင်စရာအကြောင်းတော့ မရှိပါဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ နိုင်ငံအသီးသီးကလည်း ဒီလိုစိန်ခေါ်ချက်တွေကို တွန်းလှန်နိုင်ဖို့အတွက် မဟာဗျူဟာတွေကိုရေးဆွဲပြီး လုပ်ဆောင်နိုင်မှာ ဖြစ်လို့ပါ။ နိုင်ငံတိုင်းက ယင်းစိန်ခေါ် ချက်တွေအတွက် ရင်ဆိုင်နိုင်ဖို့ ပြင်ဆင်ကြမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဂျပန်ကမှာဆိုရင် ရေအရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာန က ၂၀၀၈ ခုနှစ်မှာ ရေထိန်းသိမ်းရေးနဲ့ပတ်သက်ပြီး အစီအစဉ်တွေရေးဆွဲထားတယ်။ သွေးလွန်တုပ်ကွေးပျံ့ ပွားလာမှုကိုလည်း ကာကွယ်ဖို့အတွက် မဟာဗျူဟာအများ အပြားကို ချမှတ်ထားတယ်။ ဒီထဲမှာ ရေသုံးစွဲမှုစနစ်လည်း ပါဝင်ပါတယ်။ သန့်ရှင်းတဲ့ရေကို ဘယ်လိုဖန်တီးမလဲ ဆိုတဲ့အစီအစဉ်တွေ ရေးဆွဲချမှတ်ထားပါတယ်။ ကျန်းမာ ရောဂါကြီးဌာနက တင်ပြအကြံပေးတာကို အစိုးရက အကောင်အထည်ဖော်ဖို့အတွက် ညွှန်ပြထားပါတယ်။ ယူအင်ဒီပီရဲ့ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနဲ့ လိုက်လျောညီထွေ တဲ့အစီအစဉ်ကိုလည်း ချမှတ်ခဲ့တယ်။ ဂျပန်ကသဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဖောင်ဒေးရှင်းက ပေးအပ်တဲ့ အလှူငွေတွေ၊ အကူအညီတွေကိုလည်း သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်တွေက ပြည်သူလူထုထံ ပေးအပ်ခဲ့တယ်။ အင်န်ဂျီအိုတွေရဲ့ အကူအညီတွေ၊ အစီအစဉ်တွေကိုလည်း ဒေသအသီးသီးမှာ လုပ်ဆောင်လျက်ရှိပါတယ်။

ကာရစ်ဘီးယန်းဒေသရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု တိုက်ဖျက်ရေးဌာနက သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းတွေနဲ့ ဆက်သွယ်ညှိနှိုင်းပြီး ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကို အတတ်နိုင် ဆုံး ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနေကြတယ်။ ဒီဌာနဟာ ဒေသဆိုင်ရာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနဲ့ပတ်သက်တဲ့ သတင်းတွေကိုရယူ ပြီး သက်ဆိုင်ရာဌာနအသီးသီးကို ပို့ပေးတယ်။ သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရအသီးသီးနဲ့ပူးပေါင်းပြီး အတတ်နိုင်ဆုံး ကူညီဆောင် ရွက်ပေးပါတယ်။ ကာရစ်ဘီးယန်းဒေသ အရေးပေါ်ဒုက္ခ ကယ်ဆယ်ရေးအေဂျင်စီကလည်း ဒေသတွင်းမှာ ဘေးဒုက္ခ

နိုင်ငံတကာမှလည်း ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကို ရင်ဆိုင်နိုင် ဖို့ သဘာဝဘေးဆိုင်ရာတွေကို သက်သာဖို့ အတတ်နိုင်ဆုံး လုပ်ဆောင်လာကြပါတယ်။ ဒီဘေးဆိုးကြီးတွေကို ရင်ဆိုင် နိုင်ကြလည်း သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့တွေဟာ ဖိအားပေးနေကြ ပါတယ်။ ခွဲဖြားပြီးနိုင်ငံကြီးတွေနဲ့ ခွဲဖြားဆီနိုင်ငံတွေမှာ ဖန်လုံဒီပီမီဇာတ်ငွေထုတ်လုပ်မှု လျော့ချနိုင်အောင် ကြိုးစား လျှော့ချပါတယ်။ ဖန်လုံဒီပီမီဇာတ်ငွေဟာ အလွန်အန္တရာယ် ကြီးတဲ့ဘေးတွေဖြစ်လာနိုင်တယ်ဆိုတာ သိရှိပြီးဖြစ်ပါတယ်။

ရောက်လာလို့ရှိရင် လိုအပ်တာတွေ ကူညီပံ့ပိုးပေးဖို့အတွက် ပြင်ဆင်ထားပါတယ်။ ဘာဘေးဒီးမှာအခြေစိုက်တဲ့ ကာရစ် ဘီးယန်းဒေသ အကူအညီပေးရေးအေဂျင်စီကလည်း တခြားအဖွဲ့တွေနဲ့ ပူးပေါင်းပြီး ရာသီဥတုဒဏ်ခံရတဲ့ဒေသ တွေကို ကူညီပေးပါတယ်။ အမျိုးသားမိုးလေဝသဌာနက လည်း စနစ်တကျတိုင်းထွာပြီး မိုးလေဝသအခြေအနေတွေကို အရေးကြီးရင်ကြီးသလို သက်ဆိုင်ရာဌာနတွေနဲ့ ပြည်သူလူထု ကို အသိပေးလျက်ရှိပါတယ်။

ဒေသဆိုင်ရာ မူဝါဒချမှတ်သူတွေအနေနဲ့ ရာသီ ဥတုပြောင်းလဲခြင်းရဲ့ ခြိမ်းခြောက်မှုကို နားလည်သဘော ပေါက်ဖို့ လိုပါတယ်။ တချို့ဒေသဆိုင်ရာအာဏာပိုင်တွေဟာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုစိန်ခေါ်ချက်တွေကို ယေဘုယျအားဖြင့် မသိကျိုးကျွန်ပြုနေကြပါတယ်။ ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းဖို့အစီအစဉ် ချမှတ်တာ၊ ပြင်ဆင်တာတွေ မရှိကြပါဘူး။ ခရုယာနာဆိုလို့ ရှိရင် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုရဲ့ ခြိမ်းခြောက်မှုကို သိသိသာ သာ ခံနေရပါတယ်။ ခြိမ်းခြောက်မှုဟာ ပြင်းထန်သထက် ပြင်းထန်လာတယ်။ ဂျပန်ကအစိုးရဟာ ဒီခြိမ်းခြောက်မှုကို ကာကွယ်ဖို့အတွက် ကြိုးစားနေပါတယ်။ ရာသီဥတုပြောင်း လဲမှုက နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒရော၊ ပြည်တွင်းမူဝါဒတွေကိုပါ ထိခိုက်လာနိုင်သလို နိုင်ငံရေးစနစ်လည်း အကျိုးသက်ရောက် မှုရှိလာနိုင်တယ်။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုအတွက် အရေးပါတဲ့ ကဏ္ဍတစ်ခုကတော့ အမျိုးသားမိုးလေဝသဌာနပဲဖြစ်ခဲ့ တယ်။ အမျိုးသားမိုးလေဝသဌာနတွေကို ခေတ်မီတိုးတက်

အောင်နဲ့ အင်အားတောင့်တင်းအောင် ထားရှိဖို့လိုတယ်။

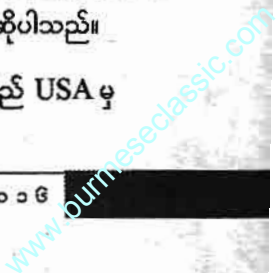
နိုင်ငံတကာမှာလည်း ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကို ရင်ဆိုင်နိုင်ဖို့နဲ့ သဘာဝဘေးဆိုးကြီးတွေကို သက်သာဖို့ အတတ်နိုင်ဆုံးလုပ်ဆောင်လာကြပါတယ်။ ဒီဘေးဆိုးကြီး တွေကို ရင်ဆိုင်နိုင်ကြလည်း သက်ဆိုင်ရာအစိုးရတွေ ဟာ ဖိအားပေးခံနေကြပါတယ်။ ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံကြီးတွေနဲ့ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတွေမှာ ဖန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လုပ်မှု လျော့ချနိုင်အောင် ကြိုးစားရမှာဖြစ်တယ်။ ဖန်လုံအိမ် ဓာတ်ငွေ့ဟာ အလွန်အန္တရာယ်ကြီးတဲ့ဘေးတွေဖြစ်လာ နိုင်တယ်ဆိုတာ သိရှိပြီးဖြစ်တယ်။ ကျွန်းနိုင်ငံလေးများ မဟာမိတ်အဖွဲ့ (အေအိုအက်စ်အိုင်အက်စ်) ရဲ့ အဆိုအရ အပူချိန်မြင့်တက်မှုကို ကျွန်းနိုင်ငံလေးတွေက သိသိသာသာ ခံစားရတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အစိုးရချင်းဆက်သွယ်ထားတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေကလည်း ကမ်းရိုးတန်းအနိမ့်ပိုင်းဒေသ နိုင်ငံတွေနဲ့ ကျွန်းနိုင်ငံတွေမှာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ် ခံနေရမှုကို ပြောင်းလဲဖို့ ကြိုးစားကြပါတယ်။ ကျွန်းနိုင်ငံ အသေး ၄၃ ခုအနက် ၃၇ နိုင်ငံဟာ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံတွေဖြစ်တယ်။ အဲဒီနိုင်ငံတွေရဲ့ ၂၈ ရာခိုင်နှုန်းဟာ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတွေဖြစ်ပြီး ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတွေ အားလုံးပေါင်းရဲ့ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီနိုင်ငံတွေ ဟာ နေထိုင်တဲ့သူတွေဟာ ကမ္ဘာလူဦးရေရဲ့ ၅ ရာခိုင်နှုန်း ခန့်တယ်။ ကျွန်းနိုင်ငံလေးများမဟာမိတ်အဖွဲ့က မဖွံ့ဖြိုးသေး

တဲ့ ကျွန်းနိုင်ငံလေးတွေကို သဘာဝဘေးအန္တရာယ်က ကာကွယ်နိုင်ဖို့အစီအစဉ်တွေကို ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ကြပါတယ်။

ကျွန်းတော်တို့ဟာ ကျွန်းနိုင်ငံတွေမှာနေထိုင်သူ တွေရဲ့ အတိတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်နဲ့ အနာဂတ်အခြေအနေကို သုံးသပ်ကြည့်ဖို့လိုတယ်။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုရဲ့ အကျိုး သက်ရောက်မှုကိုတွက်ဆပြီး လိုအပ်သလိုဆောင်ရွက်ရမှာ ပါ။ ဘယ်လိုကာကွယ်တားဆီးမလဲဆိုတာကို ညှိနှိုင်းဆောင် ရွက်ဖို့ လိုပါတယ်။ ယေဘုယျဆိုရရင်တော့ ကျွန်းနိုင်ငံငယ် လေးတွေဟာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကို မကာကွယ်နိုင်ကြ ပါဘူး။ ဒီအတိုင်းသာဆိုရင် ပိုပြီး ဆိုးဆိုးဝါးဝါးခံလာရနိုင် တယ်။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုရဲ့ သက်ရောက်မှုကို ကျွန်းနိုင်ငံ သားတွေ အခံရဆုံးဆိုတာ သဘောပေါက်ဖို့လိုတယ်။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကို ကာကွယ်နိုင်ဖို့ နိုင်ငံတကာကရော ဒေသဆိုင်ရာများကပါ ဝိုင်းဝန်းအားထုတ်ရမှာဖြစ်ပါ တယ်။

မောင်ဩ

IIP ထုတ် e Journal: September 2009 ပါ A.
 Anthony Chen ၏ The View from an island:
 Jamaica ကို မောင်ဩ မြန်မာပြန်ဆိုပါသည်။
 2009- 4/ N0.191 ၊ လင်းရောင်ခြည် USA မှ

ဆွေမျိုးရိရာ ရွာစဉ်တလျှောက် ရောက်လေတိုင်း ကြားရသမျှ ရင်နာစရာ၊ ကြေကွဲစရာ၊ စိတ်မကောင်းဖွယ်ရာ များသာ ဖြစ်တော့သည်။ “ဘိုးညာက လေဖြတ်လို့ ဆုံးပြီ”။ “အယ်မောင်က ဆီးချိုနဲ့ ဆုံးတာ ၂ လရှိပြီ”။ “ကျောင်းထွန်းလည်း နန်းပန်ဆေးရုံမှာ အစာအိမ်နာနဲ့ ၁ လခွဲရှိပြီ”။ “ပေါင်ပုက အသက်ရှူကြပ်ပြီး ဆရာထွန်းလှိုင်ဆေးရုံမှာ သွားပြနေရတယ်”။ “အယ်မှတ်လည်း ချင်းရှည်ကုန်းတန်း (ခရမ်းချဉ်သီးစိုက်ခင်း) ဆေးဖြန်းပြန်လာဖို့ မှူးတယ်မှူးတယ် ပြောပြီး ဆရာလှိုင်ခေါ်နေတုန်း ဆုံးတာပဲ”။

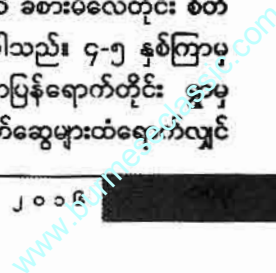
အမှန်စင်စစ် ကျွန်တော်တို့ဒေသတွင် အသည်းရောဂါ၊ ကျောက်ကပ်ရောဂါ၊ ဆီးချို၊ သွေးတိုး၊ နှလုံးရောဂါ အစုံ အစုံဖြင့် သေနေကြရသည်။ အထူးသဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းမှု၊ လေထု၊ ရေထုညစ်ညမ်းမှုနှင့် အစားအစာ နှင့် ဆေးဝါးအတု၊ စံမမီ ဆေးဝါးများ နယ်စပ်ဝင်ပေါက် များမှ တရားမဝင်နည်းလမ်း၊ အောက်လမ်း၊ ဘေးလမ်း၊ ဖြတ်လမ်း စသည့် လမ်းပေါင်းစုံမှ တံစိုးလက်ဆောင်၊ ပါဝါအာဏာ အသပြာတန်ခိုး စသည့်နည်းမျိုးစုံဖြင့် ခေါင်းပြီးခြုံဝင်ရောက်လာသော ဆေးဝါး အစားအစာ အတုများကြောင့် တစ်ပြည်လုံး ဒုက္ခခံစားရသည့်နည်းတူ အင်းလေးမှာလည်း ခံစားနေရပါသည်။

နုရဝဲစွဲ လဲရာ သူ့ခိုထောင်း ထပ်လောင်းနှိပ်စက် လိုက်သည်က ပိုးသတ်ဆေး၊ ဓာတ်မြေဩဇာများကို စည်းကမ်းနှင့် စနစ်တကျ မသုံးစွဲကြခြင်း၊ အင်းလေးကန် တွင်းသို့ ပတ်ဝန်းကျင်ကမ်းစပ်မှ ဟိုတယ်များ၊ တီကျစ် ကျောက်မီးသွေးသုံး ဓာတ်အားပေးစက်ရုံတို့မှ စွန့်ပစ် ပစ္စည်း၊ ဘေးထွက်ပစ္စည်း၊ ပြာမှုန့်များ၊ အင်းလေးကန် လေထု၊ ရေထုအတွင်း ဝင်ရောက်လာမှုတို့ဖြစ်သည်။ အနစ်နစ် အလလက အင်းလေးဝဲယာမှ တောင်တန်းတောင် စောင်းတွင် တောင်ယာခုတ်ခြင်း မီးရှို့ခြင်းကြောင့် မြေဆီ လွှာ တိုက်စားခံရပြီး မြေဆီလွှာများ တောင်ကျရေ တိုက် စားရာမှ အင်းလေးကန်တွင်း နန်းမြေ အဆမတန် စီးဝင်ပို့ ချွေမှုကြောင့် ကန်တိမ်ကောလာခြင်း စသည်ဖြင့် ဘက်စုံ ထောင့်စုံ ဖျက်ဆီးခံနေရပါသည်။ အားလုံးသော အကြောင်း အရာအများတို့သည် ကျွန်တော်တို့ လူသားများ အသိဉာဏ် ခွဲမှု၊ လောဘတရားကြီးမားမှု၊ ကိုယ်ချင်းစာတရား ခေါင်း မင်းမှု၊ အခွင့်အာဏာ အလွဲသုံးစားမှုတို့သည်သာ အဓိက အကြောင်းရင်း ဖြစ်ပါတော့သည်။ ယခုအချိန်တွင် တစ်ဦး

ကို တစ်ဦး အပြစ်တင်ပုံချနေမည့်အစား စိတ်ကောင်း စေတနာကောင်းထားကာ ဝိုင်းဝန်းပြုပြင် ထိန်းသိမ်းကြရန် တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။ အသိပညာ၊ အတတ်ပညာရှင်များ ရှေ့ဆောင်ဦးရွက်ပြုမှုကို ရိုသားပွင့်လင်းစွာ ခံယူလုပ်ဆောင် ကြလျှင် အင်းလေးကန် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်းသာမက ကျွန်တော်တို့မြန်မာပြည်၏ အနာဂတ် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးကိုလည်း များစွာတိုးတက် ကောင်းမွန်လာမည်ဟု မျှော်လင့်ယုံကြည်မိပါသည်။

ကျွန်တော် အောင်ပင်လယ် လူ့ဝန်ကျင်မဂ္ဂဇင်း အတွဲ ၄၊ အမှတ် ၂၄ ဇူလိုင်- ဩဂုတ်လ၊ ၂၀၁၁၊ ထုတ် တွင် “လှေလှော်ရင်း ရေငတ်သွားသူများ” ဆောင်းပါးဖြင့် အင်းလေးကန် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေး တိုက်တွန်းခဲ့ဖူးပါသည်။ ထို့ပြင် အင်းလေးကန်ဒေသနေသူများ စိတ်ရောကိုယ်ပါ ကူညီပေးခဲ့ပါသည်။ ဒေသသံယောဇဉ်၊ လူသားစိတ်ဓာတ်၊ ပရဟိတစိတ်ဓာတ်သက်သက်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ အုတ်တစ်ချပ် သဲတစ်ချပ် ပါဝင်လုပ်ဆောင် ကုသိုလ်ယူ ခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

စိတ်ထဲ တအောက်မေ့မေ့ သတိရနေသည့် အင်းလေးကန် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေး အလျင်သည် ကျွန်တော့် ရင်ထဲတွင် ထာဝစဉ် စီးဆင်းနေပါသည်။ ဧရာဝတီမြစ် သည် မြန်မာတစ်မျိုးသားလုံး၏ အသက်သွေးကြော ဖြစ် သကဲ့သို့ (နောင်အင်းလေး)သည် ကျွန်တော်တို့ အင်းသား များ၏ အသက်သွေးပါပင်။ အင်းလေးမရှိတော့လျှင် အင်းသားမရှိနိုင်တော့။ ဒီမြေ ဒီရေပြင်၊ ဒီရေကန်ထဲ ကျွန်တော့်အား မိဘနှစ်ပါးက ၁၉၄၃ ခုနှစ်က လူ့အဖြစ် ပွေးဖွားပေးခဲ့ပါသည်။ အင်းခြံရွာကလေးသည် ကျွန်တော့် ပွေးရာဇာတိရွာကလေးပင်၊ အင်းရေသောက်၊ အင်းဆန် စား၊ အင်းငါး ငါးဖိန်းစားပြီး ကြီးပြင်းခဲ့သော ကျွန်တော်၊ အချိန်တန် လူလားမြောက်၊ အရွယ်ရောက်တော့ ကိုယ့် ရပ်ကိုယ့်ဌာနမှ မိုင်ပေါင်း ၃၀၀-၄၀၀ ဝေးကွာသည့် ဒေသ များတွင် အစိုးရဝန်ထမ်းတာဝန်များဖြင့် ရောက်ရာဒေသ ကျရာတာဝန် ကျေပွန်စွာထမ်းရွက်ရင်း ဇာတိရွာနှင့် ကင်းကွာနေခဲ့ပါသည်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်လည်း တာဝန်မဲ့ သလို တာဝန်မကျေသလို ရင်ထဲ ခံစားမိလေတိုင်း စိတ် မကောင်းစွာ မျက်ရည်ပိုင်းခဲ့ရပါသည်။ ၄-၅ နှစ်ကြာမှ တစ်ခါ ခွင့်ရက်လေးရခိုက် ရွာပြန်ရောက်တိုင်း ဌာမှ သူငယ်ချင်းများ ရွာနီးချုပ်စပ် မိတ်ဆွေများထံရောက်လျှင်

တချို့က မရှိတော့။ ရေကြည်ရာမြက်နုရာ ပြောင်းသွားကြ သူ။ ကွယ်လွန်ကြသူ။ နာမကျန်းကြသူ စသည်စသည် စုံစုံ လင်လင်သိရ ကြားရလျှင် စိတ်ထဲ ငိုချင်လာမိသည်။ ဘဝ လောကဓံသည် လူသားအားလုံးကို ညီတူစွာ ခံစားစေခဲ့ သည်။ လွတ်သူဟူသည် မရှိ။

၂၀၁၅ ခု၊ ဇွန်လ ၁၁ ရက်၊ ကြာသပတေးနေ့ ထုတ် မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာပါ သတင်းဆောင်းပါး တစ်ပုဒ်က ကျွန်တော့်အား ခွန်အားကြီးကြီးမားမားရရှိ စေပါသည်။ သတင်းဆောင်းပါးက ကျွန်တော့်ရင်တွင်း တဖြေဖြေခံစားနေရသော ဝေဒနာကို အသေအချာသက်သာ စေခဲ့ပါတော့သည်။

တစ်ယောက်အားနှင့်ယူသော်မရ အများအားဖြင့် ယူသော်ရ၏။ ဤစာပါ အကြောင်းအရာအတိုင်း ကျွန်တော်တို့ အင်းလေးကန် သာယာလှပ တိုးတက်ရေးကို ကူညီနိုင်မည့် အလင်းတန်းတစ်ရပ်သည် အင်းလေးကန် ပေါ်မှ မြတ်သန်းရောက်ရှိလာတော့သည်။ အဲဒါကတော့ “အင်းလေးကန်ဒေသကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပထမဆုံး ဇီဝအဝန်း နယ်မြေ (Biosphere Reserve) အဖြစ် ဇွန်လ ၉ ရက် ၂၀၁၅ နေ့တွင် ယူနက်စကိုက သတ်မှတ်လိုက်ကြောင်း” သတင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။

ယူနက်စကို (UNESCO) United Nations Educational Scientific and Cultural Organization ကုလမသဂ္ဂပညာရေး၊ သိပ္ပံနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အဖွဲ့ ကြီး၏ လူသားနှင့် ဇီဝအဝန်းနယ်မြေ (Man and Biosphere Reserve Programme (MBA)) ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ကောင်စီ ၂၇ ကြိမ်မြောက် အစည်း အဝေးကို ၂၀၁၅ ခု ဇွန် ၈ ရက်မှ ၁၂ ရက်အထိ ပြင်သစ် နိုင်ငံ ပါရီမြို့တွင် ကျင်းပခဲ့ပါသည်။ ယင်းအစည်းအဝေးသို့ နိုင်ငံပေါင်း ၁၉ နိုင်ငံမှ နေရာဒေသ ၂၆ ခုကို ဇီဝအဝန်း နယ်မြေအဖြစ် အဆိုပြုတင်ပြရာ နယ်မြေဒေသ ၂၀ ခုကို အတည်ပြုသတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။ ထို ၂၀ အထဲတွင် မြန်မာ နိုင်ငံ အင်းလေးကန်ဒေသကိုလည်း ဇီဝအဝန်းနယ်မြေ (Biosphere Reserve) အဖြစ် ဇွန် ၉ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြု သတ်မှတ်ပေးခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၄ ခုနှစ်အထိ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းရှိ နိုင်ငံပေါင်း ၁၁၉ နိုင်ငံတွင် လူသားနှင့် ဇီဝအဝန်းနယ်မြေပေါင်း ၆၃၁ ခု သတ်မှတ်ပေးခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ ယခုနှစ် ၂၀၁၅ တွင်

၂၀ ခု ထပ်မံတိုးလာသဖြင့် ယနေ့ထိ လူသားနှင့် ဇီဝအဝန်း နယ်မြေပေါင်း ၆၅၁ ခု ရှိလာပါသည်။

အင်းလေးကန်ဒေသကို ဇီဝအဝန်းနယ်မြေ (Biosphere Reserve) သတ်မှတ်ပေးခဲ့ခြင်းဖြင့်

- (၁) အင်းလေးဒေသပြည်သူများနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆက်စပ်မှုကို ဟန်ချက်ညီစေရန် မူဝါဒနှင့်လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ စီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်များကို ပေါင်းစပ်လုပ်ကိုင်နိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းကောင်းများ ရရှိနိုင်ခြင်း။
- (၂) ဇီဝမျိုးစုံ၊ မျိုးကွဲထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ဒေသခံအင်းသားများ၏ လူမှုစီးပွား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်ခြင်း။
- (၃) အင်းလေးကန်ဒေသဝန်းကျင် ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာရေးကို အထောက်အကူပြုပြီး အခြားဒေသ

www.burmeseclassic.com

များတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် လူမှုဘဝဖွံ့ဖြိုးရေးကို ဟန်ချက်ညီစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် စံနမူနာ (Model)အဖြစ် အသုံးပြုနိုင်ခြင်း။

(၄) နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ၏ နည်းပညာနှင့် ရပုံငွေပံ့ပိုးမှုများ ရရှိနိုင်ခြင်း စသည့် အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပါ သည်။

ယခုအခါ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာနိုင်ငံ၏ တာဝန်ရှိ အစိုးရသာမက ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၊ ယူနက်စကိုကပါ အင်းလေးကန်ဒေသ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ကာကွယ်ရေး ကို လူသားနှင့် ဇီဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအစီအစဉ်ဖြင့် ပါဝင်ကူညီတော့မှာပို အလွန်အင်မတန်အားတက် ဝမ်းသာ ဖိပါသည်။ ကျွန်တော်တို့အားလုံး လိုလားတောင့်တမျှော်လင့်

နေသော အချိန်အခါကောင်းရောက်လာခိုက် ဒေသအင်း သားလူထုများ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းစောင့် ရှောက်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ ကျွမ်းကျင်တတ်သိပညာရှင် များ၊ ဌာနဆိုင်ရာတာဝန်ရှိအစိုးရဝန်ထမ်းများ၊ စေတနာ့ ဝန်ထမ်းပါဝင်ဆောင်ရွက်လိုသော နိုင်ငံသားကောင်းများ အားလုံး စည်းစည်းလုံးလုံး ညီညီညွတ်ညွတ်ဖြင့် ပွင့်လင်း မြင်သာစနစ်ကျစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ကြပါစေကြောင်း မေတ္တာ ပို့သ တိုက်တွန်းလိုက်ပါသည်။

ကျွန်တော့်ရင်တွင်းမှ သောကလှိုင်းဂယက်များ အတန်အသင့် ငြိမ်သက်သွားသလိုရှိလာပြီး အနှစ်နှစ်အ လလက မက်နေသော အိပ်မက်ဆိုးကြီးမှ နိုးထလာရသကဲ့သို့ သားမသေမီ ဆရာဇီဝကနှင့်တွေ့သည်ဟုပင် ထင်ယောင် မိပါသည်။ အင်းလေးကန်မပျောက်လျှင် အင်းသားလည်း ရှေ့လျှောက် ရှင်သန်ရပ်တည်ခွင့်ရှိပါတော့မည်ဆိုသော အသိတစ်ခုတည်းနှင့်ပင် ဘဝရှေ့ခရီးကို လှေစီး၍နှင်ပိမည် ဟု စိတ်ချယုံကြည်မိပါတော့သတည်း။

ကမ္ဘာလောက သန့်ရှင်းသာယာလှပါစေ။

စောအောင်မိုး (ဆေးဝါးတက္ကသိုလ်)

အသိပ်သင့်ဆောင်း

မေသန်းနိုင်

ကန်တော်ကြီးရေပြင်ဆီမှ တိုက်ခတ်လာသော လေပြေလေညှင်းက လန်းဆန်းလတ်ဆတ်စေသည်။ သစ်ပင်အုံ့ဆိုင်းဆိုင်းအောက်မှ ဒိုင်နိုဆောရပ်တုကြီးက ငိုကြည့်နေသလိုပင်။ အလှပန်းခြင်းများက လှပတင့်တယ်စွာ အစီအရီရှိနေကြသည်။ ကန်တော်ကြီးပဲလှေ (၆) ဟိုတယ်တွင် ကျင်းပသည့် ဌာန၏ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ ဟန်ချက်ညီပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲကိုတက်ရောက်ပြီးအပြန်တွင် ဟိုတယ်ဝန်းကျင်၏ အငွေ့အသက်ကို ထိတွေ့ခံစားမိခြင်းဖြစ်သည်။

ခန်းမထဲမှအအေးဓာတ်သည် ပုဝါခြံ၍လည်း မနွေးနိုင်။ လာပင်ဒါရနဲ့လေသန်းဆေးအဖွဲ့နဲ့က ယုံလွင့်နေဆဲပင်။ အစည်းအဝေးနှင့်ပတ်သက်သောအစီအစဉ်များ ခေါင်းထဲစုပြုံပြည့်နှက်နေရင်းမှပင် အိမ်ပြန်ရန် အပြေးအလွှား ပြင်ဆင်ရသည်။ ညနေစောင်းလေ၊ ကားကျပ်လေ၊ လမ်းပိတ်လေဖြစ်သဖြင့် တစ်ခဏ သာယာနေမိသောစည်းစိမ်ကို ဇိမ်ဆွဲမခံစားနိုင်။ ဘတ်စ်ကားမှတိုက်သို့ အပြန်ပြေးရဦးမည်။ မေ့နေလိုက်တာ၊ ကန်တော်ကြီးပတ်လမ်းမှာ မည်သည့် ဘတ်စ်ကားပြေးဆွဲလို့လဲ။ မျက်စိဆေးရုံနား အထိလျှောက်ရအောင်ကလည်း ဒေါက်မြင့်ဖိနပ်ဖြင့် အဆင်မပြေ။ 'ဟော' များလိုက်သည့်အငှားယာဉ်များ၊ တားစီးလိုက်ရုံသာ။

ပြင်ပအပူရှိန်က လာဟပ်၍ပဲလားမသိ၊ ပူလိုက်သည့် မျက်နှာ၊ အစည်းအဝေးခန်းမထဲမှ အအေးဓာတ်များ ကြက်ပျောက်ငှက်ပျောက်။ အငှားယာဉ်တစ်စီးကို တားစီး

လိုက်သည်။ ပိတ်နေသောကားတန်းကြီးက ဘီးလိမ့်ရုံသာ၊ ကားထဲမှ လေအေးစက်ဒဏ်ကို ထပ်မံခံစားရပြန်သည်။
“ဟပ်ခိုး” ချေနေရပြီ။ ခဏအတွင်း အပူအအေးမပူတသော ဒဏ်ကြောင့် တစ်ကိုယ်လုံး နုံးခွေကိုက်ခဲ့လာသည်။ ခေါင်းခဲ လာသဖြင့် ကားထိုင်ခုံနောက်ကျောကိုပိုပြီး အတွေးနယ်ချဲ့ မိပြန်သည်။ “ဘယ်မှာလေလဲဆောင်းရယ်” ဆောင်းမပီ တော့သည့် ရန်ကုန်ဆောင်းကို ရင်ဆိုင်ဖြတ်ကျော်လာရသည် မှာ ရာသီအလီလီရှိခဲ့ပြီ။ အပူရှိန်ပြင်းသည့်ဆောင်း၊ အနွေး ထည်မလိုသည့်ဆောင်း၊ မိုးမှန်တိုင်းထန် လေပြင်းတိုက် တတ်သည့်ရန်ကုန်ဆောင်း၊ ဘုရားစူးဆောင်းဟုပင် ပြောရ ပေတော့မည်။

အကြောင်းရှာလိုက်တော့ ခေါင်းမှာချာချာလည် ရမလို့၊ တကယ်တော့ လူသားတို့၏ အတောမသတ်နိုင်သော လိုအင်ဆန္ဒများကြောင့် အဆိပ်သင့်ရသည့်ဆောင်း၊ သဘာဝလွန် တီထွင်ဖန်တီးထားသော ရုပ်ဝတ္ထုများ၏ အကျိုးဆက်ကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်နာကျင်ရ လေပြီ။

သဘာဝနေစွမ်းအင်သည် ရေ၊ မြေ၊ လေထုကို နွေးစေသည်။ ထိုသို့ နွေးထွေးလာသော မြေ၊ ရေ၊ လေထု တို့သည် အပူဓာတ်ကို ကောင်းကင်သို့ ပြန်လွှတ်ထုတ်သည်။ ကမ္ဘာမြေပြင်၏ လေထုထဲတွင်ရှိသော ရေငွေ့ကဲ့သို့ဓာတ်ငွေ့ များသည် အပူကို အာကာသအတွင်းသို့ ပျံ့လွင့်မသွားစေ ရန် ထိန်းသိမ်းပေးထားသည်။

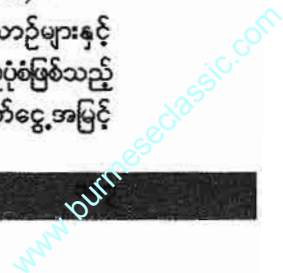
ဤသို့ဖြင့် ကမ္ဘာကြီးကို စောင်တစ်ထည်ခြုံထား သကဲ့သို့ နွေးထွေးစေပြီး လူများ၊ တိရစ္ဆာန်များနှင့် အပင် များအတွက် နေထိုင်ရန်သင့်တော်သောနေရာတစ်ခုအ ဖြစ် ဖန်တီးပေးထားသည်။ ယင်းဖြစ်စဉ်ကို မှန်လုံအိမ် အာနိသင်ဟုခေါ်သည်။ ထိုအချင်းအရာသည် လေထုထဲ တွင် မှန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့များ လိုအပ်သည်ထက်ပိုများလာ ပြီး အပူကိုပို၍ ဖုံးအုပ်ထိန်းသိမ်းထားသကဲ့သို့ဖြစ်ကာ တက္မာကြီး တဖြည်းဖြည်း လျှင်မြန်စွာပူနွေးလာလျက်ရှိသည်။ အဓိကမှန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့ခြောက်မျိုးမှာ ရေငွေ့၊ ကာဗွန် နိုင်ဒီအောက်ဆိုက် (CO₂)၊ မီသိန်း (CH₄)၊ နိုက်ထရက် အောက်ဆိုက် (N₂O)၊ ကလိုရိုဖလိုရိုကာဗွန် (CFC_s) နှင့် အိုဇုန်း (O₃) တို့ဖြစ်သည်။

ကာဗွန်နိုက်ဒီအောက်ဆိုက်သည် အဓိကအားဖြင့် စက်ရုံများတွင် ကျောက်မီးသွေး၊ လောင်စာဆီ၊ ဓာတ်ငွေ့

သဘာဝသဘာဝများသည် မျက်စိဆုံမှ များခြင်း
ပုံသဏ္ဍာန်များကား များသဖြင့် ပိုမိုဖြစ်သည်။
ထိုသဘာဝသဘာဝများ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်များသည်
ပုပ်ပိုင်းသိုင်းစားရန်ဖြစ်သောများကိုသာမက မိတ်ပိုင်း
သိုင်းစားရန်ဖြစ်သောများကိုပါ ခင်ပိုင်ကြရသည်။

စသောလောင်စာများ လောင်ကျွမ်းခြင်းများကြောင့်လည်း ကောင်း၊ အပူကိုထုတ်လွှတ်သော လျှပ်စစ်စွမ်းအင်နှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဆိုင်ရာယာဉ်များကြောင့်လည်း ကောင်း ဖြစ်စေသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကိုမီးရှို့ခြင်း သည်လည်း ကာဗွန်နိုက်ဒီအောက်ဆိုက်အများအပြားထုတ် လွှတ်သည်။ သစ်တောပြုန်းတီးခြင်းသည်လည်း ကာဗွန် နိုက်ဒီအောက်ဆိုက်ကို ထွက်ပေါ်စေသော အဓိကအကြောင်း ရင်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

မွေးမြူရေး၊ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် လောင်စာ ဆီထုတ်ယူခြင်းတို့သည် မီသိန်းကဲ့သို့သော မှန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့ များကို အဓိကထုတ်လွှတ်သည်။ မီသိန်းဓာတ်ငွေ့များမှာ အဓိကအားဖြင့် ကျွဲ၊ နွားများ၏ အညစ်အကြေးများ၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများမှတစ်ဆင့် ထုတ်လွှတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ နိုင်ထရပ်(စ်) အောက်ဆိုက်သည် အထူးသဖြင့် သယ်ယူ ပို့ဆောင်ရေးယာဉ်များကြောင့် လောင်စာလောင်ကျွမ်း ခြင်းများနှင့် ဓာတုဗေဒစက်ရုံများ၊ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများ ကြောင့် ထွက်ပေါ်လာသည်။ ကလိုရိုဖလိုရိုကာဗွန် ဆိုသည်မှာဆိုသည်မှာ ရေခဲသေတ္တာ၊ လေအေးပေးစက်နှင့် စပရေးဗူး များအသုံးပြုခြင်းမှ ဖြစ်ပေါ်လာသော ကလိုရင်းပါသည့် ဓာတ်ငွေ့များဖြစ်သည်။ ကလိုရိုဖလိုရို ကာဗွန်ကြောင့် အိုဇုန်းလွှာပါးလွှာခြင်းဖြစ်သည်။ နိုက်ထရိုဂျင် အောက်ဆိုက် (NO₂)၊ ကာဗွန်မိုနောက်ဆိုက် (CO)၊ ဖော် (လ်) တိုင်း အော်ဂဲနစ်ဒြပ်ပေါင်း (VOC) စသော ဓာတ်ငွေ့များသည် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးယာဉ်များနှင့် စက်ရုံများမှထွက်ပေါ် လာသည်။ မြို့ပြနေထိုင်မှုပုံစံဖြစ်သည့် စက်ရုံများနှင့် ကားများသည် မှန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့အမြင့်

ဆုံးထုတ်လွှတ်သောအရာဖြစ်သည်။

လမ်းတစ်လျှောက် မားမားမတ်မတ်ရပ်တည်နေသော အဆောက်အဦများ၊ ပိတ်ဆို့ကျပ်ညပ်စွာမောင်းနှင်နေသောကားများကိုကြည့်ကာ အသက်ရှူကြပ်ချင်လာသည်။ လှပခမ်းနားသစ်လွင်တောက်ပ ဆန်းပြားမှုများ၏ နောက်ကွယ်မှ ပျက်ယွင်းယိုင်ခဲ့နေသော သဘာဝ၏ အစားထိုးမရသော ပတ်ဝန်းကျင်ဆုံးရှုံးမှုများကို နှမြောတသမိပါသည်။

ကမ္ဘာကြီးပူဇွန်လာခြင်းကြောင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲလာရာ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ ပိုမိုကျရောက်စေသည့်အပြင် ပို၍လည်း ပြင်းထန်စေပါသည်။ အဓိကအားဖြင့် အပူချိန်၊ ရေ၊ လေတို့ဖြင့်သက်ဆိုင်သော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များသည် မြန်မာပြည်ဒေသအလိုက် ဖြစ်ပွားနိုင်သည်။ မြန်မာပြည်အောက်ပိုင်းနှင့် ကမ်းရိုးတန်းဒေသများတွင် အဓိကအားဖြင့် ရေလွှမ်းမိုးခြင်း၊ ရေတိုက်စားခြင်း၊ လှိုင်းကြီးခြင်း၊ ပင်လယ်ဒီရေဖုံးလွှမ်းခြင်း၊ လေပြင်းတိုက်ခြင်း၊ လေမုန်တိုင်းတိုက်ခြင်း၊ မိုးကြီးခြင်းတို့ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သကဲ့သို့ အလယ်ပိုင်းဒေသများတွင် အပူလှိုင်းကျခြင်း၊ ပူပြင်းခြောက်သွေ့ခြင်းတို့ဖြစ်စေနိုင်သည်။ တောင်တန်းဒေသများတွင်မူ မိုးကြီးခြင်းနှင့် အအေးလွန်ကပ်ခြင်းတို့ဖြစ်နိုင်သည်။

ရာသီဥတုပြောင်းလဲလာခြင်းသည် ကမ္ဘာကြီးအား ပို၍ပူဇွန်လာစေရုံသာမက ပို၍မကျန်းမာသောနေရာတစ်ခုအဖြစ်လည်း ဖန်တီးပေးနိုင်သည်။ အပူချိန်မြင့်မားလာသောကြောင့် အပူဒဏ်သင့်ရောဂါ၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်သည့် ရေကြီးခြင်း၊ မုန်တိုင်းကျခြင်းတို့ကြောင့် ကူးစက်ရောဂါများဖြစ်ပွားမှုကို မြင့်တက်စေသည်။ ရေကြီးမှုကြောင့် အညစ်အကြေးများနှင့် သောက်သုံးရေများ ရောထွေးမှုများဖြစ်ကာ ထိုရေများကို သောက်သုံးရာမှ တိုက်ဖိုက်နှင့် ဝမ်းဖော၊ ဝမ်းကိုက်၊ ဝမ်းပျက်၊ ဝမ်းလျှောရောဂါများ အရောင်ငန်းဖျားရောဂါ၊ အသည်းရောင်အသားဝါရောဂါများအပြင် အခြားရေကြောင့်ဖြစ်သောရောဂါများလည်း ဖြစ်စေသည်။ ရေဆိုးနုတ်စနစ် ညံ့ဖျင်းလာမှုသည်လည်း အခြေအနေကို ပို၍ဆိုးရွားစေသည်။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲလာခြင်းသည် ကြွက်၊ ခြင်၊ ယင်များကြီးထွားမှုကိုအားပေးပြီး အထူးသဖြင့် ပူဇွန်သောနေရာများ၌ ခြင်၊ ယင်များမှ သယ်ဆောင်လာသော ငှက်ဖျား၊ သွေးလွန်တုပ်ကွေးနှင့် ဂျပန်ဦးနှောက်ရောင်ရမ်းရောဂါများလည်း ဖြစ်ပွားနိုင်ပါသည်။ ပိုင်းရပ်စ်အသစ်များကြောင့်ကြွက်ငှက်တုပ်ကွေးရောဂါ

များလည်း ဖြစ်ပွားနိုင်ပါသည်။

သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များသည် ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုများဖြစ်စေရုံသာမက လူများအား နေရာရွှေ့ပြောင်းမှုကိုပါ ဖြစ်စေသည်။ ထိုဘေးအန္တရာယ်များမှ အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများသည် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာဒဏ်ရာပြဿနာများကိုသာမက စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနာကျင်မှုဝေဒနာများကိုပါ ရင်ဆိုင်ကြရသည်။

ထိုကဲ့သို့ ကြေကွဲဖွယ်ရာအဖြစ်အပျက်များကို မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ ကြုံတွေ့ရသူများမှာ တစ်ခါတရံ ၎င်းတို့၏ ကျန်ရှိနေသောဘဝတစ်လျှောက် စိတ်ဒဏ်ရာရစေသည်။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းအလဲများသည် ရေအရင်းအမြစ်ရှားပါးခြင်း၊ ပြင်းထန်သောမိုးလေဝသဆိုင်ရာဖြစ်စဉ်များနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုဖြစ်စေကာ ၎င်းတို့ကြောင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ကသောင်းကနင်းဖြစ်မှုများ၊ စီးပွားရေးကျဆင်းမှုများဖြစ်ပွားလာကာ စိတ်ဖိစီးမှုများကို ခံစားကြရသည်။

ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းရာတွင် ပုန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့များကို လျော့ချခြင်းနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲလာသည့်အလျောက် လိုက်လျောညီထွေစွာ နေထိုင်ကာကွယ်သတိရှိခြင်းနည်းလမ်းနှစ်သွယ်ကို ဟန်ချက်ညီညီဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

ကံသာပုံချ၍ “ဖြစ်ချိန်တန်၍ဖြစ်တာပဲ” ဟု အညံ့ခံလိုက်ကြရတော့မလား။ ယုံကြည်ကိုးကွယ်ရာကို ပူဇော်ပသကြရင်ကောင်းမလား။ သည်ဘေးအန္တရာယ်မှ လွတ်နိုင်ပါ့မလားဟု တွေ့ဝေနေကြရမှာလား။ သူ့အပြစ်၊ ကိုယ့်အပြစ်ဟု ပြစ်တင်ငြင်းခုံနေကြရုံပဲလား။ တကယ်တမ်း လုပ်ဆောင်ရမည်မှာ ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းသည်သာ။

ကျွန်မသည်လည်း လာမည့်ဘေး၊ ပြေးတွေ့ရင်း အဆိပ်ငွေ့ကင်းသည့်ဆောင်းကို မျှော်လင့်မိပါကြောင်း။

မေသန်းဦး

Pope Francis' encyclical

Laudato Si'

(Praise be to You)

ON THE CARE OF
OUR COMMON HOME

ဆင်းရဲခြင်းနှင့် ကျောက်မီးသွေး

စောမိုးမြင့်

ပုပ်ရဟန်းမင်းကြီးထရန်စစ်က ဘရင်ဂျီဂိုဏ်းချုပ် ဘုန်းတော်ကြီးတွေဆီ (၂၂-၆-၂၀၁၅) နေ့က ပြန်ဝေခဲ့ တဲ့ “ကျွန်ုပ်တို့ရဲ့ ဘုံအိမ်ကိုစောင့်ရှောက်ရန်” (On the care of Our Common Home) မှာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်ကို ဆင်းရဲတဲ့တိုင်းပြည်တွေက အများဆုံးခံစားနေကြရ တဲ့အကြောင်း မီးမောင်းထိုးပြသွားပါတယ်။ ရုပ်ဖြစ်ကြွင်းလောင်စာတွေဖြစ်တဲ့ ကျောက်မီးသွေး၊ ရေနံနဲ့ သဘာဝ ဓာတ်ငွေ့တွေကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းဟာ လူသားတွေအပေါ် သက်ဉာဏ်ရှိခြင်းမရှိတဲ့ဆိုးကျိုးများကို

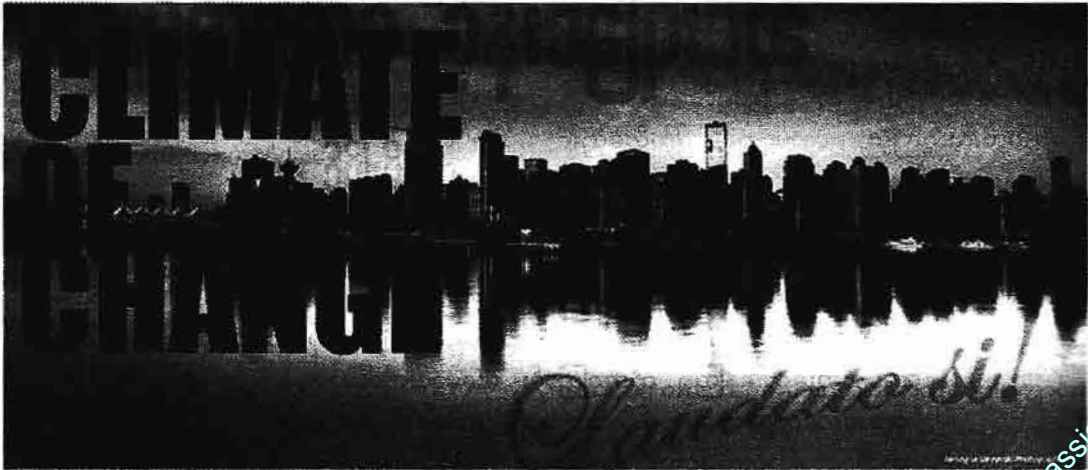

ဖြစ်ပေါ်စေပါတယ်။ အချိန်ကာလကုန်ဆုံးသွားတာနဲ့အမျှ ပိုမိုဆိုးရွားလာတဲ့ ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းများကို ဘုရားသားတော်တွေဖြစ်ကြတဲ့ ကက်သလစ်ဘာသာဝင်အပါအဝင် လူသားတိုင်း အထူးအလေးပေးဆောင်ရွက်ဖို့ တိုက်တွန်းထားပါတယ်။ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားထုတ်လုပ်တဲ့နေရာမှာ ကျောက်မီးသွေးကို မောင်းနှင်အားအနေနဲ့ အများဆုံးသုံးစွဲနေတဲ့ ဩစတြေးလျနိုင်ငံအတွက်တော့ ဒီပြန်ဝေစာဟာ သတင်းကောင်းမဟုတ်သလို ကျောက်မီးသွေးကို မှီခိုနေရတဲ့ ပိုလန်နိုင်ငံအတွက်လည်း ပိုလန်ဆန့်ကျင်ရေးစာချွန်လွှာ ဖြစ်နေပါတယ်။

ဆင်းရဲတွင်းကလွတ်ကင်းအောင် ဆောင်ကျဉ်းတဲ့ နေရာမှာ ကျောက်မီးသွေးဟာ ဆက်လက်သုံးစွဲသင့်တဲ့ သဘာဝအရင်းအမြစ်ဟုတ်ရဲ့လားဆိုတဲ့ မေးခွန်းကို နိုင်ငံတော်တော်များများက မေးမြန်းလာကြပါတယ်။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် စက်မှုလုပ်ငန်းကို အဓိကမောင်းနှင်ပေးတဲ့ လျှပ်စစ်စွမ်းအားကို ကျောက်မီးသွေးမှအပ ပြန်လည်ပြည့်စွမ်းမြဲဖြစ်တဲ့ စွမ်းအင်များ အစားထိုးသုံးစွဲသင့်နေပြီလို့ နိုင်ငံတော်တော်များများက ခံယူလာကြပါတယ်။ ဆင်းရဲတဲ့နိုင်ငံတွေကို လျှပ်စစ်စွမ်းအင်တွေ ဖြည့်ဆည်းပေးဖို့ ပြည်လည်ပြည့်စွမ်းမြဲစွမ်းအင်တွေကို အသေးစားလုပ်ငန်းများအနေနဲ့ တည်ဆောက်နိုင်ပါတယ်။ ရှည်လျားတဲ့ မဟာဓာတ်အားလိုင်းတွေ မလိုအပ်သလို ရှိပြီးသားမဟာဓာတ်အားလိုင်းတွေနဲ့လည်း ချိတ်ဆက်ဖို့ မလိုပါဘူး။ မျက်မှောက်ကာလမှာ ကျောက်မီးသွေးသုံး

လျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေးစက်ရုံတွေထက် နေရောင်ခြည်သုံး၊ လေစွမ်းအင်သုံးလျှပ်စစ်စွမ်းအားစက်ရုံတွေအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဟာ သက်သာသလို တည်ဆောက်ရေးကာလကလည်း တိုတောင်းပါတယ်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်က ထုတ်ပြန်ထားတဲ့ “အများအတွက် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသောစွမ်းအင်သို့ စာတမ်းမှာ၊ ကျေးလက်ဒေသ၊ ဆက်သွယ်ရေးခက်ခဲတဲ့ ဒေသ၊ မဟာဓာတ်အားလိုင်းမရောက်ရှိသေးတဲ့ဒေသတွေမှာ ပြန်လည်ပြည့်စွမ်းမြဲဖြစ်တဲ့ နေရောင်ခြည်၊ လေစွမ်းအားကို အခြေခံတဲ့ လျှပ်စစ်စွမ်းအင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်းဟာ အထိရောက်ဆုံး အလျှင်မြန်ဆုံးလို့ ဖော်ပြထားပါတယ်။

ကျောက်မီးသွေးဟာ လူတိုင်းဆီကို လျှပ်စစ်စွမ်းအင် မပို့ဆောင်နိုင်ပါဘူး။ ဥပမာ ကမ္ဘာမှာ (၂၂၀) ဂီဂါဝပ်နဲ့ ပစ္စမလျှပ်စစ်စွမ်းအင်ထုတ်လုပ်တဲ့ အိန္ဒိယနိုင်ငံဟာ လျှပ်စစ် စွမ်းအင်ရဲ့ (၆၆) %ကို ကျောက်မီးသွေးကထုတ်လုပ်ပေးမည့် နိုင်ငံလူဦးရေ သုံးပုံတစ်ပုံဟာ လျှပ်စစ်မီးမရကြပါဘူး။ ဒါကြောင့်မို့ ဝန်ကြီးချုပ် နာရင်ဒရာမိုဒီအစိုးရက လာမည့် (၂၀၁၉) ခုနှစ်မှာ အိမ်တိုင်း အနည်းဆုံး မီးလုံးတစ်လုံး ထွန်းလင်းနိုင်ဖို့ စီမံချက်ချ ဆောင်ရွက်နေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လျှပ်စစ်စွမ်းအင်ကို ကျောက်မီးသွေးရယူဖို့မဟုတ်တဲ့အကြောင်း မဟာဓာတ်အားလိုင်းမလိုအပ်ဘဲ အိမ်တိုင်းကို လျှပ်စစ်မီးပေးနိုင်မည့် နေရောင်ခြည်စွမ်းအင်ကို ထူထောင်ပြီး လူသန်းပေါင်းများစွာကိုလည်း အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းဖန်တီးပေးမှာဖြစ်ကြောင်း ကြေညာခဲ့ပါတယ်။ မိုဒီအစိုးရဟာ ဒေါ်လာသန်းပေါင်း (၁၀၀) ကို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ

www.burmeseclassic.com

ဆင်းရဲတွင်းကလွတ်ထွင်းအောင်အောင်ကျင့်တဲ့
နေရာမှာ ကျောက်မီးသွေးဟာ ဆက်လက်သုံးစွဲရမယ့်
သဘာဝအရင်းအမြစ်တုတ်ထိုးပေးတဲ့ မေးခွန်းကို
နိုင်ငံတော်များများက မေးမြန်းလာကြပါတယ်။

ပြီး နေရောင်ခြည်သုံးလျှပ်စစ်စွမ်းအင်ကို လက်ရှိရဲ့ (၃၃) ဆ ဝီဂါဝပ် (၁၀၀၀၀၀) အထိ တိုးမြှင့်ထုတ်လုပ်ဖို့ စီမံချက်ချ လုပ်ဆောင်နေပါတယ်။

ပြီးခဲ့တဲ့ နိုဝင်ဘာလက ဩစတြေးလျနိုင်ငံ တက္ကသိုလ်တစ်ခုမှာ ကျင်းပခဲ့တဲ့ “လက်တွေ့မပါသော စကားဝိုင်း” “စွမ်းအင်ဆင်းရဲခြင်းနှင့် ကျောက်မီးသွေးစက်ရုံ များ” နှီးနှောဖလှယ်ပွဲမှာ ကျောက်မီးသွေးဟာ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို မောင်းနှင်ပေးနိုင်တဲ့ သဘာဝအရင်း အမြစ်မဟုတ်တော့သလို ကျောက်မီးသွေးဆက်လက်သုံးစွဲ နေခြင်းဟာလည်း လူသားများရဲ့ သက်တမ်းကို တိုစေရုံမျှ မက၊ လူနေမှုအဆင့်အတန်းတိုးတက်ရေးကိုလည်း အဟန့် အတားဖြစ်စေတဲ့အကြောင်း ဆွေးနွေးကြပါတယ်။ ကျောက် မီးသွေးကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ လေထုညစ်ညမ်းမှုဟာ အသက်ရှူလမ်းကြောင်းဆိုင်ရာဝေဒနာတွေ၊ ပန်းနာရင်ကျပ်၊ နာတာရှည်ရင်ကျပ်ရောဂါတွေ ခံစားရလို့ (၂၀၁၁- ၂၀၁၂) ခုနှစ်အတွင်း အိန္ဒိယနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတည်းမှာ လူသားပေါင်း (၁၁၅၀၀၀) ကျော်ဟာ သေကျေပျက်စီးရပြီး ကျန်းမာရေး ဆေးကုသစရိတ် နှစ်စဉ်ဒေါ်လာ (၄. ၆) ဘီလီယံကုန်ကျ တဲ့အကြောင်း၊ တရုတ်နိုင်ငံမှာလည်း ကျောက်မီးသွေးက ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ လေထုညစ်ညမ်းမှုကြောင့် လူသားများရဲ့ သက်တမ်း (၅) နှစ်ခွဲ တိုသွားတဲ့အကြောင်း Green Peace က ထုတ်ပြန်ကြေညာထားပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ဆင်းရဲတွင်းက ရုန်းထွက်နိုင်ဖို့ ကျောက်မီးသွေးကို လွဲမှားစွာ မှီခိုသုံးစွဲနေကြတဲ့ ဆင်းရဲတဲ့နိုင်ငံတွေမှာ ကျောက်မီးသွေး ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းဒဏ်တွေ ကြောင့် တိုင်းပြည်တွေ ပိုမိုဆင်းရဲသွားနိုင်တာကို သတိမူ ဖို့ပင်ရဟန်းမင်းကြီးက သူ့ရဲ့ စာချွန်လွှာမှာ သတိပေးထား

ပါတယ်။

ပုပ်ရဟန်းမင်းကြီးရဲ့ စာချွန်လွှာဟာ ကမ္ဘာမှာ ကျောက်မီးသွေးလုပ်ငန်းနဲ့ နာမည်ထင်ရှားတဲ့ လုပ်ငန်းရှင် များကြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပြောင်းလဲခြင်းတွေ ဖြစ်ပေါ်လာစေ ပါတယ်။ ဩစတြေးလျနိုင်ငံ၊ Queens land ပြည်နယ်နဲ့ New South Wales ပြည်နယ်တွေမှာ ကျောက်မီးသွေး တူးဖော်တဲ့လုပ်ငန်းနဲ့ ကျောက်မီးသွေးဆင့်တက်ပြုလုပ်တဲ့ လုပ်ငန်းတွေမှာ ထင်ပေါ်နေတဲ့ Peabody Energy ကုမ္ပဏီအနေနဲ့ ဆင်းရဲခြင်းလျော့ပါးအောင် ဖွံ့ဖြိုးမှုနောက်ကျ နေတဲ့ ဒေသတွေမှာ၊ မဟာဓာတ်အားလိုင်းတွေနဲ့ ဝေးကွာတဲ့ နေရာတွေမှာ ကျောက်မီးသွေးမဟုတ်တဲ့ ပြန်လည်ပြည့်စွမ်း မြဲစွမ်းအင်ကိုအသုံးပြုပြီး လျှပ်စစ်ဓာတ်အားရရှိရေးတွေ လုပ်ဆောင်နေပါတယ်။ လူဦးရေသန်းပေါင်း (၄၀၀) ကျော် လျှပ်စစ်မီးမရရှိသေးတဲ့ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာလည်း Adanic ကုမ္ပဏီအနေနဲ့ ကျေးလက်ဒေသမီးလင်းရေးကို နေရောင် ခြည်သုံးစွမ်းအင်ကနေ ရရှိရေး စတင်လုပ်ကိုင်နေပါတယ်။ ဩစတြေးလျနိုင်ငံက နာမည်ကျော် BHP Billiton ကုမ္ပဏီကလည်း ပါကစ္စတန်နိုင်ငံမှာ နေရောင်ခြည်သုံး စွမ်းအင်ရရှိရေးကို စတင်နေပါပြီ။ ကြေးနီ၊ ကျောက်မီးသွေး၊ ရွှေ၊ ခဲမဖြူ ဖော်ထုတ်နေတဲ့ ကမ္ဘာကျော် Rio Tinto ကုမ္ပဏီကြီးကလည်း ဝေးလံခေါင်းပါးတဲ့ ပီရူးနိုင်ငံကတော့ရွာ တွေကို ရေအားလျှပ်စစ်အသေးစားတွေနဲ့ သဘာဝဓာတ်ငွေ သုံး လျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေးစက်ရုံတွေကို တည်ဆောက်ဖို့ လုပ်နေပါပြီ။ နေရောင်ခြည်၊ လေစွမ်းအား၊ သဘာဝချောင်း၊ မြစ်ငယ်တွေပေါများတဲ့ ကျွန်းတော်တို့ မြန်မာနိုင်ငံမှာကော ကျောက်မီးသွေးကို မြေကြီးထဲမှာ ဆက်လက်သိမ်းဆည်းထား ဖို့ မစဉ်းစားကြသေးဘူးလားလို့ မေးချင်ပါတယ်။

စောန်းမြင့်

ဝိုင်ငမ်း-www.huffinton post.com/
no coal is not the fix all
solution to Energy poverty
www.theguardian.com/
environment/world
bank rejects that
coal can cure poverty

လှေခါးထစ်ခြေရာများရဲ့ အစောင်ပံ

မေဇွန်ဒေး

လဲ့လဲ့တို့မိသားစု ယခုနေသော တိုက်သို့ ရောက်လာသည်မှာ တစ်လပင် မပြည့်တတ်သေးပါ။ ဖေဖေ အငြိမ်းစား ယူလိုက်သည့်အခါ မူလနေထိုင်ရာ ဝန်ထမ်းအိမ်ရာအခန်းမှ ဖယ်ရှားပေး လိုက်ရသည်။ ဖေဖေအငြိမ်းစားယူ၍ ရလိုက်သည့် ဝယ်ယူ ဝိသေ့ခွင့်ငွေနှင့် မေမေလက်ဝတ်လက်စား ရောင်းချ ရသော ငွေကြေးတို့ကိုပေါင်းပြီး တန်ဖိုး နည်းသော အခန်းတစ်ခန်း ဝယ်ဖြစ် သည်။ နယ်မြေသစ်ကို ရောက်လာ သောလဲ့လဲ့ကတော့ ပတ်ဝန်းကျင်ကို လေ့လာကြည့်မိသည်။

အထပ်ငါးထပ်ပါသော လဲ့လဲ့ နေသည့် တိုက်တွင် လှေခါးနှစ်ခုပါ ရှိသည်။ လှေခါးတစ်ခုတွင် တစ်ထပ်၌ အခန်းနှစ်ခန်းပါရှိလေရာ အခန်းဆယ် ခန်းရှိသည်။ တစ်တိုက်လုံးမှာ အခန်း ပေါင်းနှစ်ဆယ် ရှိသည်။ ဖေဖေက လက်ဝယ်ရှိ ငွေကြေးအနေအထားကို ကြည့်ပြီး လေးလွှာမှ အခန်းတစ်ခန်း ကို ဝယ်ဖြစ်သည်။ အိမ်ပြောင်းသည့် နေ့မှာပဲ မေမေ စိတ်ပျက်လက်ပျက် ဖြစ်ကာ . . .

“မြင့် လိုက်တာကိုမောင်ရယ်၊ ကျွန်မတို့ အသက်တွေက တစ်နေ့ တခြားကြီးလာနေပြီလေ။ အတက် အဆင်းကိုလုပ်နိုင်ပါ့မလား။ ပထမထပ် လောက်ဆို မဆိုးဘူး”

မေမေစကားကြားတော့ ဖေဖေ
ရယ်ပြော ပြောသည်။

“ဪ . . . မတင်မြင့်ရယ်၊
ပထမထပ်ဆိုရင်တော့ အတိုင်းထက်
အလွန်ပေါ့။ ကိုယ်တို့မှာ ရှိတဲ့ငွေက
လေးလွှာလောက်ပဲ တတ်နိုင်တာကိုး”

မေမေ ငြိမ်ကျသွားသည်။

လဲ့လဲ့တစ်ယောက် လုံးရှိုနေတာပဲ။
မေမေ အတက်အဆင်းလုပ်ဖို့ သိပ်
မလိုကြောင်း နှစ်သိမ့်လိုက်မှ မေမေ
ပြုံးနိုင်ရှာသည်။ လဲ့လဲ့က အဝေးသင်
တက္ကသိုလ်တတိယနှစ်တက်ဆဲ။

အလုပ်ကတော့ မြို့ထဲက ဟမ်းဆက်

ဆိုင်တစ်ခုမှာ အရောင်းဝန်ထမ်း
တစ်ယောက်။ မြို့စွန့်ဆင်ခြေဖုံးမှ
မြို့ထဲအလုပ်သွားရလေရာ၊ ဝေးသည်
ဆိုသော်လည်း ဘတ်စ်ကားဂိတ်နှင့်
နီးပြီး အဆင်ပြေ၍ လဲ့လဲ့အဖို့ သိပ်

အခက်အခဲမရှိလှပေ။

ခက်နေတာက လဲလဲတို့လှေခါးခြမ်း၌ရှိသော အခန်းဆယ်ခန်း၏ လူနေမှုပုံစံပုံဖြစ်သည်။ လူ့အားလုံးလိုလို အထည်ကြီးပျက်များ၊ အနံ့ကြီးကွင်းကျယ်များသည်။ အောက်ခြေခပ်လွတ်လွတ်လူတန်းစားဟု ပြောရမလိုပါပဲ။ တိုက်ခန်းနေသူအများစု၏ စိတ်ဓာတ်သည် ကိုယ့်အခန်းကိုယ်နေသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဂရုစိုက်စရာမလိုဟုခံယူပြီး ခပ်တည်တည်နေကြခြင်းပါပဲ။ အံ့ဩစရာကောင်းသည်က လဲလဲတို့အခန်းမှလွဲ၍ ကျန်အခန်းအားလုံး ထိတ်တတ်စိတ်ရှိနေကြသူများဖြစ်သည်။ တစ်ခုတော့ ရှိသည်။ မိမိအခန်းနှင့်မိမိ သီးသန့်နေပြီး ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် မည်သည့်ပြဿနာမျှမဖြစ်ပေါ်ခြင်းကိုပဲ နိုင်ငံကြီးသားဝီသည့်စတိုင်ဟု ယူဆထားကြပုံ ရသည်။ ဤအထိလည်း လဲလဲ နားလည်ပေးနိုင်ပါသေးသည်။

သို့သော် အခန်းအသီးသီး၌ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်တည်း နေကြခြင်း မဟုတ်သည်မှာသေချာသည်။ မိသားစုတစ်ခုမှာ အနည်းဆုံး လေးယောက်၊ ငါးယောက်ခန့်ရှိကြသည်။ ကလေးငယ် ပါမည်။ ကျောင်းနေသည့် အရွယ်ပါမည်။ လူပျို၊ အပျိုပါမည်။ ဤကား သမားရိုးကျဖြစ်စဉ်။ သူတို့နှင့်ပတ်သက်သူများလည်း ဝင်ထွက်သွားလာမှုများလည်း ရှိကြမည်။

ထို သမားရိုးကျဖြစ်စဉ်ကပဲ ပြဿနာစသည်။ ပြဿနာက သူတို့အားလုံး အခန်းထဲ၌ မည်သို့မည်ပုံ နေထိုင်ကြသည်ကို လဲလဲမသိနိုင်။ အခန်းတံခါးကို လေတိုး၊ နေထိုးမှာ

ကိုပင် ကြောက်နေကြသလိုပါပဲ။ တံခါးကို တင်းတင်းစေ့စေ့ ပိတ်ထားကြသည်။ သူတို့အခန်းဝ ဖိနပ်ချွတ်၌ ဖုန်တထောင်းထောင်း၊ သဲတရွပ်ရွပ်၊ အမှိုက်စများဖြင့် တောင်းလန်နေသည်။ နေနိုင်လိုက်ပုံများ လဲလဲ အံ့ဩသည်။ သူတို့နှင့်မဆိုင်သလို၊ ဂရုမစိုက်သလို နေကြတာ မရှက်ကြပေ။ ထို့အပြင် လှေခါးတစ်လျှောက်လုံးမှာလည်း ကွမ်းတံတွေ၊ ရေသန့်ဘူး၊ အချိုရည်ဘူးခွံ (ပလတ်စတစ်ဘူးသေး) သုံးပြီးသား ငွေဖြည့်ကဒါ၊ တစ်ရှူးစများ၊ စီးကရက်အတို၊ ဆေးပေါလိပ် အတို၊ စားပြီးသားတုတ်ထိုးချောင်းများ၊ သကြားလုံးအခွံ၊ ဖရဲသီးအခွံ၊ မုန့်ခြောက်အိတ်များ၊ ကြပ်ကြပ်အိတ်ကတော့ အစုံတစ်မျိုး၊ အခြောက်တစ်မျိုး။ အို . . . စုံနဖာစီ အမှိုက်များ က မြင်မကောင်း၊ ရှုမကောင်း။ လေထဲတလွင့်လွင့်ခနဲပျံ့နေကြသည်။

လဲလဲတစ်ယောက် ထိုအမှိုက်တွေကိုကြည့်ပြီး အော်ဂလီဆန်နေမိသည်။ တစ်နေ့တစ်နေ့ ထိုအမှိုက်ပေါင်းစုံ၊ အညစ်အကြေးပေါင်းစုံကို ခုန်ယုံကျော်ခွ သွားနေရသည်။ လဲလဲစိတ်ထဲတွင် ထိုလှေခါးကို ဖိနပ်ဖြင့် နင်းပြီး ဆင်းရသည်ကိုပင် မသတိချင်တော့ပေ။ မည်သို့လုပ်ရပါမည်နည်း။ တစ်ခါတစ်ရံ လှေခါး၌ဆုံမိကြသော အရှောင်စုံ အနံ့ကြီးကွင်းကျယ်များကို လဲလဲ သေသေချာချာ မှတ်ထားသည်။ လူကြီး၊ လူလတ်၊ လူငယ်နှင့် ကလေးများ အားလုံး သားသားနားနားပါပဲ။ ဤ အမှိုက်တွေကို သူတို့မပစ်လျှင် မည်သူက လာပစ်မည်နည်း။ သူတို့ဆီလာသော ကလေးအဖော်များလည်း

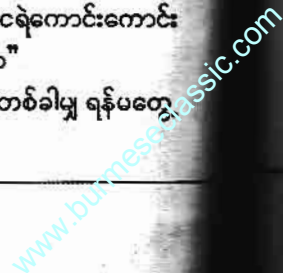
ပါနိုင်သည်မဟုတ်ပါလား။ လဲလဲကတော့ အမှိုက်စုံများထဲမှ တစ်မှုန်တစ်စ မပစ်ခဲ့ရိုးအမှန် ဖြစ်သည်။

တစ်နေ့သားမှာတော့ လဲလဲ အလုပ်သွားနေစဉ် မေမေတစ်ယောက် ဈေးသွားရန် တိုက်အောက်သို့ဆင်းလာခဲ့သည်။ ဤတိုက်ရောက်ပြီး တစ်လအတွင်း မေမေ ပထမဦးဆုံး တိုက်အောက်ဆင်းခြင်းဖြစ်သည်။ ပထမထပ်အရောက်တွင် မည်သူပစ်ထားမှန်းမသိသော ငှက်ပျောခွံကို နင်းမိပြီး မေမေ ချော်လဲကျရာ လှေခါးသုံးလေးထစ်ထိ လိမ့်ကျသွားလေသည်။ အောက်မှတက်လာသော ဒုတိယထပ်နေ အန်တီတစ်ယောက်က မေမေ့ကို ဖေးမကွဲတူပြီး အခန်းထိ ရောက်အောင် ပို့ပေးခဲ့သည်။ ဒါပေမဲ့ မေမေသည် ခြေထောက်ခေါက်သွားပြီး လမ်းမလျှောက် နိုင်တော့၊ ဆေးခန်းသွားရသည်အထိ ဖြစ်သွားသည်။ ခါးလည်း တော်တော်နာသွားခဲ့သည်။

လဲလဲ ပြန်ရောက်တော့ ထိုသတင်းကြားကြားခြင်း ဒေါသထွက်သွားသည်။ ထို့ကြောင့် အခန်းဝ လှေခါးမှထွက်အော်လိုက်သည်။

“ကိုယ့်အမှိုက်ကို ပစ္စလက်ခတ်ပစ်ကြတာ မရှက်ကြဘူးလား။ အခု ငှက်ပျောသီးစားပြီး အခွံကို စည်းကမ်းမဲ့ပစ်ထားတဲ့သူတစ်ယောက်ကြောင့် အသက်ကြီးရွယ်အို တစ်ယောက် နင်းမိလို့ ချော်လဲရတယ်။ ဒုက္ခရောက်ရပြီ။ ပေါက်လွတ်ပဲစားတွေ မှတ်ထားလိုက် မင်းတို့တွေ ငရဲကောင်းကောင်း ကြီးကြမယ်ဆိုတာ”

လဲလဲသည် တစ်ခါမျှ ရန်မတွေ့

ဖူး၍ ရန်စကားပြောရင်း အသံများ ပင်တုန်ကာ မျက်ရည် ကျလာသည်။ ဖေဖေအတင်းလာဆွဲမှ လဲ့လဲ့ အပြော ရပ်သွားသည်။ တစ်ကိုယ်လုံးလည်း တဆတ်ဆတ်တုန်နေသည်။

“သမီးရယ်၊ လှေခါးမှာ ဒီလောက် စုတ်ပဲ့နေမှန်း မေမေ သတိမထား မိဘူးကွယ်။ နေထိုင်တဲ့သူအားလုံး ရှက်ဖို့ကောင်းလိုက်တာ။ အဲဒီလို ညစ်ပတ်နေတာသိရင် မေမေ တံမြက် စည်းလဲ့တာပေါ့။ တံမြက်စည်းလဲ့တာ ရှက်စရာမဟုတ်ပါဘူး။ အများသူငါ လျှောက်တဲ့လမ်းမှာ အမှိုက်မရှိအောင် လဲ့တာက ကုသိုလ်တောင်ရသေး တယ်။ သမီး ဒီလှေခါးက နေ့တိုင်း တက်ဆင်းနေပြီး ဒီလို မသိသလို ကျော်သွားတာကလည်း မဟုတ်သေး ဘူး။ ရှက်စရာကောင်းတာပဲ”

မေမေ ထိုသို့ ပြောလိုက်ကာမှ လဲ့လဲ့ ပို၍ စိတ်တိုသွားမိသည်။

“အို၊ မေမေကလည်း သမီးက အမှိုက်တစ်စ ပစ်တဲ့သူမဟုတ်တာ။ ဘာလို့ရှက်ရမှာလဲ။ ပစ်တဲ့သူက ရှက် ရမှာပေါ့။ သမီးက ဘာလို့ရှက်ရမှာလဲ” လဲ့လဲ့က မေမေကိုပြန်ပြော လိုက်သည်။ ထိုအခါ အနေအေးပြီး စကားနည်းသောဖေဖေက တစ်လုံး ချင်း ပြောပါတော့သည်။

“မဟုတ်သေးဘူးသမီး။ ဘယ်သူ လုပ်လုပ် မလုပ်လုပ်၊ ကိုယ်လုပ်ဖို့ပဲ လိုတယ်။ လှေခါးကို တံမြက်စည်း လှည်းဖို့ပြောတာ။ ဖေဖေလည်း အောက်ကို မဆင်းဖြစ်သေးတော့ ဒီလိုညစ်ပတ်နေတာ မသိလိုက်ဘူး။ ထာထယ်ဆို သမီးက နေ့တိုင်း အတက် အဆင်းလုပ်နေတာ၊ သိမြင်နေတာပဲ။ မြင်ရုံ၊ သိရုံနဲ့ မလုပ်တာ သမီးအများ။

ကိုယ့်အသိ စိတ်မြင့်မားတာက ကိုယ့် တန်ဖိုးပဲလေ။ ပြောမှလုပ်တာ ရှက် စရာ၊ ကျွန်တို့စိတ်၊ အောက်တန်းစား စိတ်။ မပြောဘဲလုပ်တာ သခင်စိတ်၊ အထက်တန်းစားစိတ်။ ဒီခေတ်စကား နဲ့ပြောရရင် ပရဟိတစိတ်ပေါ့။ သမီး တစ်ခါလောက် လှေခါးအစအဆုံး တံမြက်စည်းလှည်း၊ အမှိုက်သိမ်း ကြည့်စမ်း။ သမီးစိတ်တွေ ချင်လန်းပြီး တန်ဖိုးရှိတဲ့အသိတွေကို ရလာမှာ။ ပြီးတော့ အမြဲလုပ်ချင်စိတ်လည်း ဖြစ်လာမယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်ကြည့်မှ အပြည့်ရလာမယ်။ အခုချိန်ကစပြီး သမီး အမှိုက်ကောက်၊ တံမြက်လှည်းဖို့ ပြင်ပေတော့။ အဲဒါ သမီးတာဝန်လို့သာ မှတ်ထားလိုက်”

ဖေဖေက စကားအရှည်ကြီး ပြောပြီး လဲ့လဲ့ကိုတာဝန်ပေးလိုက် သည်။ ဖေဖေစကားသည် လဲ့လဲ့ ရင်ထဲကဒေါသများ ပြေစေသလို တာဝန်ယူ ချင်စိတ်ဖြစ်လာအောင် လည်း အစွမ်းထက်လှသည်။ လဲ့လဲ့ စဉ်းစားကြည့်လိုက်တော့လည်း လဲ့လဲ့ တို့ မိသားစုသည် စည်းကမ်းရှိရှိနေ ထိုင်သော မိသားစုဖြစ်သည်။ ယခင်က ဝန်ထမ်းအိမ်ရာ၌နေစဉ် အိမ်ဝန်းကျင် တစ်ခုလုံး မြက်တစ်ပင်၊ အမှိုက်တစ်စ မရှိအောင် ဂရုစိုက်ကြသည်။ ဝန်ထမ်း မိသားစုများ သာနေထိုင်ကြသည်မို့ စည်းလုံးကြသည်။ ညီညွတ် ကြသည်။ စည်းကမ်းလည်း ရှိကြသည်။ အမှိုက် ပုံး များထားကြပြီး အမှိုက်သိမ်းကား လာလျှင် ကြိုသူက ပစ်ပေးကြသည်။

မည်သို့ဖြစ်စေကာမူ ဖေဖေစကား ကြောင့် လဲ့လဲ့ တာဝန်တစ်ခုရလိုက် ပါသည်။ နေ့စဉ် ရုံးမှ ပြန်လာလျှင် ကြွပ်ကြွပ်အိတ်တစ်လုံး၊ မီးညှပ်တစ်ခု

လှေခါးတစ်လျှောက်လုံးမှာလည်း တွမ်းတံ့စွာ ရောနှံသွား အချို့သည် ဘူးခွံ (ပလတ်စတစ်ဘူးသေး) သုံးပြီး သား ပြုပြင်ကာ ဝတ်စွမ်းများ နိကာယုတ်အတို သေးငယ်စိမ်းအတို၊ စင်ချိုသစ်သောက်ရိုးသွင်းများ သပြေသုံးသွား ခရီးသုံး နှင့် ချောက်သိတ်များ ဖြစ်ကြွပ်သိတ် စသော သန့်တစ်ချို့ အပြောက် တစ်ချို့၊ ဒီ-ပုံအတို သန့်တစ်ချို့ အပြောက်တိုင်း ပြုစုကောင်း လေပေ စားစွမ်းလွန်သည့်အပြင်သည်။

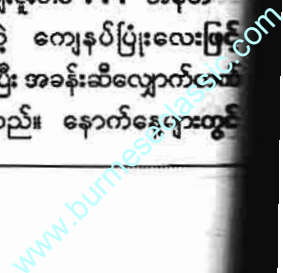

သယ်သူ လုပ်လုပ် လေ့လုပ်
ကိုယ်လုပ်လုပ် လိုတယ်။ လှေအိတ်
တံမြက်စည်း လှည်းခိုပြောတာ။
လေလေလည်း သောက်ကို
မသင်းခြင်းသေးတော့
ဒီလိုညစ်ဝတ်နေတာ မသိလိုက်ဘူး။
တကယ်ဆို သမီးက
လှေတိုင်းအတတ်သင်သင်လုပ်နေတာ။
သိခြင်းနေတာပဲ။ ခြံရံ သိရဲ့
မလုပ်တာ သမီးအများ။ ကိုယ်အသိ
မိတ်ပြိုင်ပေးတာက
ကိုယ့် တန်ဖိုးခဲလေး။

အမှိုက်ဂေါ်ပြားအရှည်၊ တံမြက်စည်း
တစ်ချောင်းဖြင့် လှေခါးသန့်ရှင်းရေး
လုပ်သည်။ အမှိုက်စများကို မီးညှပ်
ဖြင့်ညှပ်ပြီး အိတ်ထဲထည့်သည်။ သဲမှုန့်၊
ဖုန်မှုန့်များကို တံမြက်စည်းလှည်း၊
ဂေါ်ပြားရှည်ဖြင့် ကူးပြီး အိတ်ထဲ
ထည့်၏။ အပေါ်ဆုံးထပ်လှေခါးမှ
အောက်ဆုံးလှေခါးရင်းရောက်သည်
အထိ တစ်ထစ်ချင်းလှည်းသည်။
အချိန်မှာ နာရီဝက်ပင် မကြာပါချေ။
အခန်းတိုင်း တံခါးပိတ်ထားသော
ကြောင့် လှည်းကျင်းရတာ လွတ်လပ်မှု
လည်းရှိသည်။ တံမြက်စည်းလှည်းပြီးမှ
ရေချိုးသောကြောင့် တံမြက်စည်း
လှည်းခြင်းသည် ကိုယ်ကာယလေ့ကျင့်
ခန်းတစ်ခု လုပ်နေရသလိုလည်း ခံစား
ရသောကြောင့် လဲလဲ ဖျော်ရွှင်ကျေနပ်
မိသည်။
ထို့အပြင် နံနက်ရုံးသွားသော
အခါ ယခင်လို အမှိုက်စများကို
ရှောင်ရှားသွားစရာ မလိုတော့ပေ။
ရှင်းသန့် နေသော လှေခါးပေါ်
ဒေါက်မြင့်ဖိနပ်လှလှလေးဖီးကာ စတိုင်
ကျကျ တဒေါက်ဒေါက်အသံဖြင့်
လွတ်လပ်စွာ နင်းလျှောက်နိုင်၍ လဲလဲ
အဖို့ ကြည့်နူးပီတိဖြစ်စေခဲ့သည်။
လဲလဲတစ်ယောက် ဖေဖေကို
ကျေးဇူးတင်ရပါပြီ။ ဖေဖေပြောသလို
ကိုယ်သိမ်းလှည်းထားသော လှေခါး
သန့်ရှင်းမှုကိုကြည့်ပြီး ရင်ထဲ၌ ကျေနပ်
နေမိသည်။ အမှိုက်တစ်စ၊ ဖုန်တစ်မှုန်
မမြင်ရသော ဤလှေခါးပေါ်တက်၊
ဆင်းသည့် လူအားလုံး စိတ်ကြည်
လင်ပြီး စိတ်ချမ်းသာနေမည်မှာကို
တွေးပြီး လဲလဲဖျော်နေပါသည်။ ပြီးတော့
အဖုံးပါသော အမှိုက်ပုံးကြီးကြီးတစ်
လုံးဝယ်ပြီး ပလတ်စတစ်စွပ် ထားလိုက်

သည်။ ထိုအမှိုက်ပုံးကို အောက်ဆုံး
လှေခါးရင်း၌ ထားပေးလိုက်သည်။
လဲလဲ အလုပ်ပိတ်ရက် တွင် အမှိုက်ပုံး
ထဲမှ အမှိုက်များကို အမှိုက်သိမ်းလှည်း
လာလျှင် ဆင်းပြီးပစ်သည်။
ပထင်မှတ်သောရက်တစ်ရက်တွင်
လဲလဲအတွက် ပို၍ စိတ်ချမ်းသာ
စရာဖြစ်စေမည့် အကြောင်းဖန်လာ
သည်။ အခြားတော့မဟုတ်ပါပေ။
လဲလဲ အလုပ်မှပြန်လာချိန် တိုက်
လှေခါးထစ်ပေါ် တစ်ထစ်ချင်း နင်း
တက်လာလေရာ ဒုတိယထပ်သို့
ရောက်သောအခါ အပေါ်ထပ်မှ
မိန်းမတစ်ယောက် တံမြက်စည်း
လှည်းချလာသည်ကိုဘူးခနဲ တွေ့လိုက်
ရလေသည်။ ထိုမိန်းမကစ၍
“ဪ... သမီးပြန်လာပြီလား။
သမီးက နွဲကပြန်လာတိုင်း တံမြက်စည်း
လှည်းနေတာ အန်တီတွေ့တယ်။
ဒါကြောင့် အန်တီခိုင်းကျပြီး လှည်းပေး
မလို့။ သမီးက မောပြီးပြန်လာတာလေ။
နားလိုက်ဦးနော်”
လဲလဲ အံ့ဩသွားသည်။ ဖေဖေ
ညွှန်ပြမှုကြောင့် လဲလဲ ကိုယ့်အသိ
စိတ်ဖြင့် လုပ်လာသည့် ဤပတ်ဝန်း
ကျင်သန့်ရှင်းရေးအလုပ်သည် အခု
တော့ လဲလဲတို့တိုက်မှလူများ ထင်သာ
မြင်သာ ရှိလာပြီ။ ရှေ့လျှောက် ပို၍
ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းရှိကြတော့မှာ သေချာ
သည်။ မည်သူမျှ မတိုက်တွန်းရဘဲ
တစ်ဦးချင်း မိမိအသိစိတ်ဖြစ်ပေါ်တာ
သခင်စိတ် ရှိတော့မှာလည်း မလွဲ
ကောန်ပါ။
“ကျေးဇူးပါပဲ... အန်တီ”
လဲလဲ ကျေနပ်ပြုံးလေးဖြင့်
နှုတ်ဆက်ပြီး အခန်းဆီလျှောက်လာ
လာလေသည်။ နောက်နေ့များတွင်

လဲ့လဲ့တစ်ယောက် အမှိုက်များလှည်း
စရာမလိုအောင် လှေခါးတစ်ခုလုံး
သန့်ရှင်းသပ်ရပ်နေသည်။ ထိုအကြောင်း
ကို ဖေဖေအားပြောပြသော အခါ

“အဲဒါပြောတာပေါ့သမီး၊ သမီးက
မအားတဲ့ကြားက အချိန်ပေးပြီးလုပ်
နေတော့ အားလပ်နေသူတွေက
သူတို့လိပ်ပြာ မလုံတော့ဘူး။ ရှက်
စရာကောင်းမှန်း သိလာတာပေါ့။
ဘယ်လိုမှ နေလို့မရတော့ဘူးပေါ့။
အမှိုက်ပစ်ချနေတဲ့သူကလည်း ဒီလိုပဲ။
ပစ်ချဖို့ ဝန်လေးသွားတယ်။ ရှင်းသန့်
နေတဲ့ လှေခါးပေါ်တက်ရ ဆင်းရဲတဲ့
အရသာရဲ့ တန်ဖိုးအကြောင်း သူတို့
အားလုံးသိသွားကြပြီ။ ဒါ သမီးအတွက်
အောင်မြင်မှုရလဒ်ပေါ့”

ပြီးတော့ ဖေဖေက ဆက်ပြော
သေးသည်။

“ဒီအောင်မြင်မှုရဖို့ သမီးစိတ်
ထဲက အမှိုက်ကိုလည်း သမီးကိုယ်တိုင်
လှည်းထုတ်ခဲ့တယ် မဟုတ်လား”

ဖေဖေစကားကိုလဲ့လဲ့ ရုတ်တရက်
နားမရှင်း၍ ထပ်မေးမိသည်။

“သမီးစိတ်ထဲကအမှိုက်၊ ဟုတ်
လား ဖေဖေ၊ သမီးနားမလည်ပါဘူး”

ဖေဖေက ထပ်ရှင်းပြပါသည်။

“ဒီလိုလေသမီးရဲ့၊ သမီးအစ
တုန်းက လှေခါးမှာရှိတဲ့အမှိုက်တွေကို
လှည်းချင်စိတ်မရှိဘဲ ကျော်ခွသွားခဲ့
တယ်မဟုတ်လား။ အဲဒါ သမီးစိတ်ထဲ
က အမှိုက်ပေါ့။ အဲဒီစိတ်အမှိုက်ကို
ခွာချနိုင်လို့ အပြင်က အမှိုက်တွေကို
လှည်းကူင်းပစ်နိုင်တာလေ။ အဲဒီလိုပဲ
လူတိုင်းလူတိုင်း စိတ်အမှိုက်ကို ခွာချ
အပြင်မှာရှိနေတဲ့အမှိုက်တွေကိုလည်း
ဖယ်ပစ်မယ်ဆိုရင် ဖေဖေတို့ပတ်ဝန်း
ကျင်ရော၊ နိုင်ငံကြီးပါ စင်ကြယ်လှပ

သွားမှာပေါ့။ ဖေဖေပြောဖူးတယ်လေ။
ခိုင်းမှလုပ်တာဘာစိတ်၊ မခိုင်းဘဲ
ကိုယ့်အသိစိတ်နဲ့ လုပ်တာဘာစိတ်
ဆိုတာလေ။ သမီးမှတ်မိလား”

ဖေဖေက လဲ့လဲ့ကို ပြုံးပြုံးကြီး
မေးလာတော့ လဲ့လဲ့ ခပ်သွက်သွက်ပဲ
ဖြေလိုက်သည်။

“ခိုင်းမှလုပ်တာ ကျွန်စိတ်၊
မခိုင်းဘဲလုပ်တာ သခင်စိတ်၊ အထက်
တန်းကျတဲ့စိတ်ပေါ့ ဖေဖေရဲ့”

အမြော်အမြင်ရှိသော ဖေဖေ
စကားက တန်ဖိုးရှိလှသည်။ အောင်မြင်
သောလူတစ်ယောက် ဖြစ်ဖို့ထက်
တန်ဖိုးရှိသောလူတစ်ယောက်ဖြစ်ဖို့
မိမိစိတ်သည်သာ အဓိကဆိုတာ လဲ့လဲ့
သဘောပေါက် ခဲ့ပါပြီ။

အရှေ့ဆီလှမ်းမျှော်ကြည့်လိုက်
တော့ . . .

နေရောင်ခြည်သစ်တို့ဖြင့် တလက်
လက် . . . ။

မေဇွန်အေး

အိမ်ပြန်

“ဒီလိုလေသမီးရဲ့
သမီးအစတုန်းက
လှေခါးမှာရှိတဲ့အမှိုက်တွေကို
လှည်းချင်စိတ်မရှိဘဲ ကျော်ခွသွားခဲ့
တယ်မဟုတ်လား။ အဲဒါ
သမီးစိတ်ထဲက အမှိုက်ပေါ့။
အဲဒီစိတ်အမှိုက်ကို
ခွာချနိုင်လို့ အပြင်က အမှိုက်တွေကို
လှည်းကူင်းပစ်နိုင်တာလေ။”

နမ့်ခုတ်ချောင်းရယ်သံ

မိချမ်းဝေ

ကျွန်မ အခုတလော အစွဲအလမ်းတွေ တော်တော် များနေသည်။ မြန်မာပြည်မြေပုံထဲက မထင်မရှားမြို့ကလေးကို ကျွန်မခွဲလန်းတာ ဘာတွေခွဲလန်းစရာရှိလို့လဲဟု မကြာခဏ စဉ်းစားနေမိသည်။ တကယ်တော့ မြို့ကလေးသည် ရှမ်းပြည်နယ်အရှေ့ပိုင်းမှ အစွန်းဖျားနားမြို့ကလေးတစ်မြို့မျှသာပါ။ သာမန်မြို့ကလေးကို ကျွန်မဘာကြောင့်

ယနေ့ တိုင်စွဲလန်းနှစ်ခြိုက်နေရပါလိမ့်။

စာပေဟောပြောပွဲနှင့်ရောက်ဖူးသော မြို့ရွာပေါင်း မနည်းတော့ပါပေ။ မြို့တိုင်းရွာတိုင်းအပေါ် စွဲလန်းခြင်းမရှိ လှပါ။ မစွဲသည့်အပြင် အချို့မြို့ရွာတွေမှာ အာရုံထဲ မှုန်ဝါး လို့ပင်နေပေပြီ။ မြို့ကလေးကျတော့ မကြာခဏ တခုတ်တရ သတိရမိ၊ သတိရတိုင်း ပြုံးမိ ပျော်မိ၊ ပြီးတော့ ကြည်နူးမှုတွေ သိမ့်သိမ့်လွင်လွင်ဖြစ်မိ၊ ပြီးတော့ အမည်မဖော်နိုင်သော ခံစားချက်တို့သည်လည်း . . . .

လေယာဉ်ပျံ မြို့ကလေးပေါ်ဝဲပြီးမှ မဆင်းဖြစ်ဘဲ တာချီလိတ်ဘက် ဦးတည်သွားတော့ စိုးထိတ်ရင်ခုန်မှုတွေ ကို မမေ့သေး။ ဆိုက်ရမည့်နေရာမှာ မဆိုက်ဘဲ ဝဲရုံသာဝဲ ပြီး ဝေ့သွားတာ ဘာကြောင့်လဲ။ ကောင်းကင်မှ မြို့ကလေးကို မမြင်ရအောင် မီးခိုးလိုလို၊ မြူမှုဲတွေ မိုင်းတွဲနေသတဲ့။ မြို့က ဒယ်အိုးပုံဖြစ်နေပြီး မကြာခဏ သည်လိုပိတ်မှောင်မှု တွေနဲ့ ရင်တုန်စိုးထိတ်စေတာ ဒေသခံတွေအတွက် အဆန်း တကြယ်မဟုတ်လှပေမယ့် ဧည့်စိမ်းတစ်ယောက်အဖို့တော့ စိတ်လှုပ်ရှားဖွယ် ဆန်းသစ်မှုတစ်ခုပါ။

တာချီလိတ်မှာ ဆင်းမလိုလို့နဲ့ မြို့ကလေးဆီပြန်ဝဲ လာပြီး ကွင်းပြင်ထိုးဆင်းဖြစ်သည့် အဖြစ်အပျက်ကလေးက အောက်မှ စောင့်ကြည့်နေသူ အဖြူရောင်အဖွဲ့သားများကိုပါ ရင်ခုန်မှုကူးစက်စေပါသတဲ့။

“စိတ်ပူလိုက်တာဆရာမရယ်။ လေယာဉ် တာချီလိတ်မှာ သွားဆင်းရင်တော့ ဒီမှာစီစဉ်ထားတာတွေ လွဲပါပြီလို့ တွက်နေကြတာ”

အဖြူရောင်ကမ်းလက်များကို ပြန်လည်ဆုပ်ကိုင် လျက် တစ်ခါမှမတွေ့ဖူးသော်လည်း ဆွေဟောင်းမိုးဟောင်း ပြန်တွေ့သလို ခင်မင်ဖော်ရွေမှုတွေ ဝန်းရံနေသောတွေ့ဆုံ မှုအပြုံးပန်းများက တလှိုင်လှိုင်ပွင့်လျက်။ ဖိတ်ကြားခံစာနေ ဆရာထံမှာ အဖိုးသမီး ကျွန်မတစ်ဦးတည်းပါသည့်အတွက် အထူးအခွင့်အရေးအနေဖြင့် တည်းခိုသည့်ဟိုတယ်တွင် အတူနေဖို့ သမီးလေးတစ်ယောက် ဂျွတ်ချပေးလေသည်။ ထိုသမီးလေးကလည်း လေယာဉ်မယ်နှင့်မှားအောင်ပင် ချောမောလှပသည်မှာလည်း မှတ်မှတ်ရရ။

“ဆရာမရေ၊ ခဏနားပြီး နေစောင်းရင် နမ့်ခုတ် ချောင်းနဲ့မိတ်ဆက်ပေးမလို့ ဆရာမပျော်သွားမယ် သိလား”

အဖြူရောင်တံဆိပ်ပါ အင်္ကျီအဖြူဆင်တူဝတ် သမီးတွေက တစ်ယောက်တစ်ပေါက်၊ သားတွေကလည်း

တက်ညီလက်ညီ။ နမ့်ခုတ်ချောင်း. . . . နမ့်ခုတ်ချောင်း . . . ပထမဦးဆုံးကြားလိုက်သည့် ချောင်းကလေးနာမည်က နမ့်ခုတ်ချောင်းတဲ့။ အဖြူရောင်အဖွဲ့က တခုတ်တရ လိုက်ပါပို့ဆောင်မိတ်ဆက်ပေးရမည့် နမ့်ခုတ်ချောင်းက ဘယ်လိုချောင်းမျိုးလဲ။

နေမစောင်းခင် တွေ့ပါပြီ။ ကားပေါ်ကဆင်းလျှင် ပင် အလှားရှည်နမ့်ခုတ်ချောင်းသည် တိုးညင်းပွတ်ရှု ဂီတ သံကိုပေးလျက် ကြိုနေလေသည်။

“ဟေ့ . . . ဆရာမကိုတွဲကြပါဦး”

ကားလမ်းမှ ချောင်းစပ်ဆီ ဖဲ့ဆင်းပြီး ရေပြင်ဆီ ထိုးထားသော ဝါးတံတားလေးတွေမှ အဖိုးပါသော တံအိမ် အဆောင်ကလေးတွေဆီ တစ်ယောက်လက် တစ်ယောက် ဆုပ်ပြီး သွားကြသည်။ တဲကလေးတွေမှာ စားပွဲခုံပုကလေး တွေ အဆင်သင့်၊ မကြာခင် စားစရာတွေရောက်လာသည်။ ဆေးဘဲညသုပ်၊ လက်ဖက်သုပ်၊ ခေတ်ပေါ် အစားအသောက် အကင်ကလေးတွေ၊ ဪ. . . သောက်စားတတ်သူဆရာ များပါလာလျှင်ဖြင့် နမ့်ခုတ်ချောင်းဂီတကိုနားဆင်ရင်း ဆက်ရက်မင်းစည်းစိမ်ခံစားကြမည့်ဖြစ်ချင်း။

“ဆရာမ၊ ပျော်လား . . . ဟင်၊ ပျော်လား”

နမ့်ခုတ်ချောင်းဂီတက အပျော်တွေပို့လွှတ်နေမှာ သေချာသော သေချာခြင်းမျိုးဖြင့် သူကလေးတို့ မကြာခဏ မေးသောစကားဖြစ်သည်။ ပျော်တာပေါ့။ တောအစိမ်း၊ တောင်အစိမ်း၊ ရေပြင်က ကြည်စိမ်းစိမ်း၊ ရေစီးသံက တကယ့်အေးငြိမ်းငြိမ်း၊ မပျော်ဘဲနေမလား။

ညရောက်တော့ စာပေဟောပြောပွဲကို အားပေး လိုက်ကြသည်မှာ တစ်ခဲနက်၊ သက်ဆိုင်ရာအာဏာပိုင် တပ်ရင်းမှူး၊ တပ်မမှူးတွေကလည်း အပေါ် ယံဟန်မျှမဟုတ် လို့ကလို့လဲလဲ အားပါးတရကြိုဆိုဧည့်ခံလို့။ “ဆရာမတို့ ပြောစရာရှိပြောနော်၊ အားမနာပါနဲ့” တဲ့။ ဒီလိုအခွင့်အရေး မျိုး ဘယ်မှာရပါမလဲ။ သုံးယောက်သားပြောလိုက်ကြတာမှ ဝက်ဝက်ကဲ့။ ပွဲအစမှအဆုံး နားထောင်သွားသောသူများကို ကျေးဇူးတင်ရပါ၏။

နောက်တစ်ရက်တော့ ကားနဲ့ တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ ချစ်စရာကျေးလက်ရွာကလေးဆီ အလည်အပတ်သွားကြ ပြန်တယ်။ လွယ်ဆောင်ကျေးရွာအုပ်စု၊ ရေပူစမ်းကျေးရွာ တဲ့။ ဒြဝင်းကျယ်ကြီးထဲက ရေပူစမ်းကလေးတွေထွက်ကွဲနေ တာ ဟိုတစ်တွင်း ဒီတစ်တွင်း၊ ရေပူခွီးဖို့တော့ အဆင်သင့်

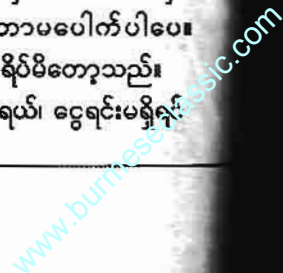

ဪ... ဖြစ်ပုံဖြစ်ရပ်လေ ပြိုကလေးရယ်။ ဒါကိုပပျောက်အောင် မလုပ်နိုင်ကြပေဘူးလား။ ဘိန်းအစား ထိုးသီးနှံစိုက်ရို၊ သူတို့စီးပွားရေးအတွက် အစားထိုးသီးနှံ စိုက်ပျိုးမှုကို အစိုးရက မစီစဉ်ပေးနိုင်ဘူးလား။ ဒါ လုပ်ကို လုပ်ရမည့်ကိစ္စ။ ဘယ်သူ့မှာတာဝန်ရှိပါသလဲ။ အစိုးရမှာ ဧရာ၊ ဒေသခံတွေမှာပါ တာဝန်ရှိသည် ဟု ထင်မိသည်။

မဖြစ်သေးပါ။ ပြုလုပ်ပြင်ဆင်ဆဲ။ ပြီးသွားရင် ဧည့်သည်တွေ ကို ဆွဲဆောင်နိုင်မည်ဟု မျှော်လင့်နေကြသည်။
ရေပူစမ်းမှာ ရေချိုးခြင်းဖြင့် သွေးလည်ပတ်မှု ကောင်းမွန်ခြင်း၊ ရောဂါပိုးနှင့် ဗိုင်းရပ်စ်ပိုးကိုသေစေခြင်း၊ မကောင်းသော အဆိပ်အတောက်များကို ဖယ်ရှားပေးခြင်း၊ ခန္ဓာကိုယ်ရှိဆဲလ်များနှင့် တစ်ရှူးများကို ပိုမိုသန်မာစေခြင်း၊ ဝမ်းတွင်းကလီစာနှင့် အစာချေစနစ်ကို အားကောင်းစေခြင်း၊ အူလမ်းကြောင်းနှင့်ပတ်သက်သောရောဂါများ ကောင်းမွန်ခြင်း၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာခဲစားမှုကောင်းမွန်ပြီး အရွယ်တင်နုပျိုစေခြင်း၊ ခန္ဓာကိုယ်မှ အပေါ့ယံဒဏ်ရာများ သက်သာပျောက်ကင်း စေခြင်းနှင့် ညအခါအိပ်ပျော်ခြင်းစသော ကျန်းမာရေး အကျိုးများ ရနိုင်သည်ဟု ဖတ်မှတ်လေ့လာဖူးပါသည်။
အဖြူရောင်အဖွဲ့ယောက်ျားလေးတွေ ကြက်ဥတွေ ကို အိတ်တစ်လုံးနှင့်ထည့်ကာ ပွက်ပွက်ဆူနေသော ရေပူ တွင်းထဲနှစ်ကာ ကျက်စေသည်။ ထိုအရသာသည် လေးလေး ပင်ပင်ရှိလှ၏။ အငန်ဓာတ်သည် ကြက်ဥထဲ အလို အလျောက် ဝင်လျက် ဆေးဖက်ဝင်သွားပုံက အံ့ဩစရာ။

ဪ... သဘာဝတရားကြီး၏ ညှို့ချက်ပြင်းလှချည့်ရဲ့။
ရေပူစမ်းမှထွက်တော့ လားဟူခေါင်းဆောင်နှင့် တွေ့ကာ လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ရသေး၏။ သူက ရွာထဲ ကားကလေးနှင့် တစ်ပတ်လှည့်ပြ၏။ လားဟူအိမ်ကား အမိုးစောက်စောက် ပြတင်းပေါက်မရှိ တဲအိမ်ကုပ်ကုပ်က လေးတွေဖြစ်၏။ ဓာတ်ပုံထဲတွင်မြင်ဖူးသော အလင်းအဝင် နည်းသည့် နာဂအိမ်ကလေးများနှင့် ဆင်ဆင်တူ၏။
အပြန်လမ်းမှာတော့ လူမနေတဲ့ခါးဖျားပိတ်ထား သော ခတ်မိတိုက်ကြီးများ ဟိုတစ်လုံး ဒီတစ်လုံး တွေ့ရသည်။
“ဒါတွေလည်း ဒီရွာကလူတွေပိုင်တာပဲဆရာမရဲ့။ ဒါပေမဲ့ အိမ်တွေမှာ လူမရှိကြဘူး။ အိမ်တွေဆောက်ထားပြီး လူမနေကြဘူး။ လူတွေက ဟိုးတောထဲက တောင်ကြော လျှိုမြောင်တွေထဲမှာပဲ နေတယ်”
အဖြူရောင်သမီးလေးတွေစကားထဲမှာ စဉ်းစား စရာတွေ များလှ၏။
“ဆိုပါဦး၊ လူတွေက တောထဲမှာပဲ ဘာလို့သွားနေ ကြတာလဲ”
သမီးတို့အသံကား တော်ရုံနှင့်မထွက်လာပါချေ။ တစ်ယောက်မျက်နှာတစ်ယောက်ကြည့်ကာ ချိန်ဆနေဟန် ထင်ရ၏။
“ဟိုဒင်းလေ၊ အဲဒါက သူတို့စီးပွားရေးက တောထဲ မှာပဲရှိလို့ပါ”
သူတို့စီးပွားရေးက တောထဲမှာ... တောထဲမှာ ကျွန်မကား ရုတ်တရက် သဘောမပေါက်ပါပေ။ တော်တော်ကြာမှ ဟင် ဒီလိုကိုးဟု ခိုင်မိတော့သည်။
“ဒီမှာက ဒီလိုပါပဲဆရာမရယ်၊ ငွေရင်းမရှိရင်”

ထုတ်ပေးမယ့်သူက အဆင်သင့်၊ ပစ္စည်းကို ဝယ်မယ့်လူကလည်း အဆင်သင့်။ ဒီတော့ လွယ်လွယ်ရ လွယ်လွယ်ဖြစ်တဲ့ ဒါပဲလုပ်ကြတော့တာပေါ့။ ဒါကြောင့် သမီးတို့မြို့က ဒီလိုပုံဖြစ်နေတာ၊ ဒီမှာ ၁၄ နှစ်၊ ၁၅ နှစ်သားဆို ယောက်ျားလေးတွေ ဆေးသုံးနေပြီ။ ဆေးသုံးပြီး ဆိုင်ကယ်အပြိုင်မောင်းကြ၊ တိုက်ကြ၊ သေကြပေါ့။ ဒါကြောင့် မြို့ကလူတွေ အသိဉာဏ်ပညာတိုးစေဖို့ စာပေဟောပြောပွဲကိုကြိုးစားပြီး လုပ်နေတာပါ။”

စကားတိုင်းသည် ရုတ်ချည်းပင် အသံတိတ်သွားလေသည်။ ဪ... ဖြစ်မှဖြစ်ရပေလေ မြို့ကလေးရယ်။ ဒါကိုပပောက်အောင် မလုပ်နိုင်ကြပေဘူးလား။ ဘိန်းအစား ထိုးသီးနှံစိုက်ဖို့၊ သူတို့စီးပွားရေးအတွက် အစားထိုးသီးနှံစိုက်ပျိုးမှုကို အစိုးရက မစိစဉ်ပေးနိုင်ဘူးလား။ ဒါ လုပ်ကို လုပ်ရမည့်ကိစ္စ။ ဘယ်သူ့မှာတာဝန်ရှိပါသလဲ။ အစိုးရမှာ ရော၊ ဒေသခံတွေမှာပါ တာဝန်ရှိသည်ဟု ထင်မိသည်။

“ဆရာမနယ် တခြားဟာထားပါဦး။ အခု စာပေဟောပြောပွဲတောင် ဒီကအုပ်ချုပ်ရေးက ခွင့်ပြုပေးမယ့် ‘ဝ’ အထူးဒေသကခွင့်မပြုရင် လုပ်ခွင့်မရဘူး။ အခု နှစ်ဖက်လုံးကခွင့်ပြုလို့ လုပ်ဖြစ်တာပါ။ ဝဒေသက မဝေးတော့ဘူးလေ”

သမီးတို့စကားကို ကျွန်မ ဆက်မကြားနိုင်တော့၊ ကျွန်မတောင် သည်လိုခံစားနေရလျှင် မြို့ကလေး သူ့အဖြစ်သူ ဘယ်လောက်ရင်နာလိုက်လေမလဲ။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အနေအထားအားလုံးပြောင်းလဲမှ လူမှုဘဝအတွေ့ထွေပါလိုက်ပါပြောင်းလဲနိုင်မည် မဟုတ်လား။

“ဆရာမရေ သမီးတို့အဖွဲ့ထဲမှာတောင် တောင်

ကြားတွေမှာ ဘိန်းဆီလိုက်ခြစ်ဖူးသူတွေ ပါတယ်။ စားဝတ်နေရေး က ရှိသေးတော့ ဆရာမရယ်... ဒီမှာတော့ မကင်းကြပါဘူး။ ဒီလိုပဲ တဖြည်းဖြည်း စည်းရုံးသိမ်းသွင်းရမှာပေါ့။”

ကျွန်မရင်သည် မွန်းကျပ်ပူလောင်လှပါဘိ။ စာအုပ်တွေမရောက်သော နယ်စပ်မြို့ကလေး၊ စာပေဟောပြောပွဲကို ကျားကုတ်ကျားခဲလုပ်ရသောမြို့ကလေး၊ ကျွန်မတို့ တစ်နိုင်တစ်ပိုင်သယ်လာသောစာအုပ်များ ပြိုကုန်ကုန်သွားကာ “ဆရာမတို့ကလည်း စာအုပ်တွေ များများယူလာတာမဟုတ်ဘူး။ ဒီကလူတွေအားပေးကြမှာပေါ့” ဟု စကားဆိုသောမြို့ကလေး။

လေယာဉ်ခရီးဖြင့် စာရေးဆရာတွေ စာအုပ်ဘယ်လောက်သယ်သွားနိုင်ကြမှာလဲ။ စာအုပ်စာပေမရှိသော အရပ်မှာ အကျည်းတန်ရနံ့ဆိုးများ ပွင့်လန်းဝေဆာလာမှာ စိုးရိမ်လှပါသည်။ မဖူးခင်မပွင့်ခင် ကြွေလွင့်နှင့်သော အညွန့်အညောက်ကလေးများ၏ အနာဂတ်မဲ့ဘဝများအတွက် ကြေကွဲနာကျင်မှုတွေ တစ်စစ်စစ်ရင်မာခဲ့ပြီ။ သူတို့ဒေသတွင် ပေါက်နေသောဘိန်းပင်တွေအစား သာယာလှပမယ့် အရိပ်ရအပင်၊ စားနိုင်သောက်နိုင်သော သဘာဝကိုလည်း အသိအမှတ်ပေးနိုင်သော အပင်များကို အစားထိုးစိုက်ပျိုးနိုင်လျှင် ကောင်းလေစွ။

အပြန်ခရီးမှာတော့ မြို့ကလေးကိုနှုတ်ဆက်၊ အဖြူရောင်အဖွဲ့သားတွေကိုနှုတ်ဆက်၊ လေယာဉ်ပေါ်အတက်မှာ မြင်ရသောမြင်ကွင်းများကိုနှုတ်ဆက်၊ သည်တောသည်တောင်၏ ငြိမ်းအေးသက်မှုတွေကြားမှာ ပြင်းရှမ်းသက်မှုတွေ ရောယှက်ပါဝင်နေခြင်းအတွက်တော့ ဘယ်သူ့ကို အပြစ်တင်ရမှန်းမသိသောခံစားမှုတို့ နှင့်နဲ့လေးပင်စွာ။ ဟောသည်တစ်ခွင်တစ်ပြင်မှာတော့ နေကြာလို့ ဒေသဝန်းကျင်နှင့်ကိုက်ညီသော သီးနှံသစ်ခင်းပြင်ကြီးကို မျက်စိထဲမြင်ယောင်ကြည့်ရင်း... အလို ရယ်သံ၊ ကျွန်မ၏ခံစားမှုတွေကို ဖြစ်ချင်သော ဆန္ဒအာလှတွေကို သရော်လှောင်ပြောင်လိုက်သော ရယ်သံ နားထဲမှာ တိုးတိုးသဲ့သဲ့ ကြားလိုက်ရသည်။

ထိုရယ်သံသည် နမ့်ခုတ်ချောင်းရယ်သံပင်ဖြစ်မည်ထင်သည်။

ရေသောက်တွေကင်းဝေးဖို့ ရေငန့်တွေကိုသန့်စင်ဖို့

အောင်စည်ဟိန်း

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ ကမ္ဘာ့လေထုနှင့် အင်္ဂုဂါဆိုင်ရာ အဖွဲ့သားအဆင့် ကျပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ (National Oceanic and Atmospheric Administration) က ၂၀၀၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လဆဲလ် တက္ကသိုလ်မှာပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ အစည်း (၁၆ ဇူလိုင် ၅၈) စင်တီ မီတာရေသန့်စင်မှု ပုံစံပြုလုပ်ရေးကို အစောဆုံးပြုလုပ်ကြောင်း သတင်းထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုလေထုနှင့် အင်္ဂုဂါဆိုင်ရာ အဖွဲ့သားအဆင့် ကျပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ (National Oceanic and Atmospheric Administration) က ၂၀၀၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လဆဲလ် တက္ကသိုလ်မှာပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ အစည်း (၁၆ ဇူလိုင် ၅၈) စင်တီ မီတာရေသန့်စင်မှု ပုံစံပြုလုပ်ရေးကို အစောဆုံးပြုလုပ်ကြောင်း သတင်းထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

Water Research Council
မြန်မာနိုင်ငံ ရေသန့်စင်ရေး
အဖွဲ့
ရေသန့်စင်ရေး
အဖွဲ့

၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့ပျက်စီးနေပြင်အပူချိန်မြင့်တက်ခြင်းနှင့်အတူ အခြားသော ဆိုးကျိုးများလည်းရှိသည်။ အာရှတိုက်အလယ်ပိုင်းတောင်တန်းများနှင့် ဟိမဝန္တာတောင်တန်းများတွင်ရှိသော ရေခဲမြစ် (glacial lake outburst floods) မှာ အရေအတွက်အားဖြင့် (၁၅၀၀၀) ခန့်ရှိပါသည်။ ယင်းရေခဲမြစ်များအနက် ရေခဲမြစ်အရည်ပျော်မှုကြောင့် ရေခဲအိုင်တချို့ ရေကြီးရေလျှံမှု (glacial lake outburst floods) ဖြစ်စဉ်မှာ တိုးပွားလာနေကြောင်း သိရသည်။ ထို့အပြင် အယ်လ်နီညိုကျရောက်သော ကာလနှင့်လည်း တိုက်ဆိုင်လျက်ရှိပြီး သစ်တောပြုန်းတီးမှု၊ သစ်တောမီးလောင်မှု စသည့်ဆိုးကျိုးများကိုလည်း လူသား များ ရင်ဆိုင်ရလျက် ရှိပါသည်။ ထိုသို့သော ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုးကျိုးများကို ကြိုတင်တွက်ဆပြီး လုပ်သင့်လုပ်ထိုက်သည်များကို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသောနိုင်ငံများရှိသလို အကြောင်းကြောင်းကြောင့် မလုပ်နိုင်သည့်နိုင်ငံများလည်း ရှိပါသည်။

သစ်တောပြုန်းတီးမှုနှင့် ရာသီဥတုဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲမှု၏ ဆိုးကျိုးများအနက် ပင်လယ်ရေမြင့်တက်မှု၊ ကုန်းတွင်းဘက်သို့ ပင်လယ်ရေပိုမိုထိုးဖောက်ဝင်ရောက်မှု၊ မြစ်ချောင်းများရေစီးရေလာချွတ်ယွင်းပြီး မြေပေါ်မြေအောက်ရေပမာဏလျော့ကျမှု၊ မိုးခေါင်မှု၊ ရေချိုးရှားပါးလာမှု၊ ပင်လယ်မြစ်ချောင်းများ၏ ရေဩဇာဓာတ်ကျဆင်းလာမှု၊ မြေဆီလွှာအတွင်းသို့ ဆည်ရေ၊ မြစ်ရေများမှတစ်ဆင့် ဆားငန်ဓာတ်စိမ့်ဝင်မှု၊ မြင့်တက်လာမှု၊ ဆားငန်ဓာတ်နှင့် အပူချိန်မြင့်တက်မှုကြောင့် စိုက်ပျိုးသီးနှံများထိခိုက်လာမှု၊ ရေကြီးရေလျှံမှု စသည်တို့မှာ ထင်သာမြင်သာသော ဆိုးကျိုးများပင်ဖြစ်ပါသည်။

အထက်ပါဆိုးကျိုးများအနက် မိုးခေါင်မှုနှင့် ရေချိုးရှားပါးမှုသည် သတ္တဝါများအသက်ရှင်ရပ်တည်ရေးကို အဆိုးဆုံးဒုက္ခပေးမည့်ဆိုးကျိုးဖြစ်ပါသည်။ ဤနေရာတွင် မိုးခေါင်မှုဒဏ်ကို အကြီးအကျယ်ခံစားခဲ့ရသည့် ဩစတေးလျနိုင်ငံ၏ သာကေကို အကျဉ်းမျှဖော်ပြလိုပါသည်။ ဩစတေးလျ နိုင်ငံသည် ၁၉၉၇ ခုနှစ်မှ ၂၀၀၉ ခုနှစ်အတွင်း အယ်လ်နီညိုနှင့်အတူ မိုးခေါင်ရေရှားဒဏ်ကို ခံစားခဲ့ရဖူးပါသည်။ ယင်းနိုင်ငံ၏ အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ မာရေး- ဒါရင်မြစ်ဝှမ်း (Murray-Darling Basin) သည် စတုရန်းမိုင် (၄၀၉၈၃၅) မိုင်ရှိသဖြင့် နိုင်ငံအကျယ်အဝန်း၏ (၁၄) ရာခိုင်နှုန်းခန့် ကျယ်ဝန်းပါသည်။

မာရေးမြစ်သည် (၁၅၅၈) မိုင်ရှည်လျားပြီး ဒါရင်မြစ်သည် (၉၁၅) မိုင်မျှ သီးခြားစီးဆင်းရာမှ မာရေးမြစ်အောက်ပိုင်းသို့ စီးဝင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ လူနေထူထပ်သည့် အထင်ကရပြည်နယ်လေးခုကို ဖြတ်သန်းစီးဆင်းပြီး ခေတ်အဆက်ဆက်တည်ဆောက်ခဲ့သော ဆည်များ၊ ရေလှောင်တံခံများ၊ ရေအားလျှပ်စစ်စခန်းများကြောင့် ယခုအခါ မာရေး- ဒါရင်မြစ်ရေ၏ (၂၀) ရာခိုင်နှုန်းခန့်သာ ပင်လယ်ထဲသို့ စီးဝင်နိုင်တော့ကြောင်း သိရပါသည်။ ယင်းမြစ်ကြီးနှစ်စင်း၏ရေသည် မူလကပင် ဆားငန်ဓာတ်မြင့်မားခဲ့သဖြင့် သောက်သုံးရေထက် စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ရေအားလျှပ်စစ်အတွက်သာ အဓိကသုံးစွဲခဲ့ပါသည်။ ၁၉၉၇ ခုနှစ်မှစ၍ အယ်လ်နီညို ဒဏ်ကြောင့် မြစ်ဝှမ်းတစ်ခုလုံး မြေပြိုကျမှု၊ မြေဆီလွှာ ခြောက်သွေ့မှု၊ ၂၀၀၆ ခုနှစ်တွင် ရွာသွန်းမြေပိုင်းရေချိန်ထက် (၄၀) မှ (၆၀) ရာခိုင်နှုန်းအထိ မိုးရေချိန်လျော့ကျမှု၊ ရေအားလျှပ်စစ်လုပ်ငန်းများရပ်ဆိုင်းမှု၊ မြစ်ဝလွင်ပြင်ဧရိယာများတွင် နုန်းပွိုမှုနှင့် အဆိပ်အတောက်ဖြစ်စေသည့် ရေမှော်၊ ရေညှိ (toxic algae) ပွားများမှု စသည့်ပြဿနာများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါသည်။ ဩစတေးလျဖက်ဒရယ်အစိုးရက အထူးကော်မရှင်ဖွဲ့ပြီး အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၄) ဘီလီယံကျော်မတည်၍ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခဲ့ရပါသည်။

ယခုအခါ ကမ္ဘာတစ်ဝန်း ရေချိုးရှားပါးမှုကို ကျော်လွှားနိုင်ရန်အတွက် ပင်လယ်ရေကိုလည်းကောင်း၊ ရေချိုးရေငန်စပ်ရေကိုလည်းကောင်း မြေအောက်မှထွက်လာသည့် ရေငန်ကိုလည်းကောင်း၊ ရေချိုးအဖြစ်ပြောင်းလဲသည့် နည်းပညာ (desalination technology) အရ ရေငန်သန့်စင်စက်ရုံ (desalination plant) များ တိုးတက်တည်ဆောက်လျက်ရှိရာ၊ ၂၀၁၂ ခုနှစ်က နိုင်ငံ (၁၂၀) တွင် စက်ရုံပေါင်း (၁၂၅၀၀) ရှိခဲ့ရာက ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် စက်ရုံပေါင်း (၁၇၀၀၀) ကျော်သည် နိုင်ငံ (၁၅၀) တွင် တည်ဆောက်ခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ ဒေသအလိုက် ယင်းစက်ရုံများတည်ရှိမှုရာခိုင်နှုန်းမှာ အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသနိုင်ငံများ (၅၃ ဒသမ ၄) ရာခိုင်နှုန်း၊ အာဖရိကနိုင်ငံများ (၆ ဒသမ ၂) ရာခိုင်နှုန်း၊ အာရှနိုင်ငံများ (၁၀ ဒသမ ၆) ရာခိုင်နှုန်း၊ ဩစတေးလျနိုင်ငံ (၀ ဒသမ ၄) ရာခိုင်နှုန်း၊ ဥရောပနိုင်ငံများ (၁၀ ဒသမ ၁) ရာခိုင်နှုန်း၊ မြောက်အမေရိကနိုင်ငံများ (၁၇) ရာခိုင်နှုန်း၊ အမေရိကအလယ်ပိုင်းနိုင်ငံများ

ရေငန်သန့်စင်စက်ရုံတည်ဆောက်ရာတွင် (membrane-based seawater reverse osmosis) စနစ်ကို အသုံးပြုပါသည်။ ယင်းစနစ်တွင် ထောင်ပေါင်းများစွာသော အမြှေးပါးရေစစ်အကန့်များဖြင့် စိမ့်ဝင်နေသော ရေငန်ဓာတ် ကိုဖယ်ရှားခြင်း၊ ပိုးမွှားနှင့် ဗိုင်းရပ်စ်များကို ဖျက်ဆီးပစ်ခြင်းနှင့် အခြားအညစ်အကြေးများကို သန့်စင်ခြင်း၊ ဆေးခပ်ခြင်း များပါဝင်ကြောင်းတွေ့ရပါသည်။ ရေငန်သန့်စင်စက်ရုံအတွက်လျှပ်စစ်ကိုမူ ရေအား၊ လေအား၊ နေရောင်ခြည်အား၊ မြေအောက်ဘူမိအပူအား စသည်ဖြင့် အဆင်ပြေသက်သာမည့်နည်းလမ်းကို အသုံးပြုကြပါသည်။

(၁ ဒသမ ၈) ရာခိုင်နှုန်းနှင့် တောင်အမေရိကနိုင်ငံများ (၁ ဒသမ ၆) ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီးဖြစ်ပါသည်။ အာရှနိုင်ငံ များတွင် အိန္ဒိယ၊ တရုတ်၊ ဂျပန်၊ စင်ကာပူ၊ ဘရူနိုင်း၊ ဟောင်ကောင် စသည်တို့တွင် ရေငန်သန့်စင်စက်ရုံများ တည်ဆောက်ပြီး တည်ဆောက်ဆဲဖြစ်ပါသည်။

ရေငန်သန့်စင်စက်ရုံတည်ဆောက်ရာတွင် (membrane-based seawater reverse osmosis) စနစ်ကို အသုံးပြုပါသည်။ ယင်းစနစ်တွင် ထောင်ပေါင်းများစွာ သော အမြှေးပါးရေစစ်အကန့်များဖြင့် စိမ့်ဝင်နေသော ရေငန်ဓာတ်ကိုဖယ်ရှားခြင်း၊ ပိုးမွှားနှင့် ဗိုင်းရပ်စ်များကို ဖျက်ဆီးပစ်ခြင်းနှင့် အခြားအညစ်အကြေးများကို သန့်စင် ခြင်း၊ ဆေးခပ်ခြင်းများပါဝင်ကြောင်းတွေ့ရပါသည်။ ရေ ငန်သန့်စင်စက်ရုံအတွက်လျှပ်စစ်ကိုမူ ရေအား၊ လေအား၊ နေရောင်ခြည်အား၊ မြေအောက်ဘူမိအပူအား စသည်ဖြင့် အဆင်ပြေသက်သာမည့်နည်းလမ်းကို အသုံးပြုကြပါသည်။ ရေချိုဂါလံ (၁၀၀၀) အတွက် လျှပ်စစ်စွမ်းအင် (၁၄) ကီလိုဝပ်နာရီနှုန်း သုံးစွဲကြောင်းနှင့် စွမ်းအင်စရိတ်စကမ္ဘာ ရေချိုထုတ်လုပ်စရိတ်စုစုပေါင်း၏ (၁၀) မှ (၂၅) ရာခိုင်နှုန်း အကြားရှိနိုင်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

ရေငန်သန့်စင်စက်ရုံထုတ်လုပ်သည့်နည်းပညာ တွင် အစွဲအနုနိုင်ငံမှ IDE Technologies ကုမ္ပဏီနှင့် စင်ကာပူနိုင်ငံမှ Hyflux ကုမ္ပဏီတို့သည် ထိပ်တန်းကုမ္ပဏီ များဖြစ်ပါသည်။ ရေငန်သန့်စင်စက်ရုံကို နိုင်ငံအလိုက်၊ ပထဝီအနေအထားအလိုက်၊ ရေငန်အမျိုးအစားအလိုက် လေ့လာတွက်ချက်တည်ဆောက်ကြသည်ဖြစ်ရာ တည်

ဆောက်စရိတ်ကွာခြားချက်များ အနည်းနှင့် အများ ရှိကြပါသည်။ စက်ရုံတစ်ရုံကို ကောက်နုတ် တင်ပြရသော် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ကယ်လီဖိုးနီးယား ပြည်နယ် San Diego ဒေသ Carlsbad ကမ်းခြေ အပန်းဖြေမြို့တွင် တည်ဆောက်သည့် ရေငန်သန့်စင်စက်ရုံသည် အမေရိကန် ဒေါ်လာ သန်း (၆၀၀) ကျော်ကုန်ကျပြီး သောက်ရေတန်ချိန် (၂၂၀၀၀၀) ကို နေ့စဉ်ဖြန့်ဝေနိုင်စွမ်းရှိပါသည်။ ဖလော်ရီဒါ ပြည်နယ် Tampa Bay ဒေသ ရေငန်သန့်စင်စက်ရုံသည် ဒေါ်လာ သန်း (၁၅၀) ကုန်ကျပြီး သောက်သုံးရေတန်ချိန် (၉၅၀၀၀) ကို နေ့စဉ်လူနှစ်သန်းအတွက် ဖေးဝေနိုင်ကြောင်း သိရပါသည်။ စင်ကာပူနိုင်ငံ Tuas ဒေသ ရေငန်သန့်စင် စက်ရုံသည် အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း (၁၄၇) သန်းကုန်ကျ ပြီး သောက်သုံးရေတန်ချိန် (၁၁၀၀၀၀) ကို နေ့စဉ်ဖြန့်ဝေ နိုင်ကြောင်း သိရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအနေနှင့်လည်း ဩစတြေးလျနိုင်ငံ ဟာရေး-ဒါလင်မြစ်ဝှမ်း၏ မြိုင်ခေါင်ရေရှားဒဏ်အတွေ့အကြုံ ကို သင်ခန်းစာအနေနှင့်ရယူပြီး လုပ်သင့်လုပ်ထိုက်သော ကြိုတင်စီမံဆောင်ရွက်မှုများ လုပ်ဆောင်သွားဖို့ လိုအပ်သလို အဆိုးဆုံးအခြေအနေများကို မျှော်မှန်း၍ ရေငန်သန့်စင် ရေး လုပ်ငန်းအစီအမံများကိုလည်း စမ်းသပ်ဆောင်ရွက် သင့်ပါကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

အောင်စည်ဟိန်း

လာတယ်။ အားကောင်းလာတယ်။ အဲဒီလိုအားကောင်းလာတဲ့အတွက်ကြောင့် အောက်တိုဘာ၊ နိုဝင်ဘာလောက်ရောက်တဲ့အချိန်မှာ အားကောင်းတဲ့အဆင့်ကို ရောက်လာတယ်။ နိုဝင်ဘာလမှာ အယ်လ်နီညိုသမိုင်းမှာ နံပါတ် (၁) အားအကောင်းဆုံး (၁၉၉၇- ၁၉၉၈) နဲ့ နံပါတ် (၂) အားအကောင်းဆုံးက (၁၉၈၂- ၁၉၈၃) အဲဒီ ကြားကို ရောက်လာတယ်။ နံပါတ် (၁) ကိုတော့ မမိသေးဘူး။ ဒီဇင်ဘာအခလမှာ ၂၀၁၅ ခုနှစ် အယ်လ်နီညိုက ၁၉၉၇ ခုနှစ်ကို ကျော်သွားပြီ။ အခုလက်ရှိအချိန်က အယ်လ်နီညိုက ကမ္ဘာ့သမိုင်းမှာ အားအကောင်းဆုံးအဆင့်ကို ရောက်နေတယ်။

ကမ္ဘာ့သမိုင်းမှာ အားအကောင်းဆုံးအယ်လ်နီညိုကို ရင်ဆိုင်ဖို့နဲ့ နှစ်စဉ် မြန်မာနိုင်ငံမှာ ကြုံတွေ့နေကျ ရေပြဿနာအတွက် ဘာတွေပြင်ဆင်ထားရမလဲ။

အယ်လ်နီညိုရဲ့ ထိခိုက်မှုတွေက ကမ္ဘာမှာ အခုတွေ့နေရပြီပေါ့။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်က ကမ္ဘာ့ မှတ်တမ်းသမိုင်းမှာ အပူဆုံးနှစ်ဖြစ်သွားပြီ။ မြန်မာနိုင်ငံက အယ်လ်နီညိုနှစ်ဆိုရင် ခြောက်သွေ့ပြီး ပူနွေးတဲ့နှစ်ကိုဖြစ်စေတာ။ အယ်လ်နီညိုအားကောင်းရင်ကောင်းသလောက် အပူချိန်များမယ်။ မိုးက လျော့မယ်။ အခု မြန်မာနိုင်ငံမှာ စောစောကပြောသလို သြဂုတ်လလောက်ကတည်းက မိုးတွေနည်းလာ လိုက်တာ။ တစ်လထက်တစ်လ ပိုပြီးတော့ဆိုးလာတယ်။ ဇူလိုင်လတုန်းက တစ်နှစ်လုံးရဲ့ မိုးရွာသွန်းမှုကို ခန့်မှန်းတဲ့အခါမှာ မြန်မာနိုင်ငံအောက်ပိုင်းဒေသတွေက ရွာသွန်းမြဲထက်ပိုမယ်လို့ ခန့်မှန်းတယ်။ သြဂုတ်လရောက်တော့ တစ်နှစ်လုံးမိုးရွာသွန်းမှုဟာ ရွာသွန်းမြဲလောက်ပဲရှိမယ်လို့ ခန့်မှန်းတယ်။ စက်တင်ဘာလလောက်ရောက်တော့ တစ်နှစ်လုံးရဲ့ မိုးရွာသွန်းမှုက ရွာသွန်းမြဲအောက် လျော့မယ်လို့ ခန့်မှန်းတယ်။ အခုအချိန်ထိ ရွာသွန်းမြဲအောက်လျော့နေတယ်။ မိုးလျော့တာတော့ သေချာနေတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ရာသီဥတုကိုက ဒီဇင်ဘာလကနေ မတ်လအထိ အေးပြီးခြောက်သွေ့တဲ့ကာလ။ နောက် မတ်လ ၁ရက်ကနေ ဧပြီလကုန်အထိကို နွေရာသီပူပြီးခြောက်သွေ့တယ်။ ဒီဇင်ဘာ ၁ ရက်ကနေ ဧပြီလကုန်အထိ အအေးနည်းပြီး ပူတာပဲကွာတယ်။ ခြောက်သွေ့ကာလကတော့ ငါးလတိတိဖြစ်နေတယ်။ မိုးမရ နိုင်ဘူးဆိုတဲ့အချက် ဖြစ်နေတယ်။ တစ်ဖက်ကလည်း ရာသီဥတုပူနွေးမှုကြောင့် တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် မိုးကလည်း လျော့နေတယ်။ ဒီကြားထဲ ဒီနှစ်က ပူပြင်းခြောက်သွေ့တဲ့နှစ်ဆိုတော့ ရေရှားပါးမှုဟာ အဆိုးဆုံးဖြစ်လာနိုင်တယ်။ မြန်မာပြည်မှာ ရေရှားပါးတဲ့ဒဏ်က စတင်ပြီးဖြစ်နေတာ လေး၊ ငါးနှစ်ဖြစ် နေပြီ။ မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း စစ်ကိုင်း၊ မကွေးအပြင် ရန်ကုန်မှာတောင် ဖြစ်နေတယ်။ နောက်ဆုံး ရှမ်းပြည်နယ်မှာတောင် ဖြစ်နေပြီ။ ၁၉၈၀ နောက်ပိုင်းမှာ ရေရှားပါးတဲ့ပြဿနာဟာ ခပ်စိပ်စိပ်တွေ့ နေရတယ်။ အရင်တုန်းကတော့ ရေရှားပါးတဲ့ပြဿနာမရှိဘူး။ အခုက ပိုပိုကြီးထွားလာတယ်။ ရေဟာ အလွန်ရှားတဲ့အခြေအနေကို ဆိုက်ရောက်နိုင်တယ်။ ရေရှားမယ်ဆိုတော့ စိုက်ပျိုးရေးကိုလည်း ထိခိုက် မယ်။ သောက်သုံးရေလည်း ထိခိုက်မယ်။ အခုတောင်မှ ပြည်ဒေသမှာ မြေဆီလွှာတွေ ခမ်းခြောက်ကုန် ပြီ။ မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းမှာ စိုက်ပျိုးပြီးသားအပင်တွေ၊ အသီးတွေဟာ ရေမရလို့ မလှဘူးလို့ စကြား နေရပြီ။ ဒါက အစပဲရိုသေးတယ်။ နောက်လေးလက ပိုပြီးပူ၊ ပိုပြီးခြောက်သွေ့မယ်ဆိုတော့ ပိုပြီးတော့ သတိထားရမယ်။

အပူဒဏ်ပြင်းထန်မယ်ဆိုတော့ ဘာတွေသတိထားရဦးမလဲ။

နောက်တစ်ခုက မြန်မာနိုင်ငံဟာ တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် ပိုပြီးပူနေတဲ့ တိုင်းပြည်ထဲမှာပါတယ်။ ဒီရာစုထဲမှာ မြန်မာနိုင်ငံဟာ လက်ရှိထက် ပိုပူဦးမယ်လို့ ခန့်မှန်းထားတဲ့နိုင်ငံတွေထဲမှာလည်း ပါတယ်။ အခု ဒီနှစ်က ခြောက်လည်းခြောက်သွေ့မယ်။ အယ်လ်နီညိုနှစ်ဆိုရင် ပူစမြဲပေါ့။ အခုဟာက အားအကောင်းဆုံးအယ်လ်နီညိုဆိုတော့ ဘယ်လောက်အထိပူဦးမယ်ဆိုတာ ပြောလို့တောင်မရဘူး။ ဒီလို သိပ်ပူပြင်းထဲ

မိုးပျံ့ရေယုန်များမွေ့ဖွားလာခြင်း

မောင်ခိုင်လတ်

ကမ္ဘာကြီးတစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ်
ပိုပိုပူနွေးလာပြီ။
ရေခဲတောင်များ အရည်ပျော်ကျလာပြီ။
ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင် ပိုပိုမြင့်တက်လာပြီ။
မို့ကျရန်ခက်ခဲလှပေသည်။ အမှန်တရားက အမှန်တရားပင်။

လက်ခံရန်ခက်ခဲလှသော်လည်း ပကတိ အခြေအနေက ဤအတိုင်းပင်။ အမှန်တရားတိုင်းနီးပါးသည် ခါးသက်သော်လည်း တစ်နေ့ လူတို့ရင်ဆိုင်နေရသော အမှန်တရားက ခါးသက်ရုံသာမက ရက်စက်သော၊ ထိတ်လန့်စရာကောင်းသော၊ လုံးဝမျှမကျချင်စရာကောင်းသော အမှန်တရားပဲဖြစ်သည်။

၂၁ ရာစု။

ကနေ့ ကျွန်တော်တို့အပါအဝင် ကမ္ဘာပြည်သူအားလုံး ရင်တမမ ဖြတ်ကျော်နေရသည့်ရာစုနှစ်ဖြစ်သည်။ လူသားမျိုးနွယ်၏ နောက်ဆုံးမျိုးဆက်လည်းဖြစ်သွားနိုင်သည်။

ဘာကြောင့်နည်း။

ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းရှိ လူသားအပေါင်းတို့ (အထူးသဖြင့် အသိဉာဏ်နဲ့နည်းနည်းရရနဲ့ ဆင်ခြင်တုံတရားခေါင်းပါးလှစွာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို မျိုးတုံးသုတ်သင်နေမှုဖြစ်သည်။ သစ်တောများ မဆင်မခြင်ခတ်လှပူ သဘာဝကျောက်ဆောင်များ ဖြိုခွဲမှု၊ မြစ်ကြောင်းများကို ပိတ်ဆို့တားဆီးမှု၊ ဖန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့တွေ အတောမသတ်အောင်ထုတ်လွှတ်မှု စသည်တို့ကြောင့် ကမ္ဘာ၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်သည် ယိုယွင်းပျက်စီးလာနေပြီး အတိုးဆက်အဖြစ် ရေကြီးရေလျှံခြင်း၊ အပူချိန်မြင့်တက်လာခြင်း၊ မုန်တိုင်းများအဆက်မပြတ်ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၊ ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်မြင့်တက်လာခြင်းတို့သည် ယခုရာစုနှစ်တွင် အဆိုးဝါးဆုံးအခြေအနေ ဖြစ်ပေါ်နေသည်။

သဘာဝရေခဲတောင်များနှင့် ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသည်တို့ကို ဆွဲငင်ပြီး နိုင်ငံခြားငွေရှာဖွေပေးနေသော **ကီလီမန်ဂျရို (Kilimanjaro)** နှင်းဖုံးတောင်လည်း နှင်းမဖုံးနိုင်တော့ဘဲ ခြောက်သွေ့ညှိုးရောနေရပြီ။ **တန်ဖန်းနီးယား** နိုင်ငံလည်း ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသွားလုပ်ငန်းကို စွန့်လွှတ်လိုက်ရပြီ။ ငင်းနစ် ဗြိတိန်ကြီးလည်း ၂၁ ရာစုအတွင်း ရေအောက်သို့စုန်းစုန်း နစ်မြုပ်တော့မည်ဟု သိပ္ပံပညာရှင်တို့ ခန့်မှန်းဖောက်ခိုင်းထုတ်နေကြရပြီ။ ထိုအချိန်မှာပင် မိုက်မဲသောအစိုးရတို့က သစ်ပင်ကို ခုတ်လှဲနေကြဆဲ။ ကျောက်မီးသွေးလောင်စာသုံးဓာတ်အားပေးစက်ရုံစီမံကိန်းကို စိတ်ကူးယဉ်နေကြဆဲ။

အမေရိကန်ဒုသမ္မတဟောင်း **အယ်လ်ဂိုး (Al Gore)** တစ်ယောက် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးနိပယ်လ်ဆုကို လက်ခံရရှိခဲ့သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးနိပယ်ဆုပေးအဖွဲ့၏

မှတ်ချက်ကား တိုတိုပင်။ **ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာမှုကို လူအများ ပိုမိုသိရှိလက်ခံလာအောင် စွမ်းဆောင်နိုင်မှုကြောင့် . . .** ဟူ၏။

ပြောရမှာ နည်းနည်းတော့ ထူးဆန်းနေသည်။ ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာမှုကို အစုအဖွဲ့လိုက်ရော၊ တစ်ဦးချင်း စိတ်အားထက်သန်စွာ တိုက်ဖျက်နေသည်က အပူပိုင်းနိုင်ငံတွေမှာထက် အအေးပိုင်းနိုင်ငံတွေက ပိုမိုများပြားလေသည်။ အပူပိုင်းနိုင်ငံတွေက သစ်တောတွေကို ပြောင်တလင်းခါအောင် တက်ညီလက်ညီ ခုတ်လှဲနေကြချိန်မှာ အအေးပိုင်းနိုင်ငံတွေ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အမြဲစိမ်းသစ်တောများ၊ ပိုင်းသစ်တောများ၊ သဘာဝဥယျာဉ်များကို စနစ်တကျ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်နေကြသည်။ သစ်တောအသစ်များ ပြုစုပျိုးထောင်နေကြသည်။ ပြီးတော့ စီမံကိန်းအသစ်တွေ တစ်ခုပြီးတစ်ခု ချမှတ်ဆောင်ရွက်နေကြသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးမြို့များစီမံကိန်း

အာရှမှ ဂျပန်၊ တရုတ်နှင့် ကိုရီးယားတို့တွင် လည်းကောင်း၊ ဥရောပတွင် အမေရိကန်၊ အင်္ဂလန်၊ ဂျာမနီ၊ နယူးဇီလန်၊ ဩစတေးလျတို့တွင်လည်းကောင်း မြို့အတော်များများ ပြုပြင်တည်ဆောက်ပြီးဖြစ်သည်။ မြို့တိုင်း၊ မြို့တိုင်းတွင် ပန်းခြံများ၊ သစ်တောများ၊ အပန်းဖြေအနားယူရန် သဘာဝပန်းဥယျာဉ်များ စနစ်တကျတိုးချဲ့ဆောက်လုပ်၍ အပူဒဏ်မှ ကာကွယ်ပေးရန် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။

သဘာဝစမ်းချောင်းများ မခန်းခြောက်စေရန် လည်းကောင်း၊ ရေတံခွန်များ ကြာရှည်တည်ရှိစေရန် ကြိုးပမ်း၍ လည်းကောင်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို နဂိုနေမယုတ် စိမ်းစိုလန်းဆန်းစေရန် ငွေကုန်ကြေးကုန်ခံ၍ လည်း ကြိုးပမ်းလျက်ရှိသည်။ ဥရောပနိုင်ငံများတွင်တော့ **ငြိမ်းချမ်းရေးမြို့** အဖြစ် ဂုဏ်ပြုမှုပညာခေါ်ခံရစေရန် ဗြိတိန်အပါအဝင် မြို့သူမြို့သားအပေါင်းတို့က ပိုင်းဝန်းကြိုးပမ်းလေ့ရှိကြသည်။ လူမှုရေးအဖွဲ့များကလည်း အိမ်တိုင်းသို့ ပန်းပျိုးစေ့ များ အခမဲ့ဝေငှပေးခြင်း၊ နည်းပညာများဖြန့်ဝေပေးခြင်း၊ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ လာရောက်သင်ကြားပြသပေးကြသည်။ စေတနာရှင်တို့ ပါဝင်လှူဒါန်းသော အလှူငွေအားလုံး ရန်ပုံငွေ ရှာဖွေစုဆောင်းခြင်းမှရသောငွေများဖြင့်လည်း ကောင်း မိမိတို့မြို့ကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ပါဝင်တည်ဆောက်

နေကြပြီ ဖြစ်သည်။

မြိမ်းရောင်မြို့များ သည် ကမ္ဘာကြီးပူဇွန်းလာမှုကို ခုခံထားဆီးသော အစိမ်းရောင်တပ်သားများဟု ခေါ်ဆိုနိုင် မည်ထင်ပါသည်။

မိုးပျံ့ယျာဉ်များ

အစိမ်းရောင်လှုပ်ရှားမှုနှင့်ပတ်သက်၍ နောက်ဆုံး နည်းပညာတစ်ရပ်အဖြစ် အစိမ်းရောင်အဖွဲ့များက ပြောကြ သည့် စီမံကိန်းတစ်ခုမှာ **မိုးပျံ့ယျာဉ်များ** ဖြစ်သည်။ အိမ် တစ်အိမ်တွင် ကောင်းကင်ပြာနှင့် အနီးဆုံးနေရာတွင်ရှိသဖြင့် **မိုးပျံ့ယျာဉ်**ဟု အမည်ပေးခြင်းမှာ ဆီလျော်သည်ဟုဆိုရ မည်။

မိုးပျံ့ယျာဉ်ဖြစ်ရန်မှာ ပထမဆုံးလိုအပ်မှု တိုက်အိမ်ဖြစ်ဖို့လိုပါသည်။ ခိုင်ခံ့သောအမိုးဖြစ်ရပါမည်။ အင်္ဂတေအမိုးဖြစ်ရမည်ဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုဥယျာဉ် ကို စတင်တီထွင်ခဲ့ချိန်မှာ ၁၉၉၀ လွန်နှစ်ကာလများကဖြစ်ပြီး စတင်တီထွင်ချိန်က အလှူစိုက်ပန်းပင်၊ သစ်ခွပင်နှင့် တိုက် တပ်ပန်းနွယ်ပင်တို့စိုက်ပျိုးရန်သာ စဉ်းစားခဲ့သည်။ စတင် တီထွင်စိုက်ပျိုးသောအဖွဲ့အစည်းများ တစ်ဒါလင်မက ရှိ သော်လည်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်သမားများ အသိအမှတ်ပြု မှတ်တမ်းတင်ခံရသောအဖွဲ့မှာ ECHO ဟုသိကြသည်။ (Educational Concerns For Hunger Organization) ဖြစ်သည်။ ဖလောရီဒါပြည်နယ် နေ့သဖွဲ့မိုင်းယားစ်မှာ အခြေစိုက်ခဲ့သည်ဟု မှတ်တမ်းများကဆိုသည်။

သူတို့အဖွဲ့ရဲ့ဦးတည်ချက်ကား သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စိမ်းလန်းအေးမြစေဖို့ မြေမရှိသော်လည်း သစ်ပင်စိုက်ပျိုးနိုင် ကြောင်း သတင်းစကားပါးနိုင်ဖို့ဖြစ်သည်။ ထို့နောက်တွင် တော့ မည်သည့်မြို့ကြီးသားမဆို (ဝါရှင်တန်မှာဖြစ်ဖြစ်၊ လန်ဒန်မှာဖြစ်ဖြစ်၊ ပါရီမှာဖြစ်ဖြစ်) လတ်ဆတ်သော ခြံထွက်ဟင်းသီးဟင်းရွက်များကို အမြဲတစေ စားသုံးနိုင်ဖို့ ဖြစ်လေသည်။

ECHO ၏ ညွှန်ကြားချက်ပုံစံက ရှင်းရှင်းကလေး ပင်။ ပစ္စည်းလေးမျိုးလိုအပ်ကြောင်းဆိုသည်။ (၁) ဥယျာဉ် ငယ်လေးတစ်ခု၏အလေးချိန်ကို ခံနိုင်သည့်အိမ်ခေါင်မိုး တစ်ခု (၂) ဥယျာဉ်ထဲမှာထည့်ဖို့မြက်ဖြတ်စ၊ ကောက်ရိုးဖြတ် စများ၊ (၃) မြက်ဖြတ်စတွေ ဖြန့်ခင်းရန် ပလတ်စတစ်အပါး တစ်စ၊ (၄) သေတ္တာကလေးတွေတည်ဆောက်ဖို့ သစ်သား

အနည်းငယ် . . . ဒါပဲဖြစ်သည်။ ဤအရာလေးခုပြည့်စုံ လျှင် မိုးပျံ့ယျာဉ်တစ်ခု တည်ဆောက်နိုင်ပြီဖြစ်သည်။

မိုးပျံ့ယျာဉ်ကို မည်သို့တည်ဆောက်မည်နည်း။

အိမ်ခေါင်မိုးပေါ်တွင် ပလတ်စတစ်စက်ကို ဖြန့်ခင်း ချထားရပါမည်။ သစ်သားစများကို သေတ္တာပုံရိုက်ရပါမည်။ အမိုးနှင့် အခင်းမပါသောသေတ္တာမျိုးဖြစ်သည်။ သေတ္တာ ပုံစံက ကျယ်ချင်သလောက်ကျယ်၊ ရှည်ချင်သလောက်ရှည် နိုင်ပါသည်။ သို့သော်သေတ္တာ၏အနက်က (၈) စင်တီမီတာ သာဖြစ်ရပါမည်။ သေတ္တာရေပြီးလျှင် ပလတ်စတစ်အခင်းပေါ် ချထားပါ။ ထိုသေတ္တာထဲကို မြက်ဖြတ်စ၊ ကောက်ရိုးဖြတ်စ တွေကိုထည့်ပါ။ ရေဖျန်းပါ။ ခြေထောက်နှင့် နင်းပေးပါ။ ပကြာခဏ ရေဖျန်းပါ။ မကြာခဏ ခြေနှင့်နင်းပါ။ ရက်သတ္တ သုံးပတ်ခန့်ထားရပါမည်။ သုံးပတ်ဆိုလျှင် စိုက်ပျိုး၍ရပါပြီ။

မြက်ဖြတ်စတွေအပေါ် မိမိစိုက်ပျိုးလိုသောမျိုးစေ့ ကို ကြဲဖြန့်ပေးပါ။ မိုးပရွာလျှင် နေ့စဉ်ရေလောင်းပေးပါ။ သဘာဝမြေဩဇာ၊ မြေဩဇာအရည်ဖျန်းပေးပါ။ သစ်ရွက် အမှေးများကို အိတ်တစ်လုံးတွင်ထည့်၍ ရေပုံးတစ်ပုံးတွင် ရေစိမထားပါ။ တစ်ပတ်လောက်ကြာသောအခါ ထိုရေပုံးထဲ မှရေသည် မြေဩဇာရည်ဖြစ်နေလိမ့်မည်။ ကြက်ချေး၊ နွားချေးများကိုလည်း ဤနည်းအတိုင်းပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။ လက်ဖက်ခြောက်အရည်များလည်း သဘာဝမြေဩဇာရည် ဖြစ်လေသည်။

မိုးပျံ့ယျာဉ်တိုင်းသည် နေရောင်ခြည်ကို အလုံ အလောက်ရရှိစေမည်ဖြစ်သည်။ ရေလုံလောက်အောင်လည်း ရရှိစိုက်ဖို့လိုပြီး ငှက်နှင့် ပိုးမွှားများ၏အန္တရာယ်ကိုလည်း စောင့်ကြည့်နေရပါမည်။ ခရမ်းချဉ်သီး၊ ပဲပြား၊ ကြက်သွန်၊ ဆလပ်ရွက်များစိုက်ပျိုးနိုင်ပြီး သေတ္တာဇောက်နက်ပါက အာလူး၊ မုန်လာဥနီများပါ စိုက်ပျိုးနိုင်လေသည်။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် မြေမရှိသော်လည်း သစ်ပင်စားပင် စိုက်ပျိုးနိုင်ပြီး ဈေးနှင့် အလွမ်းကွာဝေးသော်လည်း လတ်ဆတ်သော ဟင်းသီးဟင်းရွက်ပင်များကို နေ့စဉ်သွတ်ငွေ စားသုံးနိုင်ခြင်းသည် မြို့ပြလူနေမှုစနစ်ကို အစိမ်းရောင်ကမ္ဘာ သို့ပြောင်းလဲပေးခြင်းပင်မဟုတ်ပါလား။ မိမိအိမ်ပတ်ဝန်းကျင် ရှိ အပူချိန်ကို လျော့ချပစ်နိုင်ခြင်းသည်လည်း ကမ္ဘာကြီးကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နေခြင်းပင် မဟုတ်ပါလား။

မောင်နိုင်လတ်

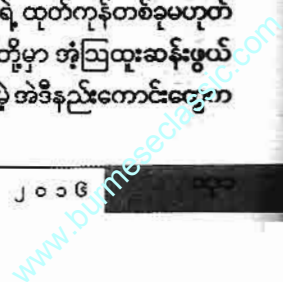
ဘေးဒုက္ခအပေါင်းမှလွတ်မြောက်လိုသူတိုင်း... သို့

ခင်မောင်ဇော်

လေယာဉ်ပျက်ကျလို့ ဒါမှမဟုတ် ငလျင်လှုပ်လို့ စတဲ့သတင်းတွေကြားရရင် အသက်မပျောက်ဘဲ အသက်ရှင် ကျန်ရစ်နေသူတွေကို ကံကောင်းသူတွေအဖြစ် ဆိုကြစမြဲ။ မကြာခင်က ဖြစ်ပေါ်ခဲ့တဲ့ တရုတ်ငလျင်နဲ့ မြန်မာပြည်က ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်းတွေအပြင် ကမ္ဘာအရပ်ရပ်မှာတွေ့ကြုံရတဲ့ လေဆင်နှာမောင်းတွေနဲ့တောမီးတွေရဲ့ အန္တရာယ် ဟာလည်း ကြောက်ခမန်းလိလိပါပဲ။ ဒါကြောင့် သဘာဝ ကပ်ဆိုးကြီးတွေဟာ လူသားတွေရဲ့ ဖွားဖက်တော်လေ အလား စဉ်းစားစရာဖြစ်လာတယ်။ လူသားတွေ နေထိုင်ရာ

ဒေသအပေါ် မူတည်ပြီး ဘေးအန္တရာယ်အသွယ်သွယ်ကြားမှ ပြေးထွက်လွတ်မြောက်နိုင်ချေ အနည်းအများ ကွဲပြားနေတာ ကိုလည်း တွေ့မြင်ရတယ်။

ဒါပေမဲ့ ဘေးအန္တရာယ်ကို ရင်ဆိုင်တွေ့ရသူတိုင်း ဟာ ကံကိုချည်းပုံချလို့မရဘူး။ ကံဆိုတာ (ကမ္မ) အလုပ်လို့ အဓိပ္ပာယ်ဆောင်တာမဟုတ်လား။ ဒါကြောင့် ဆက်လက် ရှင်သန်ခြင်းဆိုတာဟာ ကံတရားရဲ့ ထုတ်ကုန်တစ်ခုမဟုတ် တာ အသေအချာပဲ။ ကျွန်တော်တို့မှာ အံ့ဩထူးဆန်းဖွယ် ကာကွယ်နည်းတွေရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီနည်းကောင်းတွေဟာ

တစ်ခါတစ်ပုံမှာ သတင်းအချက်အလက်အစအနလေးကလည်း အန္တရာယ်မှလွတ်အောင် အကူအညီပေးနိုင်တယ်။

ပိုပြီးအလှမ်းဝေးသွားသလိုပဲ။ အလွန်ထိတ်လန့်တုန်လှုပ်ဖွယ် ကပ်ဆိုးကြီးတွေကြားမှာတောင်မှ အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူ တွေ ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် လူသားတွေဟာ ကပ်ဆိုးကြီးတွေကို ခုခံကျော်လွှားနိုင်စွမ်းရှိကြောင်း သိနိုင်ပါတယ်။

ကပ်ဆိုးကြီးရဲ့မူလဘူတရုပ်ကို ဖော်ထုတ်သိရှိနိုင် ဖို့လိုအပ်တယ်။ အကျပ်အတည်းကို ရင်ဆိုင်နေရတဲ့အခိုက် မှာ ဉာဏ်ပညာဖြင့်ဆင်ခြင်ပြီး ပိုမိုလျင်မြန်တဲ့ တုံ့ပြန်မှုတွေ ပြုနိုင်ဖို့ သင်ယူလေ့လာထားရမယ်။ အခြေခံကျတဲ့ ဆက်လက်ရှင်သန်ရေးဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုအမျိုးမျိုးပါဝင်တဲ့ ပရိုဂရမ်တွေကို လူသားတွေမှာ တပ်ဆင်ပေးထားပြီးဖြစ်တယ်။ ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ဖွယ်ကြုံတွေ့ရပြီဆိုရင် ဟော်မုန်းတွေက ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ လှုံ့ဆော်သမှုပြုတယ်။ ဘယ်လိုရန်သူမျိုးနဲ့ ရင်ဆိုင်တဲ့အခါမှာပဲဖြစ်စေ နှလုံးသွေးဟာ ခန္ဓာကိုယ်အနှံ့ အလျင်အမြန် ပျံ့နှံ့ရောက်ရှိလာကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ယနေ့ ခေတ်မီလူသားတွေက သဘာဝကြီးက ပေးအပ်ထားတဲ့ အဲဒီလိုကျွမ်းကျင်မှုလက္ခဏာတွေကို ထောက်လှမ်းသိရှိနိုင် ဖို့ ခဲယဉ်းနေတယ်။ သဘာဝကြီးရဲ့ အဆိုပါကျွမ်းကျင်မှုတွေ ကို သိရှိနားလည်အောင် (သို့မဟုတ်) တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးအောင် ပြုလုပ်ဖို့ နားမလည်ကြဘူး။

ယနေ့ခေတ်လူသားတွေဟာ သူတို့ဘိုးဘွားတွေ ပိုင်ဆိုင်ခြင်းမရှိတဲ့ ခေတ်မီနည်းပညာရပ်တွေကို ပိုင်ဆိုင်ထား ကြတယ်။ ဘယ်နေရာမှာ ကပ်ဆိုးကြီးဆိုက်ဖွယ်ရာ ရှိကြောင်းသိရှိနိုင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီအန္တရာယ်ကို အလေး မထားဘဲ အန္တရာယ်နဲ့ပရောပရည်လုပ်နေကြတယ်။ မိုးပျံ တိုက်ကြီးတွေရဲ့ခေတ်မီမြို့တော်ကြီးတွေကို ဟာရီဟိန်း မုန်တိုင်းလမ်းကြောင်းမှာ တည်ထားတာလည်းတွေ့ရတယ်။ ဒါဟာ လူသားရဲ့အတင့်ရဲ့ပုံပဲ။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့အတင့်ရဲ့ပုံ ကြောင့် သဘာဝကြီး ကြောက်လန့်နောက်ဆုတ်ပြေးမယ်လို့ ထင်မှတ်ထားပုံပဲ။ လျှပ်စစ်မီးပြတ်တောက်ခဲ့တဲ့နိုင်ငံ

တွေကလူတွေဟာ မီးပြတ်တောက်သွားခဲ့ရင် ဘာလုပ်လို့ ဘာကိုိုင်ရမုန်းမသိကြတော့ဘူး။ မိုးပျံတိုက်ကြီးတွေကို ဓာတ်လှေကားနဲ့ အဆင်းအတက်လုပ်လေ့ရှိသမို့ နိုးရိုးလှေ ကား ဘယ်မှာရှိမုန်းတောင်မှ မသိကြဘူး။ စူပါမားကက် ကြီးတွေနဲ့ သီတင်းပတ်အနည်းငယ်ကြာပြတ်တောက် သွား ရင် ဘယ်လိုရှင်သန်ရမုန်း မသိကြဘူး။ အန္တရာယ်ရှိကြောင်း ကြိုတင်ကြေညာထားပေမယ့်လည်း မဆိုစလောက်မှုသာ ပိုပြီးအလေးဂရုပြုတတ်ကြတယ်။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ဆက်လက် ရှင်သန်ရေးကိုသာ ယုံကြည်မျှော်လင့်ရင်း အတင့်ရဲ့စွာ တုံ့ပြန်တဲ့လက္ခဏာတွေပါပဲ။

အလွန်ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းတဲ့အန္တရာယ် ဆိုးကြီးတွေနဲ့ ရင်ဆိုင်ရတဲ့ လူသားရဲ့ရှုပ်ပိုင်းနဲ့ စိတ်ပိုင်းဆိုင် ရာ တုံ့ပြန်ပုံတွေကို ဓာတ်ခွဲခန်းထဲမှာ လေ့လာကြတယ်။ စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ သုတေသနလုပ်ငန်းတွေကလည်း အကျပ် အတည်းကြားမှာ လူတွေရဲ့ တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းအနိမ့်အမြင့် ကို လေ့လာကြတယ်။ စစ်သားတွေ၊ ရဲတွေ၊ ပြိုင်ကားမောင်း သူတွေနဲ့ ရဟတ်ယာဉ်မောင်းသူတွေဟာ အဆိုးရွားဆုံး အခြေအနေနဲ့ ရင်ဆိုင်ရတော့မယ်ဆိုရင် ဘယ်လိုပြုမူလှုပ်ရှား လေ့ရှိသလဲဆိုတာကို လေ့လာသင်ယူထားကြတယ်။ ဒါမှ သာ ကပ်ဆိုးကြီးတိုင်းကို ရင်ဆိုင်တဲ့ ပွဲဦးထွက်အတွေ့အကြုံ ရနိုင်မယ်။

သေချာတာတစ်ခုတော့ရှိတယ်။ ကပ်ဆိုးကြီး အတွင်းမှ လွတ်မြောက်ရေးစီမံကိန်းရေးဆွဲနိုင်မယ်လို့ ဘယ်သူမှ အာမမခံနိုင်ခြင်းပဲ။ ဒါကြောင့် ပေယျာလကန် ထားပြီး လျစ်လျူရှုရမယ်လို့တော့ အဓိပ္ပာယ်မဆောင်ဘူး။ ဟန်းတား အက်စ်သွန်ပဆင်က ဘုရားလည်း၊ တ ကျောက်ဆောင်ကိုလည်း ရှောင်ကွင်းလှော်ခတ်ကြလို့ မိန့်ဆိုထားတယ်။ မကြုံစဖူး အန္တရာယ်ဆိုးကြီးတွေကြားမှ လွတ်မြောက်ပြီး ဆက်လက်ရှင်သန်ကျန်ရစ်သူတွေနဲ့

တွေ့ဆုံမေးမြန်းထား တာတွေကို လေ့လာကြည့်သင့်တယ်။ အများစုဟာ အတင့်ရဲ စွာ တုံ့ပြန်ပြုမူရင်း မမျှော်လင့်ဘဲ ရှင်သန်ခွင့်ရကြသူတွေ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရတယ်။ သူတို့ရဲ့ တုံ့ပြန်မှုနည်းလမ်းအချို့က လက်တွေ့ကျတယ်။ တချို့နည်းလမ်းတွေကတော့ အတော့်ကို ဆိုးရွားတယ်။ ဒါပေမဲ့ အန္တရာယ်ရောက်လာစဉ် သူတို့သိရှိလိုတဲ့ ဆန္ဒတွေကို တခြားလူတွေသိအောင် မောက်သည်ချလိုတဲ့ ဆန္ဒရှိနေကြတယ်။ အန္တရာယ်ဆိုးကျရောက်ခံရတဲ့ အလွမ်းဇာတ်ထုတ် ၃ ထုပ်ကို တင်ပြလိုက်ပါတယ်။

ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့မှုဆိုတာ ဖွားဖက်တော်လား

ကပ်ဆိုးဆိုက်လို့ သေဆုံးသူတွေထဲမှာ မသေသင့်သူတွေ အများကြီးပဲ။ လူတွေဟာ အန္တရာယ်ကို ရင်ဆိုင်တဲ့ အခါမှာ အေးစက်ငြိမ်သက်သွားလေ့ရှိတယ်။ အသံတိတ်သွားပြီး ကျောက်ရုပ်လို သက်ငြိမ်ဖြစ်သွားတတ်တယ်။ ၁၉၉၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာ ၂၈ ရက်က အလွမ်းဇာတ်ကို အထုပ်ဖြည့်ကြည့်ကြပါစို့။ ဘောလ်တစ်ပင်လယ်ထဲမှာ နစ်မြုပ်သွားတဲ့ 'အမ်၊ ဝီ အက်စတိုးနီးယား' (M.V Estonia) ဇာတ်လမ်းပါပဲ။ ခေတ်သစ်ဥရောပသမိုင်းမှာ အဆိုးရွားဆုံး ရေတိမ်နစ်ရုရှာတဲ့ ပင်လယ်ပြင်မှ အလွမ်းဇာတ်လို့ ဆိုရမယ်။

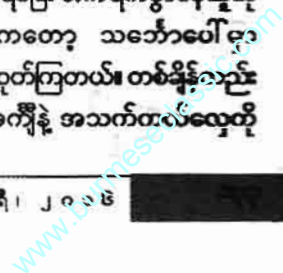
ဧရာမ ဖယ်ရီသင်္ဘောကြီး အက်စတိုးနီးယားဟာ အက်စတိုးနီးယားနိုင်ငံရှိ သူ့ဇာတ် တောလင်းမြို့ ဆိပ်ကမ်း တစ်ခုမှ ထွက်ခွာလာတယ်။ ၁၅ နာရီကြာ ခရီးနှင့်ရတဲ့ စတော့ဟုမ်းမြို့တော်ဆီ ဦးတည်ခွတ်မောင်းလာတယ်။ တစ်ညလုံး မုန်တိုင်းထန်နေပေမယ့် သင်္ဘောသားတွေက ဒီလောက်ကြီးမားတဲ့အခက်အခဲတွေရှိမယ်လို့ မျှော်လင့်ပထားကြဘူး။ သင်္ဘောပေါ်က ဘားခန်းမှာ တီးဝိုင်းက မြိုင်ဆိုင်နေတယ်။ ကာရာအိုကအစီအစဉ်လည်းရှိတယ်။ လူတိုင်းက ရယ်ရယ်မောမောပဲ။ သီချင်းတွေဆိုလို့ နံနက် ၁ နာရီထိုးပြီး စမှာပဲ အက်စတိုးနီးယားဟာ ရုတ်တရက် တိမ်းစောင်းသွားတယ်။ ခရီးသည်တွေ၊ ဈေးရောင်းတဲ့ယန္တရားစက်တွေနဲ့ ပန်းအိုးတွေဟာ လူသွားစကြိုပေါ် လဲကျလာတယ်။ နောင် ပါလီမန်အမတ်ဖြစ်လာတဲ့ အသက် ၂၉ နှစ်အရွယ် 'တန်ဟာစတတ်' (Kent Harstedt) ဟာ အဲဒီလူတွေ အထက်က သံတန်းတစ်ခုကို ယီးလေးခိုထားတယ်။

တစ်စတုရန်းမျှအကြာမှာ ဆူညံသံတွေ၊ ပျော်ရွှင်

မြူးတူးသံတွေ၊ အံ့ဩတကြီးရေရွတ်သံတွေအားလုံးဟာ ပျောက်ကွယ် သွားတယ်။ တစ်လောကလုံး တိတ်ဆိတ်သွားတယ်။ လူတိုင်းရဲ့ဦးနှောက်တွေဟာ ဘာဖြစ်တာလဲဆိုတာကို ကွန်ပျူတာစက်ပမာ အဖြေရှာနေကြပုံရတယ်။ လဲကျသွားလို့ ဒဏ်ရာရသူတွေရဲ့ အော်ဟစ်ငြီးတွားသံတွေ ထွက်ပေါ်လာတယ်။ တစ်နေရာမှတစ်နေရာသို့ရွေ့ဖို့ သိပ်ခက်ခဲနေတယ်။ စကြိုန်က လူတချို့ဟာ ဘာတွေဖြစ်နေမှန်းမသိသလိုပဲ။ ထိုင်မြဲထိုင်နေကြတယ်။ သူတို့မှာ သိစိတ်ရှိနေပေမယ့် လှုပ်ရှားတဲ့ပြန်မှု မပြုကြဘူး။ အန္တရာယ်ဆိုးနဲ့ ကြုံတဲ့လူတွေဟာ ယေဘုယျအားဖြင့် ငြိမ်သက်ပြီး ကျိုးစုံ သွားလေ့ရှိတယ်။ ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့မှုတို့ ဖိုးစဉ်းမျှသာ တွေ့ရတယ်။ အကြီးမားဆုံးပြဿနာကတော့ လူတွေရဲ့ လှုပ်ရှားမှုက အလွန်နှေးကွေးလေးလံခြင်းပါပဲ။ ပြုသမျှနစ်တော့မယ်လို့ စိတ်ဒုန်းဒုန်းချထားပုံရတယ်။

'ဟာစတတ်' က ဆွဲအားကို ဆန့်ကျင်တွန်းလှန်ပြီး လှေကားပေါ် တက်သွားတယ်။ ကုန်းပတ်အပြင်ဘက်ရောက်လာတယ်။ သင်္ဘောရဲ့ အလင်းမီးတွေက လင်းထိန်နေဆဲ။ လရောင်ကလည်း ဖွေးနေတယ်။ လူသားတွေရဲ့ ဖွင်းအင်ကို အပြည့်အဝပြသနိုင်တဲ့ အခင်းအကျင်းပါပဲ။ မယုံကြည်နိုင်ဖွယ်ကောင်းလောက်တဲ့ မြင်ကွင်းတစ်ခုကို တွေ့ရတယ်။ အေးအေးဆေးဆေး မတ်တပ်ရပ်ပြီး စီးကရက်ဖွာနေသူတို့ တွေ့ရခြင်းပဲ။ လူအများစုကတော့ သင်္ဘောပေါ်မှာ ကုပ်တွယ်ရပ်တည်နိုင်ဖို့ အားထုတ်ကြတယ်။ တစ်ချိန်လည်း မှာပဲ အသက်ကယ်ဂျာကင်အင်ဂျင်နီယာ အသက် ၅၀ လောက်

လိုက်ရှာကြတယ်။ ကျောက်ရုပ်လို အသေရပ်နေတဲ့အုပ်စုတွေလည်း ရှိတယ်။ အဲဒီလိုအန္တရာယ်နဲ့ကြုံရင် ကိုယ်သံယောဇဉ် ရှိသူတွေနဲ့ အတူပူးကပ်ပြီး ရွှေ့လျားဖို့ ကြိုးပမ်းလေ့မရှိတာကိုတွေ့ရတယ်။

နာရီဝက်အတွင်းမှာ အက်စတိုးနီးယားသင်္ဘော နစ်မြုပ်သွားတယ်။ ပင်လယ်ထဲကို ဇောက်ထိုးဦးစိုက်ဆင်းပြီး ပက်လက်လှန်နှစ်မြုပ်သွားခြင်းဖြစ်တယ်။ 'ဟာစတက်' က သင်္ဘောပေါ်မှ ခုန်ချလိုက်တယ်။ အသက်ဖောင်ပေါ်မှာ ၅ နာရီကြာနားခိုပြီးမှ ကယ်ဆယ်ခြင်းခံရတယ်။ သင်္ဘောပေါ်မှာလိုက်ပါလာသူ ၉၈၉ ယောက်အနက် ၁၃၇ ယောက်မျှသာ အသက်ရှင်ကျန်ရစ်တယ်။ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်စိတ်အပြင်းအထန်ခံစားလာရရင် အေးစက်သွားပြီး ခံစားမှုတွေ ထုံထိုင်းသွားတာကို တွေ့ရလေ့ရှိတယ်။

လူသားအားလုံး လှုပ်ရှားနိုင်တဲ့ အခန်းကဏ္ဍ

နောက်ဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ်ကတော့ ၁၉၇၇၊ မေ ၂၈ ရက်မှာ ဖြစ်ပွားတဲ့မီးလောင်မှုပဲ။ အမေရိကန်နိုင်ငံရဲ့ အသေအပျောက်အများဆုံးမီးလောင်မှုတွေထဲက တစ်ခုပဲ။ ဘာဟာလိုင်ပဲလ်စ်ဆပ်ပါးကလပ် မီးလောင်မှုဖြစ်တယ်။ 'ဒါလာမက်ခဲကောလစ်စတာ' ကလည်း အဲဒီကလပ်မှာ

ရှိနေတယ်။ သူမရဲ့ မင်္ဂလာပွဲကို ညနေခင်းမှာ ကျင်းပနေတဲ့ ဥယျာဉ်ထဲမှ ညစာစားခန်းထဲသို့ ရောက်ရှိလာကြခိုက်မှာ မီးလောင်မှုတစ်ခု စတင်ဖြစ်ပွားနေကြောင်း စားပွဲထိုးမလေးက သူမကိုလာပြောတယ်။ သတို့သမီးအဝတ်အစားလဲခန်းရဲ့ ရွှေ့အခန်းထဲမှာ ဝါယာရှော့ဖြစ်ပြီး မီးလောင်တာပဲ။ ကလပ်ထဲမှာ လူပေါင်း ၃၀၀၀ ခန့် ရှိနေတယ်။ ၁၆၇ ယောက် သေဆုံးခဲ့တယ်။

'ကောလစ်စတာ' Collister က သူမကြောင့် တက်ရောက်လာတဲ့ဧည့်သည်တွေကိုဦးဆောင်ပြီး ဘေးလွတ်ရာသို့ ပို့ပေးနိုင်ခဲ့တယ်။ ကလပ်မှာ ဝန်ထမ်းတွေက ထိုင်ခဲ့တဲ့ မှာထိုင်နေတဲ့ဧည့်သည်တွေကို ထွက်ခွာကြဖို့ သတိပေးတယ်။ ဧည့်သည်တွေကို သတိပေးနေရသူတွေက တစ်ခန်းဝင်တစ်ခန်းထွက် လှည့်သွားနေရတယ်။ အချို့ဧည့်သည်တွေက သတိပေးတာကို အလေးမထားဘဲ ရယ်မောနောက်ပြောင်နေကြတယ်။ ဝန်ထမ်းတွေက အရေးပေါ်ကယ်ဆယ်ရေး အတွေ့အကြုံသင်ကြားပေးခြင်းမခံရပေမယ့် အကောင်းဆုံးဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့တယ်။ ကလပ်ရဲ့ အရေးပေါ်ထွက်ပေါက်က တွေ့ရဖို့ခဲယဉ်းတယ်။ ဒါကြောင့် လူအုပ်ကြီးကို ဝန်ထမ်းခန်းမဆောင်မှတစ်ဆင့် မီးဖိုခန်းကိုဖြာထွက်တဲ့

www.burmeseclassic.com

အပေါက်ကို ဝန်ထမ်းတစ်ယောက်က ညွှန်ပြတယ်။
'ကောလစ်စတာ' ဟာ သူ့ပရိသတ်ကို သိုးအုပ်တစ်အုပ်လို
မောင်းပြီး အဲဒီထွက်ပေါက်မှကယ်ထုတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်တယ်။

တစ်ဖူထူးခြားတဲ့ လွတ်မြောက်ရေးစိတ်ကူး

တတိယမြောက်ဇာတ်လမ်းကတော့ အမြွှာ
ညီနောင် မျှော်စင်တွေရဲ့ ၉/၁၁ အနိဋ္ဌာရုံကြီးပါပဲ။ ၉/၁၁
နံနက်ခင်းမှာ 'ရက်စ်ကောလာ' Rescorla က ပေါက်ကွဲ
သံတစ်ခု ကြားမိတယ်။ သူ့ရုံးခန်းပြတင်းပေါက်ကနေပြီး
အမှတ် ၁ မျှော်စင်မီးလောင်နေတာကို တွေ့မြင် ရတယ်။
တာဝန်ရှိသူတွေက လူတွေကို ကိုယ့်ထိုင်ခုံမှာ တည်ငြိမ်စွာ
ထိုင်နေဖို့ ညွှန်ကြားတယ်။ ဒါပေမဲ့ 'ရက်စ်ကော လာ' က
အသံချဲ့စက် ဟွန်းငယ်တစ်ခုအပြင် ဝေါက်တော်ကီနဲ့
ဆဲလ်ဖုန်းတို့ကို ကောက်ယူလိုက်တယ်။ သူ့ဝန်ထမ်းတွေကို
စနစ်တကျ အပြင်ထွက်ကြဖို့ အမိန့်ပေးတယ်။ အဲဒီ
လူတွေကလည်း လှပသပ်ရပ်စွာ လှုပ်ရှားကြတယ်။

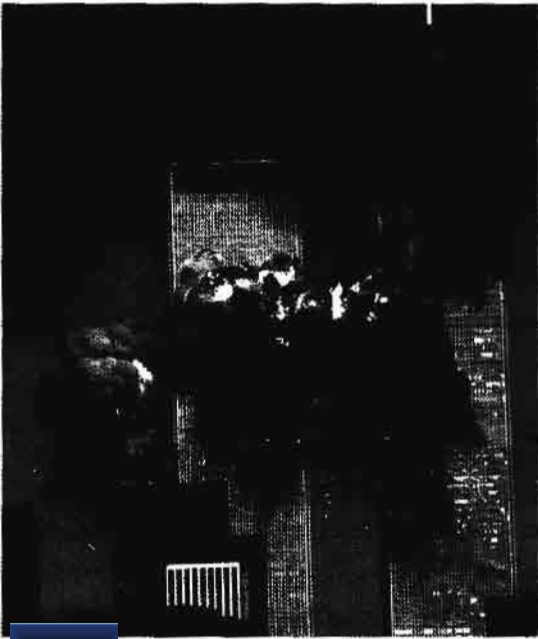
စတော့ပွဲစားသင်တန်းခန်းမထဲမှာ ဧည့်သည်
၂၅၀ ခန့်က စကားပြောမပျက်ကြပေမယ့် သူတို့ကတော့
ဘာလုပ်ရမလဲဆိုတာကို သိရှိပြီးဖြစ်တယ်။ အဲဒီလူတွေကို
အနီးဆုံးလှေကားအား ပြသနိုင်ခဲ့တယ်။ 'ရက်စ်ကောလာ'
ရဲ့ အပေါ်ထပ်ကိုတက်မပြေးဘဲ အောက်ထပ်ကိုဆင်းပြေး
ဖို့ အမိန့်ပေးတာကို လက်ခံခဲ့ရင် သေဆုံးသူတွေထဲမှ
အချို့လူတွေ အသက်ရှင်လွတ်မြောက်နိုင်လိမ့်မယ်။

**အန္တရာယ်ဆိုကို ရင်ဆိုင်တဲ့ လူမှုလောကရပ်ကို တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုး
လာစေမယ့် နည်းလမ်း ၅ သွယ်**

အရေးပေါ် အခြေအနေကို ဘယ်လိုကိုင်တွယ်ဖြေ
ရှင်းမလဲဆိုတဲ့စိတ်ကူးတွေကို လူတိုင်းကိုယ်စီ ပိုင်ဆိုင်ထား
ကြတယ်။

၁။ သဘောထားရပ်တည်ချက်

- ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့စိတ်ကို ကောင်းစွာတုံ့ပြန်နိုင်သူတွေ
မှာ အဓိကအကျိုးပွားစေတဲ့နည်းလမ်း ၃ ပိုင်းကို ပိုင်ဆိုင်
ထားတယ်။
- အဖြစ်အပျက်တွေကို အောင်မြင်ကျော်လွှားနိုင်မယ်လို့
ယုံကြည်ခြင်း။
- အဆိုးနဲ့အကောင်း လက်တွေ့တွေထဲမှ လေ့လာသင်ယူ
ပြီး ဘဝတွေရဲ့ အကျပ်အတည်းတွေရင်ဆိုင်ဖို့ အဓိပ္ပာယ်

BURMESE CLASSIC

ပြည့်ဝတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကို မှာယူနိုင်စွမ်းရှိခြင်း။
ဒီအရည်အချင်းဟာ မိုးဝီဇေမှ ဖန်တီးတာဖြစ်နိုင်
ပေမယ့် ပိုမိုကောင်းမွန်တဲ့ လွတ်မြောက်နိုင်စွမ်းရှိအောင်
ကိုယ်တိုင်လေ့လာသင်ယူနိုင်ခြင်း။

၂။ အသိပညာ

တစ်ခါတစ်ရံမှာ သတင်းအချက်အလက်အစအန
လေးကလည်း အန္တရာယ်မှလွတ်အောင် အကူအညီပေးနိုင်
တယ်။ ဆိုးရွားတဲ့လေယာဉ်ပျက်ကျမှုအများစုမှာ အသက်ရှင်
လွတ်မြောက်သူတွေ ရှိနိုင်တယ်ဆိုတာ သိရဲ့လား။ စာရင်း
ဇယားတွေအရ ၁၉၈၉ မှ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်အတွင်း လေယာဉ်
ပျက်ကျမှုတွေထဲမှာ ၅၆ ရာခိုင်နှုန်း အသက်ရှင်ကြတယ်။
အဲဒီသတင်းအချက်အလက်ကိုသိထားရင် လေကြောင်း
အသက်ကယ်ရေးဆိုင်ရာ ရှင်းလင်းတင်ပြချက်တွေကို
ပိုပြီးအာရုံစိုက်နိုင်လိမ့်မယ်။ ပျက်ကျတဲ့လေယာဉ်ထဲမှ ပိုမို
လျင်မြန်စွာ ထွက်ပြေးနိုင်ဖို့ အားထုတ်လိမ့်မယ်။

၃။ စိုးရိမ်သောကဖြစ်မှုအဆင့်

ရေငုပ်ဝတ်စုံဝတ်ပြီး ပင်လယ်ရေပြင်ထဲသို့ ဒိုင်ဗင်
ထိုးကူးခတ်သူတွေနဲ့ မီးသတ်သမားတွေကို သူတောသနပြု

အန္တရာယ်မှ လွတ်မြောက်အောင် လှုပ်ရှားနိုင်စွမ်း ထက်မြက်စွာအတွက် အကောင်းဆုံးဆရာကတော့ လက်တွေ့ လေ့ကျင့်ခြင်းပဲ။ ဝိုးပျံတိုက်တွေပေါ်ကစပြီးမှ အလုပ်လုပ် နေသူတွေဟာ မိုးရိုးလှေကားမှ အတက်အဆင်းပြု လေ့ကျင့်ထားရမယ်။ နှစ်စဉ် အကြိမ်အနည်းငယ်မျှ မြေညီထပ်အထိ အတက်အဆင်းလုပ်ပါ။

လေ့လာချက်အရ အလွန်အကျွံ စိတ်ဖိစီးခံရပြီဆိုရင် ယေဘုယျအားဖြင့် စိုးရိမ်သောကဖြစ်မှု ပိုပြီးမြင့်မားလေ့ရှိကြောင်းသိရတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ဆုံးဖြတ်ချက်အမှားတွေ ချပြီး အမှားမှားအယွင်းယွင်း ပြုမူကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ စိုးရိမ်သောကစိတ်ကို လေ့ကျင့်ခြင်းဖြင့် ထိန်းချုပ်နိုင်တယ်။ သေနတ်ပစ်သမားတွေဟာ မောင်းခလုတ်ကို ဆွဲချိန်မှာ ဘယ်လိုအသက်ရှူရမလဲဆိုတာကို လေ့လာသင်ယူကြရတယ်။

၄။ ခန္ဓာကိုယ်အလေးချိန်

ခန္ဓာကိုယ်ဆူပြီးကြီးမားသူတွေဟာ အထိုင်အထ နှေးတယ်။ နေရာကျယ်ကျယ်ယူရတယ်။ ဒါကြောင့် အန္တရာယ်မှလွတ်မြောက်ဖို့ ထွက်ပြေးရင် ဒုက္ခရောက်တယ်။ ဒါကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်ဖျတ်လတ်သွက်လက်မှု နိမ့်ကျသူတွေက အခြားသွက်လက်သူတွေထက် ဒဏ်ရာရမှု ၃ ဆပိုများကြောင်း ၉/ ၁၁ မှာတွေ့ရတယ်။

၅။ လေ့ကျင့်သင်ကြားခြင်း

အန္တရာယ်မှ လွတ်မြောက်အောင် လှုပ်ရှားနိုင်စွမ်း ထက်မြက်စွာအတွက် အကောင်းဆုံးဆရာကတော့ လက်တွေ့ လေ့ကျင့်ခြင်းပဲ။ ဝိုးပျံတိုက်တွေပေါ်ကစပြီးမှ အလုပ်လုပ် နေသူတွေဟာ မိုးရိုးလှေကားမှ အတက်အဆင်းပြုလေ့ကျင့် ထားရမယ်။ နှစ်စဉ် အကြိမ်အနည်းငယ်မျှ မြေညီထပ်အထိ အတက်အဆင်းလုပ်ပါ။

ဒါကြောင့် သဘာဝကြီးရဲ့ ရင်သွေးငယ်လူသားတွေ ဟာ သဘာဝကြီးရဲ့ လက်ဆောင်မွန် အကာအကွယ်တွေကို

ဖျက်ဆီးမပစ်သင့်ဘူး။ သဘာဝကြီးကို နဖားကြိုးထိုးပြီး အစေအပါးသဖွယ် ဆက်ဆံနေထိုင်ခြင်းမပြုအပ်ဘူး။ အကယ်၍ အန္တရာယ်ဆိုးနွဲ ရင်ဆိုင်တိုးရင်လည်း ဉာဏ်ပညာ ဖြင့် ချိန်ဆပြီး သဘာဝကြီးက ပေးအပ်ထားတဲ့ ခုခံကာကွယ် ရေးလက်နက်တွေကိုထုတ်သုံးရမယ်။ ဒါကြောင့် အန္တရာယ် ဆိုးကို ရင်ဆိုင်နိုင်စွမ်းတဲ့ လူသားရဲ့ မူလဘူတရုပ်ခံကို လက်တွေ့ပြုစုပေးထောင်ထားရမယ်။ ဒါမှသာ သဘာဝကြီးနဲ့ လိုက်လျောညီထွေစွာ ဆက်လက်ရှင်သန်ခွင့်ရှိပေလိမ့် မယ်။

ခင်မောင်ဇော်
Ref: Time: June 23, 2008

www.burmeseclassic.com